

18 Eylül 1989

Sayın Meslektaşım,

1989-1990 Öğretim Yılına yeni bir ruh, heyecan, aşk ve istekle başlıyoruz.

Sizi sevmek, Milletimizi sevmektir.

Sizi yüceltmek, insanımızı, Milletimizi yüceltmektir.

Daima en büyük gücüm ve desteğim olan öğretmenlik mesleğinin kazandırdığı yüksek insani, milli, manevi ve ahlaki sorumluluk duygusu ve bilincine dayalı insan sevgisi ve ona hizmet anlayışıyla öğretmenlik mesleğini yüceltmek en büyük emelimdir.

Akla, bilime ve sevgiye dayalı milli, çağdaş, lâik ve demokratik eğitim ortamını hazırlamak, daima i'cinizde ve yanınızda olmak, değişmez hedefim ve çalışma ilkimdir.

Hayata sizden biri olarak başlamış olmaktan duyduğum büyük gurur ve onur içinde yeni öğretim yılımızın hepimize, Milletimize, başarılı, hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

En iyi dileklerle sevgi ve saygılarımı sunarım.

Millî Eğitim Bakanı
Avni Akşol
Okulu: Okulu

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059- 258/1

1

1989-1990 Öğretim Yılına başlamış bulunuyoruz.

Bu öğretim yılı, millî iradenin millete geçişinin 70'inci, Cumhuriyetimizin 66'ıncı, öğretimde birlik uygulamamızın 65'inci, harf inkılâbımızın 61'inci yılıdır.

Millî hayatımızın dönüm noktaları olan 1920'li yıllar, MİLLETLEŞME, ÇAĞDAŞLAŞMA ve DEMOKRATİKLEŞME hareketlerinin uygulamaya konulduğu yıllardır.

Öğretmenlerimiz, öğretmenlerimizin de öğretmenleri, 1920'li ve 30'lu yıllarda, bu millî, sosyal ve çağdaş amaçları gerçekleştirmede, ATATÜRK'ÜN BAŞÖĞRETMENLİĞİNDE, en güç şartlar altında, yetersiz imkânlarla, genellikle imkânsızlıklar içinde, çoğu zaman da hizmet imkânlarını ve mekânlarını kendileri sağlayarak ve geliştirerek kendilerinden beklenen görevleri başarıyla gerçekleştirmişlerdir. Bu

fedakâr insanlar, bugünlerimizin temellerini atmışlardır. Bugün, her alanda çalışan elemanları, yöneticileri, politikacıları ve devlet adamlarını yetiştirmişlerdir. Çocuklara, gençlere, yetişkinlere ve toplumun her kesimine, meslek ahlakları, onurları, yaşayışları, fedakârlıkları ve davranışlarıyla örnek olmuşlardır. Değişme, gelişme, çağdaşlaşma ve demokratlaşmada öncülük ve rehberlik etmişlerdir. Kendilerini çocuğa, gence, köye, kasabaya, kente, topluma, cumhuriyete, millete, devlete ve insanlığa adayan anlayışlarıyla ve çabalarıyla bu öğretmenlerimiz, toplumda çok itibarlı ve değerli bir yere kavuşmuşlardır.

Milletleşme, çağdaşlaşma ve demokratikleşme hareketlerine duyulan ihtiyaç bitmemiş, aksine, çok hızlı, baş döndürücü değişme, gelişme ve ilerlemeler içinde bulunan dünyamızda ve ülkemizin özel durum ve şartları içinde ATATÜRK'ün en veciz ve gerçekçi ifadesiyle, "NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE" görüşü çerçevesinde, millî birliği ve bütünlüğü güçlendirecek yönde MİLLETLEŞME ve ÇAĞDAŞLAŞMA hareketleri yeni boyutlar kazanmıştır. Demokrasimiz ise, lâiklik ve demokratiklik ilkelerine dayalı olarak ÇOĞULCU DEMOKRASİ anlayışı içinde gelişmiş ve yeni değerlere sahip olmuştur. Bu gelişme yönü, yeni değerler ve çağdaş ilkeler, vatandaşlarımızın ve özellikle yöneticilerimizin davranışlarında daha anlayışlı, hoşgörülü; haklarda eşitliği sağlamada dürüst, tutarlı ve âdil olmalarını gerektirmektedir.

Demokrasimizin, bu görüş, anlayış ve tutumla, kendi durum, ihtiyaç ve şartlarımıza uygun, gerçekçi ve akılcı yönde, daha dinamik, çağdaş ve yaygın bir şekilde kurumlaşması ve işlenmesi; sosyal bünyemizin güçlendirilmesinin, millî birliğimizin ve bütünlüğümüzün, huzur ve mutluluğumu-

zun, gelecek için ümit ve güvenimizin en doğru ve sağlıklı teminatıdır.

Siz de, her şeyden önce, bu aziz ve değerli öğretmenlerinize lâyük olmak suretiyle onların ruhlarını sevindiriniz, rahatlatınız. Bu yoldaki davranışınız, hem onlara, hem de kendinize saygınızın bir gereğidir.

Kaldı ki siz, 1920'li, 30'lu, 40'lı yılların kıt, yetersiz, çok güç imkânları ve şartları içinde değilsiniz. Ancak, bölgeler ve yöreler arası farklılıklarla, genel ekonomik durumun ve özellikle büyük şehirlerdeki sıkıntıların özel ve meslek hayatınızdaki etkilerini biliyorum.

Sıkıntılarınızın çoğunu, içinde bulunduğunuz ortamın problemlerini, Millî Eğitim Seferberliği dolayısıyla 11 ilde yaptığım ve 35 000'e yakın öğretmenin katıldığı toplantılarda öğrenmeye ve anlamaya çalıştım.

Size gönderdiğim 13 Nisan 1989 tarihli GÖREVE BAŞLAMA MESAJI'mda da belirttiğim gibi, Türk Millî Eğitim Sisteminin odak noktası sizsiniz. Ülkemizin geleceğini hazırlayan; insanımızın, ailede ilk taslağı verilmeye çalışılan kültürel kimliğinin profilini çizen tek kamu görevlisi olan mimar; bunu işleyen ve yapan insan mühendisi de sizsiniz. Bunun için göreviniz kutsaldır. Çünkü, en seçkin ve yüce varlık olan insanın yavrusunu, gencini kendi kültürünün özü ve temeli olan millî ve manevî değerlerimiz, inançlarımız ve insanlığın ortak ideallerine göre yetiştiriyor, şekillendiriyor ve yönlendiriyorsunuz.

Ailesi içinde daha düzenli ve dikkatli; çevrede, genellikle kendiliğinden, çeşitli etkilerle yetiştirilmekte ve yön-

lendirilmekte olan çocuklarımız, daha ziyade, okullarımızda, devleti ve milleti temsilen sizin elinizde plânlı, programlı, düzenli şekilde ve belirli amaçlara göre eğitilmektedir. Böylece gençlerimiz bilinçli bir kişiliğe; meşru, toplumumuzun genelinde geçerli, güvenilir, sağlam ve doğru bilgi, beceri, değer yargısı ve davranışlara sahip olabilmektedirler. Çocuklarımız, önce İYİ BİR İNSAN VE İYİ BİR VATANDAŞ olmayı sizden öğrenmektedir. Ailesi dışında örnek aldığı ilk model sizsiniz. Çocuklarımıza amaç ve yön veren; onlara en yakın çevresinden ve grubundan itibaren toplumun bir üyesi olma bilincini ve sorumluluk duygusunu aşılaman; doğru-yanlış, haklı-haksız, iyi-kötü, ahlâklı-ahlâk dışı, güzel-çirkin gibi Milletimizin ortak kültürel değer yargılarını öğreten, benimseten, yaşatan; kendi kendisi olabilmesini ve kendini savunabilmesini sağlayan da sizsiniz.

Çocuklarımızın önce kendi kendine sistemli düşünmesini ve sistemli çalışmasını; bundan hareketle, demokratik eğitimin ve yaşayışın gereği, birlikte düşünmesini, birlikte çalışmasını, birlikte plân-program-proje yapmasını, birlikte değerlendirmesini de çocuklarımıza, genç ve yetişkinlerimize öğretecek, kavratacak sizden başka bir kimse mevcut değildir.

Sosyal bünyemiz içinde farklı görüş, düşünce ve davranışlara, düşman görüş, düşünce ve davranış gibi bakılmamasını; bunların anlayışla ve hoşgörüyü karşılama gerektğini de öğretecek, kavratacak ve davranışlarınızla buna örnek olacak sizsiniz. Ancak bu sayede, iç barışın, huzurun, güvenin ve düzenin sağlanabileceğini en iyi siz bilirsiniz. Bundan hareketle, insanların farklı kültürlerle, o kültürlerin temsilcileri ve ürünleri olan insanlara; bu insan-

ların toplumlarına, ülkelerine, devletlerine de anlayışlı ve hoşgörülü davranılmasının sağlanabileceğini de bilirsiniz. İnsanlar, toplumlar ve devletler arasındaki ilişkilerin, bu anlayışla daha iyi olacağı; arkadaşlığın, dostluğun, kardeşliğin gerçek anlamlarına göre gelişip güçleneceği; insanların "iyi insan" olabileceği yolundaki görüşlerimi de paylaşacağınızı umuyorum.

Değerli Meslektaşım,

Bunun için, mesleğiniz, hem çok güç ve sorumlu; hem de çok kutsal ve onurlu. Çünkü, hem insan olarak kendi kendiniz olacak şekilde davranmak ve yaşamak; hem de mesleğinizin gereği, çocuğa, çevreye ve topluma "örnek insan modeli" olma yükümlülüğünüzden dolayı istediğiniz gibi yaşamak ve davranmakta kısıtlı ve sınırlısınız. Millî kültürümüzü aktarmak, aşlamak, bu yolla kültürel kimliği, yani eğitimin millîliğini gerçekleştirme gibi çok önemli ve hayati olan göreviniz yanında, sosyal ihtiyaçlarımıza cevap verebilecek insanlarımızı yetiştirme ile birlikte çağdaşlaşmayı daha hızlı gerçekleştirmede, sosyal ve kültürel faaliyetlerde "rehber" olma göreviniz de büyük önem taşıyor.

Bu gerçeklerden dolayı, ATATÜRK,

"Öğretmenler! yeni nesli, Cumhuriyetin fedakâr öğretmen ve eğitimcileri, sizler yetiştireceksiniz. Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır. Eserin değeri, sizin maharetiniz ve fedakârlığınız derecesiyle orantılı olacaktır.

Sizin başarınız Cumhuriyetin başarısı olacaktır.

Hiç bir zaman hatırınızdan çıkmasın ki, Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister.

*Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir.”
 demiştir.*

*ATATÜRK, bu görüş ve düşünceleriyle, sizi hem lâıyk
 olduğunuz dereceye yüceltmiş; hem de sorumluluğunuzun
 büyüklüğünü ve önemini belirtmiştir.*

*Ben de size yürekten ve içten duygularla inanıyor ve gü-
 veniyorum.*

*Siz, yurdumuzun her köşesinde Millî Eğitim Bakanlığı’-
 nın temsilcisi ve Cumhuriyetimizin bekçisi olarak bayrağı-
 mızı İstiklâl Marşımız’la dalgalandırmakta, çok kutsal olan
 insana ve topluma hizmeti en iyi şekilde gerçekleştirme ni-
 yeti, isteği, aşkı ve heyecanı ile çalışmaktasınız.*

Sevgili Meslektaşım,

*Bilirsiniz ki, hangi meslekte olursa olsun, gerçek bir mes-
 lek adamı olmak için, sadece bilgi, beceri ve teknik sahibi
 olmak yeterli değildir. Her mesleğin, mutlaka, bilgi, beceri
 ve teknikle birlikte dayandığı manevî ve ahlâkî temelleri ve
 değerleri vardır ve olmalıdır.*

*Mesleğiniz, çocukların kişilikli ve bilinçli olmalarını sağ-
 lama yanında toplumda sosyal anlaşmayı, uzlaşmayı ve
 kaynaşmayı da sağlama ve güçlendirme mesleğidir.*

*Ayrıca, genel anlamıyla, yönetimin temel görevinin, ku-
 rumların yaşamasını, bilimsel ilkelere ve ahlâkî değerlere
 göregelişmesini sağlamak olduğunu bilirsiniz. Yönetimde
 bilimsel ilkeler, yönetimin, her ülke ve toplum için geçerli
 ortak, evrensel ilkeleridir. Oysa, ahlâkî değerler, kültürden*

*kültüre, dolayısıyla toplumdan topluma değişen, gelişen,
 farklı olan; millî, manevî ve sosyal kaynaklarımıza, inanç-
 larımıza ve yaşayışımıza ait değerlerdir.*

*Millî kültürümüzden kaynaklanan manevî ve ahlâkî de-
 ğerler, her meslek için olduğundan daha çok öğretmenlik
 mesleğinde, bilgiden, beceriden, teknikten önce gelmek-
 tedir. Çünkü, konusu, amacı ve aracı insan olan tek mes-
 lek öğretmenliktir.*

*Siz, ömrünüz boyunca, İYİLİK, DOĞRULUK ve SORUM-
 LULUK içinde, insana ve topluma amaç ve yön veren reh-
 berlerden en önde gelenisiniz.*

*Güçlüklerinizi de bildiğimi sanıyorum. Bana göre, en bü-
 yük güçlüğüünüz, eğitimi herkesin bildiğini sanmasıdır. As-
 lında bu, yani eğitim konusundaki bilgisizlik, eğitim
 sistemlerinin kurulmasını, işletilmesini, yeniden düzenlen-
 mesini ve geliştirilmesini engelleyen, gecikmelere sebep
 olan en büyük olumsuz faktördür.*

*Eğitim alanı yaygınlaşıp genişledikçe, öğretim program-
 ları, türleri ve dereceleri çeşitlenip çoğaldıkça, bu bilgisiz-
 lik daha çok artmaktadır.*

*Sizin de bildiğiniz üzere, Türk eğitim sistemindeki büyü-
 me ve genişleme, birçok sorunu da beraberinde getirmek-
 tedir. Bu sorunların çözümünde ve giderilmesinde siz değerli
 meslektaşlarınızın bana yardımcı olacaklarına inanıyorum.*

*Eğitim alanındaki genişleme, çeşitlenme, çoğalma, ge-
 lişme ve ilerlemeler, her birinizin, bütün öğretmenlerin, sı-
 nıflarında ve çevrelerinde bilgilenmeyi sağlamalarını gerek-
 tirmektedir.*

Bilgilenme, ilgilenmeye; ilgilenme, katılmaya ve paylaşmaya ulaştırır insanları, anne ve babaları. Bu da ortak görüşü, anlayışı ve davranışı geliştirir ve güçlendirir. Ortak görüş, anlayış ve davranış ise; eğitimde açıklığı, bütünlüğü, istikrarı, devamlılığı sağlar.

Bütün bu gerçeklere önce siz inanmalısınız.

İnanıldığınız ve inandırıcı olduğunuz sürece, pek çok engelinizin ortadan kalktığını göreceksiniz.

Sevdiğiniz ve sevildiğiniz derecede başarılı, verimli olacak ve yüceleceksiniz.

Biz, yani siz ve Millî Eğitim Bakanlığınız, çocukları geleceğe hazırlamak görevimiz dolayısıyla sadece gelecekle ilgili, görevli ve sorumlu değiliz. Bugünün insan ilişkileri, olumsuz yönelişleri ve davranışlarıyla da ilgili ve sorumluyuz.

Bu kadar önemli, ciddî ve çok yönlü, toplumun her kesimiyle ilgili görev ve sorumlulukları zamanında ve başarıyla yerine getirebilmeniz en büyük dayanağı ve kaynağı ise, sadece sevgidedir, mesleğinizi sevmenizdedir.

Mesleğinizi sevmeniz demek, her şeyden önce, her şeyden çok, çocuğu, insanı sevmeniz demektir. Çocuğu sevmeniz demek, çocuğun büyümesi, olgunlaşması, yetişmesi ve gelişmesiyle ilgili herkesi ve her şeyi sevmeniz demektir.

Bu sevginizin sağlıklı, verimli, etkili, sürekli, üretici ve yaratıcı gerçek sevgi olabilmesi için ise; ÇOCUĞA, AİLESİNE, OKULUNA, ÇEVRESİNE ve bütün unsurlarıyla ken-

di kültürünün değerlerine "İLGİLİ" olmanız, ilk adımınız olmalıdır. İkinci adımınız, bunları TANIMAK, BİLMEK ve ANLAMAK'tır. Üçüncü adımınız, bunlara karşı SAYGILI ve HOŞGÖRÜLÜ olmaktadır. Dördüncü adımınız, bunlar için, mesleğimizin gereği olarak SORUMLU olduğunuzu hiç unutmamanızdır. Beşinci adımınız, bunlara ÖNEM ve DEĞER vermeniz, verdiğinizizi sadece sözlerinizle değil, davranışlarınızla da göstermenizdir. Altıncı adımınız, GÜVEN vermeniz, GÜVEN ORTAMI yaratmanızdır. Yedinci adımınız, örnek ve iyi bir DEMOKRATİK EĞİTİM DÜZENİ ve İŞLEYİŞİ kurmanızdır. Sekizinci adımınız, eğitim ve öğretimde, hayatın her kesimi için geçerli olacak şekilde, "İSTEK" uyandırmanızdır.

Bunun için de, yeni öğretim yılında ilk dersiniz SEVGİ EĞİTİMİ olmalıdır. Fakat bu ders, ilk derste bitmemelidir. Bütün derslerinizde, ders dışı çalışmalarınızda, çevrenizdeki ve evinizdeki bütün ilişkilerinizde devam etmelidir. Her şeyi severek yapmalısınız. Sevgiyi, korku ve baskıyla değil, sevgiyle beslemelisiniz. Çocuklarımızı sevgiyle eğitmeli, kişiliklerini geliştirmeli, yeteneklerini ortaya çıkarmaya en uygun, sevgiye ve hürriyete dayalı demokratik eğitim ortamını sağlamalısınız.

Çağdaş eğitimde başarının ölçüsünün, çocuklarımıza aktardığınız veya ezberlettiğiniz bilgilerin azlığı veya çokluğu değil; okuma, araştırma, öğrenme isteği, zevki ve bilgi kazanma yeteneği olduğunu hiç unutmamalısınız.

Değerli Meslektaşım,

Sizi sevmek, milleti sevmektir. Sizi sevmek, insanı, bayrağı, bağımsızlığı, hürriyeti, demokrasiyi, vatani

sevmek ve saymaktır. Bunlara önem ve değer vermektir.

Size hizmet etmek, millete hizmet etmektir.

Sizi mutlu etmek, milletimizi mutlu etmek demektir.

Sizi yüceltmek ise, insanı ve toplumu yüceltmektir.

Bu gerçeği anlayabilen, görebilen, öğretmenine ve eğitime değer veren bir toplum, bugününü mutlu ve huzurlu; geleceğini ümitli ve güvenli kılmış demektir.

Bakanınız olarak ve Hükümetimizce, sizi, maddî ve manevî yönlerden lâıyk olduğunuz en iyi duruma, seviyeye, imkân ve şartlara kavuşturma isteği, heyecanı, azmi ve çabası içindeyiz.

Sizin için yaptıklarımız ve gerçekleştirmeyi plânladığımız hizmetler şöyle özetlenebilir.

Geçen yıl 50.000 TL. olarak ödenen öğretim yılına hazırlık ödeneğiniz bu yıl, kalkınmada birinci derecede öncelikli 14 ilimizde 200.000 TL., ikinci derecede öncelikli 15 ilimizde 150.000 TL., geri kalan 42 ilimizde ise 100.000 TL. olarak ödenmiştir.

Çocuklarınıza sağlanan imkânlar artırılmıştır.

Öğretmenlik mesleğinin yüceltilmesi için gerekli tedbirlerin büyük bir kısmı alınmış ve uygulamaya konmuştur. Bu maksatla öğretmenlik mesleğinde, öğretmen yetiştirmedeki süre farkı kaldırılmış, ilkokul öğretmeni yetiştiren yüksek öğretim kurumları 4 yıla çıkarılmıştır.

4 yıl süreli ANADOLU ÖĞRETMEN LİSELERİ açılmıştır..

Öğretmenlik mesleğinin cazip hale getirilmesi için 15 Haziran 1989'da YATILILIK VE BURSLULUK KANUNU çıka-

rılarak bu yıl burslu olacıklara her ay 200.000 TL., yatılı olacıklara da, yatılılık dahil, bütün giderlerini sağlama yanında 100.000 TL. verilecektir.

Yaz aylarında dinlenme, eğlenme ve hizmetiçi eğitimi maksadıyla deniz ve göl kıyıları ile ormanlık alanlarda 1. sınıf tatil köyü standart ve seviyesinde "Öğretmen Eğitim Merkezi ve Tatil Köyü" projesinin hazırlanması ve uygulanması başlatılmıştır.

Ek ders ücretlerinin en uygun seviyeye getirilme hazırlıkları son safhada olup önümüzdeki malî yıl başında uygulamaya konulacaktır.

Lojman yapımı uygulaması hızlandırılmıştır.

Öğretmenevi ve lokallerinin sayısı artırmakta ve kaliteleri yükseltilmektedir.

Konut edindirme, uygulanan anketteki sonuçlara, sizlerin istek, ihtiyaç ve eğilimlerinize göre, yeni ve gerçekçi bir yaklaşımla ele alınmıştır. Yapılmakta olan çalışmalar en kısa zamanda sonuçlandırılacaktır.

Sayın Başbakanımızın, yeni malî yılda bütün memurlara yapılacağını duyurdukları "KİRA YARDIMI" öğretmenlere, bazı özel ve öncelikli şartlarla uygulanacaktır.

Bu faaliyetler, Bakanınız olarak göreve başladığımdan bugüne kadar geçen 170 günde sizinle doğrudan ilgili çalışmalarımızın en önemlileridir.

Millî eğitimimizin yeniden düzenlenmesi çerçevesinde sistemin ana unsurları olan müfredat programlarının, okul binalarının, ders kitaplarının, eğitim araçlarının, ölçme ve

değerlendirme sisteminin çağdaş anlayış doğrultusunda geliştirilmesi çalışmaları da sürdürülmektedir.

Ayrıca, bilgisayar destekli eğitim uygulamasına başlanması, basamaklı kur sisteminin kaldırılarak yabancı dil eğitiminin zorunlu hale getirilmesi, önlüklerin değiştirilmesi konularında yapılan iyileştirme ve geliştirme çabalarımızı ve kararlarımızı da yakından izlemektesiniz.

Millî eğitimde, ortak görüş ve anlayışımızın artışı oranında daha güçlü, mutlu, huzurlu, güvenli, başarılı ve verimli olacağımız, birbirimizi daha iyi anlayacağımız inancıyla, size bazı duygu, görüş ve düşüncelerimi açıklamak ve iletmek ihtiyacını duydum.

Yeni bir öğretim yılının başında, aynı anda ve kısa sürede görüşemeyeceğimiz için, duygu ve düşüncede birlikte olmak istedim.

Görüş ve düşüncelerimin paylaşılması, tümü paylaşılmasa da bazıları üzerinde tartışılması; ama sabır ve anlayışla okunması ve üzerinde düşünülmesi; hatta farklı görüş ve düşüncelerinizin de bana mektupla bildirilmesi en büyük mutluluğum olacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle, 1989-1990 Öğretim Yılı'nın size, ailenize, öğrencilerinize, sağlık, iyilik ve mutluluk içinde, başarılı, uğurlu, hayırlı, verimli geçmesini diliyorum; sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

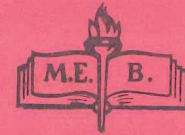
AVNİ AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 099-258/1

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma Plânlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

TRT/İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/2

SEVGİ - HOŞGÖRÜ - EĞİTİM

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma Plânlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma Plânlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI Araştırma Plânlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı ANKARA

KONU: Öğrenciler Arşivi

Sevgi, Saygı,
Doğruluk ve Dürüstlük

Değerlerin Geliştirilmesi

GENELGE

SEVGİ - HOŞGÖRÜ - EĞİTİM

Okullarımızda öğrencilerin umutları olan sevgi, hoşgörü, saygı ve değerlerle dolu bir ortam yaratılmalıdır. Bu ortamda öğrencilerin sevgi, saygı ve hoşgörüyle dolu bir ortamda yetişmeleri sağlanmalıdır. Bu ortamda öğrencilerin sevgi, saygı ve hoşgörüyle dolu bir ortamda yetişmeleri sağlanmalıdır.

Çocuklarımızın her şeyden önce insanın, üstadın, temsilcisi ve öğreticisi olduğu, olması gereken kültürümüzün kaynaklarında ve değerlerinde sevgiyi öğrenmelerine, yaşatmalarına ve yaşamalarına önem gösterilmelidir. Geçmişten geleceğe sevgi, saygı ve hoşgörüyle dolu bir ortam yaratılmalıdır ve bu ortamın geliştirilmesine olanak sağlayacak bir ortamın oluşturulması gerekmektedir.

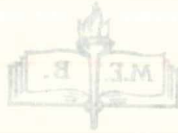
Bu ilaitle, ulusal, sosyal, ahlaki ve dinsel okullarımızı çevreleyen sevgi merkezi ve sevgi atmosferi haline getirmek, öğrencilerimiz arasında sevgi, saygı ve hoşgörüyle dolu bir ortam yaratmak amacıyla 1989-1990 eğitim-öğretim yılında;

MİLLÎ EĞİTİM BASİMEVİ — ANKARA 1989

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma Plânlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

NO 629-3237
Kütüphane/Arşivi
TMMOB

SEVGI - HOŞGÖRÜ - EĞİTİM

MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ - ANKARA 1989

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma Plânlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

SAYI : 600. Arş. Pln. Dai. Bşk. - 89/3208 ANKARA

KONU : Öğrenciler Arasında; Karşılıklı
Sevgi, Saygı, Hoşgörü, Adalet,
Doğruluk ve Dürüstlük gibi
Değerlerin Geliştirilmesi 5.9.1989

GENELGE 1989/39

Okullarımız, yarınlarımızın teminatı olan sevgili çocuklarımızın birbirleriyle ve öğretmenleriyle kaynaştıkları; acı ve tatlı anları paylaştıkları, sevginin ve saygının yaşandığı en önemli kurumlarımızdır. En kalıcı ve geçerli bilginin, sevgiye dayalı bir ortamda öğretildiği; gerçek, üretici ve yaratıcı sevginin de ilgiye, bilgiye, saygıya ve sorumluluğa dayalı bir sevgi olduğu bilinmektedir.

Çocuklarımızın her şeyden önce, insanın; ürünü, temsilcisi ve geliştiricisi olduğu, olması gereken, kültürümüzün kaynaklarında ve değerlerinde sevgiyi aramalarına, bulmalarına ve yaşamalarına özen gösterilmelidir. Gerçek mutluluğun, huzurun ve güvenin bu suretle sağlanacağı ve bundan hareketle evrensel duygu, düşünce ve davranışların geliştirilmesinin çağdaş bir tutum olacağı gözönünde bulundurulmalıdır.

Bu itibarla; ilkokul, ortaokul, lise ve dengi okullarımızı çevrenin sevgi merkezi ve sevgi bahçesi haline getirmek, öğrencilerimiz arasında sevgi kavramını yaygınlaştırıp kalplerdeki sevgi duygusunu pekiştirmek amacıyla 1989 - 1990 eğitim-öğretim yılında;

1. Her derece ve türdeki okullarımızda konusu "sevgi" olan açık oturumlar düzenlenecektir.

2. Okullarda çıkarılan dergi ve duvar gazetelerinde "sevgi" ve "saygı" konusunda yazıların yer alması sağlanacaktır.

3. Sevgi, saygı, dürüstlük, hoşgörünün gücünü ve yararlarını belirten özdeyişler ile sözler, okullarımızın uygun ve görülebilecek yerlerine asılacaktır.

4. Türkçe, Edebiyat, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi, Resim, Müzik ve Beden Eğitimi derslerinde ve özellikle de eğitici çalışmalarda sevgi, saygı, hoşgörü, adalet, doğruluk ve dürüstlük konusuna ağırlıklı olarak yer verilecektir.

5. Sevginin güzelliğini ve gücünü gösteren yaşanmış olaylar; kompozisyon, resim, şiir ve afiş şeklinde ifade edilecektir.

6. Sevgi üzerine yazılmış yerli ve yabancı şiirler, eğitici çalışmalarda okunacak ve üzerinde öğrencilerin düşüncelerini açıklamaları sağlanacaktır.

7. Öğrencilerin kamuoyunda sevgi ve takdir kazanmış insanlarla röportaj yapmaları teşvik edilecektir.

8. Okul yöneticileri, öğretmen ve veliler, eğitim hizmetlerini yerine getirirken öğrencilerin karşılıklı sevgi, saygı, hoşgörü, adalet, her şeyde ve her yerde doğruluk ve dürüstlük şiarından ayrılmamalarını ve bu güzel duyguları davranışlarında samimi olarak göstermelerini teşvik edeceklerdir.

9. Bu çalışmaların geçerli ve kalıcı sonuçlara ulaşmasını sağlamak üzere öğrencilerimiz arasında şiir, kompozisyon, resim ve afiş dallarında Bakanlığımızca ödüllü yarışmalar düzenlenmiştir. Yarışmaya katılma şartları, değerlendirme esasları ve verilecek ödüllerle ilgili açıklama ile **ÇALIŞMA TAKVİMİ** ekte gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini, çalışmaların bu genelge ile ekindeki açıklamalar ışığında plânlanıp yürütülmesini önemle rica ederim.

Avni AKYOL

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

DAĞITIM :

F Plâni

EKLER 1. Yarışmaya Katılma Şartları ve Değerlendirme Esasları

2. Çalışma Takvimi

3. Konu ile İlgili Özdeyişler.

YARIŞMAYA KATILMA ŞARTLARI

Şiir ve Kompozisyon Yarışmasına Katılma Şartları :

1. Yarışmaya ilk, orta, lise ve dengi okul öğrencileri katılacaktır.
2. Öğrenciler her dalda ancak birer eserle yarışmaya katılabilirler. Bu eserlerin daha önce herhangi bir yarışmaya katılmamış olması gerekmektedir.
3. Kompozisyon ve şiirler beyaz kâğıda, mürekkepli kalemle, okunaklı bir şekilde yazılacaktır.
4. Eserler 1989 - 1990 öğretim yılı içinde yazılacak, daha önce yazılmış eserler değerlendirmeye alınmayacaktır.

Resim ve Afiş Yarışmasına Katılma Şartları :

1. Yarışmaya ilk, orta, lise ve dengi okul öğrencileri katılacaktır.
2. Öğrenciler resim, afiş ve yağlıboya dallarında birer eserle katılabilirler. Bu eserlerin daha önce herhangi bir yarışmaya katılmamış olması gerekmektedir.
3. Ölçüler :
 - a) Resim : 35 x 50 ölçülerinde beyaz resim kâğıdı veya karton,
 - b) Afiş : 50 x 70 ölçülerinde beyaz veya renkli karton,
 - c) Yağlıboya Resim : Ölçü serbest ve tuval üzerine olacaktır.
4. Teknik : Serbest (Suluboya, Guaj, Boya, Pastel Boya, Kolaj veya Siyah - Beyaz Çini Mürekkebi)

Lise ve dengi okullar bu tekniklerin dışında ayrıca yağlıboya tekniği ile çalışabilirler.

5. Eserler paspartulanacak ve dışarıya taşmayacak, kırılmayacak şekilde iki mukavva arasına koyularak paketlenecektir.

6. Eserler 1989 - 1990 öğretim yılı içinde yapılacak, daha önce yapılmış eserler değerlendirmeye alınmayacaktır.

YARIŞMAYA KATILMA ŞARTLARI

Şiir ve Kompozisyon Yarışmasına Katılma Şartları :

1. Yarışmaya ilk orta, lise ve dengi okul öğrencileri katılabilir.
2. Öğrenciler her dalda ancak birer eserle yarışmaya katılabilirler. Bu eserlerin daha önce herhangi bir yarışmaya katılmamış olması gerekmektedir.
3. Kompozisyon ve şiirler beyaz kâğıda, mükemmel kalemle, okunaklı bir şekilde yazılacaktır.
4. Eserler 1989-1990 öğretim yılı içinde yazılacak, daha önce yazılmış eserler değerlendirilmeye alınmayacaktır.

Resim ve Afis Yarışmasına Katılma Şartları :

1. Yarışmaya ilk orta, lise ve dengi okul öğrencileri katılabilir.
2. Öğrenciler resim, afis ve yağlıboya dallarında birer eserle katılabilirler. Bu eserlerin daha önce herhangi bir yarışmaya katılmamış olması gerekmektedir.
3. Öğretmenler :
 - a) Resim : 35 x 50 ölçülerinde beyaz resim kâğıdı veya karton,
 - b) Afis : 50 x 70 ölçülerinde beyaz veya renkli karton,
 - c) Yağlıboya Resim : Öküz serbest ve tüval üzerine olacaktır.
4. Teknik : Serbest (Suluboya, Gula, Boya, Pastel, Boya, Kola) veya Şişib - Boyaz Çimi Mükemmel)
- Lise ve dengi okullar bu tekniklerin dışında ayrıca yağlıboya tekniği ile yarışabilirler.
5. Eserler parparlanacak ve dışarıya taşınmayacak şekilde paketlenmelidir. Eserler iki mükavve arasına koyularak paketlenmelidir.
6. Eserler 1989-1990 öğretim yılı içinde yazılacak, daha önce yazılmış eserler değerlendirilmeye alınmayacaktır.

ESERLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Öğrenciler tarafından yazılan ve yapılan eserler, ilkokullarda okul müdürünün başkanlığında en az iki öğretmen tarafından; orta-okul, lise ve dengi okullarda ise okul müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında en az iki branş öğretmenince, branş öğretmeni bulunmayan okullarda diğer öğretmenlerce oluşturulacak komisyonlar tarafından değerlendirilecektir.

Her dalda okullarca birinci seçilen eserler, İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderilecektir.

Öğrencinin adı, soyadı, sınıfı, okulu, ilçesi, ili ve öğrenciyi yetiştiren öğretmenin adı, soyadı ve branşı eserin arka yüzüne yazılacaktır.

2. İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderilen eserler, İlçe Millî Eğitim Müdürü veya bir şube müdürünün başkanlığında her dalda üç branş öğretmeninden oluşturulacak komisyonlarda değerlendirilecektir. Yeteri sayıda branş öğretmenin bulunmaması durumunda komisyon, İlçe Millî Eğitim Müdürünün uygun göreceği diğer öğretmenlerle tamamlanacaktır. İlkokul öğrencilerine ait eserlerin değerlendirilmesinde, ayrıca bir sınıf öğretmenin de komisyona katılması sağlanacaktır.

İlçede okul seviyelerine göre her dalda birinci seçilen eserler, İl Millî Eğitim Müdürlüğüne gönderilecektir.

3. Eserler, İl Millî Eğitim Müdürünün görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında, her branş için en az beş öğretmen-den oluşacak bir komisyonca değerlendirilecek; şiir, kompozisyon, resim ve afişlerde okul seviyelerine göre il birincileri seçilip Bakanlığımız A. P. K. Kurulu Başkanlığına gönderilecektir. İlkokul öğrencilerine ait eserler değerlendirilirken komisyona iki branş öğretmeni ile üç sınıf öğretmeni katılacaktır.

4. Değerlendirme komisyonlarına seçilen öğretmenler, akrabalık bağı olan veya görev yaptığı okuldan seçilen öğrencilerin eserlerinin değerlendirilmesine katılmayacaklardır.

5. Bakanlığımızda Müsteşar Yardımcısı başkanlığında İlköğretim, Ortaöğretim ve Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü yetkilileriyle sınıf ve branş öğretmenlerinden oluşacak komisyonlarca okul seviyelerine göre her dalda birinci, ikinci ve üçüncülük ile teşvik ödülleri verilecek eserler seçilecektir.

6. Bakanlığımızca yapılan değerlendirme sonucu, ödüle lâyık bulunan eserlere aşağıdaki miktarlar kadar para ödülü verilecektir.

YARIŞMA DALLARINA GÖRE VERİLECEK ÖDÜLLER

Okul Seviyesi	Derece	Kompozisyon	Şiir	Resim	Afiş	Toplam
İlkokullar	Birincilik	300.000	300.000	300.000	300.000	4 x 300.000 = 1.200.000 TL.
	İkincilik	200.000	200.000	200.000	200.000	4 x 200.000 = 800.000 TL.
	Üçüncülük	100.000	100.000	100.000	100.000	4 x 100.000 = 400.000 TL.
	TEŞVİK	50.000	50.000	50.000	50.000	4 x 50.000 = 200.000 TL.
Ortaokullar	Birincilik	500.000	500.000	500.000	500.000	4 x 500.000 = 2.000.000 TL.
	İkincilik	300.000	300.000	300.000	300.000	4 x 300.000 = 1.200.000 TL.
	Üçüncülük	200.000	200.000	200.000	200.000	4 x 200.000 = 800.000 TL.
	TEŞVİK	100.000	100.000	100.000	100.000	4 x 100.000 = 400.000 TL.
Lise ve Dengi Okullar	Birincilik	750.000	750.000	750.000	750.000	4 x 750.000 = 3.000.000 TL.
	İkincilik	500.000	500.000	500.000	500.000	4 x 500.000 = 2.000.000 TL.
	Üçüncülük	250.000	250.000	250.000	250.000	4 x 250.000 = 1.000.000 TL.
	TEŞVİK	150.000	150.000	150.000	150.000	4 x 150.000 = 600.000 TL.
					Toplam	13.600.000 TL.

7. Öğrencilerin eserleri belirlenecek bir tarihte sergilenecek, dereceye giren eserler kitap haline getirilecektir.

ÖDÜLLÜ YARIŞMA İLE İLGİLİ ÇALIŞMA TAKVİMİ

YAPILACAK ÇALIŞMA	TARİH
— Valiliklerce genelge ve eklerin İlçe Kaymakamlıkları ile Merkez İlçe Okul Müdürlüklerine gönderilmesi.	11 Eylül 1989
— İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerince genelge ve eklerinin okul müdürlüklerine gönderilmesi.	18 Eylül 1989
— Yarışma süresi	Ders yılı başından 30 Mart 1990 tarihine kadar
— Okullarda değerlendirme	2 - 3 Nisan 1990
— Okulca seçilen eserlerin İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerine gönderilmesi	6 Nisan 1990
— İlçede değerlendirme	9 - 13 Nisan 1990
— İlçenin seçtiği eserlerin İl'de bulundurulması	18 Nisan 1990
— İl'de değerlendirme	24 - 26 Nisan 1990
— İl değerlendirme komisyonlarınca seçilen eserlerin Bakanlıkta bulundurulması	9 Mayıs 1990
— Bakanlıkta değerlendirme	14 - 18 Mayıs 1990
— Bakanlıkça sonuçların açıklanması	21 Mayıs 1990
— Sergi	4 - 9 Haziran 1990
— Ödül töreni	4 Haziran 1990

SEVGİ, SAYGI, HOŞGÖRÜ, ADALET, DOĞRULUK, DÜRÜSTLÜK İLE İLGİLİ ÖZDEYİŞLER

- İnsanların başta gelen görevi, milletini sevmektir. Hiçbir sevgi, millet sevgisinin üstünde değildir.
- İnsanları mutlu kılacak tek araç, onları birbirine yaklaştırmak ve onlara birbirini sevdirmektir.
- En iyi kişi, kendinden çok, ait olduğu sosyal toplumu düşünen, onun varlığının ve mutluluğunun korunmasına kendini adayan insandır.
- Millet sevgisi kadar büyük sevgi yoktur.

Mustafa Kemal ATATÜRK

- İnsanların en iyisi, insanlara hizmet edendir.
- İnsanları memnun etmek için malınız yetmez. Ancak güler yüz ve güzel ahlakla onları memnun edebilirsiniz.
- Yumuşak davran, sertlikten ve çirkin şeyden sakın. Yumuşaklık insanı süsler, çirkinliği giderir.
- İçinizde en sevdiğim kimse, huyu en güzel olanınızdır.
- Sıcak suyun buzu erittiği gibi, iyi huy da hataları eritir. Sirke balı bozduğu gibi, kötü huy da iyilikleri yok eder.
- İnsanların en iyisi, insanlara iyilik edendir. İnsanların en kötüsü, insanlara zarar verendir.

HZ. MUHAMMED

- İnsan doğrulukta büyüklük mertebesini bulur.
- Sevgi tıpkı denizin dibi gibidir. İçine dalmayan bilmez.
- Akıl gibi mal, iyihuy gibi dost, edeb gibi miras, bilgi gibi şeref yoktur.

HZ. ALİ

— Hoşgörü, karşımızdakileri bizim istediğimiz gibi değil, kendi istedikleri biçimde mutlu edebilmek büyüklüğüdür.

Albert J. Robinson

— Başkalarının düşüncelerine saygı gösterin; hiç kimseye yanlış düşündüğünü söylemeyin.

Dale Carnegie

— Eğer sevilmek istiyorsanız, önce sevin ve sevimli olun.

Benjamin Franklin

— İnsanları sevmeyi öğrenmek, gerçek bir mutluluktur.

Platen Hallermunel

— Ben dünyaya kin değil, sevgi paylaşmaya geldim.

Sophokles

— Sevgi, bizi zamanın yıkımından koruyan yıkılmaz bir kaledir.

Constanse Foster

— Sevilmeyen yol, kalabalık olduğu zaman bile ıssızdır.

Tagore

— Dostluk, dünyayı bir arada tutacak yegâne bağıdır.

Wilson

— Toplumla dost ol, çünkü kervan ne kadar kalabalık ve halkı çok olursa, yol kesenlerin belisi o kadar kırılır.

Mevlana

— Sakın olma kibirle yoldaş,
Kibir nerede ise onunla savaş.

Yunus EMRE

— Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşlik zihniyeti ile hareket etmelidirler.

İnsan Hakları Evren Beyannamesinden

— Hiçbir fazilet, adalet kadar büyük ve ilâhi olamaz.

J. Addison

— Hak arayan, ilk önce başkalarının hakkını tanımalıdır.

Dr. Victor Pauchet

— Hayatta insanı başarıya ulaştıran en doğru yol doğruluktur.

Mouvice Mogre

— Sevgi insanı yaratıcı yapar.

La Roche Foucaul

— Sevgi ve güven duygularını uyandırmak yeterli değildir. Onları güçlendirmek de gerekir.

Pestalozzi

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/2

AVNİ AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

**MİLLÎ
ORTAKLIKLAR**

**DEĞERLER-İNANÇLAR
İDEALLER**

Huzur, Refah, Mutluluk için
BİRLİK

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MİLLÎ ORTAKLIKLAR

DEĞERLER-İNANÇLAR
İDEALLER

Huzur, Refah, Mutluluk için
BİRLİK

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059 - 258/3

AVNİ AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

Şubat 1991 Ankara

REPUBLIC OF TURKEY
MILLÎ
ORTAKLIKLAR

ATATÜRK'ÜN

ONUNCU YIL NUTKU'NDAN:

*Bugün, aynı iman ve katiyetle söylüyorum ki—
millî ülküye tam bir bütünlükle yürümekte
olan Türk Milletinin, büyük millet olduğunu,
bütün medenî âlem az zamanda bir kere daha
tanıyacaktır. Asla şüphem yoktur ki,
Türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve
büyük medenî kabiliyeti, bundan sonraki
inkışafı ile atinin yüksek medeniyet uskundan
yeni bir güneş gibi doğacaktır.*

KADER BİRLİĞİ (*)

"Eğitim, ister fert, ister millet için olsun; insan, toplum ve devlet için kader mücadelesidir.

Kaderimiz ve geleceğimiz birdir ve ortaktır.

Hiçbir kimse, çağdaş anlayışta, sadece kendi kaderinden ve geleceğinden sorumlu değildir ve olamaz.

Her insan, doğduğu ve birlikte olduğu ailesine; üyesi olduğu, büyük ailesi olan milletine; milletini, diğer milletlerden ve insanlardan ayıran maddî ve manevî, millî ve kutsal dil, din, kültür değerlerine ve geleneklerine; insan olarak, insanlık ailesine karşı sorumludur.

Bu sorumluluğun gereği olarak da, her insan kendisinin, ailesinin, milletinin ve insanlığın geleceğine karşı da yükümlü ve görevlidir. Ülkeyi yöneten, toplumu eğiten ve yönlendirenlerin sorumlulukları ve yükümlülükleri ise, daha da büyüktür.

Bu anlayışla, her şeyden önce, kendi kendisi olabilen; kendisine, ailesine ve toplumuna yabancılaşmayan; Atatürk'ün özlemi ve dileği doğrultusunda; millî sorumluluk duygusuyla çalışan insanımız; 'Ülkemizi, çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkararak, yüksek medeniyet ufkuunda yeni bir güneş gibi doğmasını sağlayacaktır.'

Buna, bütün kalbimle inanıyorum."

(*) AKYOL, Avni. Millî Eğitim Bakanı, TBMM 1990 Yılı Bütçe Raporu. 16 Aralık 1990. s.10

ÖNSÖZ

Bu yayın, TBMM-ANAP Grubunda 5 Şubat 1991 tarihinde yapılan 2932 Sayılı TÜRKÇEDEN BAŞKA DİLLERDE YAPILACAK YAYINLAR HAKKINDA KANUN'un değiştirilmesiyle ilgili KANUN TASARISININ görüşülmesi sırasındaki konuşma ve tartışmaların etkisiyle hazırlanmıştır.

Yine bu konuda, 2932 Sayılı Kanun'un yürürlükten kaldırılmasına ilişkin olarak SHP Genel Başkanı İzmir Milletvekili Erdal İNÖNÜ ve 26 Milletvekilinin verdikleri Kanun Teklifinin, TBMM-ANAYASA KOMİSYONU'nda 24.1.1990 tarihinde yapılan görüşülmesi sırasında HÜKÜMET adına katılarak yaptığım konuşma ve açıklamaların da ışığı altında; ayrıca yeni durum ve gelişmeler karşısındaki görüş ve düşüncelerimizi, siyasî ve millî sorumluluğumuzun gereği olarak belirtmek kaçınılmaz olmuştur.

Bu görüşmeyi izleyen günlerdeki basın organlarında görüleceği gibi; Grupta yapılan konuşmaların bir kısmı yanlış ve tek yanlı olarak verilmiştir. Bir kısmı abartılmış ve saptırılmıştır.

Bu durum, kamuoyunda şüphe, tereddüt ve kaygılara sebep olmuştur.

Millî Eğitim Bakanı olarak görev ve sorumluluğumuzun gereğini yerine getirmek; Grupta yaptığım ve Basında yeterince yer almayan Tasarının ve tartışmaların özü ve ruhu ile ilgili konuşmanın tamamına yer vermek; toplumumuzun huzuru, mutluluğu, güvenliği ve bütünlüğüyle ilgili olarak ülkemizin bugünü ve geleceği yönünden hayati derecede önem taşıyan böyle bir millî konu ve sorun üzerinde kamuoyumuzu doğru bilgilendirmek ve bütün ilgilileri daha çok düşündürmek, konu üzerine çok yönlü, kapsamlı ve gerçekçi olarak eğilmelerini sağlamak, bu yayını hazırlamanın başlıca gerekçeleri olmuştur.

Çünkü, konu, yürürlükteki Anayasa, kanunlar ve diğer mevzuat yönünden, her şeyden ve herkesten önce, Millî Eğitimle ilgilidir. Bu açıdan Millî Eğitim Bakanlığını doğrudan ilgilendirmektedir. Millî Eğitim Bakanlığının görev ve sorumluluklarının merkezi, özü ve temelidir.

Ancak, yapılmak istenen değişikliğin, yani çıkarılmak istenen yeni kanunun çok haklı ve doğru gerekçesi; 14.10.1983 tarihinde yürürlüğe giren 2932 Sayılı Kanun'un 3. Maddesinin (a) fıkrasının değiştirilmek veya kaldırılmak istenmesidir. Çünkü bu Kanun'un "TÜRK VATANDAŞLARININ ANA DİLİ" başlıklı 3. Maddesi, "TÜRK VATANDAŞLARININ ANA DİLİ TÜRKÇEDİR." ve bunu izleyen (a) fıkrası, "TÜRKÇEDEN BAŞKA DİLLERİN ANA DİLİ OLARAK KULLANILMASINA VE YAYILMASINA YÖNELİK HER TÜRLÜ FAALİYETTE BULUNULMASI... YASAKTIR." şeklindedir. Bu hüküm, hem yanlış ve haksız; hem de Anayasamız'a, Millî Eğitim Temel Kanunumuz'a ve çağdaş eğitim anlayışına aykırıdır. Bu hükmün kaldırılmasında geç bile kalınmıştır.

Bilindiği gibi, Anayasamız'ın 3. Maddesi, "TÜRKİYE DEVLETİ, ÜLKESİ ve MİLLETİYLE BÖLÜNMEZ BİR BÜTÜNDÜR. DİLİ TÜRKÇEDİR."; 42. Maddesi, "TÜRKÇE'DEN BAŞKA HİÇBİR DİL, EĞİTİM ve ÖĞRETİM KURUMLARINDA TÜRK VATANDAŞLARINA ANA DİLLERİ OLARAK OKUTULAMAZ ve ÖĞRETİLEMEZ." bağlayıcı hükümlerini taşımaktadır. Yine 42. Madde; kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmayacağı; eğitim ve öğretimin, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetimi ve denetimi altında yapılacağı; bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmayacağı temel hükümlerini tespit etmiş; EĞİTİM ve ÖĞRETİM HÜRRİYETİNİN, ANAYASA'YA SADAKAT BORCUNU ORTADAN KALDIRAMAYACAĞINI da belirtmiştir.

Bu ANAYASAMIZ'dan 11 yıl önce yürürlüğe giren 1739 Sayılı MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU'NUN 10. Maddesi ise şu hükmü getirmiştir:

MİLLÎ BİRLİK ve BÜTÜNLÜĞÜN TEMEL UNSURLARINDAN BİRİ OLARAK TÜRK DİLİNİN, EĞİTİMİN HER KADEMESİNDE, ÖZELLİKLERİ BOZULMADAN ve AŞIRILIĞA KAÇILMADAN ÖĞRETİLMESİNE ÖNEM VERİLİR; ÇAĞDAŞ EĞİTİM ve BİLİM DİLİ HALİNDE ZENGİNLEŞMESİNE ÇALIŞILIR.

BU MAKSATLA, ATATÜRK KÜLTÜR, DİL ve TARİH YÜKSEK KURUMU İLE İŞBİRLİĞİ YAPILARAK MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA GEREKEN TEDBİRLER ALINIR."

Aynı Kanun'un 56. Maddesi, ÖRGÜN ve YAYGIN her derecede ve türdeki bütün eğitim ve öğretim hizmetlerinde YÜRÜTME, GÖZETİM ve DENETİMİN DEVLET adına SO-

RUMLULUĞUNU, MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA vermiştir.

Bu gerçeklerin ve sorumlulukların gereği olarak müfredat programlarında, öğrencilere;

- ★TÜRK DİLİNİ SEVDİRMEK;
- ★TÜRKÇENİN KURALLARINI SEZDİRMEK;
- ★TÜRKÇEYİ BİLİNÇLE, ÖZENLE ve GÜVENLE KULLANDIRMAK;
- ★TÜRK KÜLTÜRÜNÜ TANIMA ve KAZANMALARINA; TÜRK YURDUNU, MİLLETİNİ, HAYATI ve İNSANLIĞI SEVMELERİNE YARDIMCI OLMAK;
- ★DİLİMİZDEKİ KELİMELERİN ANLAMLARINI, DOĞRU YAZILIŞ ve OKUNUŞLARINI ÖĞRETMEK;
- ★OKUMA ZEVKLERİNİ ve İLGİLERİNİ GELİŞTİRMEK;
- ★YAŞ ve SEVİYELERİNE GÖRE; KELİME HAZİNELE RİNİ ZENGİNLEŞTİRMEK

en önde gelen amaç ve ilkeler olarak yer almıştır.

Ünlü bir düşünürün belirttiği gibi "DİLİMİZ EVİMİZDİR." (*) Evimiz, en rahat ve güven içinde olduğumuz, yaşadığımız, huzur ve mutluluk duyduğumuz, her şeyden ve herkes-ten korduğumuz, geliştirdiğimiz, sürekli zenginleştirmeye ve yüceltmeye çalıştığımız, en kutsal yuvamızdır. Millet de bir AİLEDİR. Bu anlamda ÜLKEMİZ de EVİMİZDİR; BÜYÜK AİLEMİZİN BÜYÜK EVİ, YUVASI ve YURDUDUR.

Çekirdek veya küçük ailemizin yuvası olan evimizdeki gibi; BÜYÜK EVİMİZ olan ÜLKEMİZDE de, aynı şekilde huzur,

(*) Alman Filozof Heidegger, Martin (1889-1976)

mutluluk ve güven içinde yaşayabilmek için, birbirimizi çok iyi anlamamız; ortak duygu, düşünce, inanç ve amaçlarımızı paylaşmamız; bunun için de birbirimizle daha rahat, güvenle ve hoşgörü ile konuşmamız gerekmez mi?

Ülkemizde herkes, Anayasamız'ın 10. Maddesinde belirtildiği gibi; DİL, İRK, RENK, CİNSİYET, SİYASÎ DÜŞÜNCE, FELSEFÎ İNANÇ, DİN, MEZHEP gibi farklılıklara sahip olsa da, HİÇBİR AYIRIM GÖZETİLMEKSİZİN KANUNLAR ÖNÜNDE EŞİT değil mi?

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa Türkiye'de imtiyaz tanınıyor mu? Devlet organları ve idare makamları, kanun önünde herkese eşit işlem yapmıyorlar mı?

TÜRKİYE'de herkes, her işte ve her yerde, her şeye sahip olma hakkından ve imkânlarından yoksun mu? Siyasette, ticarette, bilimde, eğitimde, her türlü hizmette ve yerde her Türk vatandaşsı, hiçbir ayırım yapılmadan, hiçbir engelle karşılaşmadan, maddî ve manevî her imkâna veya göreve ve makama sahip olmuyor mu? Olmadılar mı? Gerçekler bunu doğrulamıyor mu?

Şüphesiz, bu soruların hepsine verilecek cevap, çok açık ve kesin olarak olumlu yönde ,EVET'tir.

Bu gerçeklerden dolayı, ülke çapında ortak huzur, mutluluk, refah ve gelecek güvenliğimiz için içtenlikle belirtmek istiyorum ki, dünya milletlerinin ekonomide, ticaretle, sanayileşmede, bilgi ve teknolojiyi paylaşmada, işbirliği ve dayanışma ihtiyacı ile birlik arayışına girdiği; 2000'li yıllar için bunun, hesaplarını ve araştırmalarını yaptığı; millîlik kavramının, millî ahlâk, kişilik ve karakterin özünde ve ruhunda olmasa da; diğer yönlerinde büyük değişikliklere ve yeniliklere uğradığı çağımızda, kendi birliğimizi, bütünlüğümüzü zedeleyecek maceralara ve ihtiraslara, tarih bi-

lincimiz, aklımız, sevgimiz, sağduyumuzla imkân ve fırsat vermemeliyiz. Gerçekleri görmeli, daha iyi anlamaya ve bilmeye çalışmalı; onları olduğu gibi kabul etmeliyiz.

Esasen, asırlar boyu oluşan ve gelişen sosyal, kültürel, mad-dî ve maneî birleşme, kaynaşma ve bütünleşme ile bunların karşılıklı etkileşimi sonucu doğan yeni sentezlerin ortak büyük gücü karşısında; sınırlı ve ferdî karşı niyet ve hareketlerin etkisiz ve geçersiz kalacağı, bugüne kadar yapılanların sonuçlarından belli olduğu gerçeğine göre hareket etmek, en akılcı, yapıcı, uzlaşmacı ve birliği güçlendirici bir yoldur. Bu yol, bana göre, en sağlam, en sağlıklı, en güvenilir, en çağdaş ve demokratik bir yoldur.

Bu yolun, doğru, sağlıklı, güvenli ve aydınlık olması ise; yine Türk millî tarihinde bugüne kadar olduğu ve görüldüğü gibi, herkesin, her unsurun, ortak millî amaçlarda ve çıkarlarda birleşmek, anlaşmak, uzlaşmak şartıyla; kendi dillerini, din ve mezheplerini, gelenek, görenek ve törelerini, yerel durum ve şartları içinde yaşamaları ve yaşatmaları temel hak ve hürriyetlerinin ve serbestinin kısıtlanmadan devam ettirilmesidir.

Çok iyi bilinmelidir ki; farklılıklar en büyük zenginlik kaynağımızdır; ancak, farklılıkların, ortaklıkların üzerine çıkarıldığı hiçbir ailede, toplumda ve devlette huzur, güven, refah, mutluluk ve birlik yoktur. Böyle bir toplumda çağdaş ve sağlıklı bir demokrasiyi yaşamak, yaşatmak ve bunun gereği olan demokratik yönetimi uygulamak da çok güçtür.

Doğru, sağlıklı, etkili, yararlı ve uzun ömürlü bir DEVLET POLİTİKASI oluşturabilmek ve bunu başarıyla uygulayabilmek için, her şeyden önce, gerçekçi ve akılcı olmalıyız. Gözlerimizi gerçeklere kapamamalıyız. Bunun gereği, önce KENDİ

GERÇEĞİMİZİ ve TÜRKİYE GERÇEĞİNİ çok iyi görmek, tanımak ve bilmektir. Kendimizle birlikte TÜRKİYE GERÇEKLERİNİ iyi ve doğru anlayıp kavradıktan sonra, bunlar arasında yatay, dikey ve paralel ilişkileri ve dengeleri kurarak insan ve vatan sevgisini paylaşarak ve yaşayarak anlaşmayı, uzlaşmayı, işbirliğini, dayanışmayı ve BİRLİĞİ sağlamak ve güçlendirmektir.

ÇAĞDAŞLIK; birliği, çeşitliliğin gücünde aramak ve birlik içinde çeşitliliği korumaktır. Çağdaş bir toplum ve devlet olarak bu genel gidişin dışında kalamaz ve yaşayamayız.

Ayırıcılığın, hiçbir kişiye, gruba, unsura fayda ve hayır getirmeyeceğini; geçmişte de getirmediğini bilmeliyiz. Bu amaç, niyet ve yöndeki görüş, düşünce, eğilim ve hareketlerin, bilim ve kültürle ilgili olmaması yanında, çağdışı olduğunu; ayrıca karşısında olduğumuz ırkçılığa ve fanatizme yol açacağını da daima göz önünde bulundurmalıyız.

Demokrasiyi, ister bir yönetim sistemi ve düzeni; isterse bir yaşayış biçimi olarak veya doğrusu olan her ikisini birlikte ele alalım ve yaşayalım; hiçbir zaman, her insanın farklı grup ve toplulukların bütün isteklerinin ve beklentilerinin tam olarak karşılandığı bir rejim veya araç olarak göremeyiz ve görmemeliyiz.

Bu görüşümüzü doğrulayan kaynaklardan birinde aynen şöyle denmektedir:

"Demokrasi yalnızca halk tarafından yönetim olarak tanımlanmakla kalmamalı, aynı zamanda, Başkan Abraham Lincoln'un ünlü ifadesi ile halk için idare yani halkın tercihleri doğrultusunda yapılan bir yönetim olarak tanımlanmalıdır. İdeal bir demokratik yönetimde, halkın

bütününün arzularına tam olarak uyan bir idare biçimi bahis konusudur. Böylesine halkın eğilimlerine tam olarak uyan bir yönetim hiçbir zaman olmamıştır ve belki de hiç olmayacaktır. Fakat bu, demokratik rejimlerin ulaşmayı düşledikleri bir ideal olarak kalabilir. Böyle bir demokrasi tipi, aynı zamanda, değişik rejimlerin demokratik duyarlılığını ölçmeye yarayacak bir ıskalanın son basamağını da oluşturabilir." ()*

Yayınımızın sonunda, Grup toplantısında yaptığımız konuşmamızın yer aldığı bölümden sonra sayısı bu günlerde 200'ü bulan kültür kavramı tanımlarından bir kısmına MİLLET ve KÜLTÜR ile ilgili bazı görüşlere ve bazı ansiklopedik bilgilere de yer verilmiştir. Bunların ışığında görülecektir ki, TÜRKİYE GERÇEĞİ olan TÜRKİYE MOZAIĞİNDE çok sağlam, sağlıklı, birbirini tamamlayan, kaynaştıran, ortak temeller, değerler, inançlar, bağlar; nakış gibi işlenmiş olan ve hâlâ işlenen unsurlar, renkler, desenler vardır: Vatan, iman-inanç, ahlâk, ortak duygular, değerler, düşünceler ve sanat gibi...

Konunun çok duyarlı millî özelliğinden dolayı; yayınımızın dikkatli okunacağı ümidi ile ortak ve millî amaçlarımıza hizmet etmede yararlı olabileceği düşüncesi ve olması dileğiyle...

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

(*) LİPHART, Arend. *Çağdaş Demokrasiler*. (Çevirenler: Prof. Dr. Ergun ÖZBUDUN ve Doç. Dr. Ersin ONULDURAN) adlı eserden alıntı s.1: Robert A. Dahl. *Polyarchy Participation and Opposition* (New Haven: Yale University Press. 1971)

Sayın Başkan,
Sayın Başbakan,
Çok Değerli Arkadaşlarım, (*)

Sözlerimin başında tümünüzü en iyi dileklerle, sevgi ve saygılarımla selâmlıyorum.

Zaman ve konu bakımından çok riskli bir sırada ve saatte söz aldığımı biliyorum. Çok tartışmalı ve gergin bir grup toplantısında ve en son konuşmayı yapmak üzere huzurunuzdayım.

Ancak, bu konuda hiç konuşmamamın, beni manevî ve siyasî sorumluluktan kurtarmayacağını bilerek, bilmenin de ötesinde, buna yürekten inanarak huzurunuzda çıktım.

Kendimi, birkaç yönden konuşma yapmaya mecbur hissediyorum ve sayıyorum. Tartışmayı biraz hafifletici; asıl amaç ve konu üzerinde birleştirici, uzlaştırıcı, gerçekleri gösterici ve ayaklarımızı yere bastırıcı doğrultuda görüşlerimi sunmak, arz etmek istiyorum.

(*) Millî Eğitim Bakanı Avni AKYOL'un 5 Şubat 1991 tarihinde TBMM-ANAP Grubunda yaptığı konuşma.

Gördünüz, Sayın Orhan ERGÜDER geldi, Edirne'de sahneye çıkan bir kız öğrencimizin, çocuğun hesabını sor-du! (*)

Oysa bundan önce, Türkçe ve Türk Dili ile ilgili bugünkü görüşmelerimizde; Millî Eğitimimizin ve millî birliğimizin temeli ile ilgili tartışma ve görüşme konumuz üzerinde, herkesten önce bana hesap sormalıydınız, sormalısınız!

Kaldı ki, Sayın ERGÜDER'in belirttiği küçük öğrenci kızımız, öğretmenin, okul müdürünün, Vali'nin bilgisi ve haberi olmadan; annesi, ailesi tarafından sahneye çıkarılmıştır. Bu gibi günlerde, aynı veya benzeri şekilde tutum, âdet haline getirilmiş ailesi tarafından... Yaptırdığım inceleme, soruşturma, Vali'den aldığım sözlü ve yazılı bilgi ve belge bu yönde... Gerçek bu.

Görüyorsunuz; eğitim nelerle ilgili ve sorumlu... Sadece örgün eğitim ile değil; yaygın eğitimle de değil; hayat boyu eğitimle de meşgul, ilgili, sorumlu, yükümlü... Doğrudan ve dolaylı... Tevhidi Tedrisat -Öğretimde Birlik- Kanunu'nun genel amacı, gerekçesi, özü ve ruhu gereğince her yerde, her işte, evde, işyerinde, insanın, Türk vatandaşlarının, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları doğrultusunda eğitiminden ve geliştirilmesinden Millî Eğitim Bakanlığı sorumludur, yükümlüdür.

Beni konuşma, açıklama yapmaya sevkeden ilk sebep; Millî Eğitim Bakanı olma sorumluluğum ve görevimdir. Konunun, doğrudan doğruya eğitim ve öğretimle ilgili olmasıdır. "NASIL BİR İNSAN ve NASIL BİR TOPLUM" sorunu-

(*) Hürriyet Gazetesi, 26 Ocak 1991, s. 18

Olay şudur: "İlkokul gecesinde garip gösteri" manşetli haberle birlikte sahne kıyafetiyle 7 yaşındaki bir kız çocuğunun resmi yayınlanmıştır. Kamuoyunda, bu olaydan Millî Eğitim suçlu ve sorumlu tutulmuştur. Yapılan inceleme ve soruşturmada, olayın il ve okul yöneticilerinin bilgisi dışında, öğretmenin müdahalesine rağmen, anne ve dedesinin izniyle meydana geldiği anlaşılmıştır.

nu ve konusunu; Devlet olarak, Millet olarak, siyaset olarak, icranın görevli bir organı olarak, Millî Eğitim Bakanlığı'na vermişsiniz, vermişiz. Hesabı da bu sebeple Millî Eğitimden soracaksınız, sormalısınız, sormalıyız. Millet de, esasen, bu doğru ve meşru hakkından dolayı; isteğini ve şikâyetini önce Bakanlığa iletiyor, soruyor ve istiyor...

- 430 sayılı Öğretimde Birlik Kanunu,
- Anayasa,
- 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu,
- 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ve gerekçesi

Devlet adına sorumluluğu ve yetkiyi Millî Eğitim Bakanlığı'na vermiştir. Bunlar değişmedikçe, hiçbir şeyi değiştiremezsiniz. Millî iradeye saygımız ve hukukun üstünlüğüne bağlılığımız karşısında, bunlara da saygılı ve bağlı olmamız gerekiyor.

Devlet adına, eğitim ve öğretimde, ülke ve toplum çapında, her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitimde yürütme, gözetim ve denetim sorumluluğu Millî Eğitim Bakanlığı'nındır.

Devlet kavramı gereğince, Devlet tüzelkişiliği adına; Bakanlık olarak, diğer tüzel ve gerçek kişiler üzerinde tasarruf yetkisi taşımanın gereği budur. Meşru düzende, herkesin, her kurum ve kuruluşun, en üst yetkili olan siyasi iktidar organının üstüne çıkmaması, idarî ve sosyal anarşiye sebebiyet vermemesi için bu yönde hareket şarttır. Bir toplumda mevcut diğer politik, sosyal, ekonomik, dinî organizasyonlar, kuruluşlar, hiçbir zaman siyasi iktidarın üstünde bir yetkiye ve hakka sahipmişler gibi hareket edemezler. Sağlıklı bir toplumda ve sağlıklı bir demokraside de etmezler, etmeye yönelmezler... Siyasi iktidar ile sosyal iktidarlara karıştırmamalıyız.

Çok çeşitli ekonomik, sosyal ve kültürel organlar, sendikalar, kurumlar, kuruluşlar birer sosyal iktidardırlar toplumda... Bunun tersine çevrildiği günleri 1980 öncesinde gördük, yaşadık; siyasî, sosyal ve idarî anarşinin sonuçlarına birlikte katlandık!

Beni konuşmaya yönelten sebeplerden biri de; Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde ettiğimiz yemin. Anayasa'nın 42. Maddesi, eğitim ve öğretim hakkı ve hürriyeti diyor, ama; aynı madde bu "hak ve hürriyetin **ANAYASA'YA SAKAT BÖRÜNÜ ORTADAN KALDIRMAZ...**" bağlayıcı hükmünü de taşıyor. Bunlar, açık ve seçik ortada.

Konuşmam yönünden, son sebebim, gerekçem ise; geçmişim, yaşım-başım... Herhalde, siyaset konusunda bazı şeyleri, gerçekleri, söylenmesi gerekenleri söylemeye; benim gibi yaşı 55'i aşmış olanlar mecburdurlar!

Sayın Hasan Celâl GÜZEL'in 2932 Sayılı Kanun'un değişikliğine ilişkin Tasarının geri çekilmemesi konusundaki görüşünü paylaşıyorum. Çünkü, sosyal, demokratik, etnik hak ve hürriyetlerden çıkmıştır yola. Bu yollar geçilmiş ve bitmiştir. Şimdi politik platformdayız ve politik yoldayız. Dönemeyiz, dönemezsiniz, dönmemeliyiz. Dönüşün bütün getirecekleri; bu Tasarayı geliştirerek çıkarılmasının çok üstünde politik ve sosyal sorunlara ve gerilimlere sebep olabilir. Hata ve noksanlıklar varsa, bunlar, Grubumuzun buradaki görüşmelerinin ve eleştirilerin ışığı altında, Millî Eğitim ve Adalet Komisyonlarındaki görüşmeler sırasında giderilebilir.

Özetle, dönülmez bir yoldayız; ama, çıkılmaz bir yolda değiliz, diyorum.

Bir hususa dikkatinizi çekmek istiyorum. Siyasî hayatımda ilk defa, Sayın Nurettin YILMAZ'ın konuşmasından çok etkilendiğim için, ayağa kalkarak söz istedim.

Sayın YILMAZ'ı, çok dikkatli olmaya çalışarak, dinlemeye ve sözlerini iyi anlamaya çalıştım. Sayın YILMAZ niyet ve amaçta, vatan birliğinden, bölücü olmamaktan söz ettiler. Ancak, bazı sözlerinin ayırım yapılmaması; farklılığı, ortaklığın ve gerçeğin üstünde göstermeye yönelme izlenimi vermesinden kaynaklanan tansiyon artması karşısında; bazı söz ve tartışmaların Grup dışına yanlış ve maksatlı sızması, sızabileceği endişesiyle, birleştirici, uzlaştırıcı, kaynaştırıcı olma; Partinin birliği ve bütünlüğü; içinde bulunduğumuz KÖRFEZ KRİZİ sırasında, başka krizlere yol açılmaması açısından, bazı açıklamalarda bulunmak ihtiyacını duydum.

Değerli Arkadaşlarım,

Silâhın ve tehdidin olduğu yerde, demokrasinin olamayacağını en iyi sizler bilirsiniz. Serbest ve hür tartışmanın olmadığı, yapılmadığı; herkesin görüş ve düşüncelerini hiçbir şeyden çekinmeden ve engelle karşılaşmadan açıklayamadığı toplantılarda ve toplumlarda sağlıklı, çağdaş, medenî, lâik ve demokratik ilişkilerin olamayacağını, gelişemeyeceğini, bunun sonucu olan sağlıklı politik ve demokratik kültür ve davranışların kazanılamayacağını da yine sizler bilir, kabul ve teslim edersiniz.

Ümit ediyorum ki, Sayın YILMAZ tamamen iyi niyetle görüş ve düşüncelerini açıklamışlardır. Bundan endişem yok... İyi niyetle çıkıp görüşlerini ortaya koymuşlardır.

Yine ümit ediyorum ki; Sayın YILMAZ, bu Kanun Tasarısını engelleme amacı gütmüyordur. Geliştirme, düzenleme amacı güdüyor, diye düşünmek istiyorum; öyle düşünüyorum.

Çünkü, her bölücü, yıkıcı, ayırıcı niyetin ve hareketin beslenmesi, filizlenmeye en uygun ortamı bulması; yasakların varlığına, zorbalığın hâkim olmasına bağlıdır. Ne ka-

dar yasak koyarsanız, ne kadar insanı küçültücü tedbirler alırsanız; onlar da o kadar sebep ve gerekçe bulurlar, varlıklarını sürdürmek ve güçlendirmek için, hedefleri ve ihtirasları için bahane ve vesile bulurlar, diye düşünüyorum.

ÇOKLUK içinde BİRLİK; BİRLİK içinde TEKLİK en sağlıklı ve çağdaş mutluluk, huzur ve refah yoludur. Bunu başarıyla uygulayanlar, başarıya ulaşanlar, her yönden zenginliğin yolunu bulanlar var, yapanlar var. Ecdadımız, atalarımız, Osmanlılar yapmış, gerçekleştirmiş bunu; dünyaya, hem egemen, hem örnek olmuş tarihi boyunca.... Hem de en mükemmelini yapmış... Görelim bakalım bugünkü lider ülkeler, Osmanlı'nın yaptığı kadar uzun ömürlü olabilecekler mi? Bunlar, 1980'li yıllardan beri 21. yüzyıl korkusunu yaşıyorlar! Çocuklarına hâkim ve sahip olabilmek için çareler arıyorlar. Çeşitli şiddet ve uyuşturucu bağımlılıkları içindeki gençlerini kurtarmak ve geleceklerinin güvenliğini hazırlamak için gelişmiş ülkeler çok ciddi sorunlarla karşı karşıyadırlar. Çok şükür ki, Milletimiz böyle tehlikelerden uzak. Türk Milletinin geçmişi, geleneği, aile yapısı, millî ve manevî yapımız, değerlerimiz ve inançlarımız sağlam... Nesillerimiz bunun için güçlü... Biz, daha iyi ve daha güçlü olmasının azmi ve çabası içindeyiz.

Bu görüşlerimi, bugünkü görüşme ve tartışma konumuz olan 2932 Sayılı Kanun ve dolayısıyla dil meselesi için mi arz ediyorum? Hayır!

Bu konudaki görüş ve düşüncelerim, ikinci siyasî hayatımdan önce, yani aktif siyasette bulunmadığım bir dönemde yayınladığım ÖNCE ve SONRA EĞİTİM adlı kitabımda da yer alıyor.

Kitabımın 14. sayfasında belirttiğim ve bugün de aynen benimsediğim, "Millî Eğitim Sistemimizin stratejik temel ilkeleri" şunlar olmalıdır, diyorum:

- ★**Sosyal, politik, ekonomik değerleri ve unsurları uzlaştırmak,**
- ★**Ortak görüşleri, çıkarları, yanları, amaçları ve inançları daha belirli olarak ortaya çıkarmak;**
- ★**Bunların farkına varılmasını sağlamak, geliştirmek ve güçlendirmek;**
- ★**Farklılıkların farkına varılmamasını, birbirlerinin aleyhine kullanılmamasını sağlayıcı stratejileri geliştirmek;**
- ★**Özellikle etnik gruplar arasında uzlaşmayı, anlayışlı olmayı ve birbirlerine hoşgörü ile aynı derecede önem ve değer verildiği duygusunu ve güvenini sağlamak;**
- ★**Sevgi, saygı, hoşgörü ve güven duygularını ve karşılıklı anlayışlılık ilişkilerini geliştirerek güçlendirmek;**
- ★**Kaliteli, yeterli, çağdaş ve fonksiyonel yeni bir eğitim sistemini kurmak, geliştirmek ve yaşatmak.**

Ama bunların başında, endişe etmeyiniz, bunların önünde bir şemsiye var. O şemsiye şudur: Aynı kitabın 14. sayfasında, "**Türk Millî kültürünün genel çerçevesi içinde**" denmektedir. Burada sorun şurada yatıyor: Türk Millî Kültürü... Türk Millî Kültürü dediğimiz zaman, Bakanlar Kurulunda da arz ettiğim gibi, çeşitli vesilelerle, hatta Hakkârî'de son Belediye Başkanlığı seçiminde ifade ettiğim gibi, (*) bizim gerçeklerimizle doğrudan ilgili ilmî bir görüşü arz etmek istiyorum. Evet, **Ernest Renan**'ın görüşü; özü ve anlamı bakımından şöyle: "**Milletleşme süreci açısından, oluşumu açısından, asırlar boyu, aynı Coğ-**

(*) 15 Temmuz 1989'da

rafya'da, aynı topraklarda, savaşta-barışta, iyi-kötü günlerde bir arada yaşamış insanların -ırların demiyor- yarattığı ortak ruh hali, ruh kritiği." Bu açıdan bakın soruna. (*)

Konuşmalarda, 1071 diyorsunuz... 1071'den öncesi de var, Anadolu'ya gelişin. 1071, **mühür**. Anadolu'ya Türklüğün damgasının vuruluş tarihi, o günden bugüne geliş; 1920'lerde vatanı kurtuluş, kuruluş, kalkınma, çağdaşlaşma, medenîleşme yolunda barış, huzur ve gelişmeler. Bu bakımdan Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahilinde hiçbir insan, ne **Doğu Türkiyesi** olarak anılan Orta Asya'da; ne **Batı Türkiyesi** denilen Macaristan ve çevresinde ve ne de **Güney Türkiyesi** olarak adlandırılan Mısır ve Suriye Türkiyesi'nde ayrı ve farklı görülmemiştir. Bütün bu Türkiye'ler, daha Anadolu, "Türkiye" olmadan önce vardı. Türkler Anadolu'da mı doğdu?... Hayır! Suriye ve Mısır'daki Türkiye, bizimle aynı dönemde, Anadolu'daki Türkiye ile tarih sahnesindedir.**)

TÜRKİYE, insanlık tarihinin en eski ve en zengin kültür ve medeniyetlerinin beşiği olmuş bir ülkedir. İlk izleri M.Ö. 100 BİN YIL ÖNCESİNE giden ANADOLU MEDENİYETLERİNİN içinde; dünyanın ilk yerleşim merkezlerinin M.Ö. 9000 yıllarında ANADOLU'da bulunduğu da biliniyor.***) Bu tarihten günümüze, özellikle TÜRKLER'in ANADOLU'yu fethetmelerine kadar, birbirlerinden ayrı pek çok toplum, topluluk, etnik grup veya unsur, millet; bunların

(*) Ernest RENAN'ın bu görüşünün aslı şudur: "Millet, uzun zaman bir arada bulunan insanların ortaklaşa yaşadıkları acı, tatlı anılar, zaferler, ortak örf, âdet ve törelerle meydana gelen bir ruh kritiğidir."

(**) KAFESOĞLU, İbrahim. Prof. Dr. **Türk Millî Kültürü, İstanbul, 1989, s. 43-44**

(***) AKURGAL, Ekrem . Ord. Prof. **Anadolu Uygurlukları, İstanbul, 1988. s.XIII**

(***) AKURGAL, Ekrem. Ord. Prof. **Avrupa Konseyi Dergisi; Anadolu'nun Dünya Tarihindeki Yeri ve Rolü, s.9**

karışımı ve birleşmeleriyle oluşan çok çeşitli insan tipleri ve kültür sentezleri, Anadolu'nun özel karakteridir. Bunun için dünyada eşi ve benzeri olmayan kültür hazinelerinin bulunduğu bir "MÜZE ÜLKE"dir, açık hava müzesidir TÜRKİYE. Kültür, sanat, bilim, teknik ve ticarete ilk, öncü, örnek olay, hareket ve buluşların gerçekleştiği merkezlerden en önemlisidir.

Ayrıca, ANADOLU, en eski ve çok ünlü bir efsaneler diyarıdır.

Tarihi boyunca Anadolu; ya çeşitli milletlerin sahip olmak istedikleri "hedef ülke"; ya da, Doğu ile Batı arasında bir "köprü" olmuştur.

Çeşitli milletlerin sürekli veya bazılarının, savaş seferleri dolayısıyla geçici etki ve katkılarıyla yarattıkları, pek çok kültür ve medeniyetlerin kesiştiği; karşılıklı etkileşimle birbirinin tamamlayıcısı ve uzantısı olduğu böylesine zengin, çeşitli ve çoğulcu kültür mirası ve ANADOLU; M.S. 1000'li yıllarda TÜRKLER'in hedefi ve emeli olmuştur. M.S. 1048'de KARS'a yönelen akınlar; 1071'de MALAZGİRT'te kesin sonuca ve amacına ulaşmış; Anadolu'nun kapısı Türklere açılmıştır. Oysa, bu tarihten çok önceleri de Orta Asya'dan, pek çok Türk boy ve toplulukların Anadolu'ya geldikleri de bilinmektedir.

Bilinen ayrı ve önemli bir tarihî gerçek ise; TÜRKLER'in Anadolu'nun da içinde ve bir parçası olduğu MEZOPO-TAMYA MEDENİYETİ'nden daha eski olan avcı toplayıcı geleneğinin temel olduğu ORTA ASYA KÜLTÜRLERİ ailesinin bir parçası ve üyesi olarak kendi gücü, kültürü ve medeniyetle Anadolu'ya hâkim ve sahip olması; ANADOLU'yu TÜRKİYE yapmasıdır.

Çok milletli ve unsurlu Osmanlı İmparatorluğu; Batılılarca TÜRKİYE olarak da ifade edilmekteydi. Nihayet, ül-

kesi ve milletiyle bölünmez bir bütünlük içinde olan Vatanımıza TÜRKİYE adı verilmesinin dayanağı ve temel gerekçesi, büyük çoğunluğun kullandığı hâkim ve resmî dilin TÜRKÇE olmasıdır.

Sonuç olarak bugünkü Türk toplumu ve Türkiye, millî tarihimizin akışı ve oluşumuna paralel olarak; ORTA ASYA, ANADOLU-MEZOPOTAMYA, İSLÂM ve BATI MEDENİYETLERİNİN karşılıklı etkileri ve katkılarının izleri, renkleri, motif, değer ve inançlarının oluşturduğu bir TÜRK MOZAIĞIDIR. Şüphesiz bu mozaikte birbirini tamamlayan, kaynaştıran ve bütünleştiren TÜRK ve İSLÂM KÜLTÜR ve MEDENİYETLERİNİN AĞIRLIĞI ve ORANI çok yüksektir. İSLÂM ÖNCESİ ORTA ASYA, İSLÂM SONRASI ANADOLU MEDENİYETLERİNİN BİR BİLEŞKESİ ve BİR BÜTÜNÜDÜR. Bu; tarihî, millî, manevî, sosyal ve kültürel sebep ve gerçeklerden dolayı doğaldır, haktır ve meşrudur. (*)

Bugünümüzü iyi anlayabilmemiz, geleceğimize doğru ve akılcı yönelebilmemiz için; dünümüzü, tarihimizi çok iyi bilmemiz gerekir. Dünü olmayanın bugünü de olamaz. Nasıl dünsüz, bugün olmaz ise, bugünsüz de yarın olmaz ve gelecek doğmaz. Bu, aynı zamanda; tarihsiz ve kültürsüz insan, toplum ve millet olunamayacağını da kesin ifadesi ve gerçeğidir. **Tarih bilinci; geçmişten geleceğe yönelik bir varlık bilincidir.**

Anlayışımız ve davranışımız bu gerçeklere ve birikimlere uygun, uyumlu ve tutarlı olmalıdır. Huzur, mutluluk, birlik ve beraberlik yolu, bu temelleri ve gerçekleri çok iyi bilmekle ve gereğine göre hareket etmekle gerçekleşebilir.

Şimdi, böyle bir geliş ve tarih süreci içinde; kaderde, kı-

(*) Grup toplantısında yapılan konuşmanın bandında bu bölüm kayda iyi alınamadığından anlaşılacağı için, geliştirilerek yeniden kaleme alınmıştır.

vançta, tasada bir ve beraber olmanın yarattığı ortak ruh kritiğini, halini; savaşta, barışta bir arada olmanın mutluluğunu, heyecanını birlikte yaşamadık mı? Yaşanmadı mı? Kimse kimseyi sömürmedi. Ama noksanlarımız olabilir, hatalarımız olabilir. Bana göre en büyük noksanlık. -Doğulu arkadaşlarımız da ifade ediyor- bugüne kadar oraya gereken eğitimin ve kültürün gerektiği kadar verilemeyişi, götürülemeyişi, kendi ana dillerinin yanında ortak dil olarak Türkçenin öğretilmeyişi. Günah, oradaki vatandaşta değil, ama onu kullananlara karşı, bölücülere karşı, ayırıcılara karşı uyanık olma hassasiyetimiz, millî devlet olmanın gereği. Millî birliği ve bütünlüğü korumanın gereği. İşte bu durumun hassasiyetini ifade etmek istiyorum.

Bakıyorum, çeşitli kaynaklar var: "Theophylaktos Excurs Über die Skytischen Völker" adlı eser, itiraz edilemeyecek bir kaynak. Rahmetli Prof. Dr. İbrahim KAFESOĞLU'nun bu eseri de kaynak olarak verdiği, **Türk Millî Kültürü** adlı son eserini okuyunuz. Sanıyorum, ölümünden birkaç yıl önce yayınlandı. Türkler için söylediklerini okuyun, Türk adının doğuşunu okuyun. M.S. 500'lerde doğmuş; M.S. 550'lerde ve sonra Göktürklerde en yüksek millî payesine ulaşmış; millî ad olmuş; oradaki Orta Asya'daki ortak nitelikli bütün topluluklara verilen isim: Etnik değil, politik isim diyor. Zamanla Türk soyuna mensup bütün toplulukları ifade etmek üzere millî ad olmuş. Herhalde, Kafesoğlu'nun ağırlıklı ve önemli kültür milliyetçisi olduğundan şüphesi olan kimse yoktur içimizde. Ama nedir, kimlerdir hangi boylardır, bunlar? Cengâver, atılgan, cesur, bozkır topraklarında, tabiatın zor şartlarında varlığını sürdüren; devlet kurucu, yönetici dayanıklı insanlar, topluluklar...

Millî kültür anlayışı, ırkçı, kafatasçı, şovenist ise çağdırdır. Millî kültür anlayışı, ait olma duygusu, mensubiyet duygusudur; mensup olduğun devlete hizmet aşkıdır,

heyecanıdır. Bu kültürü yaratan herkes, o kültürün birer unsuru, parçası, emekçisi, katkıcısı olarak bunun onur ve şerefine sahiptir. Düşünürler ve bilim adamları böyle diyor... 160-170 kültür tanımı var, şimdi 200'ü buldu. Hepsinin ortak özü şu: "Aynı vatanda yaşayan, aynı toprakları işleyen insanların yarattığı, maddî ve manevî her şey." Bu kültürü, bu medeniyeti, bu tarihi hep birlikte yarattık, yaşattık ve geliştirerek daha iyi yapma amacı ve heyecanını taşıyoruz. Bunun sorumluluğu da, şerefi de hepimize aittir, diyoruz. Biz bu anlayıştayız.

Atatürk'ün anlayışı, Sayın Cumhurbaşkanımızın çok iyi ve sürekli olarak ifade ettiği, bizim de daima ifade ettiğimiz gibi **"Ne mutlu Türküm diyene"** anlayışıdır. Bu, ait olma duygusudur. Eğer biz, söyleyemediğimiz yanlış yollardan çıkarsak, en büyük ihanete, bölücülüğe, ayırıcılığa hizmet etmiş, kapı açmış oluruz. Hangi etnik gruba ait olursa olsun, büyüklerinizi, atalarınızı, ecdadınızı inceleyiniz. Bakınız, onlar, ırkçılığa dayalı olarak Türküm, Türkçüyüm diyenden daha çok Türk ve Müslümandırlar. Bunlar, sözde kalmamış; aynı zamanda birleştirici, kaynaştırıcı, anlaşırıcı, uzlaştırıcı mahiyette çeşitli eserler de vermişler; değerleri ortaya koymuşlar; bu milleti bütün unsurları ve farklılıklarıyla birleştirmiş, anlaştırmış, kaynaştırmışlardır. İsim vermek istemiyorum, dikkat ederseniz; nice büyük isimleri sayarım sizlere. Sizler daha fazlasını da bilir, söyler ve sayarsınız.

Bu konuyu bağlamak için, bir gerçeği ifade etmek istiyorum. O da şu: İnanınız, bana göre, en iyisi, en önemlisi, en doğrusu, haklarda eşitlik anlayışı ve ilkesine göre, sosyal devlet ve sosyal adalet anlayışının gereğinin yapılmasıdır. Nereden, hangi bölgeden, ilden, yöreden, gelenekten gelmiş olursa olsun, bunlardan hiçbirine bakmadan, herkesin her şey olabildiği ülkeye ve Devlete sahibiz. **Ata-**

türk'ün kurduğu bu Cumhuriyet, demokratik ve lâik düzendir (Alkışlar). **Herkes her şey olabiliyor. Lâik düzende, ülkemizde herkes, sosyal devlet ve sosyal adaletin gereği bütün haklardan eşit olarak yararlanabiliyor.** (Yeni demokrasi, çağdaş demokrasi diyen demirperde ülkelerinde artık, eski Sovyet tipi yönetim anlayışı bitti, çöktü!) Böyle bir Devlet anlayışına biz asırlarca öncesinden beri beraber gelmişiz; yine asırlarca birlikte gideceğiz. Bunun idrakinde olmak, bunun şuurunda olmak; ama, bunun sorumluluğunu yüreğimizde duymak gerekir. Bunun için arz ediyorum.

Şimdi de sizlere 1929'larda Türkiye'yi de örnek veren bir düşünürün(*) **"Demokrasinin Esasları"** adlı eserinden söz etmek istiyorum. 8-10 eser yazmış bu düşünürün görüşlerini aktarmak, sunmak istiyorum. Tam bize uyuyor. Ama ondan önce bir görüşümü ifade edeyim. **Demokrasi, sadece halkın rıza ve arzusuna dayanan bir rejim değildir.** Hak, görev ve sorumlulukları dengelemek var. Çağdaş, çoğulcu, katılımcı, modern demokraside, farklı ve muhalif, karşı görüşler vardır ve olacaktır: Demokrasinin yaşaması ve gelişmesi için. **Demokraside eşitlik yanlış anlaşılıyor. Eşitlik; herkese, her şeyde, her yerde, aynı eşitlik, aynı şeylerin eşitliği değildir, olamaz. Allah'ın yarattığı insan varlığına terstir. Eşitlik; haklarda eşitlik, farklılıkların eşitliğidir.** Herkes, Allah'ın verdiği potansiyeline, gücüne, yeteneğine, emeğine, başarısına, katkısına, verimliliğine uygun şekilde pay almalı; amma kendine göre de, katkıda bulunmalıdır, pay almak için.

Bu görüş, çağdaş demokrasinin özüdür, temelidir. Böyle bir anlayış bizi, insanı hür, bağımsız ve serbest bir demokratik ve lâik düzene; ahlâki, millî, sosyal yaşayış

(*) A.D. LINDSAY, **Demokrasinin Esasları**, (Çev. Kemal DİRİÖZ). Ankara, 1973

içerisinde, ortak haklarımızı, ortak hürriyetlerimizi geliştirmeye en uygun ve açık bir sistem kurmaya götürür. **Gerçek demokrasi, her insanın varlığına değer veren saygı gösteren bir demokrasidir.** Gerçek demokrasi, bunun sonucu olarak, her ferdin topluma katkısı olacağına inanan; ancak bu katkıların eşit olmadığını ve olamayacağını bilen bir demokrasi anlayışıdır.

Hürriyetçi demokrasiyi; **davranışlarımızda hoşgörülü ve ölçülü; düşüncelerimizde doğru, tutarlı, samimî ve dürüst; beklentilerimizde sabırlı ve anlayışlı; görüş ve inançlarımızı belirtmede tam serbest, hür ve korkusuz** olabildiğimiz veya olunabildiği oranda sağlıklı, çoğulcu, katılımcı, akılcı ve lâik tutumlu olarak kurumlaştırabilir, yaşatabilir ve yaşayabiliriz. Çünkü, **hürriyetçi, sağlıklı ve çağdaş demokrasi; farklılıklara, kamu hürriyetlerine, görüş ve düşünce çeşitliliklerine anlayışlı ve uzlaşmacı olmaya yer ve değer veren; bununla yetinmeyip bunu yaşayışa geçiren ve uygulayan demokrasidir.**

Bunun gereği de; **fertlerin, hür iradeli, ahlâklı, kişilik ve karakter sahibi olmalarıdır. Fertleri, ahlâkî kişilik ve karakterden; sağlıklı kafa, kalp ve irade gücünü geliştirme eğitiminden yoksun bir toplumun; sağlıklı ve dengeli olarak yükselmesi, gelişmesi ve geleceğinin güvenli olması beklenmemelidir.**

Çünkü, böyle toplumlarda, siyasî, idarî ve meslekî yöneticilerin; toplumun genel karakterinden farklı ve üstün olduğu düşünülemez ve söylenemez. Böyle toplumlarda, **"Politika ahlâksızlık değildir; fakat, ahlâka bağlı olmak da değildir!"** görüşünden, ahlâka bağlı olmamak yönündeki eğilimler ve davranışlar gelişir.

Geliyorum, **"Demokrasinin Esasları"**na. Bugünkü toplantı, tarihî bir toplantıdır. Bugünkü toplantı, millî tarihimiz önünde çok önemli bir şekilde yerini alacak ve değerlendirilecektir.

Evet, "Demokrasinin Esasları"nda şöyle diyor, yazıyor:

"Büyük çaptaki başarılı bir siyasî demokrasinin milliyetçilik dediğimiz şeyi gerektirdiği bilinen bir husustur. Milliyetçiliği hangi unsurların yarattığı, hangilerinin zayıflattığı ve aşırı milliyetçiliğin zararları konusunda sayısız münakaşalar yapılmıştır." Yapılmaktadır. "Milliyetçilik, bir birlik anlayışının ve devletin fertlerinin bu yolda kendi görüşlerinden feragat etmelerini ifade eder. Milliyetçiliğin bundan öte yanları da vardır. Belirli ve kendine has bir kültürle, yani çeşitli tekliflere, verilen oylarla ortaya çıkan ve toplumun ortak yaşayış ideali hakkında fertlerin düşüncelerinde mevcut belirli ölçülerle de büyük ilgisi vardır. Şurası açıkça bellidir ki, **bu ortak anlayış ve bağlılığın diğer farklılıkların gölgesinde kaldığı yerlerde, başarılı bir demokrasi imkânsızdır.**"(*) Millî Eğitim Temel Kanunu'nun temel amacı da budur. Temel ilkelerinin birinci maddesi bu. Bunun yarattığı sıkıntıları yaşıyoruz.

"Eğer kişilerin iktisadî farklılıkları, ortak milliyetçilik duygularından daha büyükse; din, ırk, renk ve diğer sosyal farklılıklar çok kuvvetli ise ve devamlı olarak sosyal azınlıklar mevcutsa; sıhhatli bir demokrasi imkânsızdır."(*) Çok ilginç gerçekleri görelim, bilelim diye arz ediyorum.

Devam ediyor: "Temsilî siyasî demokraside, farklılık ve muhalefet gereklidir. Fakat, bu muhalefet küçük dinî toplantılarda olduğu gibi, topluluğun tümünün idealine bağlı ve bu idealle yönetilen bir muhalefet olmalıdır." diyor ve geliyor Türkiye'yi örnek veriyor:

"Türkiye ve Çin'in Batı modelinde birer devlet olabilmek için, nasıl evvelâ milliyetçiliği kuvvetlendirmeye önem verdiklerini incelemek çok ilgi çekici olmaktadır. Gerçekten ve ilk önce, farklılıkları kabul etmeyecek kadar kuvvetli bir

(*) A.D. LINDSAY, a.g.e. s. 48-49

birlik ruhu yaratmakla işe başladılar. Fakat **farklılıklar kabul edilmedikçe ve bu birlik ruhu ile birlikte yürütülmedikçe bu devletler demokratik devlet olamazlar.** Ancak, milliyetçiliğin yarattığı birlik ruhu vazgeçilmez bir başlangıçtır."(*)

Evet, 19 Mayıs 1919'da Atatürk Samsun'a çıkıyor, diyor ki: "İki şeye dayandım ve güvendim:

- 1- Milletin -tümünü kastediyor- millî direnme azmi.
- 2- Manevî gücü, dinî gücü."

Demokrasinin Esasları adlı kaynaktan açıklamalarımaya devam ediyorum:

"Bu gerçekler, siyasî demokraside de, siyasî olmayan topluluklarda 'toplantı anlayışı' veya 'hareket ruhu' dediğimiz şeylere tekabül eden bir şeyin varlığına işaret etmektedir.

Fakat siyasî topluluğun amaçlarının dinî teşkilât gibi kuruluşlardan çok farklı olduğu açıktır. Siyasî teşkilâtların amaçlarını kesin olarak tespit edip incelemedikçe, daha fazla bir ilerleme kaydedemeyiz."(**)

Değerli Arkadaşlarım,

Görmektesiniz ki, her şey, toplum huzuru, mutluluğu, Devletin birliği, milletin birliği için yapılıyor. Amma, bir çarpıcı örnek vereyim, çok çarpıcı: İsviçre, 28 kanton ve 6-7 etnik grup. Birinin yazılı dili yok, edebiyatı yok; ama konuşma dili var, artık bitiyor, ölüyor, Romanş dili gibi, eski eser gibi. O ölmesin, bitmesin diye tedbir alıyorlar. Böyle bir dünyada yaşıyoruz.

Her organizasyonun açık amaçları vardır, her evin olduğu gibi. Devlet de bir organizasyondur. Ama, gizli-kapalı amaçları da vardır. Varlığını sürdürme stratejisinin gereklerini akıllıca, bilinçli yapmak zorundadır, durumun-

(*) A.D. LINDSAY, a.g.e. s. 48-49

(**) A.D. LINDSAY, a.g.e. s. 49

dadır. Evimiz için yaptığımızı, büyük ailemiz olan milletimiz için de yapmak zorundayız. Bunun gerekleri doğrultusunda, çeşitli farklı gruplardan, toplumlardan oluşan Türkiye Cumhuriyeti, bana göre şanslıdır. Amerika gibi şanslıdır. Çünkü, farklılıklarımız en büyük zenginlik kaynağıdır. Farklılıklar; yarışmanın, barışın, iyiliğin, güzelliğin, katkının daha çok olabileceği, rekabet duygularını geliştirebileceği bir ortam sağlar, diye düşünüyorum. Zamanınızı aldığım için özür diliyorum, saygılar sunuyorum (Alkışlar).

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Bakan. Buyurun Sayın ZENGİN.

Talât ZENGİN - Sayın Bakanımız gerçekten güzel bir konuşma yaptı. Yalnız iyi anlayamadığım bir noktayı sormak istiyorum. Millî Eğitim Bakanı olarak, Türkçe ile ilgili Kanun'dan yana mısınız? Birinci sorum bu.

Önemli bir meseledeki, bu Kanun'daki, Millî Eğitim Bakanı olarak tavrınızı, Bakan olarak, net olarak ortaya koymanızı istiyoruz. Bilmek istediğim, bu Kanun'a karşı mısınız, değil misiniz? Karşıysanız hangi gerekçelerle karşı mısınız; karşı değilseniz hangi gerekçelerle karşı değilsiniz?

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI Avni AKYOL - Hemen cevap vereyim. Sayın ZENGİN, her halde konuşmamın başından beri vardınız; yeterince açıklayamadım sanıyorum. Sorunuza teşekkür ederim.

Benim tavrım açık, seçik, kesin; dün de bugün de aynı, belli. Kamuoyunda verdiğim beyanlarımda da açık. Ama beni tekrar konuşturmak için sordunuz bu soruyu galiba. Karşısında olur muyum, ben Hükümet üyesiyim ve bu Tasarıyı imzaladım. Grubumuzun eğilimleri doğrultusunda düzeltmek gerekirse, Adalet Bakanımızın da ifade ettiği gibi, Başbakanımızın buraya getirdiği gibi, onu da tartışarak, konuşarak,

yine uzlaştırma zeminine alırız. Hata, Tasarımızda değil; 2932'nin ilgili maddesindedir. Yani, Türkiye'de ana dil Türkçeymiş, gaflet... Yok böyle bir şey. O hatanın giderilmesi şarttır. Geç bile kalınmış. Bir hüküm var ya, diyor ki: **"Türkiye'de ana dil Türkçedir"**. Anayasa'nın değil, 2932 Sayılı Kanun'un hükmü. Anayasa, "Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir" diyor, bu da resmî dili demektir. Karşısında değilim Sayın ZENGİN. Tam yanındayım...

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

—Buyurun, Sayın PERÇİN,

Mehmet PERÇİN - Sayın Bakanım, başında "Millî" olan bir bakanlığın başında bulunuyorsunuz. Türkçenin haricinde Türkiye'de kaç tane lehçe konuşuluyor? Bunlardan 10 tanesi bölücü olarak addedilmiş...

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI Avni AKYOL (Devamla) - Bu düşüncelerimi, benim kitaplarımı izleyenler, 25-30 senedir Türkiye'de yazdığımı bilirler. Konferanslarımı dinleyenler bilirler. Görüşlerimin özünde ve temelinde hiç sapma yok. Türk Kültürü hâkim, içinde bütün alt kültürler de olacak bir yapı, yönetim, anlayış, çoğulcu, esnek, ılımlı, insan sevgisine dayalı davranış. **Bu değişmemiştir.**

Lehçe konusunda ne işlemler yapılmaktadır, diye soruyorsunuz. Bunlar o kadar uzun ki, yazılı cevap vereyim. Hatta en son Diyarbakır'da bir olay olmuştur; Sayın İçişleri Bakanımız da bilir. İşlemler yapılıyor. Yeter ki bölücülüğe hizmet etmesin. Konuşmaya bir şey demiyoruz ki, zaten konuşuluyor. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Çok teşekkür ederiz Sayın Bakanım, bu birleştirici ve bütünleştirici konuşmanızdan dolayı (Alkışlar).

BİRLİK-DİRLİK ÜZERİNE

KUR'AN-I KERİM'den:

"Hep birden Allah'ın ipine (dinine) sınıksız sarılın, tefrikaya düşmeyin..."

Âli İmran: 103

"Ey müminler, siz fırka fırka ayrılan ve kendilerine açık deliller geldikten sonra ihtilâf edenler gibi olmayın. İşte onlar için büyük bir azap vardır."

Âli İmran: 105

"Ey Muhammed, Rabbinin yoluna, hikmetle, güzel öğütle çağır. Onlarla en güzel şekilde tartış."

Nahl: 125

HZ. PEYGAMBERİMİZ'den:

"Cemaat rahmet, ayrılık azâptır."

Ahmed b. Hanbel, IV/278

"Cemaatı terkeden, dinden uzaklaşmış olur."

Buhari, Kitâbu'l-Diyât, 6

"Ayrılık yapan bizden değildir."

Taberani

MEVLÂNA'dan:

"Yine de gel... Yine de gel! Ne olursan ol, yine de gel!

Hristiyan, Mecûsî, putperest olsan yine de gel...

Bu bizim dergâhımız umutsuzluk dergâhı değildir.

Yüz kere tövbeni bozmuş bile olsan yine gel..."(*)

(*) KABAĞLI, Ahmet. **Türk Edebiyatı II**. İstanbul, 1973. s.155

YUNUS EMRE'den:

"Hakkı gerçek sevenlere

Cümle âlem kardeş gelir

Gelin tanış olalım Adımız miskindir bizim
İşi kolay kılalım Düşmanımız kindir bizim
Sevelim sevilelim Biz kimseye kin tutmayız
Dünya kimseye kalmaz Kamu âlem birdir bize

Yetmiş iki millete bir göz ile bakmayan

Şer'in evliyasıysa hakikatte âsidir"(*)

"İlim ilim bilmektir.

İlim kendin bilmektir.

Sen kendini bilmezsen

Ya nice okumaktır!"(**)

HACI BEKTAŞ-I VELİ'den:

"İnançlarımız mı? İnsan olmanın yolu kolay değildir. Dost... Senlik benlik bilmeyeceksin... İyiliği başa kakmayacak, kötülük dahi etseler cevabın iyilik olacaktır. Gösterişten kaçacaksın. Herkesi eşit göreceksin. İnsanların hayırına koşmayı kendine iş edineceksin, hor görmeyeceksin başkasını. Gönlün, elin açık olacak. Dirliği, birliği akıldan irak tutmayacaksın.."(***)

(*) KARAALIOĞLU, Seyit Kemal. **Türk Edebiyatı Tarihi I.** İstanbul, 1973. s. 412

(**) Yunus Emre Divanı. Maarif Kütüphanesi. İstanbul, 1954 s.19

(***) KARAALIOĞLU, a.g.e. s.360

**MİLLET ve KÜLTÜR ile İLGİLİ
ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER
ve
BAZI ANSİKLOPEDİK
BİLGİLER**

MİLLÎ KÜLTÜR, ORTAKLIKLAR-FARKLILIKLAR, MİLLET OLMA ÜZERİNE ÇEŞİTLİ GÖRÜŞ VE DÜŞÜNCELER

Atatürk diyor ki:

- ★ "Türkiye Cumhuriyetinin temeli kültürdür."⁽¹⁾
- ★ "Türk milletinin idaresinde ve korunmasında millî birlik, millî kültür en yüksekte göz diktiğimiz hedeftir."⁽²⁾
- ★ "Millî kültürün her çığırda açılarak yükselmesini Türkiye Cumhuriyetinin temel dileği olarak sağlayacağız."⁽³⁾
- ★ "Millî kültürümüzü çağdaş kültür seviyesinin üstüne çıkaracağız."⁽⁴⁾
- ★ "Çağdaş demokraside ferdî hürriyeti düşünürken, her ferdin ve nihayet bütün milletin ortak çıkarı ve devlet varlığı göz önünde bulundurulmalıdır."⁽⁵⁾
- ★ "Memleketin ve inkılâbın içerden ve dışardan gelebilecek tehlikelere karşı korunması için, bütün milliyetçi ve cumhuriyetçi kuvvetlerin bir yerde toplanması lâzımdır... Aynı cinsten olan kuvvetler ortak amaç yolunda birleşmelidir."⁽⁶⁾

(1) AKYOL, Avni. **Kültür ve Sanat Üzerine**. Ankara, 1977. s. 17

(2) a.g.e. s. 17

(3) a.g.e. s. 120

(4) a.g.e. s. 120

(5) a.g.e. s. 17

(6) Atatürk'ün **Söylev ve Demeçleri II**. Ankara, 1961. s. 191

- ★ "Kültür, okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden mana çıkarmak, etkilenmek, düşünmek ve zekâyı terbiye etmektir. Kültür, tabiatın yüksek feyizleriyle mesut olmaktır."⁽⁷⁾
- ★ "Bir yurdun en değerli varlığı, yurttaşlar arasında millî birlik, iyi geçinme ve çalışkanlık duygu ve kabiliyetlerinin olgunluğudur."⁽⁸⁾

Ziya GÖKALP'e göre:

- ★ "Vatan, millî kültür dediğimiz şeydir ki, üstünde oturduğumuz toprak onun ancak zarfından ibarettir. Ve ona zarf olduğu için, her şeyden önce, vatanî ahlâkı yükseltmek lâzım geliyor."⁽⁹⁾
- ★ "Millet, ne ırkî, ne kavmî, ne coğrafi, ne siyasî, ne de iradî bir zümre değildir; millet eğitimde, millî kültürde yani duygularda ortaklıktır."⁽¹⁰⁾
- ★ "Bir milletin âlimleri onun zekâsı, şairleri kalbi, filozofları iradesidir. Bunların birleşmesinden o milletin kültürü, yani iç hayatı meydana gelir."⁽¹¹⁾
- ★ "Batı medeniyeti ile Türk kültürü yanyana geldiği zaman, aralarında hiçbir çarpışma husule gelmez ve

(7) İNAN, Afet. **Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler**. Ankara, 1959. s. 261

(8) Atatürk'ün **Tamim-Telgraf ve Beyannameleri** IV. s. 73

(9) TÜRKDOĞAN, Orhan. Prof. Dr. **Değişme-Kültür ve Sosyal Çözüm**. İstanbul, 1988. s. 34

(10) a.g.e. s. 29

(11) GÖKALP, Ziya. **Terbiyenin Sosyal ve Kültürel Temelleri**. Ankara, 1973, s. 253.

bu beraberlikten hiçbir gençlik buhranı doğmaz."⁽¹²⁾

- ★ "Türkçülük bu neticeye ulaşmadan önce, Ümmetçiler kültürün, Tanzimatçılar ise medeniyetin sahte temsilcileriydiler. Evet, Ümmetçiler eski kültürün sahte temsilcileriydi. Çünkü İslâm dini halka kadar tesir ettiği ve yayıldığı hâlde, ümmet irfanı halka kadar inmeyerek, yalnız Arapça ve Acemceyi öğrenmiş olanlarla sınırlı kalmıştı."⁽¹³⁾
- ★ "Bir medeniyet çeşitli milletlerin ortak malıdır. Çünkü her medeniyeti, sahipleri olan çeşitli milletler, ortak bir hayat yaşayarak meydana getirmişlerdir. Bu sebeple her medeniyet, mutlaka beynelmileldir. Fakat bir medeniyetin, her millette aldığı özel şekilleri vardır ki bunlara 'hars-kültür' adı verilir."⁽¹⁴⁾

Kemal KARPAT'a göre:

- ★ "Gökalp için vatan, coğrafi bir saha olmaktan ziyade, 'millî kültürden' ibarettir. Bu anlamda vatan, din, ahlâk ve estetik güzelliklerin bir müzesidir, bir sergisidir. Bu sebeple, fertlerin kendilerini ve mukadderatlarını doğdukları veya büyüdükleri bölgeye değil, yurdun bütününe bağlayarak düşünebilmeleri gerekir."⁽¹⁵⁾

Mümtaz TURHAN'a göre:

- ★ "Kültür, bir cemiyetin sahip olduğu maddî ve manevî

(12) a.g.e. 272 - 274

(13) a.g.e. 272 - 274

(14) GÖKALP, Ziya. **Türk Medeniyet Tarihi** I. İstanbul, 1926 s. 7

(15) TÜRKDOĞAN, a.g.e. s. 34

kıymetlerden teşekkül eden öyle bir bütündür ki, cemiyet içinde mevcut her nevi bilgiyi, ilgileri, alışkanlıkları, değer ölçülerini, genel tavır, görüş ve zihniyet ile her nevi davranış şekillerini içine alır. Bütün bunlar, birlikte, o cemiyet mensuplarının ekserisinde ortak olan ve onu diğer cemiyetlerden ayırt eden özel bir hayat tarzı temin eder."⁽¹⁶⁾

- ★ "**Millet olma**; milliyetçilik, halkçılık ve Cumhuriyetçiliktir. Bir başka ifade ile millet olma, millî bir kültüre ve demokratik bir idareye kavuşma çaba veya ilkeleri ayrılmaz bir bütün teşkil eder."⁽¹⁷⁾

F.A. WOLF'a göre:

- ★ "Kültür, bir millet fertlerinin iştirak halinde bulunduğu manevî hayattır."⁽¹⁸⁾

A.K. KOHEN'e göre:

- ★ "Kültür, genel olarak inançlar, değer hükümleri, örf ve âdetler, zevkler, kısaca insan tarafından yapılmış ve yaratılmış her şeydir."⁽¹⁹⁾

E. SAPIR'e göre:

- ★ "Kültür, atalardan gelen maddî, mânevî değerler yekûnudur."⁽²⁰⁾

(16) TURHAN, Mümtaz. **Kültür Değişmeleri**. İstanbul, 1972, s. 56

(17) TÜRKDOĞAN a.g.e. s. 53

(18) KAFESOĞLU, İbrahim, Prof. Dr. **Türk Millî Kültürü**. İstanbul, 1989. s. 15

(19) a.g.e. s. 15

(20) a.g.e. s. 15

C. WIESLER'e göre:

- ★ "Kültür bir topluluğun yaşama tarzıdır."⁽²¹⁾

E. B. TYLOR'a göre:

- ★ "Kültür, bilgiyi, imanı, sanatı, ahlâkı, örf ve âdetleri, ferdin mensup olduğu cemiyetin bir uzvu olması itibariyle kazandığı alışkanlıklarını ve diğer bütün maharetlerini ihtiva eden gayet girift bir bütündür."⁽²²⁾

R. THURNWALD'a göre:

- ★ "Kültür, tavırlardan, davranış tarzlarından, örf ve âdetlerden, düşüncelerden, ifade şekillerinden, kıymet biçimlerinden, tesislerden ve teşkilâttan oluşan öyle bir sistemdir ki, tarihî bir ürün olmak üzere teşekkül etmiş, ananeye bağlı bir cemiyet içinde onun medenî teşhizatı ve vasıtaları ile karşılıklı tesirler neticesinde meydana çıkmış ve bütün unsurların zamanla yekdiğerine kaynaşması sayesinde ahenkli bir bütün haline gelmiştir."⁽²³⁾

Kindall YOUNG'a göre:

- ★ "Kültür dünyası, mevcudiyetinin bütün tarihi boyunca tabiatı ve kendini nasıl idare edeceğini öğrenmek suretiyle insanın bizzat meydana getirmiş olduğu eseridir."⁽²⁴⁾

(21) a.g.e. s. 15

(22) a.g.e. s. 15

(23) a.g.e. s. 15

(24) a.g.e. s. 15

E.W.F. TOMLİN'e göre:

- ★ "Kültür daima gelişen ve büyüyen bir şeydir. Her büyüyen şey gibi onun da bir zemini vardır. Bu zemin ruh'tur. Kültürün anlamı 'yetişme' ve 'büyüme' alelâde manada kültür, bir topluluğun veya milletin sanat, fen ve sosyal teşkilât gibi elde etmiş olduğu çeşitli başarıları demektir. Hakikî manada kültür, bir topluluğun bir araya getirdiği ve depo ettiği psişik (ruhsal) gıdaların hepsidir."⁽²⁵⁾

Orhan TÜRKDOĞAN'a göre:

- ★ "Günümüz sosyolojisine göre millî kültür, bir toplumda fertlerin çoğunluğunun katıldığı ortalama (vasatî) kültürdür. Bu ise, GÖKALP'ın sezîş yolu ile vardığı sonuçtur."⁽²⁶⁾
- ★ "**Millî olma süreci**, millî kültür unsurlarının işlenmesi, zenginleştirilmesi ve bütünleştirilmesiyle mümkün olabilecektir."⁽²⁷⁾
- ★ "Demokratikleşme, fertler arasında fikrî bütünleşmeyi meydana getirdiği sürece, millî devlet anlayışı güç kazanır, aksi takdirde parçalanma ve bölünmeler sosyal yapının dokusunu bozabilir. Siyasî rejimin kokuşması, uyumlu bir biçimde yürütülmesi için millî kültür ve millî devlet anlayışının bütün prensipleri uygulanmalıdır. Nasıl entellektüeller kendilerini, 'kültür özelliklerini' ya-

(25) Türk Yurdu. Sayı : 5

(26) TÜRKDOĞAN, a.g.e. s. 21

(27) a.g.e. s. 32

şatma şuuru ile yükümlü hissediyorsa, siyasi elitler de aynı şekilde, demokratik rejimin millet fertleri arasında 'bütünleşmeyi' gerektirdiği inancına erişmelidirler. Millî dayanışma vatanî ahlâkın yüksek olmasını gerektirir."⁽²⁸⁾

İbrahim KAFESOĞLU'na göre:

- ★ "Her topluluk bir kültür sahibidir; diğer bir deyişle, her kültür ayrı bir topluluğu temsil etmektedir. Türk milleti de dili, töresi, dini, hukuku, düşüncesi ve hâdiseler karşısındaki hususî davranışları ile asırlardan beri yaşamakta olduğuna göre bir millî Türk kültürü mevcut demektir."⁽²⁹⁾
- ★ "Bir kültür'ün varlığı bir milletin mevcudiyetini veya bir topluluğun varlığı bir kültürün mevcudiyetini gösterir."⁽³⁰⁾

Orhan HANÇERLİOĞLU'na göre:

- ★ "Kültür kavramı, çoğunlukla, bir toplumun duyuş ve düşünüş birliğini sağlayan bütün değerlerinin tümü olarak tanımlanır."⁽³¹⁾

Hüsnü CIRITLI'ya göre:

- ★ "Kültür düzeni, bugün ilmin, ekonominin ve tekniğin

(28) a.g.e. s. 33

(29) KAFESOĞLU, a.g.e. s. 16

(30) a.g.e. s. 16

(31) HANÇERLİOĞLU, Orhan. **Felsefe Sözlüğü**. İstanbul, 1975 s. 190

insan hayatı üzerindeki, insana yaratıcılık gücü ve topluma süratli gelişme ve güçlenme istidadı veren, geçmişin akislerini ve bilhassa politik organizasyon fikrini kapsamına almaktadır. O, modern yapısı itibarıyla toplumu sıkı sıkıya kavrayan, özde halk ve münevver ayrılığı kabul etmeyen, psiko-sosyal bir güçtür: Geçmiş nesillerin kesintisiz bir mirasıdır."⁽³²⁾

Nurettin TOPÇU'ya göre:

- ★ "Bir milletin kültürü, onun bütün fertlerinin sahip olduğu, hadiseleri karşılayan duyuş şekilleriyle bütün tarihi içinde meydana getirdiği değer hükümleridir."⁽³³⁾

Tarık BİNAT'a göre:

- ★ "Milletler kültürleri ile yaşar, kültürleri ile beslenirler. Kültür bir milletin insanlarını birbirlerine bağlar. Onları daha güçlendirir. Daha dayanıklı, daha becerikli, daha başarılı kılar. Kültür milletin ortak hazinesidir."⁽³⁴⁾

Muharrem ERGİN'e göre:

- ★ Milleti teşkil eden fertler arasında da belirli birtakım müşterek vasıflar vardır. **Mensubiyet duygusunu doğuran benzerlikler** ve **âhenkli farklılıklar** mevcuttur.

(32) CIRITLI, H. Hüsnü. **Millî Kültür Politikamızın Esasları**. Teksir, s. 2

(33) TOPÇU, Nurettin. **Kültür ve Medeniyet**. İstanbul, 1970, s. 10

(34) BİNAT, Tarık. **Millî Kültür ve Ahlâk**. İstanbul, 1971, s. 235 - 236

Bu yakınlıklar, bu **birleştirici unsurlar millet dediğimiz büyük insan cemiyeti içinde sosyal bütünleşmeyi temin ederler**. Bu büyük cemiyet içinde de sosyal bütünleşme tamdır. **Aileden sonra sosyal bütünleşmesi en tam olan topluluk millettir.**"⁽³⁵⁾

- ★ "**Millet**, menşe bakımından şüphesiz karanlık devirlerden beri dal budak salan ailelerden türemiştir. Onun için **aileyi teşkil eden soy birliği ve aile şuurundan, çok derinlerde tabii, millet de nasibini almıştır**. Fakat geçen uzun zaman boyunca millet hayatında bu aile akrabalıklarından herhangi bir iz kaldığı düşünülemez. **Milleti teşkil eden fertler arasındaki akrabalıklar, onların ana hayat tezahürleri, yaşama tarzları arasında görülen aynilikler, benzerlikler, yakınlıklardır**. Bu ana hayat tezahürlerinin hepsine birden kültür adını veriyoruz. Şu halde millet ana hayat tezahürleri birbirinin aynı olan, yani aralarında kültür akrabalığı bulunan fertlerin meydana getirdiği topluluktur, teşkil ettiği büyük ailedir. Tabii burada hayat tezahürü derken biyolojik hayat tezahürlerini değil, sosyal hayat tezahürlerini kastediyoruz."⁽³⁶⁾

- ★ "Asıl kültürü kısaca ve derli toplu olarak şöyle tarif edebiliriz: **Kültür, bir topluluğu, bir cemiyeti, bir milleti millet yapan, onu diğer milletlerden farklı kılan hayat tezahürlerinin bütünüdür**. Bu hayat tezahürleri her milletin kendisine has olan millî değerleridir."⁽³⁷⁾

(35) ERGİN, Muharrem, Prof. Dr. **Türkiye'nin Bugünkü Meseleleri**, Ankara, 1988. s. 4

(36) a.g.e. s. 5

(37) a.g.e. s. 6

★ "Kültür, cemiyetin müşterek malıdır. Fertlerin veya zümrelerin hususî malları gibi muamele göremez. Kültür müşterek vatandır. Kültür yalnız bugünkü cemiyetin değil, geçmişteki cemiyetin de, gelecekteki cemiyetin de müşterek malıdır. Bugünün fertleri ve cemiyetleri onun bir ecdat ve torunlar malı da olduğunu düşünmek; geçmiş, bugünkü ve gelecek nesillerin onun üzerindeki hakkını gözetmek mecburiyetindedirler. Kültür millî ve sosyal müesseseler topluluğudur."⁽³⁸⁾

★ "Bölücülüğün temeli ekalliyet ırkçılığıdır. Bu, bölücülüğün hem kuvveti, fakat aynı zamanda hem de zaafıdır. Masum insanları kandırmak bakımından ekalliyet ırkçılığı belki bir kuvvettir. Ama ırkçılık dünyada resmen geçerli olmadığı için, bu aldatıcı kuvvet, aslında bir zaaf unsuru teşkil etmektedir. Hele Türkiye'nin durumu ve tutumu hesaba katılınca bu zaaf büsbütün değer kazanmakta ve bölücülüğü manasız hale getirmektedir. Zira Türkiye ırkçı bir devlet değildir ve olmayacaktır. Kendisi ırkçılık gütmemekte, Türk ırkçılığı yapmamaktadır. Kendi ırkçılığına tevessül etmeyen, itibar etmeyen, onu düşünmeyen bir devlet hiç ekalliyet ırkçılığına razı olabilir mi, göz yumabilir mi? Kim ondan bunu isteyebilir? Türkiye, farzımuhal, mademki ekalliyet ırkçılığı yapılıyor, ben de Türk ırkçılığı yapayım derse o zaman bölücülerin hâli nice olur?

Türkiye tabii böyle yapmamakta ve Türk vatandaşları arasında herhangi bir ayırım gözetmeği aklından bile geçirmemektedir. Türkiye vatandaşlıkta birleşmiştir ve her vatandaş Türktür demiştir. Türkiye'nin resmî felse-

(38) a.g.e. s. 21

fesi budur. Gerçi vatandaşlık hukuku her yerde câridir. Fakat birçok memleketlerde bu sözde kalmakta ve perdenin arkasında ayrı bir tatbikat sahneye konmaktadır. Bu memleketlerde belirli sahalarda, kilit mevkielelerinde ve önemli imkânlarda hususî bir titizlik göstermek millî devlet hayatı için zarurî görülmektedir. Türkiye'de ise resmî felsefenin arkasında ayrı bir tutum, ikinci bir siyaset katiyen yoktur. Türkiye bu bakımdan idealist devlettir. Türkiye'nin hiçbir gizli kapaklı işi yoktur."⁽³⁹⁾

★ "Türkiye'de her vatandaş, hiçbir ayırma maruz kalmadan, her mevkie gelebilir, her imkân herkese aynı şekilde açıktır. Eski devirlerde devşirmeleri en büyük mevkielere yükselten Türkiye'de fark gözetmemek köklü bir anane halindedir. Hattâ bu hususta Türk çok defa kendisini ihmal bile eder. Türkiye resmî felsefesinde bu derece samimidir. Onun için kimse Türkiye'de etnik farklılığa dayanan bir muameleden bahsedemez ve bu sebeple de kimse etnik farklılık davası gütmek hakkına sahip değildir.

Etnik farklılık her memlekette görülebilir. Türkiye'de de bir takım etnik farklılıklar mevcut olabilir. Fakat bu fazla bir şey ifade etmez. Aslında Türkiye bu bakımdan hiç bir devletten daha zayıf durumda değildir."⁽⁴⁰⁾

Erol GÜNGÖR'e göre:

★ "İnsanlığın ortak kıymetleri sayılmaya lâyık beşerî hasletleri Türk kültürü kadar geliştirmiş ve yaymış başka

(39) a.g.e. s. 191 - 192

(40) a.g.e. s. 192

bir kültür de yoktur. Batı ile bizim kadar ona mukavemet etmiş olan ve bu mukavemeti devam ettiren bir başka millet gösterilemez."⁽⁴¹⁾

Bozkurt GÜVENÇ'e göre:

- ★ "Kültür, insan, toplum ve kültürce muhteva ile eğitim sürecinin karmaşık ve dinamik bütünüdür.

Kültür dendiğinde akla önce töreler gelir. Çünkü kültürün sürekliliğini gelenek ve görenekler sağlar. İşte bundan ötürü, kültürün tarihî bir varlık alanı olduğu önerilmiştir.

Kültürel sistemin öğrettikleri yalnız zaman boyutunda sürekli değil; fakat, aynı zamanda toplumsaldır. Yani, bu öğretiler, örgütlenmiş birliklerde, gruplarda ya da toplumlarda yaşayan insanlarca yaratılır ve paylaşılır."⁽⁴²⁾

- ★ "Kültür değişir. Değişme uyum yoluyla gerçekleşir. Gerçi doğal şartlar kültürel özellikleri belirleyecek kadar etkili veya güçlü değildir; ama kültürler, zaman boyutu içinde doğal çevreye uyum gösterirler."⁽⁴³⁾
- ★ "Millî sınırlar kültürel sınırları kesinlikle belirlemez. Kültürel sınırlarımız, dilde Doğuya, dinde Güneye, törede tarihin derinliklerine doğru (Osmanlı'ya, Selçuklu'ya, Bizans'a, İyonya'ya, Frikya'ya ve Etiler'e), siyaset ve ekonomide Batıya doğru uzanmaktadır."⁽⁴⁴⁾

(41) GÜNGÖR, Erol. Prof. Dr. **Türk Kültürü ve Milliyetçilik**. İstanbul, 1976. s. 77

(42) GÜVENÇ, Bozkurt. Prof. Dr. **İnsan ve Kültür**. İstanbul, 1974. s. 104

(43) a.g.e. s. 105

(44) a.g.e. s. 101

F.F. MAQUET'e göre:

- ★ "Kültür, bir grubun yaşama biçimidir."⁽⁴⁵⁾

R. LINTON'a göre:

- ★ "Kültür, bir toplumun tüm hayat biçimidir."⁽⁴⁶⁾

P.A. SOROKİN'e göre:

- ★ "Kültür, sosyal-kültürel evrendeki açık seçik eylemlerin ve araçların ortaya koyduğu ve nesnelleştirdiği anlamlar, değerler ve kurallar, bunların etkileşim ve ilişkileri, bütünleşmiş ve bütünleşmemiş gruplardır."⁽⁴⁷⁾

M. HERSKOWİTS'e göre:

- ★ "Kültür, çevremizin insan yapısı olan kısmıdır."⁽⁴⁸⁾

WINSTON'a göre:

- ★ "Kültür, sosyal etkileşimin ürünüdür."⁽⁴⁹⁾

Avni AKYOL'a göre:

- ★ "Millî birliğimizi ve bütünlüğümüzü sağlıklı olarak devam ettirebilmenin, geliştirmenin ve güçlendirmenin en güvenilir kaynağı, dayanağı ve çaresi millî kültürü aşlamak, benimsetmek, korumak, yaşatmak ve geliştirmektir."⁽⁵⁰⁾
- ★ "Millî olan kültür, millî benliğimizi, tarihimizin derinliklerinden, dinimizin yüceliklerinden, dilimizin zenginliğinden,

(45) a.g.e. s. 101

(46) a.g.e. s. 101

(47) a.g.e. s. 101

(48) a.g.e. s. 102

(49) a.g.e. s. 101

(50) AKYOL, Avni. **Kültür ve Sanat Üzerine**. Ankara, 1977, s. 5

den, dünyaya ün salan bizi Türk yapan örf ve âdetlerimizin üstünlüğünden, sanatımızın eşsiz renklerinden ve güzelliklerinden oluşturmuş, geliştirmiş, dokumuştur."(51)

- ★ "Kültür, bir milleti birbirine bağlayan, anlaşmayı, kaynaşmayı, bütünleşmeyi sağlayan değerler toplamıdır."(52)
- ★ "Millî kültür, bizi biz yapan, diğer bir ifadeyle kendi ortamı içinde yaşayanları Türk yapan manevî ve maddî değer ve varlıkların toplamıdır. Bu açıdan millî birlik ve bütünlük duygusunu, ruhunu ve şuurunu yaratan, yaşatan ve geliştiren millî duyuş, sezîş, inanış, anlayış, görüş; farklı düşünce ve tercihler içinde dahî birlikte yaşayış ve mutluluğu arayış isteği ve özleminden oluşan tutum ve davranış özellikleridir."(53)
- ★ "Kültürün özelliği, derinliği ve genişliği; sanatın inceliği, güzelliği, yüceliği; millî kültür ve sanatın ölmezliği; insan için uygunluk, toplum için çağdaşlık ve millîlik; insanlık için sevgiye, saygıya ve hoşgörüye, anlaşmaya, uzlaşmaya, barışa, birleştiriciliğe dayalı zengin ve engin bir kaynaktır."(54)
- ★ "Millî kültür, millî tarihimizin akışı içinde oluşarak ve gelişerek milletimizi birbirine bağlayan ortak manevî değerlerimiz, inançlarımız ve özelliklerimizdir. Gelenekleşmiş ortak duyuş, inanç, düşünüş ve yaşayıştır."(55)

(51) a.g.e. s. 17

(52) a.g.e. s. 63

(53) a.g.e. s. 106

(54) a.g.e. s. 6

(55) AKYOL, Avni. **Millî Kültür, Plânlama-Kalkınma, İdare**, İstanbul, 1987, s. 47

★ "Yapılması gereken, nice şehitlerin ve gazilerin üstün kahramanlıkları ve kaç neslin gayret ve fedakârlıklarıyla kazanılmış bu vatan toprakları üzerinde, halkımızın kaynaşıp bütünleşerek gerçekleştirdiği ileri, çağdaş, lâik ve demokratik toplumumuzda bağımsız, hür, onurlu ve güvenli bir şekilde, daha iyi yaşamanın bilinci içinde disiplinli çalışmaktır."(56)

★ "Asırların birikimi ve oluşumu içinde, özümüzü ve ruhumuzu koruyarak VATAN yaptığımız bu topraklardan alıp verdiklerimizle yarattığımız ve yeni sentezlerle bezeyerek zenginleştirip geliştirdiğimiz **ortak maddî ve manevî kültürümüzde ve her türlü gelişmelerde**, bu ülke insanlarının **aynı eşitlikte emek, onur, gurur ve sorumluluk paylarının ve haklarının bulunduğu** farkında ve bilincinde olarak yaşamaktır."(57)

★ "Dilimize sahip ve saygılı olmak, millî benliğimize sahip ve saygılı olmak, demektir. Dilimizi sevmek, korumak ve geliştirmek; milletimizi sevmek, korumak ve geliştirmek, demektir. Çünkü, dil birliği, gerçek millî birliği sağlayabilmenin, güçlü ve dinamik tutabilmenin ilk şartıdır.

Millî kültürümüzün en güçlü, en önde gelen canlı temsilcisi dilimizdir. Açık, sade, temiz, herkes tarafından çok rahat ve kolaylıkla anlaşılabilen bir Türkçe... Yani, halkımızın, her kesimin bildiği, konuştuğu, anladığı ve kullandığı bir Türkçe...

Dil birliği olmayan milletlerde, millî birlik duygusu, ruhu, şuru ve bunun gerektirdiği azim, kararlılık ve medenî

(56) **Atatürk ve Eğitim** Ankara, 1990 Önsöz. MEB Yayını.

(57) a.g.e. Önsöz

cesaret de zayıftır, yetersizdir veya hiç yoktur. Bu açıdan, gerçek milliyetçilik akımı olan kültür milliyetçiliğinin de temeli dile dayanmaktadır.

Bu bakımdan, konuşma dilimizi, yazı dilimizi ve terim dilimizi, millî kültürümüzün en güçlü bağı, varlığı ve temsilcisi olarak korumak ve geliştirmek en önde gelen bir millî görevimizdir."(58)

- ★ "Ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı bir arada götürmeye mecburuz. Şimdiye kadar kültürel kalkınma son plâna itilmiş, bunun sonucunda işte bugünkü Türkiye karşımıza çıkmıştır. Kaos, anarşi, şahsî çıkarların ön plâna geçmesi kültür boşluğunun bir ifadesidir."(59)
- ★ "Etnik gruplar ayrı bir millet gibi gösteriliyor. Alevî ve Sünniliğin etnik bakımdan bir ayrılığı yoktur. Anayasamız'da inanç özgürlüğü vardır. Mao'ya inananların bulunduğu bir toplumda, Alevîlerin Hazreti Ali'ye bağlanmaları suç mu? Bunlar komünist tahrikleridir. Etnik grupların tümü Türk'tür. Atatürk milliyetçiliğini iyi anlamamız gerek. İrkçı, kafatasçı, ideolojik, doktriner milliyetçilik geçerli ve gerçekçi değildir. Asıl olan kültür milliyetçiliğidir."(60)
- ★ "Kültür, bir milleti birbirine bağlayan, anlaşmayı, kaynaşmayı, bütünleşmeyi sağlayan değerler toplamıdır."(61)

Maurice DUVERGER'ye göre:

- ★ "Belirli bir toplumu niteleyen tekniklerin, kurumların,

(58) AKYOL, Avni. **Kültür ve Sanat Üzerine**. Ankara, 1977 s. 35

(59) a.g.e. s. 44

(60) a.g.e. s. 45

(61) a.g.e. s. 63

davranışların, yaşama tarzlarının, kolektif tasarımların, inançların, değerlerin tümüne sosyologlar kültür derler... Tarihi, yeri belli ve somut olan her birleşme de bir kültür oluşturur. Böylece bu anlayışın temelinde iki ana kavram bulunur ki bunlar, tarih ve ulustur. Bir yandan, her kültür, tarihin bir ürünüdür: Geçmişin ağırlığını şimdiki zamana getirir. Öbür yandan uluslar günümüzde -az gelişmiş toplumlar dışında- en belirgin kültürel bütünlerdir."(62)

- ★ "Kimi modern uluslarda da tek bir kültür yoktur da birkaç kültür vardır. Sözelimi İsviçre böyledir. Burada Fransız kültürü ile Cermen kültürü yanyana bulunur. Fakat, birkaç kültürün böyle bir arada bulunuşu da özgün bir kültürel bütünün varlığını gösterir."(63)
- ★ "Modern kültürler ulusal çerçeveyi aşmak eğilimindedirler ama şu anda bu çerçeve yine de temel olarak kalmaktadır. Demek ki uygulamada politik çatışma etkenleri olarak kültürlerle uluslar eş tutulabilir.

Uluslar sadece kültürler değildir kuşkusuz. Ulusal olay, çok karmaşıktır. Buna birçok öge karışır. Bunların biri ya da öbürü ağır basınca çok farklı kavramlara ulaşılır. Bazı kimseler ulusu, toprak, coğrafi çerçeve ve insanlar üzerinde yaptığı etki ile tanımlarlar. Doğal sınırlar kuramıyla iklimler kuramı bu görüş açısından dogmadır. Başkaları da Fichte gibi, ulusu dille tanımlarlar: Beşerî bir gruba derinliğine türdeşliği, anlaşmak için temel âlet olan dil verir. Daha başkaları da ulusu ırkla tanımlarlar.

(62) DUVERGER, Maurice. **Politikaya Giriş**, Varlık Yayınları, 1984. s. 80

(63) a.g.e. s. 81

Bu 'materyalist' kavramların karşısında 'spiritüalist' kavramlar vardır. Bunların kimisi ulusu, bir öğretiyi ya da bir ideoloji ile tanımlarlar: Ulus bunu yeryüzünde ilân edip yayar. Böylece birçok Müslüman 'Arap ulusu'ndan söz ederler, ki onlara göre bu, bütün Müslümanların topluluğu, Peygamberin 'ümme'ti'dir. Birçok liberal Fransız Fransa'yı 'insan haklarının yurdu' diye tanımlamak eğilimindedirler; onlara göre Fransa artık bu hakları savunmaz ve desteklemezse benliğini yitirir, kendini inkâr etmiş olur. Yine başka bazıları da ulusu daha çok bir 'beraber yaşamak isteme iradesi', bir kader ortaklığı diye tanımlarlar.

Kültürle tanım, en genelleşmiş ve en doğru olanıdır. Daha önceki tanımları bir yana atmaz: Onları düzelterek bir araya toplar. Kültür başlıca, belirli bir toplumdaki sosyal gerçeğin her bir ögesinin edindiği orantılar ve biçimlerle nitelenir; bu orantılarla biçimlerin kendileri de tarihin bir sonucudurlar. Bu, ulusa ve daha önce saydığımız birleştirici öğelere tam tamına uygulanır. Demek oluyor ki ulus, her şeyden önce, tarihin bir ürünüdür."⁽⁶⁴⁾

Ergun ÖZBUDUN'a göre:

- ★ "Siyasal kültür, toplumun genel kültürünün önemli bir unsurunu oluşturur. Siyasal kültürü, toplum üyelerinin, siyasal sistemin tümü, çeşitli kurum ve süreçleri ve nihayet bir siyasal aktör olarak kendileri hakkında sahip oldukları bilgi, duygu, inanç ve değerlerin tümü olarak tanımlayabiliriz."⁽⁶⁵⁾

(64) a.g.e. s. 82

(65) ÖZBUDUN, Ergun, Prof. Dr. **Millî Kültür Unsurlarımız Üzerinde Genel Görüşler**, Ankara 1990. s.303

- ★ "Demokratik bir rejim, onunla uyumlu bir demokratik siyasal kültüre ihtiyaç gösterir."⁽⁶⁶⁾
- ★ "Topluma götürülen hizmetlerle, demokratik siyasal sistem arasında yakın bir ilişki vardır. Gerçekten, son kırk küsur yılın demokratik siyasal hayatı, kitlelerin toplumdaki etkinliğinin artmasında, dolayısıyla millî bütünleşmede büyük rol oynamıştır."⁽⁶⁷⁾
- ★ "Demokrasinin siyasal kültürü, hoşgörü, uzlaşma, ödünleşme gibi birtakım değerlerin ön plâna çıkmasını gerektirmektedir."⁽⁶⁸⁾
- ★ "Demokratik siyasal kültür, her şeyden önce, akılcılığa, insanın insan olarak taşıdığı temel değerlerin kabulüne, serbest fikir yarışmasına, dogmaların reddine, tartışmacı ve sorgulayıcı bir zihin yapısına bağlı olduğundan, okullarımızdaki eğitimin bu tür yetenekleri güçlendirici biçimde düzenlenmesi gerekir."⁽⁶⁹⁾

Doğan AKSAN'a göre:

- ★ "Yeryüzünde konuşulan dil sayısını, ortalama bir hesapla 3000-3500 olarak gösterebiliriz."⁽⁷⁰⁾
- ★ "Dil akrabalığı akraba dilleri konuşan ulusların aynı soydan geldikleri anlamında değildir. Aynı soydan gelen ve dilleri akraba olan uluslar bulunmakla birlikte, ırk bakımından birbirleriyle hiçbir ilişkisi olmayan, ancak aralarında kültür ilişkisi, kültür bağları görülen uluslar da vardır. Örneğin Hint-Avrupa dil ailesinden dillerin birçok uluslarda konuşulduğu gibi."⁽⁷¹⁾

(66) a.g.e. s. 303

(67) a.g.e. s. 306

(68) a.g.e. s. 307

(69) a.g.e. s. 308

(70) AKSAN, Doğan, Prof. Dr. **Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim** Ankara, 1987. s.101

(71) a.g.e. s. 102

DİL TÜRLERİ

LEHÇE:

1. "Konuşmada olduğu gibi yazı dilinde de yerleşmiş ayrılıklar bulunabilir. Bir dilin böyle önemli ayrılıklar gösteren bölümlerine lehçe (diyelek) denir. Azerî lehçesi, Anadolu lehçesi gibi." (Tahir Nejat GENCAN, Dilbilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları, ANKARA, 1979, sayfa 22)

2. "Diyalekt olarak da bilinir. Bir dilin sözcük dağarcığı, dilbilgisi ve söyleyiş özellikleriyle farklılaşmış, sınırlı bir grup insan tarafından kullanılan biçimi." (Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, sayfa 366)

3. "Bir dilin tarihsel, bölgesel, siyasal nedenlerden dolayı ses, yapı ve sözdizimi özellikleriyle ayrılan kolu, diyalekt. Azerî lehçesi, Özbek lehçesi, Kırgız lehçesi" (Türkçe Sözlük II. cilt, Genişletilmiş 7. baskı, TDK Yayınları 1983, sayfa 786)

4. "..... bir dilin bilinen, takip edilebilen tarihinden önce, karanlık bir devirde kendisinden ayrılmış olup, çok büyük ayrılık gösteren kollarına lehçe denir. lehçelerde ise ses ve şekilden başka kelime ayrılıkları bulunur. Mesalâ, Türkçeden bilinmeyen zamanda ayrılmış olan Çuvaşça ve Yakutça Türkçenin lehçeleridir." (Prof. Dr. Muharrem ERGİN, Eğitim Enstitüleri-Yüksek Okullar ve Temel Bilimler Fakülteleri için Türk Dil Bilgisi, İSTANBUL, 1977, sayfa 8)

ŞİVE:

1. "Bir dilin değişik kültür düzeyine göre gösterdiği farklılığa şive (söyleyiş) denir.

Yaşanılan bölge, kültür düzeyi, konuşulan yer ve durum kelimelerin söyleyişinde de, cümlelerin kuruluşunda da ayrılıklar gösterir." (Tahir Nejat GENCAN, Dilbilgisi, TDK Yayınları, ANKARA, 1979, sayfa 19)

2. "Söyleyiş özelliği, ağız." (Türkçe Sözlük II. cilt, TDK Yayınları, 1983, sayfa 1124)

3. "Aynı dil çevresinde, bir yöreye, bir topluluğa vb. özgü konuşma biçimi; söyleyiş özelliklerinin tümü, ağız." (Prof. Dr. Berke VARDAR yönetiminde Doç. Nüket GÜZ, Erdim ÖZTOKAT, Yrd. Doç. Osman SENEMOĞLU, Doç. Dr. Ömer SÖZER, Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, ABC Kitabevi, 1988, sayfa 196)

4. "Şive, bir dilin, bilinen tarihî seyri içinde ayrılmış olup, bazı ses ve şekil ayrılıkları gösteren kolları, bir kavmin ayrı kabilelerinin birbirinden farklı konuşmalarıdır. Şivelerde ses ve şekil ayrılıkları bulunur." (Prof. Dr. Muharrem ERGİN, Eğitim Enstitüleri-Yüksek Okullar ve Temel Bilimler Fakülteleri için Türk Dil Bilgisi, İSTANBUL, 1977, sayfa 8)

AĞIZ:

1. "Bir ana dilin sınırları içinde, bölgelere ve sınıflara göre değişen söyleyiş özelliği, şive: Rumeli ağzı, İstanbul ağzı." (Türkçe Sözlük, I. cilt, TDK Yayınları, 1983, sayfa 19)

2. "Bir dil alanı içinde görülen konuşma biçimlerini, söyleyiş türlerini, kimi durumlarda da toplum özelliklerini yansıtan kullanımlardan her biri. Yerel kullanım anlamında

ağız lehçeye karşıt olarak, çok dar bir alanda yer alır." **(Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, ABC Kitabevi, 1988, sayfa 17)**

3. "Bir şive içinde mevcut olan ve söyleyiş farklılıklarına dayanan küçük kollara, bir memleketin çeşitli bölge ve şehirlerinin kelimeleri söyleyiş bakımından birbirinden ayrı olan konuşmalara verdiğimiz addır. Ağızlarda ses ayrılıkları bulunur." **(Prof. Dr. Muharrem ERGİN, aynı kaynak, sayfa 8)**

4. "Bir dilin bölgelere ve toplumsal katlara göre değişen söyleyiş ve sözcük zenginliği (İstanbul ağızı, Rumeli ağızı gibi).

..... bu dil ayrılığının yalnızca söyleyişte ve günlük yaşamda geçerli olması yazıya, edebiyata yansımamasıdır." **(Görsel Büyük Genel Kültür Ansiklopedisi, 1. cilt, sayfa 573)**

5. "Bir lehçe veya şivenin coğrafî bölgelere göre ve farklı etnik gruplar tarafından değişik konuşulması, o bölgeye ait dil özellikleri: Konya ağızı, Karadeniz ağızı gibi. Lehçe veya şivede morfolojik farklar olduğu halde, ağız özelliklerinde ancak, fonetik değişimler ve kelimedede bazı mana farkları hâkimdir. Meselâ; 'kaçıyorum' yerine 'gaçıyom' veya 'keleş' kelimesinin Güney Anadolu'da 'güzel' anlamında kullanılması gibi." **(Meydan Larousse Ansiklopedisi)**

6. "Kentler, hatta köyler arasında az çok değişik konuşmalara rastlanır; kelimelerin söylenişi başkalarınınkine benzemez. Cümlelerin kuruluşunda da az çok ayrılık görü-

lür. Bu konuşma ayrılığına ağız denir. Konya, Kastamonu, Rize ağızı gibi." **(Tahir Nejat GENCAN, aynı kaynak, sayfa 20)**

ANA DİLİ:

1. "Bir kimsenin ocağında konuşulan ve kendisince ilk öğrenilen dil." **(Dilbilim Terimleri Sözlüğü, Güney Matbaacılık ve Gazetecilik TAO, 1949, sayfa 13)**

2. "İnsanın çocukken anasından, evindekilerden ve soyca bağlı olduğu toplulukta öğrendiği dil." **(Türkçe Sözlük I. cilt, sayfa 54)**

3. "İnsanın içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği dil." **(Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü, aynı kaynak, sayfa 20)**

4. "İnsanın doğduğu evin, memleketin ve soyca bağlı olduğu topluluğun dili." **"Meydan Larousse Ansiklopedisi, sayfa 481)**

5. "Çoğunlukla insanlar önce bir tek dil öğrenirler. Çocuğun ailesinin ya da doğup büyüdüğü ortamdaki insanların konuştuğu bu dile ana dili adı verilir. Bir çocuğun iki dili birden öğrenerek büyüdüğü durumlar enderdir.

Hiç kimse biyolojik olarak belirli bir dili öğrenme ve konuşma yeteneğine sahip olarak doğmaz. Ama bütün sağlıklı çocuklar, şu ya da bu dili öğrenme yeteneğiyle doğarlar. Hangi dili öğrenecekleri, biyolojik ve fiziksel özelliklerine değil, içinde yetiştikleri aile ya da çevreye bağlıdır. Bu çevrenin dili, insanın ana dilidir. Örneğin bir Arap ailesi içinde emeklemeyi, yürümeyi ve konuşmayı

öğrenmiş olan Fransız kökenli bir çocuğun ana dili Arapçadır." (**Ana Britannica Ansiklopedisi, 7. cilt, sayfa 268**)

6. "İnsan konuşma yeteneği ile doğar. Fakat dil doğuştan bilinmez. Çocuk içinde yaşadığı topluluğun dilini 'ana dili'ni uzun bir çıraklık devresi süresince öğrenir." (**Tahsin BANGUOĞLU, Türkçenin Grameri, TDK Yayınları: 528, ANKARA, 1986, sayfa 9**)

ORTAK DİL:

1. "Türlü diyaleklerin (lehçe) kaynaşmasıyla meydana gelen kamu dili." (**Dilbilim Terimleri Sözlüğü, sayfa 147**)

2. "Belli bir alana yayılmış lehçe ya da ağızlardan birinin, alanın tümünde de kullanılmaya başlaması sonucu aldığı ad." (**Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, sayfa 159**)

3. "Arapça İslâm uygarlığının ortak dilidir. Türkçe çok geniş bir coğrafî alanda konuşulan ortak dildir." **Tahir Nejat GENCAN'ın Dilbilgisi kitabından** alınan bu cümlelerden yola çıkılarak; insan topluluklarının coğrafî, kültürel, ekonomik, teknik ve millî şuurlarından etkilenerek konuştukları dile, ortak dil dendiği söylenebilir.

RESMÎ DİL : (*)

1. "Bir ülkede yasa ile kabul edilen dil." (**Türkçe Sözlük, II. cilt, sayfa 989**)

2. "Bir devletin ülkesinde yasa uyarınca, uluslararası bir kuruluşun yönetmeliği gereğince resmî nitelik taşıyan işlemlerde kullanılması zorunlu olan dil." (**Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü, sayfa 121**)

(*) Birçok milletin bir arada yaşadığı bazı ülkelerde yasayla belirtilmiş bir resmî dil bulunmamaktadır (ABD'de olduğu gibi).

MAHALLÎ DİL :

Çeşitli kaynaklar taranmış, fakat mahallî dile ilgili bir tanıma rastlanmamıştır. Ancak, küçük coğrafî birimlerde konuşulan o yerde yaşayan insanların kullandığı -kültür dilinden farklı - dil olduğu ifade edilmektedir.

T.S. ELIOT'a göre:

"... 'Mahallî' kelimesi ile bu kelimenin lûgat anlamından daha çok şey kastediyorum; meselâ, millî kültür çapında incelikten ve işlenmişlikten yoksun olmak, demek istiyorum. ... Yine 'mahallî' kelimesi ile 'düşüncede', 'kültürde' ve 'mezhepte' dar görüşlü olmayı kastediyorum. Biliyorum ki, bu çok kaygan bir tanımdır. ...'Mahallî' kelimesi ile değer yargılarının bozulmasını, bazılarının ihmal edilmesini, diğerlerinin ise hak etmedikleri ölçüde önem kazanmalarını söylemek istiyorum. Bu, yeryüzünde pek çok kültürün varlığını bilmemekten ziyade, çok küçük bir kültürel grubun değerlerini bütün beşerî tecrübeye denk tutmaktan ileri gelir ki, bu da birinci derecede önemli olanla ona dayalı unsurları, devamlı olanla geçici olanı karıştırmak demektir."(*)

"Bir vücutta aynı kan dolaşmazsa o vücudun üyeleri gelişemezler."(**)

(*) ELIOT, T.S., **Edebiyat Üzerine Düşünceler.** (Çev. Prof. Dr. Sevim KANTARCIOĞLU), Ankara, 1990. s. 182-183

(**) a.g.e., s. 183

ANAYASA VE KANUNLAR İLE MÜFREDAT PROGRAMLARINDA TÜRK DİLİ İLE İLGİLİ ESASLAR

ANAYASA'DA (7 Kasım 1982)

EĞİTİM VE ÖĞRENİM HAKKI VE ÖDEVİ:

MADDE 42. - Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz.

Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.

Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve öğretim yerleri açılmaz.

Eğitim ve öğretim hürriyeti, Anayasa'ya sadakat borcunu ortadan kaldırmaz.

İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır.

Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esaslar, Devlet okulları ile erişilmek istenen seviyeye uygun olarak, kanunla düzenlenir.

Devlet, maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacı ile burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapar. Devlet, durumları, sebebiyle özel eğitim ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.

Eğitim ve öğretim kurumlarında sadece eğitim, öğretim, araştırma ve inceleme ile ilgili faaliyetler yürütülür. Bu faaliyetler her ne suretle olursa olsun engellenemez.

Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez. Eğitim ve öğretim kurumlarında okutulacak yabancı diller ile yabancı dille eğitim ve öğretim yapan okulların tâbi olacağı esaslar kanunla düzenlenir. Milletlerarası andlaşma hükümleri saklıdır.

1739 SAYILI MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU

(24 Haziran 1973)

ATATÜRK İNKILÂP VE İLKELERİ VE ATATÜRK MİLLÎ YETÇİLİĞİ:

MADDE 10. - Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk inkılâp ve ilkeleri ve Anayasa'da ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Millî ahlâk ve millî kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ve evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir.

Millî birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk Dilinin, eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili halinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile işbirliği yapılarak Millî Eğitim Bakanlığınca gereken tedbirler alınır.

2923 SAYILI YABANCI DİL EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ

KANUNU (14 Ekim 1983)

MADDE 2. - Milletlerarası andlaşma hükümleri saklı olmak üzere, resmî ve özel her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında okutulacak yabancı dillerin eğitim ve öğretimi ni yapan okulların tâbi olacağı esaslar şunlardır:

a) **Türk vatandaşlarına ana dilleri, Türkçeden başka hiçbir dille okutulamaz ve öğretilmez.**

b) **İlköğretim, ortaöğretim ve yaygın eğitim kurumlarında, Atatürkçü düşünce, Atatürk ilke ve inkılaplarını konu olarak alan, Türkiye Cumhuriyeti inkılâp tarihi ve Atatürkçülük, Türk dili ve edebiyatı, tarih, coğrafya, sosyal bilgiler, din kültürü ve ahlâk bilgisi dersleri ve Türk kültürüyle ilgili diğer dersler; yabancı dille okutulamaz ve öğretilmez. Öğ-**

rencilere, eğitim ve ödevler, Türkçeden başka hiçbir dille yaptırılamaz.

2932 SAYILI TÜRKÇEDEN BAŞKA DİLLERDE YAPILACAK YAYINLAR HAKKINDA KANUN (19 Ekim 1983)

Amaç ve Kapsam.

Madde 1 - Bu kanun; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün millî eğemenliğin, Cumhuriyetin millî güvenliğinin, kamu düzeninin korunması amacıyla düşüncelerin açıklanması ve yayılmasında yasaklanan dillere ilişkin esas ve usulleri düzenler.

Düşüncelerin Açıklanması ve Yayılmasında Kullanılmayacak Diller:

Madde 2 - Türk Devleti tarafından tanınmış bulunan devletlerin birinci resmî dilleri dışındaki herhangi bir dille düşüncelerin açıklanması, yayılması ve yayınlanması yasaktır.

Türkiye Devletinin taraf olduğu milletlerarası andlaşma hükümleriyle eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve kamu kurum ve kuruluşlarının yayınlarına ilişkin mevzuat hükümleri saklıdır.

Türk Vatandaşlarının Ana dili:

Madde 3 - Türk vatandaşlarının ana dili Türkçedir.

a) Türkçeden başka dillerin ana dili olarak kullanılmasına ve yayılmasına yönelik her türlü faaliyette bulunulması.

b) Toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, mahallin en büyük mülki amirinden izin alınmadıkça bu Kanunla yasaklanmamış olsa bile Türkçeden başka dille yazılmış afiş, pankart, döviz, levha ve benzerlerinin taşınması, plak, ses ve görüntü bantları ve diğer anlatım araç ve gereçleriyle yayım yapılması, yasaktır.

2547 SAYILI YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU (4 Kasım 1981)

MADDE 5/i. - Yükseköğretim kurumlarında eğitim-öğretim süresince ATATÜRK ilkeleri ve inkılâp tarihi, Türk dili, yabancı dil zorunlu derslerdendir. Ayrıca, beden eğitimi veya güzel sanatlar dallarından biri de zorunlu ders olarak programlanır ve icra edilir.

İLKÖĞRETİM OKULLARI (İLK VE ORTAOKUL) TÜRKÇE EĞİTİM PROGRAMI

GENEL AMAÇLAR :

MADDE 3. - "Öğrencilere Türk dilini sevdirmek, kurallarını sezdirmek, onları, Türkçeyi gelişim süreci içinde bilinçle, özenle ve güvenle kullanmaya yöneltmek",

MADDE 7. - "Sözlü ve yazılı Türk ve dünya kültür ürünleri yoluyla, Türk kültürünü tanıma ve kazanmalarında; Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, hayatı, insanlığı sevmelerine yardımcı olmak",

ÖZEL AMAÇLAR :

MADDE 5. - Dilimizdeki kelimelerin anlamlarını, doğru yazılış ve okunuşlarını öğrenerek kelime hazinelerini zenginleştirirler.

MADDE 6. - Türk dilini kullanmada güvenle birlikte dil sevgisi kazanırlar ve dilimizin bağlı olduğu ana kuralları yavaş yavaş sezer, öğrenir ve benimserler.

LİSE TÜRK DİLİ VE EĞİTİMİ MÜFREDAT PROGRAMI

1. Okuma bölümünün 2'inci programı:

"Türk Dili ve Edebiyatı" derslerinde birinci derecede üzerinde çalışılacak metinler Türk edebiyatı örnekleridir.

2. Kompozisyon bölümü kelime hazinesi ve cümleler kısmı:

MADDE 2. - Çalışmalar umumî kültür dilimizde yaşayan kelimeler üzerinde toplanmalıdır.

ÖĞRETMEN LİSELERİ PROGRAMI

GENEL AMAÇLARI:

Okuma

MADDE 2. - Öğrencilere Türk dilini sevdirmek ve türlü konularda okuma zevklerini ve ilgilerini geliştirerek, kelime hazinelerini, yaş ve seviyelerine göre zenginleştirmek;

Dilbilgisi

Öğrencilere, Türk dilinin ana kurallarını sezdirip benimseterek, ana dillerini kullanışta güven kazandırmak.

İmlâ

Öğrencilere, Türkçedeki kelimelerin doğru yazılışlarını ve belli başlı imlâ kurallarını kavratmak; Türk dilinde zamanla telâffuz birliğini sağlamak.

Türk Edebiyatı Tarihi

Öğrencilere, Türk sanat dilinin, millî kültürün tarih boyunca geçirdiği ilerleme safhalarını, en mühim şahsiyetleriyle tanıtmak; dil ve sanat yolu ile kendilerine millî geçmişimize karşı alâka ve sevgi uyandırmak.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-253/3

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MILLÎ EGEMENLİK
ve
ÇOCUK BAYRAMI

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

23 Nisan 1991
ANKARA

ÇIRAKLIK VE YAYGIN EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası –ANKARA

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MILLÎ EGEMENLİK
ve
ÇOCUK BAYRAMI

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/4

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

23 Nisan 1991
ANKARA

MİLLÎ EGEMENLİK
VE
ÇOCUK BAYRAMI

**SAYIN CUMHURBAŞKANIM,
AZİZ TÜRK MİLLETİ!
SEVGİLİ ÇOCUKLAR!**

Bugün, millî iradenin ve millî egemenliğin yegâne temsilcisi ve temel dayanağı olan

**TBMM' nin AÇILIŞININ 71 inci
ÇOCUK BAYRAMIMIZIN 62 inci YILDÖNÜMLERİNİ**
birlikte kutlamaktan sevinçli ve heyecanlıyız.

Milletçe, millî birlik, beraberlik, huzur ve güven içinde, aynı duygu ve düşünceleri paylaşmaktan, bugünlere ulaşmaktan, bugünleri yaşamaktan mutlu ve gururluyuz.

Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramımız kutlu olsun!

Bayramımızın önemini, bugünlerimizin değerini doğru anlayabilmek, millî ve ferdî sorumluluklarımızın gereğini yapabilmek için, **iki gerçeği** çok iyi bilmeliyiz.

Birincisi, millî mücadele yıllarındaki tarihî gerçektir. Orta Asya'dan başlayan ve üç kıtaya egemen olan, yayılan, dünyaya yön veren Türklük hareketinin son imparatorluğunu dağılmaya, yoketmeye götüren ve çökerten sebepler!

Dışta, 4000 yıllık tarihi olan milletimizin bağımsızlığına, varlığına son verme; devletimizin bütünlüğünü parçalama ve paylaşma hesapları!

İçte, millî karakterimizle; hür ve bağımsız yaşama irademiz ve azmimizle bağdaşmayan, başka devletlerin egemenliğine, güdümüne, vesayetine yol açacak gaflet ve dalâlet içindeki arayışlar, hevesler ve istekler!

İkinci Gerçek, sadece millî, siyasî ve hukukî konularda değil; sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmelerdir. Bu alanlarda sağlanan çok önemli ilerlemelerdir. Çeşitli yakın ve uzak devletlerce, millî tarihimizde olduğu gibi, bugün de

Model ve Örnek alınan bazı uygulamalar ve yeni atılımlardır. Değil 30 - 40 yıl, 10 yıl öncemizle dahi karşılaştırılmayacak derecede büyük gerçekleştirmelerdir.

Kapalı toplumdan açık topluma süratle geçiş süreci içinde **dışa açılmalar**, bunların gerektirdiği **yeni rol ve ilişkiler**, muhtaç ülkelere yapılan **yardımlar**, milletimizin itibarını artıran ve adını yücelten **farklı davranışlarla her gün büyüyen ve güçlenen Türkiye gerçeği**.

Birinci acı gerçeğin çözümünü sağlayan ve mutlu sona kavuşturan; gücünü ve ilhamını aldığı büyük milletle bütünleşmesini bilen, milletin bütün maddî ve manevî gücünü seferber eden **Atatürk'** tür.

İkinci Gerçeğe; gelişmişlik, çağdaşlık ve uygarlık seviyesine erdiren; yine Atatürk'ün **en büyük eseri olan cumhuriyettir**.

Çünkü, **Mustafa Kemal'** i 19 Mayıs 1919' da İstanbul' dan Samsun' a; Samsun' dan Amasya' ya, Erzurum' a, Sivas' a, Ankara'ya koşturan;

- Bütün askerî rütbelerini ve görevlerini bıraktıran ve **Onu** milletiyle kaynaştıran **millî kültürümüzden kaynaklanan** millî ruhtur, şuurdur; duygu, düşünce, cesaret ve imandır!

Ona, TBMM'nin kuruluşundan önce;

* "Millet, millî egemenlik ilkesini ve Türk Milliyetçiliğini kabul etmiştir. Bunun için çalışacaktır."

* "Milletin istiklâlini, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır."

* "Millî gücü etken ve millî iradeyi egemen kılmak temel ilkedir."
dedirten de aynı ruh, duygu, düşünce ve inançtır.

Sevgili Çocuklar,
Geleceğimizi Hazırlayan Değerli Öğretmenler!

Görmektesiniz ki, millî egemenlik, en büyük millî güçtür, millî üstünlüktür.

Bunun için millî egemenlik, **bölünmez, parçalanmaz, ortaklık kabul etmez**, içte ve dışta tam bağımsızlıktır. İnsanımızın mutluluğu, toplumumuzun huzuru ve refahı

için ortak amaçlarda ve temel ilkelerde **millî mutabakatı** gerektiren **politik ve demokratik otorite birliğidir**. Bu otoriteyi zedelemeye, saptırmaya, buna ortak aramaya hiçbir kimsenin hakkı ve yetkisi yoktur!

Çünkü, nasıl fert gerçeğinin gereği, insana verilmesi zorunlu olan **değer ve hürriyet** ise; toplum olarak yaşamanın, **millet** olarak varlığımızı sağlıklı ve onurlu şekilde devam ettirebilmenin gereği **disiplin**, temeli **otoritedir!**

Bu sebeple, **kişi, toplum ve devlet** hak ve hürriyetlerini birbiriyle karıştırmamalıdır.

* Aralarındaki, birbirinden ayrılmaz ilişkileri, vazgeçilmez bağları ve hiyerarşiyi, insanî ve millî bir duyarlık, uyum ve denge içinde korumalı ve geliştirmelidir.

* Bunların, birbirlerinin aleyhine kullanılmasına; **mahalliliğin millilik** ile eşdeğer sanılmasına; toplumdaki farklılıkların **varlık ve birlik temellerimiz** olan millî **ortaklıklarımızın** dışında veya üzerinde gösterilmesine, ne **imkân ve fırsat** verilmeli, ne de **seyirci** kalınmalıdır.

Hiçbir sebep veya gerekçe ile insanlık kültür ve uygarlığına çok önemli katkılarda bulunmuş, dünya

tarihine derin izler bırakmış **ana unsur olan Türk milletine** ve **kültürüne** dayalı çeşitli unsurların, **ayırıcılık** ve **bölücülük** aracı olarak kullanılmasına da sessiz ve tepkisiz olunmamalıdır.

Türk Milleti, 71 yıl önce, XIX. yüzyıl sonlarında ve XX. yüzyıl başlarında, **hürriyet, adalet, eşitlik** gibi kavramlar ve sloganlarla başlatılan sinsî hareketler ve ihanetler içinde **devlet otoritesinin** nasıl yok edildiğini; bunun doğal bir sonucu olarak **koskoca imparatorluğunun** parçalanarak ne şekilde küçüldüğünü görmüş ve yaşamıştır!

Türk milletinin, böyle kara günleri bir daha görmeye ve yaşamaya tahammülü yoktur. Milletimiz, tarihten gereken dersi, çok acı ve acımasız bir şekilde almıştır!

14 Milyonu bulan Millî Eğitim ordusuyla; 60 milyona yaklaşan sağlıklı ve dinamik **nüfusuyla** Türk Milleti, **yeni çağdaşlık, insanlık, çoğulcu demokrasi anlayışı** ve sloganlarıyla; kendi kaderine, iradesine ve egemenliğine **yeni ortaklar ve dayanaklar** arayanlara kanmayacak kadar bilinçli, deneyimli ve uyanıktır.

Çünkü, **çağdaşlık**, millî birliği çeşitliliğin gücünde aramak ve birlik içinde **çeşitliliği** korumaktır.

Çeşitliliğin en büyük zenginlik ve etkinlik kaynağı olduğunu bilen ve bunu değerlendiren ülkeler, en güçlü ve itibarlı ülkelerdir.

Bugünün güçlü ve yönlendirici devletlerinin yapıları da, bizim gibi çeşitlidir. Millî Tarihimizde bunun pek çok örneği vardır. En son örnek ise 621 yıllık ömürlü **Osmanlı İmparatorluğudur**.

Günümüz Türkiye' si, millî tarihimize uyumlu ve çağdaş ileri ülkelere benzer çeşitlilikte bir **Türk mozaiğidir**. Bu, asırlarca birlikte olmuş, yaşamış; kaderi, kederi ve kıvancı birlikte paylaşmış; aynı şeylere inanmış; ortak değer, ideal, amaç ve inançlar uğruna aynı devlet için savaşmış, şehit ve gazi olma şerefini kazanmış insanların ortak eseri olan, **ülkesi ve milleti ile bölünmez** vatandır. Millî, çağdaş, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan **Türkiye Cumhuriyetidir**. Bu bakımdan,

Çağdaşlık hedefini saptırmaya; lâiklik ilkesini zedelemeye, kaldırmaya veya dinsizlik gibi göstermeye yönelenler için, Türk Milleti, bunlara aldanmayacak kadar bilinçli, karşı koyacak kadar yüreklidir!

Çağdaşlığın, demokrasinin, akılcılığın gereği, lâik düzendir.

Çağdaşlık ve lâiklik, tek yönlü, tek yanlı, tek boyutlu olmak demek değildir! İnsanı ve toplumunu, maddî ve manevî bir bütünlük ve uyum içinde görmek, tanımak, anlamak, değerlendirmek ve geliştirmektir.

Çünkü, çağdaşlık ve lâiklik, tam anlamıyla insanlık ve akılcılıktır. Bunun gereği, **insanın kendi kendisi olması ve kendini korkusuzca savunabilmesidir**. Kendisine **ferdi kimlik** ve **millî kişilik** kazandıran millî, manevî, tarihî ve sosyal değer ve inançları ile geleneklerinin kaynağı ve dayanağı olan **kendi millî kültürü** içinde yaşaması ve yetişmesidir. Bu kaynak ve dayanakla **evrensel kültüre** ve **uygarlığa** katkıda bulunması, burada kişilikli ve onurlu bir yer alması ve değer kazanmasıdır.

Bu bilimsel gerçeklerde, hak ve hürriyetlerden dolayı; her insanın, millî kültürünün ana ve temel kaynakları olan **kendi diline, dinine ve kültürüne** bağlı ve sadık olarak yaşaması, en doğal insanlık hakkıdır.

Ancak, bu hakkı kullanırken veya kullanmak isterken; çok dikkatli, ölçülü, disiplinli ve duyarlı olmak; toplumun bütününe ve devletin hak ve hürriyetlerini de korumak şarttır.

Özellikle ve öncelikle de; ferdî, zümrevi veya mahallî arzu, istek, egemenlik, hesap ve ihtiraslarla **Atatürk, çağdaşlık, lâiklik ve din** konularını ve kavramlarını, birbirlerine karşı göstermek suretiyle topluma **nifak** sokmak isteyen, bilinçli veya bilinçsiz hiçbir kimseye ve çevreye imkân ve fırsat verilmemelidir. **İttifakı** zedeleyen bu gibi sınırlı hareketlerle, bunları günlük siyasete âlet ve malzeme etmekle hayırlı ve olumlu bir sonuç alınamayacağı iyi bilinmelidir.

**Aziz Türk Milleti,
Sevgili Çocuklar!**

Ülkemizdeki büyük ve olumlu gelişmeleri belirtme yanında; sizleri, küçük ve sınırlı da olsa, kaynağı millî egemenlik olan millî amaçlarımıza ve çıkarlarımıza aykırı veya karşı eğilim, yönelim ve hareketler konularında bilinçli ve uyanık olmaya yöneltmek, benim için, Millî Eğitim Bakanları için en önemli bir sorumluluktur. Millî ve kanunî bir görevdir.

Hiç unutmamalısınız ki; Türkiye Cumhuriyetinin bugün ulaştığı mutlu ve huzurlu seviyede en büyük etken, çağdaş ve lâik düzendir.

Çok iyi bilmeli ve düşünmelisiniz ki; çağımızda önemli yerleri, silinmez izleri, acı etkileri, insan onuru ile bağdaşmayan uygulamaları olan **bütün ideolojiler çökmüştür!** Bunların liderlerinin acı sonları ortadadır! Görüş ve düşünceleri iflâs etmiştir.

Halen, çok yakın sınır komşumuz olan bir ülkede, insanlık ve müslümanlık ile hiçbir şekilde bağdaşmayan, insanlık için utanç veren olaylar yaşanmaktadır.

Böylesine acılı ve sancılı bir dünya gerçeği ve tablosu içinde **Atatürk'ün büyüklüğü**; görüş ve düşünceleri ile ilke ve inkılâplarının doğruluğu daha iyi anlaşılmakta ve daha çok değer kazanmaktadır.

Çünkü, o, daha Mustafa Kemâl iken, milletin yüksek sağduyusuna, yıkılmaz inancına ve imanına, hür ve bağımsız yaşama karakteri ve arzusuna, millî direnme azmine ve manevî gücüne vatanseverliğine inanarak **TBMM'ni Ankara'da açmış**; bundan sonra da millî mücadeleyi örnek bir zaferle sonuçlandırmıştır.

Aynı inanç ve güvenle, **akla, bilime, fenne ve mantığa** dayanarak, en büyük eseri Cumhuriyeti kurmuş; bugünlerimizin temeli, kaynağı, rehberi ve ışığı olan **inkılâpları** gerçekleştirmiştir.

Çevremizdeki bütün olaylara, arayışlara; yıkılan ideolojik duvarlara, çöken düzen ve rejimlerine rağmen; **Türk milletinin bugünkü huzur, güven, istikrar ve barış içinde yaşamasının ve gelişmesinin tek ana sebebi ve sırrı budur.** Özetle bu sır; çeşitli insanları, unsurları, toplulukları bir arada yaşatan, tutan ve toplu laştırıran; devleti devlet yapan **millî egemenlik gücümüzdür.**

Sevgili Çocuklar,

Gereksiz, yararsız ve hayatta geçersiz kullanılan **bilgileri değil; fakat, bu gerçekleri çok iyi bilmelisiniz.**

Bu gerçekleri bilmeniz, sorumluluklarınızın bilincine varmanızı sağlayacaktır.

Sorumluluklarınızın bilincine vardıkça ve büyüdükçe, sadece **kendiniz için değil; aileniz için, büyük aileniz olan milletiniz için, bu vatan için neler yapmanız gerektiğini, daha iyi anlayacaksınız.** Dünya milletleri ailesi içindeki durumumuzu ve yerimizi **daha iyi kavrayacaksınız.**

Güçlü, ileri ve gelişmiş ülkelerin bugünkü seviyelerine; **akla, bilime, kültüre, eğitime, tekniğe ve**

araştırmaya verdikleri önem sayesinde; ancak, disiplinli, sistemli ve sürekli çalışma ile kavuştuklarını **göreceksiniz**.

Bu suretle, hem ülkemizde, hem de bilgi toplumunu yaratan ileri ülkelerde, insanlık tarihinin en hızlı **değişme, gelişme ve ilerlemelerinin** gerçekleştiği bir zaman diliminde yaşadığınızın daha çok farkına varacaksınız.

Sizleri, bu gerçekler ve ülke ihtiyaçlarımız yönünde **gelecek için hazırlamanın** büyük heyecanı, çabası ve mutluluğu içindeyiz. Hükümet olarak, tarihimizde ilk defa, devlet bütçemizden son iki yılda en yüksek oranlarda payların, ödeneklerin ayrılmış olması bunun gereğidir.

Çünkü sizler, geleceğimsiniz. Geleceğimizin ümidi, güveni, teminatısınız. Bugünümüzün sevgi ve mutluluk kaynağısınız.

Bunun için, geleceğe; kişilikli, karakterli, bilinçli, kendinize güvenli ve yeterli olarak hazırlanmalısınız.

Sizlere herşeyi öğretmek, ezberletmek, yüklemek değil; öğrenmeyi öğrenmenizi öğretecek; bunun temel

kavramlarını ve **becerilerini** kazandıracak; öğretimin yükünü azaltacak; eleyici, itici, yılgınlığa sürükleyici değil; seçici, yönlendirici ve başarıyı değerlendirici **bir eğitim sistemini** kurmaya çalışıyoruz.

Değerli Öğretmenler,
Sevgili Anneler ve Babalar!

Bilirsiniz ki, en büyük güç kaynağı ve hayatın başarı anahtarı sevgidir. Hayatın kendisi görev ve gerçek asıl okuldur. Sevgi ise **bilgi, ilgi, saygı, hoşgörülü - anlayışlı olma ve sorumluluktur**.

Çocuklarımıza bu gücü kazandıracak ve hayat anahtarını verecek olan da sizlersiniz.

Bu sebeple, **geleceğimiz, öğretmenlerle birlikte, öncelikle annelerin elindedir**. Bunun için sizleri çok yakın ve sürekli işbirliğine davet ediyorum.

Yaşadığınız için en iyi sizler bilir ve takdir edersiniz ki, çocuklarımız sevgi ile güvenli ve sağlıklı bir kişilik sahibi olurlar, sevgi ile büyür ve gelişirler.

Sevgi ile milletimiz yücelir, vatanımız büyür ve güçlenir.

Sevgili Çocuklar!

Görüyorsunuz ki, her şey sizler için, vatan için, millet için, hür ve bağımsız daha ileri, mutlu, refah içinde medenî bir Türkiye için!

Sizler, geleceğin Türkiye'sisiniz. . .

Sizlere güveniyor ve inanıyoruz.

Sizlerle mutlu, sizlerle huzurlu, sizlerle umutluyuz.

Sizleri en içten ve gönülden duygularla ve düşüncelerle seviyor ve yönlendirmek istiyoruz.

TRT' nin düzenlediği, bu yıl 13 üncüsü gerçekleştirilen **Uluslararası Çocuk Şenliğimize** katılan çocukları da, aynı duygu ve düşüncelerle, kucaklıyoruz. Onlar aracılığıyla bütün dünya çocuklarına en iyi dileklerimizi ve sevgilerimizi iletiyoruz.

Bu duygu, dilek ve düşüncelerle, herşeyin gönlünüzce olmasını ve gerçekleşmesini diliyorum; gözlerinizden öpüyorum.

Ailelerinize ve öğretmenlerinize, büyük ailemiz olan milletimize sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Nice millî ve dinî bayramları, aynı ruh ve heyecan içinde böyle yaşamak ve yaşatmak azmî ve amacı ile; **Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramımızın** 71. yıldönümünü yürekten kutluyorum.

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

**ATATÜRK'ÜN MİLLÎ EGEMENLİKLE İLGİLİ
SÖZLERİNDEN;...**

- * **"MİLLET, MİLLÎ EGEMENLİK İLKESİNİ VE
TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİNİ KABUL ETMİŞTİR.
BUNUN İÇİN ÇALIŞACAKTIR."** (1919)
- * **"MİLLETİN İSTİKLÂLİNİ, YİNE MİLLETİN
AZİM VE KARARI KURTARACAKTIR."
(1919) AMASYA GENELGESİ**
- * **"MİLLÎ GÜCÜ ETKEN VE MİLLÎ İRADEYİ
EGEMEN KILMAK TEMEL İLKEDİR."
(1919) ERZURUM KONGRESİ**
- * **"EGEMENLİK, HİÇBİR MANÂ, HİÇBİR ŞEKİL,
HİÇBİR RENKTE VE BELİRTİDE ÖRTAK KABUL
ETMEZ."** (1922)

* "HİÇBİR ŞÜPHE YOKTUR Kİ, DEVLETİMİZİN
SONSUZA KADAR YAŞAMASI İÇİN, ÜLKEMİZİN
KUVVETLENMESİ İÇİN, MİLLETİMİZİN
REFAH VE MUTLULUĞU İÇİN; HAYATIMIZ,
NAMUSUMUZ, ŞEREFİMİZ, GELECEĞİMİZ
İÇİN; BÜTÜN KUTSAL KAVRAMLARIMIZ VE
NİHAYET HERŞEYİMİZ İÇİN MUTLAKA VE
KISKANÇ DUYGULARIMIZLA, BÜTÜN UYANIK-
LIĞIMIZLA VE BÜTÜN KUVVETİMİZLE MİLLÎ
EGEMENLİĞİMİZİ KORUYACAK VE SAVUNA-
CAĞIZ." (1923)

* "YENİ TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YAPISININ
RUHU MİLLÎ EGEMENLİĞİDİR."

* "EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİN-
DİR." (1923)

* "MİLLÎ EGEMENLİK ÖYLE BİR NURDUR Kİ,
ONUN KARŞISINDA ZİNCİRLER ERİR, TAÇ VE
TAHTLAR YANAR, YOK OLUR. MİLLETLERİN
ESARETİ ÜZERİNE KURULMUŞ KURULUŞLAR
HER TARAFTA YIKILMAYA MAHKÛMDURLAR!
" (1929)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No DŞg - 258/4

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MİLLÎ EGEMENLİK
ve
ÇOCUK BAYRAMI

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

23 Nisan 1990
ANKARA

ÇIRAKLIK VE YAYGIN EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası -ANKARA

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

**MILLÎ EGEMENLİK
ve
ÇOCUK BAYRAMI**

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/5

23 Nisan 1990
ANKARA

Yüce Türk Milleti,

Sevgili Çocuklar ve Gençler;

Millî birlik ve beraberlik duygusu ve bilinciyle güçlenen millî irademizin temsil edildiği TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'ni 23 Nisan 1920'de açmanın, millî egemenliğimize yeniden kavuşmanın 70 nci yıldönümünü yürekten kutlamanın heyecanı ve mutluluğu içindeyiz.

En kutsal ve en üstün kudret olan "Millî iradeye" dayanarak, ondan güç ve ilham alarak, tam bağımsız, hür ve çağdaş bir toplum ve yeni bir MİLLÎ DEVLET'in temellerini, bundan 70 yıl önce atmış olmanın engin bahtıyarlığı ve gururu içindeyiz.

Millî tarihimizin ve kaderimizin yeni ve son dönüm noktası olan bugün, NE MUTLU TÜRKÜM DİYEN ve bu ülkede yaşayan bütün vatandaşlarımıza kutlu olsun.

Sevgili Çocuklar, Gençler ve Öğrenciler;

Sizler, gururumuz, ümidimiz, güvenimiz, mutluluğumuz ve geleceğimizesiniz.

Bunun içindir ki, ATATÜRK, dünyada ilk defa 1929 yılında, millî egemenliğimizin ilân edildiği 23 Nisanı, sizlere bayram olarak, armağan etmiştir.

MİLLÎ EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMIMIZIN 61 nci yıldönümü de hepimize kutlu olsun.

MİLLÎ EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMIMIZ; TRT'nin 36 ülkenin katılımıyla 12 ncisini gerçekleştirdiği ULUSLARARASI ÇOCUK ŞENLİĞİ ile, evrensel bir boyut kazanarak zenginleşiyor.

Sevgiyle kurulan yeni arkadaşlıklar ve dostluklarla dünyanın geleceğinin daha iyi olacağına, barışın ve huzurun geliştirileceğine, insanlığın ortak sorunlarının daha kolay çözümleneceğine inanıyoruz.

Bayramımızın, katılan ülkelerin çocuklarıyla birlikte, bütün dünya çocuklarına da mutluluklar getirmesini diliyoruz.

Değerli Öğretmenler, Anne ve Babalar;

Çocuklarımızın sağlıkları, başarıları ve mutlulukları kadar mutlu ve huzurlu olduğumuzu biliyorsunuz.

Çocuklarına değer vermeyen, sahip olmayan, onlar için gerekli hizmet ve yatırımları yapmayan milletlerin geleceklerinin güvenli ve iyi olamayacağını da biliyoruz.

Çocuklarını ve gençlerini iyiliğe, güzelliğe, üreticiliğe, yaratıcılığa ve doğruluğa yönelten ailelerin ve milletlerin, geleceklerinin de daha iyi, daha sağlıklı, zengin, güçlü ve güvenli olacağına inanıyoruz.

İnsan varlığının en temiz, en dürüst, en içten, en saf dönemini temsil eden ve yaşayan çocuklarını, sevgiyle besleyemeyen ve eğitemeyen, aklın rehberliğinde, bilimin ve tekniğin ışığında yönlendiremeyen milletlerin geleceğinin cehalet, esaret ve sefalet olacağına inanıyoruz.

Çünkü, her türlü cehalet, esarettir. Çağımızda, hem cahil hem de hür olarak yaşamak mümkün değildir!..

Aziz Vatandaşlarım,

Sevgili Çocuklar ve Gençler;

Bizler, aileleriniz, milletimizin mutluluğu ve refahı için çalışan, millî iradeyi temsil eden siyasi iktidarlar, daima, bu amaçla daha çok hizmet etme yarışındayız.

ATATÜRK de, bu maksatla, Milletimizin bir daha parçalanma ve yokedilme sınırına gelmemesi, geleceğimizin aydınlık ve güvenli olması için; çocukların ve gençlerin daha iyi, bilinçli, uyanık, cesur, millî ahlâklı, karakterli, yapıcı, iradeli ve kudretli olarak yetiştirilmesini istemiştir.

"Millî egemenlik uğrunda canımı vermek, benim için vicdan ve namus borcu olsun." demiştir.

"Bir milletin ruhu zaptolunmadıkça, bir milletin azim ve iradesi kırılmadıkça o millete hâkim olunamayacağını" ifade eden ATATÜRK *"Çocuklarımıza ve gençlerimize vereceğimiz öğrenimin sınırı ne olursa olsun, herşeyden önce, onlara millî varlığımız, hakkımız ve birliğimiz ile çelişen bütün yabancı unsurlarla mücadele gereğinin öğretilmesinin"* şart olduğuna dikkati çekmiştir.

"Fertleri, bu mücadele gerekleri ve araçlarıyla donanmayan milletler için yaşama hakkı yoktur" diyen ATATÜRK, *"öğretmen ordusu olmadan, asker ordusunun verimli sonuçlarının kaybolacağını, milletlerin yalnız ve ancak öğretmenler tarafından kurtarılacağını"* söylemiştir.

Çünkü, ATATÜRK, dünya tarihine yön vermiş, çağ kapatıp çağ açmış, üç kıtada egemen olmuş Asil Milletimizin, millî varlığına, bağımsızlığına ve egemenliğine son vermek ve parçalamak hayali ve ihtirası ile yurdumuzu istilâ eden, bir kısmı dost sanılan düşmanların, Aziz Vatan topraklarımızda Milletimize yaptıkları insanlık dışı vahşeti ve rezaleti görmüş, bunu Milletle birlikte yaşamıştır.

Millî direnme azmimiz ve manevi gücümüzle, bu vatanın evlâtları, çok büyük sıkıntılara ve yokluklara rağmen, düşmanları denize dökmüş; hayallerini ve ihtiraslarını bir daha uyanmayacak, rüyalarına da giremeyecek şekilde ezip geçmiş, silip süpürmüştür!

Çünkü, millî egemenlik, millî benliğin, ahlâkın, karakterin ve bunların sonucu olan millî birliğin, egemenliğidir, zaferidir. Millet in ruhudur.

Millî anlaşmanın, kaynaşmanın, dayanışmanın, huzurun ve güvenin kaynağıdır.

Millî egemenlik, millete ait olan maddî ve manevî her şey in teminatıdır.

Millî egemenliğe sahip olmak, millet olmaktır. Millet in, kendisiyle ilgili kararları kendisinin alması; kendi kaderi ve geleceği hakkında kendisinin karar vermesi demektir.

Millî egemenlik, çağdaş, bağımsız, hür ve lâik bir millî toplum olmaktadır. Bunun için, hürriyetin ve adaletin olduğu kadar, demokrasinin de temeli millî egemenliktir.

Lâiklik, ne dinsizlik, ne de din düşmanlığı değildir. Saptıranlara, karıştıranlara aldanmayınız, kanmayınız. Lâiklik, kimse-
nin dinî inanç ve vicdan hürriyetine müdahale etmemek; aksine, saygılı olmak; dinî siyaset ve devlet işlerine karıştırmamak; dini veya din uygulamalarını, kutsal olan herşeyi çıkarlarımıza göre kullanmamak, yönlendirmemek demektir.

Millî egemenlik, teslimiyetçi olmamak, kendi vatanımızda egemen olmak, hür yaşamak, kendimize saygımızı ve güvenimizi kaybetmemektir.

Değerli Gençler ve Çocuklar,

Bundan sonra görev ve sorumluluk sizlerindir. Yaşınız ilerledikçe bu görev ve sorumluluklarınız da artacaktır.

Çünkü, bu milletin bir ferdi olmanın; bu vatanın bir vatandaşı olarak yaşamamanın hakları olduğu kadar; görevleri, sorumlulukları ve yükümlülükleri de vardır.

Hak sahibi olabilmek için, önce görev ve sorumluluklarımızın gereğini yapmak zorundayız. Kendimize, ailemize, Milletimize, Vatanımıza, kültürümüze, demokratik ve hür yaşayışımıza, bizi biz yapan millî ve manevî değerlerimize, inançlarımıza ve ideallerimize karşı görevlerimiz ve sorumluluklarımız vardır.

Daha iyi, daha sağlıklı, daha ileri ve medenî, daha güçlü ve zengin bir millet ve devlet olarak millî varlığımızı yüceltmenin azmini, heyecanını ve bilincini yüreğimizde duymalı ve yaşatmalıyız.

Geleceğimiz, mutluluğumuz ve refahımız buna bağlıdır.

Dünya milletleri arasında daha önde olmamız, dünya çocukları ve gençleri arasında en önde yarışmamız ve yaşamamız buna bağlıdır.

Ancak, bunun tek yolu, yegâne çaresi, sürekli çalışmak, çalışkan olmaktır. Çünkü, her başarı, çalışmanın sonucudur. Başarmak için çalışmak, yaşamak için yarışmak, her gün kendimizi yenilemek ve bilgilendirmek zorundayız.

Hiçbir insan ve toplum, sadece başkasını taklit ederek, başkalarının yaptıklarını alarak ve kullanarak yükselmez.

Gerçekten çağdaş olmak, ileri ve güçlü olabilmek, bilgi çağında onurlu yaşamak, bilgi ve makina üstü toplumun yaratıcı ve üretici bir üyesi olmayı gerektirir.

Bunun için araştırmacı, yapıcı, yaratıcı ve üretici olmaya mecburuz.

Sadece alıcı, taklitçi, seyirci ve transferci değil; kendi ihtiyaçlarımıza, şartlarımıza, özelliklerimize ait teknolojileri, kendimize göre üretmeye de mecburuz. Ürettiklerimizi ise daha iyi ve kaliteli olarak geliştirmek, çeşitlendirmek ve arttırmakla yükümlüüz.

ATATÜRK'ün ONUNCU YIL NUTKU'ndaki görüş ve istekleri doğrultusunda Türkiye'yi yüceltme çabası ve mutluluğu içindeyiz. Çünkü, her on yılda, Türk Milletini daha çok ve daha büyük işler yaparak geliştirmek ve güçlendirmek için, millî birlik ve beraberlik içinde, her engeli aşmaya ve her güçlüğü yenmeye azimli ve kararlıyız. Daha az zamanda, daha büyük işleri başarmaktayız. Yurdumuzu dünyanın en bayındır ve en medenî ülkelerinin seviyesine çıkarma yolunda durmadan ve yorgunluk bilmeden çalışmaktayız. Daha çok, disiplinli ve sistemli çalışmalıyız. Büyük ÖNDER'in, asla şüphe etmediği gibi, "*Yüksek medeniyet ufkunda*

yeni bir güneş gibi doğmaktayız". Sonsuza giden her on yılda, huzur ve refah içinde, ATATÜRK ilke ve inkılapları doğrultusunda, onur ve gurur verici gelişme ve ilerlemeleri için de güçlenmekte ve yenilenmekteyiz.

Sevgili Çocuklar ve Gençler,

Görmekte ve yaşamaktasınız ki, her şey sizin içindir. Ülkemizin ve Milletimizin geleceği içindir.

Bu sebeple, yarınlarımız için çok iyi ve bilinçli hazırlanınız.

Görevinizi, sorumluluğunuzu ve onurunuzu herşeyin üstünde tutunuz.

Sizler, görevinizi, sorumluluğunuzu ve onurunuzu herşeyin üstünde tuttuğunuz oranda, bu millet daha hızlı gelişecektir.

Ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti daha hızlı ve daha çok güçlenecektir.

Milletimiz, dünya milletleri arasında, millî tarihimizde olduğu dönemlerdeki gibi, lâıyk olduğu yere daha kısa zamanda kavuşacaktır.

Bu duygu, dilek ve düşüncelerle Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramınızı yürekten kutluyorum.

Aziz Milletimize, Değerli Öğretmenlere, Sevgili Çocuklarımıza
ve Gençlerimize en içten ve gönülden duygularıyla en iyi dilek-
lerimi, sevgilerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Bayramınız kutlu olsun!

NE MUTLU TÜRKÜM DİYENE!

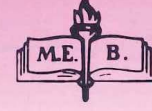
Olun! Olun!

Avni AKYOL

Millî Eğitim Bakanı

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/5

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ÖĞRETMENLER GÜNÜ MESAJI

AVNİ AKYOL
MİLLÎ EĞİTİM BAKANI

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ VE ÖĞRETMENLERLE
İLGİLİ OLARAK GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALAR

24 KASIM 1990
ANKARA

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/6

ÖĞRETMENLER GÜNÜ MESAJI

AVNİ AKYOL
MİLLÎ EĞİTİM BAKANİ

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ VE ÖĞRETMENLERLE
İLGİLİ OLARAK GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALAR

24 KASIM 1990
ANKARA

Değerli Öğretmenler ve
Eğitim Yöneticileri,

Bugün, ATATÜRK'ün, 1928'de Millet Mektepleri Başöğretmeni oldukları gün olan 24 Kasım'ın, 1981 yılından beri ÖĞRETMENLER GÜNÜ olarak kutlanışının 10. yılıdır.

Bu yılki kutlamaları, yurt içinde ve dışında, 10. yıl dolayısıyla, daha zengin programlarla gerçekleştirerek, öğretmenlik mesleğinin toplumda lâayık olduğu yerin önemini daha iyi belirtmeye çalışacağız. ATATÜRK'ün ifadesiyle "ÖĞRETMENSİZ MİLLET OLUNAMAYACAĞI" gerçeğinin daha çok farkına ve bilincine varılmasını sağlayacağız.

MİLLETLEŞMEDE en büyük payı, emeği ve şerefi olan öğretmenin; günümüz ve geleceğimiz için daha sağlıklı DEMOKRATİKLEŞME, millî kültürümüzle uyumlu daha hızlı ÇAĞDAŞLAŞMA süreçlerindeki görev ve sorumlulukları, bugün daha çok artmıştır.

Bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da, başarımızın ve mutluluğumuzun en büyük kaynağı ve gücü sevgi ve bilinçli sabırdadır. Aslında bütün meslekler içinde, sevgi, hoşgörü, anlayışlı olma ve sabır, en çok öğretmene yaraşır ve öğretmende aranır. Çocuklarımıza, yaşatacağınız sevgiyle, onları isteyerek okuma, öğrenme, öğrendikleriyle bilmediklerini araştırma, üretme ve yaratıcı olmalarını sağlamada daha çok başarılı ve verimli olursunuz. Bu sevginin, çocuklarımızı, anne-baba, kardeş, arkadaş, insan, bayrak, vatan, millet ve ALLAH sevgisi ve saygısına ulaştıracasını; onları daha çok hoşgörülü ve anlayışlı olmaya, uzlaşmaya, paylaşmaya, işbirliği ve dayanışmaya yönelteceğini de, en iyi sizler bilirsiniz. Bunların çocuk ve gençlerde nasıl geliştiğini en iyi sizler izler ve gözlersiniz.

Çocuklarımıza, bu kişilik ve karakter özelliklerini ancak ve sadece sizler kazandırmaktasınız. Milletimizce istenen davranışları kazandıran, istenmeyenleri silmeye çalışan tek mesleğin mensupları sizlersiniz.

Gençlik, nasıl gelecek; eğitim de bu geleceği hazırlamak ise; sizler de geleceğimizin mimarları, insanımızı işleyen insan mühendislersiniz.

Bunun için göreve başladığımdan beri, en içten duygularla ve güvenle, "Öğretmeni sevmek,

Milleti sevmektir. Öğretmenlik mesleğini yükseltmek, Türk Milleti'ni yüceltmektir. Öğretmeni sevmek ATATÜRK'ü de sevmektir. Çünkü, ATATÜRK, en büyük öğretmendir. Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türk Milleti'nin ilk, tek ve ebedî Başöğretmenidir." diyorum.

Bu gerçeklere yürekten inanıyorum.

Bu sebeptendir ki, öğretmenler için ne yapılırsa azdır. Çünkü, en şerefli varlık olarak yaratılan insanın eğitimi için çalışan; dolayısıyla hem insanın mutluluğu, hem toplumun huzuru ve refahı, hem de geleceğimizin güvenliği için uğraşan, didinen ve kendisini adayın öğretmendir.

İyilik, doğruluk, dürüstlük, ahlâk, hak ve adalet; devlet, millet, insan ve insanlık; Atatürk milliyetçiliği ve ilkeleri; millî birlik ve bütünlük, millî ve manevî değerler; demokrasi, çağdaşlık ve lâiklik gibi temel kavramları öğreten, benimseten ve bunların gerektirdiği davranışları kazandıran; bunlar üzerinde ortak sorumluluk duygusu, anlayışı ve tutumunu geliştiren yegâne meslek öğretmenliktir.

Kısacası, insanın her çağda, her dönemde, her türlü cehaletten kurtarılması için yol gösteren, rehberlik eden öğretmendir.

Bir atasözümüzde belirtildiği gibi, "Toplumun düşmanı cehalet, cehaletin düşmanı öğretmendir". Bunun içindir ki; öğretmen, her türlü cehale-

tin, ihanetin ve bölücülüğün hedefi olmuş ve dai-
ma hedef gösterilmiştir.

Ancak, Türkiye Cumhuriyeti'ne, Türk Milleti'nin
ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne, Ata-
türkçü düşünce sistemine, demokrasiye, çağdaş-
lığa ve lâikliğe inanmış, bu yönde nesiller yetiştir-
mek için bu mesleği seçmiş öğretmenler, hiçbir
zaman, hedef olmaktan ve gösterilmekten yılma-
mıştır ve yılmayacaktır. Öğretmenler, insanı; huzu-
ra, mutluluğa, iyiliğe, birliğe, uzlaşmaya ve daya-
nışmaya, ümit ve güvene yöneltten rehberlerdir.
Bu sebeple, toplumda herkesten önce, öğretmen-
lerin huzur, mutluluk ve güven içinde olmaları ge-
reker. Çünkü, öğretmen huzurlu ise millet huzurlu-
dur; öğretmen mutlu ise millet mutludur; öğretmen
güvenli ise millet güvenlidir.

Sevgili Öğretmenler,

Bugüne kadar bu yönde görev ve sorumluluk-
larınızın gereklerini başarıyla yerine getirdiniz. Türk
Milleti için çok önemli ve yararlı hizmetleri ger-
çekleştirdiniz ve gerçekleştirmektesiniz. En büyük
gurur, onur ve erdeminiz budur. Çünkü, bilerek, is-
teyerek, severek, insanı ve toplumu yüceltici, hak
ve adaletle, iyilik ve doğrulukta birleştirici hizmet-
leri yapmak, insana ve topluma yararlı olmak,
kutsal bir hizmettir.

Sizlerden, çocuklarımıza sadece Devletimizin

ve ailelerinin onlara neler vereceğini veya verme-
si gerektiğini değil; onların da aileleri ve Milletimiz
için neler yapmaları ve ne gibi davranışlara sahip
olmaları gerektiğini hem öğretmenizi, hem de ör-
nek olarak göstermenizi ve yaşatmanızı istiyor ve
bekliyoruz.

Aynı anlayış ve davranışla ben de, Bakanınız
olarak, sevgiyle ve güvenle, sizler için neler yapa-
bileceğimin arayışı ve daha çok imkân sağlama
çabası içinde olduğumu, içtenlikle belirtmek isti-
yorum.

Örnek ve rehber olma niteliklerimiz içinde bir-
birimize sevgi, saygı, hoşgörümüz ile anlayışlı ve
uzlaşmacı davranışlarımız oranında, daha huzurlu,
mutlu, başarılı ve verimli olacağımıza inanıyorum.

Bu duygu, düşünce ve dileklerle, 10. yıl kutla-
malarımızın hepinize, Milletimize hayırlı ve uğurlu
olmasını diliyor, selâm, sevgi ve saygılarımı sunu-
yorum.

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

**ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ
VE
ÖĞRETMENLERLE İLGİLİ
OLARAK
GERÇEKLEŞTİRİLEN
ÇALIŞMALAR**

1. 8-9 Haziran 1989 günlerinde Ankara'da, açılışını Cumhurbaşkanımız Sayın Turgut ÖZAL'ın yaptıkları "Öğretmen Yetiştirme Danışma Kurulu" toplanmıştır. Bu toplantıda alınan kararların tümü gerçekleştirilmiştir.
2. "Öğretmen ve Eğitim Uzmanı Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarında Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanun" çıkarılmıştır.
3. 4 yıl öğretim süreli 47 Anadolu Öğretmen Lisesi açılmıştır. Böylelikle ilk okul öğretmenliğinin öğretim süresi 16 yıla çıkarılmıştır.
4. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında, öğretmenlik mesleğini ilk on sırada tercih eden yüksek öğretim öğrencilerine geçen yıl ödenen burs ve harçlık ücretleri % 50 artırılarak bu yıl ayda 300 bin TL.'si, yatılılığı tercih edenlere, her türlü giderleri ile birlikte 150 bin TL.'si verilmesi sağlanmıştır.
5. 1990 ÖSY sınavında, 10 Fen Lisesi, 495 Özel Lise, 257 Anadolu Lisesi, 1237 Öğretmen Lisesi ve 40.201 Genel Lise ve diğerleriyle

toplam 73.807 lise ve dengi okul mezunu gencimiz, öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarını birinci sırada tercih etmiştir.

6. Bakanlığımızla, Devlet Bakanlığı'nın işbirliği yaparak gerçekleştirdiği "İlk Okul Sonrası Meslek Seçiminde Aile Etkinliklerinin Araştırılması" sonuçlarına göre öğrenciler, öğretmenlik mesleğini doktorluktan sonra ikinci sırada tercih etmektedirler. Bu, yapılan çalışmaların olumlu sonuçlarından biri olarak, gelecek için ümit ve güven verici bir gelişmedir.

Öğretmenlik mesleğinin ilk sıralarda tercih edilen ve aranılan bir meslek haline geldiği, bilim adamlarının çeşitli görüşleri yanında günlük gazetelerimize yazdığı makalelerle de teyid edilmektedir.

7. 3 Kasım 1989 tarih, 385 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulması öngörülen, MİLLİ EĞİTİM AKADEMİSİ'nin temeli, Öğretmenler Günü'nün 10'uncu yılını kutladığımız bu hafta içinde, 26 Kasım 1990 Pazartesi günü, Hasanoğlan'da atılacaktır.

8. Öğretmenlerin aylık gelirlerinde, çalışılan yerin özelliğine ve maaş derecelerine göre % 220 - % 352 arasında artışlar sağlanmıştır.

9. Eğitim-Öğretim Tazminatının, 1 Ocak 1991 tarihinden itibaren, en yüksek Devlet memuru maaşının % 16'sı oranında ödenmesi hükme bağlanmıştır.

10. Kalkınmada öncelikli 23 il'de görevli öğretmenlere, ek tazminat olarak görev yerinin özelliği ile görevinin önem ve güçlüğüne göre, bankaya yatırılan fonla birlikte en az 86.501, en çok 899.460 TL. ödenmesi sağlanmıştır.

11. 1.1.1991 tarihinden itibaren öngörülen katsayılara göre, göreve yeni başlayan bir ilk okul öğretmeni, ek ders ücreti ile birlikte olağanüstü hal bölgesindeki 13 ilde bankaya yatırılan fon dahil en az 1.562.629 TL., en çok 1.930.081 TL.; kalkınmada öncelikli 10 ilde en az 1.001.244 TL., en çok 1.368.696 TL; geriye kalan 50 ilde ise; 909.381 TL. olacaktır. Bu durumda, memuriyete girişte öğretmenlerin aylık geliri ile diğer Devlet memurlarının aylık geliri arasında % 99 oranında fark olduğu görülmektedir.

12. Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumlarında görevli atelye ve meslek dersi öğretmenlerine % 4 ile % 8 arasında "Özel Hizmet Tazminatı" ödenmesi sağlanmıştır. Bu tazminatın artırılması, diğer braş ve sınıf öğretmenlerine de yaygınlaştırılması ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.
13. 1990 yılında ek ders ücretleri geçen yıla oranla gündüz 900 TL.'dan % 177'lik artışla 2500 TL., gece için 1.300 TL.'dan % 130'luk artışla 3.000 TL'na çıkarılmıştır. 1991 yılında yeni artışlar sağlanmasına çalışılacaktır.
14. Öğretim Yılına Hazırlık Ödeneği, kalkınmada 1. derecede öncelikli 16 ilde 300.000 TL., 2. derecede öncelikli 15 ilde 225.000 TL, diğer 42 ilde ise 150.000 TL. olarak ödenmiştir.
15. 1.2.3. ve 4. maaş derecelerindeki öğretmenlere halen 1500, 1100, 700 ve 400 olarak uygulanan " Ek Gösterge " ler, 1 Ocak 1991 tarihinden itibaren 1750, 1300, 900 ve 650'ye yükseltilmiştir.
16. Olağanüstü çaba ve çalışmalarıyla emsallerine göre başarılı görev yaptıkları tespit edilen 8.625 öğretmene 1989 yılın-

da birer aylık tutarında ödül verilmiş, bu yıl da 8.745 öğretmenin aylıkla ödüllendirilmesi planlanmıştır. Bu konunun yeniden düzenlenmesi ve değerlendirilmesi de yapılacaktır.

17. Öğretmenevlerinin sayısı 244'den 308'e çıkarılmıştır.
18. Öğretmen Eğitimi ve Merkezi Tatil Köyleri Projesi uygulamaya konmuştur. Şimdiye kadar, 2 tesis hizmete sunulmuş, 3 tesis hizmete hazır hale getirilmiş, 4 tesisin yapımı sürdürülmektedir.
19. Ortaöğrenimli öğretmenlere önlisans öğrenim imkânı sağlanmış, 126.000 öğretmen bu imkândan yararlandırılmıştır.
20. 2-3 yıl yüksek öğrenimli öğretmenler için, açık öğretim yolu ile lisans tamamlama imkânı sağlanmıştır.
21. Görevini yaparken şehit edilen öğretmenlerimizin mirasçılarına para yardımında bulunmuş, ailelerin buldukları yerlerdeki okullara isimleri verilmiştir.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 039-258/6

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MILLÎ EĞİTİM BAKANI
AVNİ AKYOL'un

YÖNETİCİLERE, ÖĞRETMENLERE,
ÖĞRETİM ELEMANLARINA,
ANNE-BABALARA ve VATANDAŞLARA

GÖREVE BAŞLAMA MESAJI

13 Nisan 1989
ANKARA

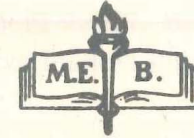
T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI
AVNİ AKYOL'un

YÖNETİCİLERE, ÖĞRETMENLERE,
ÖĞRETİM ELEMANLARINA,
ANNE-BABALARA ve VATANDAŞLARA

GÖREVE BAŞLAMA MESAJI

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 09-258/7

13 Nisan 1989
ANKARA

Millî Eğitim Bakanı olarak, 31 Mart 1989 tarihinde göreve başlamış bulunuyorum.

Bakanlık görevime başlarken, Merkez ve taşra teşkilâtımızda çalışmakta olan bütün arkadaşlarıma, öğrencilerimize ve vatandaşlarıma eğitim sistemimizin amaçları, temel ilkeleri, önemli sorunları ve çalışmalarımızda izleyeceğimiz politikalar hakkındaki görüş ve düşüncelerimi açıklamanın yararlı olacağına inanıyorum.

Millî eğitimimizin genel amaçlarından biri, bütün vatandaşlarımızı, Anayasamızda ifadesini bulan "Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milleti'nin kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nin hür düşünceli fertleri olarak yetiştirmek"tir. Bu amaç; millî kültür ortamımızda, çağdaş ve bilimsel yaklaşımlarla gerçekleştirilebilir.

Millî kültürümüz, tarihimizin akışı içinde oluşmuş ve gelişmiş olan maddi ve manevi değerlerimizin tümüdür. Bu değerlerimiz, millî benliğimizin ve kültürel kimliğimizin temelidir. Bütün eğitim programlarımızın ve uygulamalarımızın bu temele oturtulması şarttır.

Demokratik hayatın gereklerinden olan sosyal anlaşma, uzlaşma, dayanışma, paylaşma, birlik ve beraberlik içinde yaşama, ancak millî kültüre dayalı ortak değerler, inançlar ve idealler çevresinde birleştirmekle gerçekleştirilebilir. Millî Eğitim sistemimiz her şeyden önce bunu sağlamakla görevlidir.

Cumhuriyetimizin temelini atıldığı 1920'li yıllardan bu yana görev alan Millî Eğitim Bakanlarından 48.si olarak yayımladığım bu ilk mesajımda, Millî Eğitim ile Millî Kültürü birlikte ele almamın önemli bir sebebi vardır. Bu sebep, aşağıda açıklandığı gibi maddi kültürümüz ve manevi kültürümüz arasındaki mesafenin giderek açılmasıdır.

Bugüne kadar görev alan Cumhuriyet Hükümetlerinin çabalarıyla ülkemizde bilim, ekonomi ve teknoloji alanlarında büyük

yenileşme ve gelişmeler sağlanmıştır. Bu gelişmeler, özellikle 1983 yılından sonra önemli bir hız kazanmıştır. Öte yandan, sosyo-kültürel ve moral değerlerde sağlanabilen gelişmeler aynı hız, seviye ve kapsamda olamamıştır. Bu dengesizliğe bağlı olarak, bazı bilim adamlarının “kültürel gecikme” adını verdiği bir durumla karşı karşıya gelinmiştir. Siyasi istikrarsızlıklardan kaynaklanan sık sık hükümet değişikliklerinin sebep olduğu, eğitim ve kültür politikalarındaki istikrarsızlıklar ve tutarsızlıklar da bu duruma eklenince, insanlarımızın “kültürel kimlik profili”nde ve değer yargılarında önemli farklılıklar ortaya çıkmıştır.

Eğitim sistemimizin karşı karşıya olduğu önemli görevlerden biri de vatandaşlarımız arasındaki ilgi ve yetenek farklılıklarını dikkate alarak onların ortak ve çağdaş inançlar, idealler ve değerler ortamında yetiştirilmesini sağlamaktır. Bu ortak inanç, ideal ve değerler; Anayasamızda ve Millî Eğitim Temel Kanunu’nda ifadesi bulunan Atatürk Milliyetçiliği, Atatürk İlke ve İnkılâpları, demokratiklik, lâiklik, bilimsellik, çağdaşlık ve süreklilik ilkelerine dayanmak zorundadır.

Eğitim sistemimiz; millî bir kişilik ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne ve geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişisel mutluluğu yanında toplumun ve insanlığın refah ve mutluluğundan da sorumlu olduğuna inanan, sağlıklı, disiplinli, çalışkan, kendine güvenen, üretken, yaratıcı, millî dayanışma ve uzlaşma içinde yaşayan nesiller yetiştirmekle de görevlidir.

Atatürk’ün belirlediği “çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkma” amacına ancak bu yolla ulaşabiliriz.

Millî kültürün birleştirici, yönlendirici ve itici gücünü sezen Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK, bu gücü harekete geçirerek Türk Milleti’nin KURTULUŞ VE YENİDEN DOĞUŞ mücadelesini başarıya ulaştırıp, Anadolu’da çağdaş bir milletleşme mucizesini gerçekleştirmiştir. Bu sebeptir ki Türk Milleti, O’nu, Türk’ün Atalığına, ATATÜRK’ lüğe yüceltmıştır.

Bizi, kaynaşmış bir millet olma gerçeğinden koparmaya uğraşan girişimlere rağmen, millî birlik ve bütünlüğümüzü korumada başarılı olduk. Bu başarımızı sonsuza kadar sürdürmenin bilincinde, azminde ve kararlılığında olduğumuz da bütün dünyaca bilinmektedir. Çünkü, Millî Eğitim uygulamalarımızın temelini ve özünü Büyük Önder ATATÜRK’ün birleştirici, kaynaştırıcı, bütünleştirici, çağdaşlaştırıcı ve yol gösterici ilke ve inkılâpları oluşturmaktadır. Bu ilke ve inkılâplar bütün çalışmalarımızda rehberimiz, güç ve ilham kaynağımız ve teminatımız olacaktır. Bu temel ilke ve inkılâplardan hiç bir şekilde sapılmayacak, taviz verilmeyecektir.

Milletine, ülkesine ve kültürel değerlerine bağlı, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmanın sorumluluğu ile onur ve gururunu taşıyan aydın, lâik, demokrasi ilkelerine bağlı, insan haklarına saygılı vatandaşlar yetiştirmek temel amacımızdır.

Bu bakımdan, Millî Eğitim alanındaki çalışmalarımızda başta Anayasa’mızın ilgili hükümleri olmak üzere, Millî Eğitim Temel Kanunu’nda belirtilen “Türk Millî Eğitimi’nin Genel Amaçları”, “Temel İlkeleri” ve değişik öğretim kurumlarımızın “Özel Amaçları” aynen ve eksiksiz olarak uygulanacaktır.

Türk Milleti’ni Atatürk ilke ve inkılâplarının çizdiği çağdaşlık yolundan saptırmaya niyetli iç ve dış kaynaklı teşebbüslere karşı koyabilecek, bilinçli, güçlü ve uyanık vatandaşlar yetiştirmek de önemli görevlerimiz arasındadır. Esasen, Anayasa’mızın 58. Maddesinde yer alan “... Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır” hükmüyle, Devletimize böyle bir görev verilmiştir. Ayrıca, Anayasa’mızın 42. Maddesinde, “... eğitim ve öğretim, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır. Bu esaslara aykırı eğitim ve

öğretim yerleri açılmaz" hükmü yer almaktadır. Çalışmalarımızda bu hükümlere titizlikle uyulacaktır.

Özetle ve açıkça belirtmek istiyorum ki, bütün uygulamalarımızda, Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlılık, eğitim hakkı, eğitimde fırsat ve imkân eşitliği, lâiklik, bilimsellik, çağdaşlık ve demokrasi eğitimi ilkelerine ağırlık ve öncelik verilecektir.

Türk Millî Eğitim Sistemi, Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana çok büyük merhaleler katetmiştir. Bunların hepsini burada ayrı ayrı özetlemek bile imkânsızdır. Ancak, önemli gördüğüm bir kaç noktaya dikkat çekmek istiyorum:

Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana geçen kısa süre içinde eğitim sistemimizin her alan ve kademesinde okul, öğretmen ve öğrenci sayılarında, benzerine başka bir ülkede rastlanmayan ölçüde artışlar; eğitim imkânlarının yurt çapında dağılımında da önemli gelişmeler olmuştur. Eğitim sistemimizin önemli bazı problemlerine rağmen, sağlanan gelişmeler küçümsenmemelidir. Aksine, bu alandaki başarılarımız, hepimiz için bir övünç vesilesi ve kaynağı olmalıdır.

Memnuniyetle görüyoruz ki, bugün değişik kademelerdeki öğretim kurumlarımızda yaklaşık on iki milyon öğrencimiz öğrenim görmektedir. Bu sayı, yaklaşık olarak, Cumhuriyetimizin başlangıç yıllarındaki toplam nüfusumuz kadardır. Bugünkü seviyeye hangi noktadan başlayarak geldiğimiz dikkate alındığında, Cumhuriyet döneminde sağladığımız gelişmeler daha da çarpıcı olmaktadır.

1923-1924 Öğretim Yılı'nda ilkokullarımızda yaklaşık 342.000 öğrenci öğrenim görürken, bu sayı 1988-1989'da yedi milyona yükselmiştir. Aynı dönemde öğretmen sayısı yaklaşık olarak, 10.200'den 225.000'e; okul sayısı da 4.900'den, 51.000'e ulaşmıştır.

Ortaokul, lise, mesleki ve teknik liselerimizde, 1923-1924 Öğretim Yılı'nda 159 okulda, 1.892 öğretmenle, 13.700 öğrenciye

öğrenim imkânı verilirken; 1988-1989 Öğretim Yılında 8.700 okulda, 146.000 öğretmenimiz tarafından yaklaşık üçbuçuk milyon öğrenciye öğrenim verilmektedir.

Yükseköğretim alanında sağlanan gelişmeler de benzer bir eğilim izlemiştir. Nitekim, 1923-1924 Öğretim Yılı'nda sadece bir tane üniversitemizde yaklaşık 1.000 öğrenci öğrenim görürken; bugün, 29 üniversitemizde yaklaşık 28.000 öğretim elemanı ile 550.000 öğrenciye öğrenim imkânı sağlanabilmektedir.

Yukarda özetlenen büyüme ve gelişmelere rağmen, eğitim sistemimiz çeşitli ihtiyaç ve problemlerle karşı karşıyadır. Bunlardan önemli olduğuna inandığım bazılarını şöylece özetleyebilirim:

- Bütün vatandaşlarımızı okur-yazar yapma amacımız henüz gerçekleştirilememiştir. Oysa okur-yazar olmak, temel vatandaşlık haklarından biri olduğu kadar, toplum olarak çağdaşlaşmamızın ve demokratikleşmemizin de bir gereğidir.
- Okulöncesinden yükseköğretime kadar her düzeydeki okullaşma oranlarımız, ideallerimizin ve plan hedeflerimizin altında kalmıştır. Buna ek olarak, halk eğitim hizmetlerinde de ihtiyaç duyulan gelişmeler sağlanamamıştır.
- Eğitim imkânlarımızın dağılımındaki dengesizlikler giderilememiştir. Bu durumun olumsuz etkileri, toplum hayatımızın her kesimine ve sektörüne de yansımaktadır.
- Zaman zaman yapılan bazı başarılı atılımlara rağmen, eğitim programlarımızın, değişen ihtiyaçlar ile değişme ve gelişmelerin gerisinde kalması önlenememiştir.
- Eğitim sistemimizin değişik kesim ve kademeleri arasında yeterli bütünlük ve tutarlılık sağlanamamıştır.
- Dersane, laboratuvar, kütüphane, atelye ve benzeri tesisler ile öğretim araç gereçlerindeki yetersizlik ve eksiklikler, eğitimin kalitesini, fırsat ve imkân eşitliğini olumsuz yönde etkilemektedir.

- Eğitim ve öğretimde, çağdaş eğitim teknolojisinin imkânlarından yeterince yararlanılamamaktadır. Bu durum, eğitim faaliyetlerimizden beklenen sonuçların alınmasını engellemektedir.
- Bazı okullarımızda görülen kalabalık sınıflar ve ikili öğretim, eğitimin kalitesini düşürmektedir.
- Eğitim sistemimizin gerektirdiği nitelikli öğretmen, yönetici ve uzman personelin temininde, yetiştirilmesinde ve istihdamında ciddi zorluklar vardır.
- Eğitim hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi için ihtiyaç duyulan mali kaynaklar yeterince sağlanamamaktadır.
- Öğretmenlerimize, yürüttükleri hizmetlerin karşılığı olan maddi imkân ve diğer desteklerin sağlanamaması, onların güven ve huzur içinde çalışmalarını sınırlamaktadır. Bu sınırlama, öğretmenlerin ve yöneticilerin morellerini ve iş tutumlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Yukarda özetlenen problemler ülkemiz için yeni değildir. Alınabilen bütün tedbirlere ve sağlanabilen bazı iyileştirmelere rağmen, bunların çoğu yıllardır devam etmektedir.

Ayrıca, bunlar sadece ülkemizde karşılaşılan ve yaşanan problemler olmayıp, hemen hemen her ülkede görülen evrensel eğitim problemleridir. Bunun için, bu tür problemlerin varlığı ve çokluğu bizi yıldırmmamalıdır. Önemli olan problemlerin varlığı değil, bunları algılayış biçimimiz ve çözüm ararken takip ettiğimiz yaklaşımların, ihtiyaçlarımıza, ülkemiz gerçeklerine, özel şartlarımıza ve bilimin gereklerine uygun olmasıdır.

Eğitim, kültür, planlama ve yönetim alanlarında edindiğim bilgi birikimi ve tecrübelerime dayanarak, eğitim problemlerimize

çözüm ararken, bilimsel yaklaşımın esas alınmasının kaçınılmaz bir zorunluk haline geldiğine inanıyorum. Esasen, bugün karşılaştığımız eğitim problemlerinin çoğu, bilimsel olmayan yollarla çözümlere ulaşma teşebbüs ve uygulamalarının sonucudur. Bu hatalı tutum, kaynaklarımızın verimli şekilde kullanılmasını da engellemiştir. Bilimsel yaklaşım zaman alıcı görünmekle beraber, sağlıklı, doğru ve kalıcı çözümlere götürücü tek yoldur. Bu sebeple, eğitim problemlerimize çözümler ararken, bilimsel yolların izlenmesi, temel politikalarımızdan biri olacaktır. Bu politikaların uygulanmasında, Yüksek Öğretim Kurulu'muzun, üniversitelerimizin ve ilgili diğer kamu ve özel kuruluşlarımızın TRT ve Basınımızın, özellikle de, meslekdaşlarımızın ve diğer vatandaşlarımızın değerli yardım ve katkılarıyla başarıya ulaşabileceğimize inanıyorum.

Bu temel anlayış çerçevesinde, eğitim sistemimizin değişik alan ve kademelerini ilgilendiren ve Bakanlığımızca öncelikle ele alınacak bazı konulara da kısaca değinmek istiyorum:

Çocuklarımızın beden, zihin, sosyal ve dil gelişimlerinin sağlanmasında ve bunların ilköğretime hazırlanmasında okulöncesi eğitimin önemli bir yeri vardır. Bu sebeple, okulöncesi eğitim kurumları, eğitim sistemimizin ilk basamağı haline getirilmiştir. Bir yandan bu kurumlar için eğitim programları ile araç-gereç geliştirilmesine yönelik çalışmalar başlatılacak; öbür yandan da bunların sayısını artırıcı tedbirler alınacaktır. Ekonomik ve sosyo-kültürel şartları elverişsiz ailelerin çocuklarının bu kurumlardan daha fazla yararlanmalarını sağlayıcı tedbirlere de öncelik verilecektir.

Çocuklarımız geleceğimize, geleceğimizin teminatıdır. Bütün çocuklarımızın yeteneklerini en üst düzeyde geliştirmelerine fırsat verecek ve bunu teşvik edecek eğitim imkân ve ortamlarını hazırlamak ve onların bunlardan faydalanabilmelerinin şartlarını yerine getirmek zorundayız. Dünya milletleri arasında sürdürülen ekonomik, kültürel, bilimsel ve teknolojik muhtevalı acımasız

yarışta yerimizi ancak böyle alabiliriz. Bunun için, 2000'li yıllara hazırlayacağımız çocuklarımızı, geçerliğini yitirmiş, faydasız, temelde ezbere dayalı ve yaratıcı gücü körletici ölü bilgilerle doldurmak yerine; onlarda mevcut üretici ve yaratıcı güçleri geliştirici ve objektif gözlemlere, araştırmalara ve denemelere dayalı bir öğrenme ve öğretme sistemini bütün unsurlarıyla okullarımıza yaymak durumundayız. Bunun alternatifi yoktur. Aksi takdirde yarış dışı kalmaya mahkûm olacağımızı unutmamalıyız. Bu sebeple, okullarımızdaki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin itici, ürkütücü, engelleyici ve cezalandırıcı yönlerine hızla son verilecektir. Öbür yandan da, öğrenmeyi teşvik edici, çocuklarımızın üretme ve yaratma güçlerini geliştirici ve pekiştirici yönleri desteklenip güçlendirilecektir. Öğrenci-öğretmen-yönetici-veli ve çevre ilişkilerinin bu anlayışa uygun olarak geliştirilip sürdürülmesine özen gösterilecektir.

Eğitim sistemimizin her alan ve kademesinde fırsat ve imkân eşitliğini gerçekleştirmeye yönelik tedbirlere öncelik verilecektir. Bu amaçla, okullar arasındaki dengesizliklerin azaltılmasına; eğitim imkânlarının yaygınlaştırılmasına ve yetenekli, fakat imkânları sınırlı çocuklarımızın yeteneklerini en üst seviyede geliştirebilmelerine fırsat verecek burs ve benzeri desteklerin yaygınlaştırılmasına öncelik ve ağırlık verilecektir. Bunlara ek olarak, eski Bakan Sayın Hasan Celâl Güzel tarafından % 7'den % 10'a çıkarılan özel dersane ve kurslardaki kapasiteden, imkânları sınırlı öğrencilerin karşılıksız ve kriterlere uygun olarak yararlanabilmeleri sağlanacak; okullarda da benzeri kurslar ve çalışmalar düzenlenecektir.

Öte yandan, bugüne kadar yeterli eğitim ve öğretim imkân ve hizmetleri verilememiş zihin ve beden engelli çocuklarımıza ve gençlerimize sağlanan eğitim imkânları genişletilecek ve iyileştirilecektir.

Çocuklarımızın ve gençlerimizin eğitim sistemimiz içinde karşılaşabilecekleri sosyo-psikolojik ve akademik uyum zorlukla-

rını azaltmak amacıyla, hazırlık, tamamlama ve yönlendirme çalışmalarına ağırlık verilecektir. Bu amaçla, uygun model, yöntem ve araç-gereç geliştirmeye yönelik araştırma-geliştirme çalışmaları başlatılacaktır.

Okullarımızda sürdürülen yabancı dil öğretimi, basamaklı kur sistemi dahil, bilimsel bir değerlendirmeden geçirilecektir. Bu değerlendirmeden alınacak sonuçlara göre, hızla yeni ve daha etkili uygulamalar başlatılacaktır.

Bu uygulamalarda, çağdaş eğitim teknolojisinin imkânlarından yararlanmak için gerekli tedbirler alınacaktır.

Kadınlarımızın vatandaş, anne ve meslek adamı olarak eğitimlerine ve kültürel gelişimlerine önem veriyoruz. Çünkü, kadınlarımızın ekonomik ve sosyo-kültürel gelişmemiz için oluşturdukları insangücü potansiyeli en önemli kaynaklarımızdan biridir. Bu kaynağın mümkün olan en üst düzeyde geliştirilmesi ve üretken hale getirilmesi ekonomik ve sosyo-kültürel hedeflerimiz açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca kadınlarımız, annelik nitelikleriyle çocuklarımızın ve tüm aile fertlerinin eğitiminde de son derece önemli ve etkili bir unsurdur. Toplumsal yapımızda ve milli kültürümüzde ailenin ve aile içinde annenin yeri ve önemi dikkate alındığında, annelerin en üst düzeyde eğitilmesi ayrı bir önem taşır. Diğer yandan, kadınlarımızın eğitilmesi, insan hakları ve demokrasi anlayışımız yönünden de gereklidir. Bunun için, eğitim sistemimizin her alan ve kademesinde, kızlarımızın ve kadınlarımızın eğitim fırsat ve imkânlarından azami ölçüde yararlandırılmalarına yönelik bütün tedbirler alınacaktır.

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler ile toplumsal yapımızdaki sürekli değişimler, yetişkinlerin hayat boyu eğitimini zorunlu hale getirmiştir. Bu durum, halk eğitimi kurumlarımızın faaliyetlerinin yeniden düzenlenmesini gerektirmektedir. Bu amaçla çalışmalar yapılacak; mesleki-teknik alanlardaki halk eğitimi faaliyetlerine ağırlık verilecektir. Mesleki-teknik alanlardaki halk eğitimi uygu-

lamalarında hedefimiz, ülkemizde niteliksiz işçi bırakmamak olacaktır. Çocuklarımızın ve gençlerimizin bir iş ve meslek için gerekli olan bilgi ve becerilere sahip olmalarını sağlayacak faaliyetler teşvik edilecektir.

Okuma yazma kursları ve ilkökul bitirme II. Kademe Kursları ile gece ortaokulu ve liselerinin sayıları artırılacak, bu kurumların programlarında yetişkinlerin özelliklerine ve eğitim ihtiyaçlarına uygun değişiklikler yapılacak ve bu faaliyetlere devamı teşvik edici ve kolaylaştırıcı tedbirler alınacaktır.

Eğitim hizmetlerinin her türlü kısır çekişmelerin dışında tutulması ihtiyaçlarımıza ve bilime dayalı olarak belirlenecek en önemli milli DEVLET POLİTİKASI halinde yürütülmesi şarttır. Böyle bir uygulama için gerekli araştırma, geliştirme, değerlendirme ve planlama hizmetlerini yürütebilecek ihtisas birimlerine, bu birimlerde görev üstlenebilecek uzman elemanlara ihtiyaç vardır. Bunlara ek olarak, öğretmen ve yöneticilerimizin mesleki yeterliklerinin sürekli geliştirilmesi de gerekmektedir.

Bu amaçla;

- Eğitim sistemimizin ihtiyaç duyduğu bilim adamı, yönetici ve uzmanların ilgili yükseköğretim kurumlarında yetişmesi ve bunların alanlarına uygun görevlerde istihdamı için gerekli tedbirler alınacaktır.
- Her türlü eğitim hizmetlerinin planlanmasında ve yürütülmesinde, araştırma geliştirme ve değerlendirme faaliyetlerine önem verilecek; bu amaçla gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Bu meyanda, eğitim programları, ders kitapları, eğitim araç ve gereçleri ile öğretim yöntem ve tekniklerinin bilim ve teknolojiye, yeniliklere, toplumumuzun ve insanımızın değişen ihtiyaçlarına uygun olarak geliştirilmesini sağlamak amacıyla Bakanlık Merkez Teşkilâtı'nda bir "Öğretimi Geliştirme ve Değerlendirme Merkezi" kurulacaktır.

Tüm eğitim personelinin mesleklerinde yenilikleri sürekli olarak izlemelerini kolaylaştırmak ve teşvik etmek için gerekli düzenlemeler yapılacak, tedbirler alınacaktır. Eğitim personelinin niteliğini yükseltebilmek amacıyla yapılacak hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin düzenlenip yürütülmesinde üniversitelerimizle işbirliği yapılacaktır.

Yurtdışında bulunan çocuklarımızın ve gençlerimizin eğitime yönelik çalışmalarımızı geliştirerek sürdüreceğiz. Bu çocuklarımızın bir yandan yaşadıkları ülkenin eğitim hak ve imkânlarından azami derecede yararlanmaları, öbür yandan da dilimizi ve kültürel değerlerimizin temel unsurlarını kazanmaları için bütün imkânlar kullanılacaktır. Yurtdışından dönüş yapan çocuklarımızın ve gençlerimizin eğitim sistemimize ve sosyo-kültürel şartlarımıza uyumlarını kolaylaştırmak için gerekli tedbirler alınacaktır.

Eğitim sistemimizin en üst basamağını yükseköğretim kurumlarımız oluşturmaktadır. Bu kurumlarımız, toplum olarak ihtiyaç duyduğumuz üst düzey ve ara-insangücünü yetiştirmek; sorunlarımızın çözümüne araştırma-geliştirme ve bilgilendirme yoluyla yardımcı olmak, bilim ve teknolojinin gelişmesine katkıda bulunmak gibi önemli görevler yüklenmişlerdir. Bu görevlerin yerine getirilmesinde karşılaşılan zorlukları yakından biliyorum. Bu zorlukların aşılması ve yükseköğretim kurumlarımızın daha üretken ve huzurlu bir çalışma ortamına kavuşturulması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Bu meyanda;

- Bir yandan yükseköğretim imkânları yaygınlaştırılırken, öbür yandan da yükseköğretimde kalitenin yükseltilmesi üzerinde önemle ve ısrarla durulacaktır.
- Yükseköğretim kurumlarımızın bina, araç-gereç ve her türlü personel ihtiyaçlarının karşılanmasında Bakanlığımızca gerekli destek sağlanacaktır.

- Yükseköğretim kurumlarında öğretim-araştırma hizmetlerinin cazibesini artırıcı tedbirler alınacaktır. Öğretim elemanlarının güven ve huzur içinde çalışmalarını sürdürbilmeleri için hizmetlerinin önem derecesiyle mütenasip çalışma şartlarına, özlük haklarına ve maddi imkânlarla kavuşturulmaları ve bunların geçim, araştırma, yayın ve yurtiçinde ve yurtdışında bilimsel çalışmalara katılma yüklerinin hafifletilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.
- Yükseköğretim kurumlarında özellikle eğitimle ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları ile yayın hizmetleri teşvik edilip desteklenecektir.
- Yükseköğretim gençliğinin barınma, kredi, burs, beslenme ve sağlık ihtiyaçlarının daha geniş ve yaygın olarak karşılanması ve sosyo-kültürel gelişmelerinin sağlanması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Ekonomimizin ve endüstrimizin ihtiyaç duyduğu, ara insan-gücünün yetiştirilmesine yönelik faaliyetler teşvik edilecek ve hızlandırılacaktır. Mesleki ve teknik eğitimde uygulanan müfredat programları değerlendirilecek ve yenilecektir.

Mesleki ve teknik öğretimde ihtiyaç duyulan öğretmenlerin yetiştirilmelerinde ve meslekte kalmalarında karşılaşılan sorunlar araştırılacak ve sonuçlara göre gerekli tedbirler alınacaktır.

3308 Sayılı Çıracılık ve Meslek Eğitimi Kanunu'nun öngördüğü yönetmelikler süratle tamamlanarak uygulamaya konulacak, bu suretle mesleki ve teknik eğitimin yurt çapında etkinliği, verimliliği ve yaygınlığı sağlanacaktır.

Turizm endüstrimizde büyük ihtiyaç duyulan nitelikli ve yabancı dil bilen insan-gücünün yetiştirilmesi için turizm eğitimi veren meslek liselerinin öğretim programları, eğitim-insangücü-istihdam ilişkileri çerçevesinde, çevrenin ve iş piyasasının ihtiyaçlarına göre geliştirilecek ve bu liselerde yabancı dil öğretimine özel bir önem verilecektir.

Eğitim sistemimizin temel unsuru öğretmendir. Günümüzde öğretmenler bir ülkenin insanlarını gerekli bilgi, beceri ve tutumlarla donatan "insan mühendisleri" olarak kabul edilmektedirler. Bu kutsal görevleri ile öğretmenler, bir milletin "varoluş" veya "yokoluş"unun en önemli amilidirler. Büyük maddi ve manevi fedakârlıklarla, yurdumuzun en ücra köşelerinde, hizmet aşkıyla görev yapan öğretmenlerimize, bu milli ve kutsal görevlerinde yardımcı olmak ve onların dertleriyle ilgilenmek, en önde gelen sorumluluğumuz olacaktır. Başta vali ve kaymakamlarımız olmak üzere, her kademedeki yöneticimizin en önemli görevi öğretmenlere yardımcı olmaktır. Bu anlayış çerçevesinde eğitim hizmetleri yerine getirilirken, karşılıklı sevgi, saygı, hoşgörü, adalet, herşeyde ve her yerde doğruluk ve dürüstlük inandığımız ve dayandığımız temel ilkeler olacaktır.

Öğretmenlerimizi en kısa sürede toplumumuzda lâyık oldukları itibara kavuşturmak en önemli hedefimizdir. Bu amaçla, öğretmen yetiştirme sistemimiz, geçmiş tecrübelerimizden de yararlanılarak, 21. yüzyılın ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde geliştirilecektir. İlkokul öğretmenlerimiz dahil, bütün öğretmenlerimizin en az dört yıllık yükseköğrenim görmeleri gerçekleştirilecektir. Bu konuda Yükseköğretim Kurulu ve üniversitelerle işbirliği yapılacaktır.

İmkânları sınırlı, fakat üstün yetenekli gençlerimizi öğretmenlik mesleğine yöneltmek amacıyla, öğretmen liselerimizin yatılılık sistemi dahil bugünün ve geleceğin ihtiyaçlarına cevap verecek bir organizasyon ve statüye kavuşturularak geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Bu liselerden mezun olacak gençlerimizin öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarına öncelikle devam etmeleri imkânları aranacaktır. Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına devam edecek öğretmen adaylarına burs imkânlarının da sağlanması için gerekli tedbirler alınacaktır.

- Yükseköğretim kurumlarında öğretim-araştırma hizmetlerinin cazibesini artırıcı tedbirler alınacaktır. Öğretim elemanlarının güven ve huzur içinde çalışmalarını sürdürebilmeleri için hizmetlerinin önem derecesiyle mütenasip çalışma şartlarına, özlük haklarına ve maddi imkânlarla kavuşturulmaları ve bunların geçim, araştırma, yayın ve yurtiçinde ve yurtdışında bilimsel çalışmalara katılma yüklerinin hafifletilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.
- Yükseköğretim kurumlarında özellikle eğitimle ilgili araştırma ve geliştirme çalışmaları ile yayın hizmetleri teşvik edilip desteklenecektir.
- Yükseköğretim gençliğinin barınma, kredi, burs, beslenme ve sağlık ihtiyaçlarının daha geniş ve yaygın olarak karşılanması ve sosyo-kültürel gelişmelerinin sağlanması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Ekonomimizin ve endüstrimizin ihtiyaç duyduğu, ara insan-gücünün yetiştirilmesine yönelik faaliyetler teşvik edilecek ve hızlandırılacaktır. Mesleki ve teknik eğitimde uygulanan müfredat programları değerlendirilecek ve yenilecektir.

Mesleki ve teknik öğretimde ihtiyaç duyulan öğretmenlerin yetiştirilmelerinde ve meslekte kalmalarında karşılaşılan sorunlar araştırılacak ve sonuçlara göre gerekli tedbirler alınacaktır.

3308 Sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu'nun öngördüğü yönetmelikler süratle tamamlanarak uygulamaya konulacak, bu suretle mesleki ve teknik eğitimin yurt çapında etkinliği, verimliliği ve yaygınlığı sağlanacaktır.

Turizm endüstrimizde büyük ihtiyaç duyulan nitelikli ve yabancı dil bilen insan-gücünün yetiştirilmesi için turizm eğitimi veren meslek liselerinin öğretim programları, eğitim-insangücü-istihdam ilişkileri çerçevesinde, çevrenin ve iş piyasasının ihtiyaçlarına göre geliştirilecek ve bu liselerde yabancı dil öğretimine özel bir önem verilecektir.

Eğitim sistemimizin temel unsuru öğretmendir. Günümüzde öğretmenler bir ülkenin insanlarını gerekli bilgi, beceri ve tutumlarla donatan "insan mühendisleri" olarak kabul edilmektedirler. Bu kutsal görevleri ile öğretmenler, bir milletin "varoluş" veya "yokoluş"unun en önemli amilidirler. Büyük maddi ve manevi fedakârlıklarla, yurdumuzun en ücra köşelerinde, hizmet aşkıyla görev yapan öğretmenlerimize, bu milli ve kutsal görevlerinde yardımcı olmak ve onların dertleriyle ilgilenmek, en önde gelen sorumluluğumuz olacaktır. Başta vali ve kaymakamlarımız olmak üzere, her kademedeki yöneticimizin en önemli görevi öğretmenlere yardımcı olmaktır. Bu anlayış çerçevesinde eğitim hizmetleri yerine getirilirken, karşılıklı sevgi, saygı, hoşgörü, adalet, herşeyde ve her yerde doğruluk ve dürüstlük inandığımız ve dayandığımız temel ilkeler olacaktır.

Öğretmenlerimizi en kısa sürede toplumumuzda lâyık oldukları itibara kavuşturmak en önemli hedefimizdir. Bu amaçla, öğretmen yetiştirme sistemimiz, geçmiş tecrübelerimizden de yararlanılarak, 21. yüzyılın ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde geliştirilecektir. İlkokul öğretmenlerimiz dahil, bütün öğretmenlerimizin en az dört yıllık yükseköğrenim görmeleri gerçekleştirilecektir. Bu konuda Yükseköğretim Kurulu ve üniversitelerle işbirliği yapılacaktır.

İmkânları sınırlı, fakat üstün yetenekli gençlerimizi öğretmenlik mesleğine yöneltmek amacıyla, öğretmen liselerimizin yatılılık sistemi dahil bugünün ve geleceğin ihtiyaçlarına cevap verecek bir organizasyon ve statüye kavuşturularak geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanacaktır. Bu liselerden mezun olacak gençlerimizin öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarına öncelikle devam etmeleri imkânları aranacaktır. Öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarına devam edecek öğretmen adaylarına burs imkânlarının da sağlanması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Eğitim sistemimizin bütün kademeleri için yönetici ve uzman yetiştirme işi, üniversitelerle işbirliği halinde, bir plana bağlanacak ve meslekte başarılı elemanların bu alanlarda yetiştirilmeleri için gerekli tedbirler alınacaktır.

ğretmenlerimizin atama, yer değiştirme, meslekte yükselme ve görevden ayrılma işlemleri, eğitim hizmetlerinin dengeli bir Şekilde yurdun her köşesine gtrlebilmesini sağlayacak ve öğretmenlerimizi zor durumda bırakmayacak adil bir personel politikasına bağlanacaktır. Bu politikaların geliştirilmesinde öğretmenlerin ve yöneticilerin görüş ve dileklerinden yararlanılacaktır. Atama ve yer değiştirmeler eğitim ve ğretim çalışmalarını aksatmayacak Şekilde yılın belirli zamanlarında yapılacaktır.

Bakanlık tarafından, daha önce başlatılarak örnek bir Şekilde yürütülen ğretmenevleri ama çalışmaları yaygınlaştırılarak sürdürülecektir. Bu kurumların, personel ve denek ihtiyaçları karşılanarak, öğretmenlerimizin her türlü sosyal ihtiyaçlarına cevap verecek kurumlar haline getirilmesi sağlanacaktır.

ğretmenlerimizi ucuz ve kullanışlı konut sahibi yapmak amacıyla daha önce ön hazırlık çalışmaları başlatılan "ğretmen Konut Projesi" yenibaştan ele alınıp organizasyon Şekli ve yapım statüsü kesinliğe kavuşturularak kademeli bir Şekilde gerçekleştirilecektir. ğretmenlerimizin lojman ihtiyaçlarının karşılanması uygulamasına, yaygınlaştırılarak devam edilecektir. Bu arada, yine Sayın eski Bakan Hasan Cell Güzel tarafından ele alınan lojman konusuna gereken önem ve öncelik verilerek n hazırlıkları yapılmış olan 250 lojman satın alınmıştır.

Bütün yönetici ve öğretmenlerimizin çeşitli mesleki ve Őahsi sorunlarını görüşmek üzere her ilde zaman zaman sohbet toplantıları düzenlenecektir. Bu toplantılara bizzat katılarak değerli meslektaşlarımızı yakından tanımak ve onlarla çeşitli konular hakkında bilgi alışverişinde bulunmak, Bakanlık görevimin en zevkli faaliyetlerinden biri olacaktır.

ğretmenlerimizin ve yöneticilerimizin eğitim hizmetleri, yönetim ve özlük haklarıyla ilgili problem ve dilekleriyle ilgilenmek üzere Bakanlık Merkez Teşkilatında bir "ğretmenle İlişkiler Bürosu" kurulacaktır. Bakanlığımız mensubu bütün meslektaşlarımız bu Büroya yazılı veya sözlü olarak doğrudan başvurdukları takdirde, dilekleriyle ilgilenilecek ve alınacak sonuç kendilerine bildirilecektir.

İlçe, il, bölge ve ülke seviyelerinde öğrenciler ve okullar arasında yarışmalar düzenlenecek; başarılı ve örnek öğrenciler, okullar, öğretmenler, okul müdürleri, il ve ilçe millî eğitim müdürleri, kaymakamlar ve valiler dllendirileceklerdir. Başarılı elemanlarımızın ödüllendirilmeleri ve meslekte değerlendirilmeleri yanında, onlara yurt içinde ve dışında bilgi ve görgülerini artıracak imkânlar sağlanacaktır.

Eğitim sistemimizin yukarda kısaca özetlediğimiz problemlerinin çözümüne yönelik tedbirlerin başarılı olması, başta yöneticilerimiz ve öğretmenlerimiz olmak üzere, bütün kamu görevlilerimizin ve vatandaşlarımızın, Cumhuriyetimizin ilk yıllarında olduğu gibi, yeni bir ruh ve heyecanla, eğitimimizi iyileştirme ve geliştirme faaliyetlerine katılmalarına bağlıdır.

Eğitim, her vatandaş için devletin teminatı altında olan temel bir haktır. Bu hakkın her vatandaşa gereğince ve yeterince ulaştırılmasında bütün resmi ve özel kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlarımızın Bakanlığımızın çalışmalarına katılmalarını ve destek olmalarını gönülden diliyorum. Bu katılış ve destekle yiş milli varlığımızı devam ettirebilmemiz için kesin bir zorunluktur. Bu dilek ve düşüncelerle, Millî Eğitim çalışmalarımıza yeni bir ruh ve atılım gücü kazandırmak için MİLLÎ EĞİTİM SEFERBERLİĞİ'nin yeniden canlandırılmasının kaçınılmaz hale geldiğine inanıyorum. Bunun için, bütün vatandaşlarımızı, özel ve resmi kuruluşları, özellikle TRT ve basınıımızı MİLLÎ EĞİTİM SEFERBERLİĞİNE davet ediyorum. Bu seferberliğin başarıya ulaştırıl-

masında bütün ilgililerin üzerlerine düşen görevleri yerine getireceklerine inanıyorum.

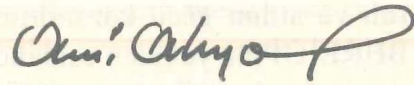
Hayırsever birçok vatandaşımızın, vakıflarımızın, resmi - yarı resmi ve özel kuruluşlarımızın eğitim hizmetlerimizin yaygınlaştırılmasında Millî Eğitimimize yaptıkları katkıları takdir ve şükranla anıyorum. Bu katkılara yenilerinin eklenmesi de en büyük dileğimizdir.

Yönetimde süreklilik ilkesi gereğince, Kalkınma Plan ve Programları ile HÜKÜMET PROGRAMI doğrultusunda daha önceki Sayın Bakanlar tarafından başlatılmış olan ve halen ihtiyaç duyulan projelerin tamamlanmaları sağlanacaktır. Bu anlayış çerçevesinde, Bakanlık görevini devraldığım Sayın Hasan Celâl GÜZEL'in başlattığı eğitim projeleri ve çalışmalar değerlendirilecek; ihtiyaç - kaynak dengesi içinde sonuçlandırılmalarına çalışılacaktır.

Türk Millî Eğitimine hizmet vermiş bütün Millî Eğitim Bakanları ile yönetici, öğretmen ve destek personelden ebediyete intikal etmiş olanlara ALLAH'tan rahmet diliyorum. Görevden ayrılmış Bakanlara ve diğer emekli eğitimcilere ve personele, sağlık ve mutluluk dileklerle, şükranlarımı sunuyorum.

Milletçe, daha mutlu, huzurlu, güçlü, sağlıklı, demokratik, lâik ve ÇAĞDAŞ TÜRKİYE idealimizi gerçekleştirme; geleceğimizi güvenli kılma amacımız doğrultusunda hizmet veren ve verecek olan bütün öğretmenlerimize, yöneticilerimize, vatandaşlarımıza şükranlarımı, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No DŞ9-258/7

AVNİ AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

Millî Eğitim Bakanı
AVNİ AKYOL'LA

HODRİ MEYDAN

ve
YANKILARI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI
AVNİ AKYOL'LA
HODRİ MEYDAN
ve
YANKILARI

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/8

ÖNSÖZ

Elinizdeki bu kitap, 2 Mart 1991 tarihinde televizyonun birinci kanalında canlı olarak yayınlanan Uğur DÜNDAR'ın yönettiği HODRİ MEYDAN Programının ve yankılarının kitabıdır.

Akla hemen, bir TV programı da kitap haline getirilir mi diye bir soru gelebilir. Ancak, programın kamuoyunda uyandırdığı büyük yankıyı ve hâlâ devam eden ilgiyi belgeleyen ekte sunulan telgraf ve mektuplar okunduğunda bunun kitap haline getirilmesinin kaçınılmaz bir millî görev ve ihtiyaç olduğu görülecektir.

Bu programda belirttiğimiz görüş ve düşüncelerin, toplumumuzun her kesiminden vatandaşlarımız tarafından, "bir tek istisna" ile hiçbir parti ayrımı yapılmaksızın büyük ilgi ve heyecanla benimsenmiş olması, Türkiye Cumhuriyeti'nin bugünü ve geleceği açısından en büyük dayanağımızdır. Bu, aynı zamanda, Türk Milletinin, Atatürk İlke ve İnkılâpları doğrultusunda millî ve manevî değerlere ve temellere, çağdaşlığa, demokratik ve lâik düzenin gerektirdiği ilkelere ve ilişkilere dayalı bir yaşayışa ve devlet anlayışına bağlılık isteği, özlemi ve iradesinin bir ifadesi ve göstergesidir.

Bunun benim için mutluluk verici yanı; Milletimizin ortak duygusu, düşüncesi, bilinci ve beklentisinin telefon, telgraf ve mektuplarla sözlü ve yazılı olarak dile getirilmesine ve belirtilmesine vesile ve vasıta olmamdır. Şüphesiz, bunda, yetersiz ve çok sınırlı süreye rağmen, araştırmalarına dayalı sorularıyla bana bu görüşlerimi açıklama imkân ve fırsatını hazırlayan Uğur DÜNDAR'ın da önemli bir rolü ve payı olmuştur. Kendisine teşekkür ediyorum.

Bir fani olarak, kişisel mutluluğumun çok üstünde olan asıl büyük mutluluğum ise; bölünmez bir bütün ve ebedî olan Yüce ve Asil Türk Milletini oluşturan bütün unsurların, temsilcilerinin, şahısların, millî ve ortak amaçlarda, Atatürkçü düşüncede, lâiklikte, demokraside, her türlü aşırılıklardan uzak kalınmasında görüş birliğinde **olması**, bu konulardaki hassasiyeti, dinamik, sağlıklı, doğru ve kararlı tutumudur.

Ayrıca, bunda, Millî Eğitim hizmetlerini Anayasa ve Millî Eğitim Temel Kanunu'nun bir gereği olduğu kadar; Türkiye gerçeğinin ve mozağının de zorunluluğu olarak en önde gelen DEVLET POLİTİKASI olarak yürütme yönündeki tutumumuzun ve hükümet anlayışımızın da büyük payı olduğuna inanıyorum. Bunun gereği olarak da okulu, öğretmeni ve öğrenciyi, her türlü günlük politik çekişmelerden ve etkilemelerden uzak tutma, öğretmeni yüceltme, eğitimin seviyesini ve kalitesini yükseltme çabamız ile eğitimi tümüyle "**Millî Politika**" olarak uygulama amacımızın, bunda samimî ve kararlı oluşumuzun da etkisine ve katkısına işaret etmek istiyorum.

Üç hükümette görev alma bahtıyarlığına ve mutluluğuna ermiş bir kimse olmanın manevî, millî ve tarihî sorumluluğu içinde; telefon, telgraf ve mektuplardaki duygu, düşünce, dilek ve özlemlerden, bizim gibi devleti yönetenler için alınacak çok dersler olduğunu belirtmek istiyorum. Siyaset bilimcilerimiz, siyaset sosyolojisiyle ilgilenenler ve politikacılar, Milletimizin bu ortak davranışının sebeplerini çok iyi incelemeli, anlamalı ve değerlendirmelidirler.

2000'li yılların eşiğinde, 1990'lı KADER YILLARIMIZI millî birlik, beraberlik, huzur, güven ve istikrar içinde geçirebilmemizde, bu ortak seslere karşı duyarsız ve habersiz kalınmamalıdır. Ferdî veya mahallî çıkar, görüş, arzu ve ihtirasların, bu yöndeki farklılıkların, millî ve ortak çıkarlarımızın, birlik ve bütünlükle ilgili değer ve amaçlarımızın üzerine çıkarılmamasına gereken önem ve titizliğin gösterilmesine devam edilmelidir. Çağdaşlık, lâiklik, demokrasi, çoğulculuk; ayırıcılık, bölücülük, dinsizlik, milliyetsizlik, millî ve manevî değerlerimizden uzaklaşma ve kopma gibi yorumlanmamalıdır. Aksine, demokratik, çağdaş ve lâik düzen içinde BİRLİĞİ, çeşitliliğin gücünde aramanın ve birlik içinde çeşitliliği korumanın gereğine yürekten inanılmalıdır. Bu inanma, her şeyden önce, herkesin diline, dinine, kültürüne; bunların şekillendirdiği kişiliğine saygıyı gerektirir. Bu saygı, kim olursa olsun, her insana değer vermeyi, sevmeyi, Yaradan'dan ötürü yaratılana hoşgörülü olmayı; doğruluk, hak ve adaletle hareket etmeyi zorunlu kılar. Biz, tarihimizde, millet olarak bu ilkeleri inanarak, en iyi şekilde uygulamış ve bu sayede yücelmiş ve üç kıtaya yayılmış bir milletiz. Bugünkü büyük güce sahip devletler de aynı anlayışa ve ilkelere sadakatle uyarak, mevcut durumlarına ulaşmışlardır.

Bu görüş ve inançla, insana hizmet ve Devlet yönetimi anlayışının sonucu ve ifadesi olarak; HODRI MEYDAN'da sorulan sorulara, kendime, insana ve Milletimize saygılı kalarak, açık yüreklilikle ve gönlümden geçtiğince cevaplar vermeye çalıştım.

Cevaplarım ve açıklamalarım içinde kamuoyunun, en çok din, çağdaşlık ve lâiklik üzerindeki sözlerimden etkilendiğini ve bu yöndeki görüşlerimi içtenlikle paylaştığını gördüm. Bu bakımdan, ÖNSÖZ'de, zaman yetersizliğinden dolayı ifade edemediğim, konuyla ilgili diğer görüşlerimi de ilâve etmek ihtiyacını duyuyorum.

Evet, Müslümanlık ve çağdaşlık, Müslümanlık ve Atatürkçülük, Müslümanlık ve lâiklik, Müslümanlık ile ye-

nilikçilik, medenîlik ve ilericilik, ne birbirine aykırı, ne de karşı kavramlardır. Bunları birbirinin karşıtı ve düşmanı sanan kafalar, gerçekleri ve olması gerekenleri kalp gözüyle göremeyen, çok az sayıda fanatikler ve aşırıları, her dönemde vardır. Bunlar, daima, anlaşmanın ve dayanışmanın, millî uzlaşmanın, birliğin, huzur ve güven ortamının tehdit edici azınlık unsurları olmuşlardır. Maalesef hâlâ, yani 2000'li yılların aydınlığında ve eşiğinde, insanlığın güneşin ötesini düşündüğü bilgi toplumu çağında, tehdit unsuru olmaya, insanları yanıltarak, şaşırtarak, hedef saptırarak kullanmaya, güçlenmeye ve yayılmaya çabalamaktadırlar.

Bunlara karşı uyanık ve bilinçli olmak, insanımızı uyararak, yetişecek nesillerimizi buna göre yetiştirmek mecburiyetindeyiz. Engin bir devlet tecrübesi olan Türk Milleti, tarihinin kritik dönemlerinde fanatik guruplara karşı aklî ve insanî her türlü tedbiri almış ve uygulamıştır. Bunun en güzel örneklerinden birisi XI. yüzyılın büyük devlet adamı Nizam-ül Mülk'ün uygulamalarıdır. Tarihin de şahitlik ettiği üzere, dışarıdan gelecek her türlü cereyanlara karşı çok uyanık olmak zorundayız.

Bu bakımdan: Hem Müslüman, hem çağdaş;

Hem Müslüman, hem lâik;

Hem Müslüman, hem Atatürkçü;

Hem Müslüman, hem medenî, ileri ve yenilikçi;

Hem Müslüman, hem de milliyetçi;

olabiliriz ve olmalıyız.

Çünkü, ne Atatürk'ü sevmek, Atatürk'çü olmak, Atatürkçü düşünce sistemi ve ilkeleri doğrultusunda hareket etmek DİNSİZLİKTİR; ne de İslâmiyet; gericilik, bilime ve çağa karşı olmaktır.

Aslında, çağdaş, demokratik ve lâik bir devlet düzeninde, Milletimizin birliğini ve huzurunu; Devletin bütünlüğünü ve güvenliğini zedelememek; yönetimde, kimsenin din,

vicdan ve kanaat hürriyetine karışmamak ve müdahale etmemek esastır. Bu anlayışla, dinî inanç ve yaşayışları birbirinden farklı olanların, birbirlerine üstünlük taslamalarına veya Devlete ve yönetime egemen olmalarına, etkili ve yönlendirici olma istek ve eğilimlerine imkân ve fırsat verilmemelidir.

Bu gibi yayınlarımızın bir eleştiri konusu ve sebebi yapılabileceği ve özellikle kişisel açıdan değerlendirilebileceği düşüncesiyle tutumumuza açıklık kazandırmak ihtiyacını duyuyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı, sadece okullar, öğretmenler ve öğrenciler ile ilgili ve sorumlu değildir. Böyle olduğu dönemler Cumhuriyet öncesinde vardır; uygulanmış ve yaşanmıştır. "Okullar Bakanlığı" oluşu, Ziya GÖKALP'in görüşü ve diliyle "Millî Eğitim" olmuş; ATATÜRK'le de "MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI" haline gelmiştir. Anayasalarımız, Öğretimde Birlik (Tevhid-i Tedrisat) ve Millî Eğitim Temel Kanunları incelendiğinde görülecektir ki, Bakanlık, toplumun tümünün eğitiminden sorumludur. Özellikle Millî Eğitim Temel Kanunu'nun;

2. Maddesi: "Türk Milletinin bütün fertlerine",

17. Maddesi : "Yalnız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, iş yerinde, her yerde ve her fırsatta eğitimin Millî Eğitimin amaçlarına göre gerçekleştirilmesini ve denetimini",

40. Maddesi : "Yaygın eğitim ile örgün eğitim sistemi-ne hiç girmemiş, yahut herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedan çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,"

eğitim hizmetlerinin verilmesini Millî Eğitim Bakanlığına görev olarak vermiştir.

Ayrıca, bu Kanun'un 56. Maddesiyle de, "Eğitimin ve öğretim hizmetinin, bu Kanun hükümlerine göre, Devlet

adına yürütülmesinden, gözetim ve denetiminden Millî Eğitim Bakanlığı sorumlu" kılınmıştır.

Kaldı ki, 5-9 Mart 1990 tarihinde TAYLAND'da yapılan dünyada ilk, HERKES İÇİN EĞİTİM DÜNYA KONFERANSI'nda ele alınan ve yayımlanan BEYANNAME ile de bu kanunî hükümlerdeki görüşler kabul edilmiştir. Başkanlığımızda Ülkemizin de bir heyetle katıldığı ve 158 ülkenin hazır bulunduğu toplantıda KARAR altına alınan konulardan biri de, hangi yaşta, işte, görevde olurlarsa olsunlar, her insanın yaygın ve hayat boyu eğitim anlayışı ve uygulamasıyla, çok hızlı değişen ve gelişen ihtiyaçlar ve şartlara uyum ve etkin katılım bakımından aydınlatılması ve eğitilmesi olmuştur.

Belirttiğimiz kanunî ve çağdaş anlayışa göre, Bakanlık olarak, "Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; millî birlik ve bütünlük içinde ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak; Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapmak" nihai amacımızdır. Bunun için, gereken her türlü aydınlatma, uyarma, bilinçlendirme, koruyucu ve geliştirici konularda uyanık, istekli, azimli, hazırlıklı ve cesaretli bulundurma görevlerimizi aksatmadan yerine getirmeye mecburuz. Bunu millî, manevî, tarihî ve meslekî sorumluluklarımızın gereği olarak, zamanında yapmaya devam edeceğiz.

"İstisna" olarak belirttiğimiz husus, bir Partimiz İl Başkanına ait suçlayıcı, karalayıcı, aşırılıklardan yana tavır sergileyici, VEDA HUTBESİ ile ilgili telgrafıdır. Elinizdeki kitapta bu telgraf da aynen yer almış (sayfa 45), ancak telgraftaki iddiaların doğru olmadığı belgelerle bir kere daha gözler önüne serilmiştir (sayfa 46-48).

Yine elinizdeki kitapta, bir gazetede yayınlanan "Eğitimde Yeni Oyun" başlıklı yazıya konu edilen rapor ve bir Parti Genel Başkanının sözleri ile (sayfa 83), iddiaların doğru olmadığını gayet açık bir şekilde ortaya koyan açıklamalarımızı (sayfa 84-88) ve bu açıklamalara dayanarak

Melih Aşık'ın 10.4.1991 tarihinde yayınladığı, sütun yetersizliğinden dolayı gerekli açıklık getirilememiş olan "Söz Akyol'un" başlıklı yazısını göreceksiniz (sayfa 89).

Ayrıca, aynı çevreden farklı isimlerle gelen, ancak gönderildikleri isimlere ait olup olmadıkları anlaşılmayan noktaları virgülüne kadar aynı oluşlarıyla da, yönlendirilerek yazdırıldığı veya aynı kaleminden çıktığı izlenimini veren İ.H.Liselerine, Kur'an kurslarına ve hafızlık kurumlarına ilişkin yersiz ve kasıtlı endişelerin yer aldığı mektupları dikkatinize sunuyorum. (sayfa 79-82).

Esasen, olmaması ve yapılmaması gereken bu gibi aşırılıklar, sataşma ve suçlamalarda bulunmaların da; kendilerine bu imkân ve hürriyeti sağlayan ortamın, demokratik ve lâik düzen sayesinde mümkün olabildiğini anladıkları zaman, içinde buldukları ve yaşadıkları düzenin ve yönetimin önemini ve değerini daha iyi kavrayacaklarını ümit ediyorum.

Bu anlayışla, hür ve bağımsız aynı vatan gemisinin içinde bulunduğumuzun bir an bile olsa unutulmamasını diliyorum. Bunun sorumluluğu ve bilinci içinde, İYİ BİR İNSAN ve İYİ BİR VATANDAŞ olmanın temelini SEVGİYE, SAYGIYA ve HOŞGÖRÜYE dayandığını; insanın sevgi ve bilgiyle sağlıklı bir kişiliğe sahip olabileceğini hatırlatmak istiyorum.

Görüş ve düşüncelerimi paylaşarak beni güçlendiren ve mutlu eden, geleceğimiz açısından da güven veren telefon, telgraf ve mektup gönderenlerle bizzat gelenlere ve aynı duyguyu paylaştıkları halde bana ulaşamayanlara teşekkür ediyorum.

En iyi dileklerle sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

Millî Eğitim Bakanı
AVNİ AKYOL
HODRİ MEYDAN Programında
2 MART 1991

2 Mart 1991 Cumartesi akşamı TV-1'de yayınlanan Hodri Meydan Programı, Millî Eğitim Bakanı Avni Ak-yol'un aynı programda geçen yıl yaptığı açıklamalardan bir bölümle başladı.

UĞUR DÜNDAR-Müfredat programları galiba Millî Eği-timin dünden bugüne yansıyan en büyük sorunlarından birini oluşturuyor. Ve müfredat programları zamanın ge-risinde kalıyor. Acaba zamana ayak uydurması müm-kün değil mi efendim, bu konuda bir reform yapamaz mıyız?

AVNİ AKYOL-Yaparız. Göreve başladığımdan beri onun üzerinde duruyorum. Eğer bunu yapamazsak, ça-ğrı yakalayamayız. Bilgi toplumu olamadığımız gibi, ileri teknolojinin onurlu bir mensubu ve o üretime katılan bir toplum da olamayız.

30-40 sene öncesinin edebiyatını okutuyoruz. Keli-meleri, cümleleri anlamıyorlar. Ölçme değerlendirme çok önemli, çok ciddi bir konu. Hiçbir çocuğumuzu sis-tem dışında bırakmak istemiyoruz.

UĞUR DÜNDAR–Sınıflarda öğrenciler gerçekten üst üste. Bu arada laboratuvar olanakları son derece kısıtlı. Ve her yıl ortalama bir hespla bin ilkokul öğrencisi kaydediyoruz. Ancak bunların 77'si yükseköğretime kadar ulaşıyor değil mi?

AVNİ AKYOL–Evet, evet.

UĞUR DÜNDAR–Peki, bu seleksiyonun, bu dökülmenin sorumlusu yine zavallı gençler mi efendim?

AVNİ AKYOL–Bunun sorumlusu, sistem, Devlet, Bakanlık, şu anda da ben...

HODRİ MEYDAN PROGRAMI, BU BÖLÜMDEN SONRA CANLI YAYINA GİRİYOR

UĞUR DÜNDAR–Değerli seyirciler, saatlerimiz tam 21.57'yi gösteriyor. Canlı yayın Hodri Meydan devam ediyor. Konuğumuz, Millî Eğitim Bakanı Sayın Avni Ak-yol. Sayın Bakan, geçen sene nerede kaldık? Hemen kısa bir hatırlatma daha yapayım izin verirsiniz. Müfre-dattaki çağdışı yanlardan söz etmiştik. Ayrıca, sınıf geçme, ölçme ve değerlendirme sistemlerindeki yine çağdışı yanların öğrenciler için kâbus olmakta devam ettiğini vurgulamıştık. Acaba o kâbus sürüp gidiyor mu Sayın Bakan?

AVNİ AKYOL–Evet, sürüp gidiyor; ama bu önemli ko-nunun çözümünde, Bakan olarak benden büyük bek-lenti var Sayın DüNDAR. Özellikle annelerin büyük bek-lentisi var. Yaptıklarımız da var, müsaade eder misiniz?

UĞUR DÜNDAR–Rica ederim tabii.

AVNİ AKYOL–Geçen yıl verdiğim sözü yerine getirdim. 235 bilim adamı ve öğretmenin katıldığı bir çalışma yaptık. Ve en son Sayın DüNDAR, geçen hafta Talim Terbiye Kurulu'nda yaptığım toplantıda, 16, 17 bin kü-

sur öğretmen, öğrenci, veli ve yöneticiye uyguladığı-mız anketi değerlendirdik. Bu programlara etkisi, yararı çok oldu. Şükranlarımı sunuyorum. Yaptığımız ankette, yüzde 85 değişsin istiyor. Yüzde 85'in yüzde 50'si hatta yüzde 51'i ağırlıklı not ortalamasını istiyor. Yüzde 25'i üç dersten borçlu geçmeyi istiyor. Ve yüzde 9'u, eski sistem aynen kalsın diyor. Bu çok olumlu bir şey.

UĞUR DÜNDAR–Sınıf geçme konusundaki bazı yakın-malar mahkemelere kadar gidiyor ve bir tıkanma yaratı-yor değil mi Sayın Bakan?

AVNİ AKYOL–Çok güzel, iyi yakaladınız! Aslında bu-güne kadar geç kaldınız bu konuda! Tam sizlik bir ko-nudur o!

UĞUR DÜNDAR–Nedir Efendim?

AVNİ AKYOL–Öylesine çarpıcı bir şey ki, dünyada ör-neği yok. Son beş yıllık rakamları arz edeyim. 25 bin 500'e yakın müracaat var İdare Mahkemesine; "notumu düzelt, yükselt" diye. Dünyada örneği yok bunun.

UĞUR DÜNDAR–Peki, niçin oluyor?

AVNİ AKYOL–Nota itiraz ediyor. Hiçbir yerde yok bö-yle bir örnek. Ve ilginçtir ki bunun yüzde 26 civarında olanı mahkemeyi kazanıyor, yürütmeyi durdurma kararı alıyor. Ne yapıyor idare mahkemelerimiz, başka üç öğ-retmeni çağırıyor, o üç öğretmen nota bakıyor, yüzde 25-26'sına sınıf geçiriyor. Bu rezalettir! Benim burada söyleyemeyeceğim biçimde şikâyetler vardır. Hele hâ-kimlerimizi dinleseniz...

UĞUR DÜNDAR–Yani bize; "Ben bu kadar konuşabili-yorum. Bunun gerisini araştırmak gazetecilerin görevi-dir." diyorsunuz.

AVNİ AKYOL–Gazetecilerin görevidir, diyorum. İkinci-si, çok önemli bir yanı daha var. Tabii başta en önemli sorun, bu mahkeme kararından önce çocuklarımızın

yeteneklerine, ilgilerine, isteklerine uygun, çağdaş; düşünmeye, anlamaya, kavramaya dönük, ezberci olmayan, çağdışı olmayan, gereksiz olmayan bilgilerin verilmesidir.

Bunun için gerçekleştirmek istediğimiz şey; öğrenciyi merkez yapmaktır, anahtar temel bilgileri vermektir, kazandırmaktır. Çocuklarımız bildikleriyle bilinmeyenleri kendileri arasınlar diyoruz. Çağdaş eğitim anlayışı bu. Bunun bir çarpıcı yanı var, onu söylemeden geçemeyim. İlk defa size söylüyorum. Geçen seneki rakamlar çok arttı. 1milyon 315 bin civarında sınıfta kalan var. Bunların maliyeti çok çarpıcı; 4 trilyon 389 milyar lira.

UĞUR DÜNDAR–Sınıfta kalmanın maliyeti...

AVNİ AKYOL– Evet, sınıfta kalmanın maliyeti. Bunun 3 trilyon 300 milyonu, 32 bin derslikle, teknik okullarımızın yapımının gerektirdiği para, yatırım için. 1 trilyon küsuru da, cari giderler için olmak üzere, toplam 4 trilyon 389 milyar...

UĞUR DÜNDAR–Sayın Bakan, galiba bütün aksaklık temel eğitimden başlıyor. Efendim dünyada 12 ülke var. Bunların çoğunu, haritada bulmakta güçlük çekiyoruz. Benin, Laos, Macao, Burma gibi. Şimdi bunlarda zorunlu eğitim 5 yıl. Türkiye'de de 5 yıl. Çok hazin bir görünüm. Oysa Türkiye, dünyadaki 172 ülke içinde teknolojik, ekonomik.kültürel ve sosyal açıdan, en üst sıralarda kalkınmakta olan bir ülke. Peki, bu çelişkiyi sorumlu bir Millî Eğitim Bakanı olarak nasıl anlatabileceksiniz?

AVNİ AKYOL–Çok teşekkür ederim. Ben sorumluluğum bilincinde olarak en büyük mücadeleyi bu konuda veriyorum. Beni yanlış anlıyorlar. İfade ettiğiniz gerçekler doğru. Aslında yanlış anlamıyor, millet doğru anlıyor.

Dünyada ifade ettiğiniz gibi 172 ülke var. Bunların 99'unda zorunlu eğitim, 8,9,10 yıl. Avrupa Topluluğu'na

girme yarışındayız, sevdalısıyız değil mi? Nasıl gireceksiniz? Avrupa Topluluğu'nun 12 ülkesinde, Yunanistan dahil zorunlu eğitim 9 yıldan başlıyor.

UĞUR DÜNDAR–Yararlarına mutlaka inanıyorsunuz değil mi?

AVNİ AKYOL–Şarttır, vazgeçilmezdir. 2000'lere uzanan Türkiye'de 5 yıllık eğitimle bir yere varamazsınız. Aslında milletimiz, **Yüce Millet, Büyük Milletimiz** bu gerçeği görmüş; saptırmak, karıştırmak, bozmak, engellemek isteyenlere rağmen...

UĞUR DÜNDAR–Onlara geleceğim Sayın Bakan. Şöyle görüşler öne sürülüyor: Siz 8 yıllık temel eğitimi savunmaya başladıktan sonra deniliyor ki: Pedagojik ve ekonomik olarak sistem buna henüz hazır değil. Ayrıca, kentlerde çifte eğitimin devam ettiği, kırsal kesimde ise derslik, araç-gereç, öğretmen açığının yoğun olduğu bu atmosferde bu sistem uygulanırsa, o zaman ortaokul düzeyi, ilkokul çizgisine indirilecek diyorlar. Ne diyorsunuz efendim?

AVNİ AKYOL–Kimler diyor bakıyorum, yazıları var, isimleri var yanımda. Çoğunlukla eğitim planlamasından, eğitim sisteminden, pedagojisinden anlamayanlar söylüyor. Ben, çok şükür, 38 senedir bu mesleğin içinden geldim. İlkokul öğretmenliğinden üniversite hocalığına kadar; ilkokul müdürlüğünden, müsteşarlığa kadar eğitimin her kademesinde hizmet verdim. Allah nasip etti. Buna rağmen yine de kendime güvenmiyorum, yetmem. 230-240 civarındaki bilim adamıyla, bilenlerle çalışıyorum. Bakıyorum da, bunları söyleyenlerin alanı eğitim değil. Bir kısmı da dinî eğitim uzmanı. Burası, "Dinî Eğitim Bakanlığı" değil, ben, "Millî Eğitim Bakanlığı"yım.

UĞUR DÜNDAR–Yani siz mevcut altyapının 8 yıllık zorunlu eğitimi kaldırabileceğini, taşıyabileceğini söylüyorsunuz.

AVNİ AKYOL–Bugün bir gerçeği söyleyeyim mi? Bugüne kadar yazılanlara baktım, kelime kelime inceledim. Ancak şu gerçeği söyleyemediler. Bugün Türkiye’de asıl hedef kitle 6-14 yaştır. 6-14 yaşta okullaşma oranı kaçtır biliyor musunuz? Yüzde 84,6. Zaten milletimiz, analar, babalar, aileler 6-14 yaş grubunda çocuklarına yaklaşık yüzde 85 oranında 8 yıllık eğitim veriyorlar. Ama nerede veriyor, ilkokulda, ortaokulda. Bunu yapıyoruz. Bu konuda uzman teşkilât olan Devlet Planlama Teşkilâtı’nın araştırmalarına göre bir yılda 308 milyarlık yatırım gerekiyor. Benim bütçem (MEB bütçesi) geçen sene ve bu sene Türkiye’nin en yüksek bütçesi. Askeri (MSB bütçesi) dahi geçti. Bu sene yüzde 21’i aştı. Geçen sene yüzde 18.67’dir. 308 milyar hiçtir. Para vardır, bu bir mekân konusudur.

UĞUR DÜNDAR–Yani, yapacağız diyorsunuz.

AVNİ AKYOL–Yapacağız, mecburuz. Hatta o kadar ki, kitaplarını hazırladık. Yani 8 yıllık ilköğretimin kitapları hazırlandı. Bugüne kadar kimsenin aklına gelmeyen daha çarpıcı bir şey yapacağız. Çok çarpıcı. Çıracılık eğitim merkezinde okuyan çocuklarımız var. Onları hazırlayacağımız kanun tasarısı ile zorunlu eğitimden sayacağız.

Hiç kimsenin rüyasına girmeyen bir şeyi daha yapacağız. Kur’an kurslarında okuyan, 3 yıllık eğitim gören 17 bin çocuğumuz var.

UĞUR DÜNDAR–Şimdi geleceğim efendim. Şu iddialara ne diyeceksiniz? Bu sistemin, imam hatip okullarının orta kısımlarına giden yolu tıkayacağı ve dolayısıyla imam hatip liselerinin sonu olacağı iddia ediliyor. Ayrıca, yine bu sistemin, basında çıkan eleştirileri var efendim. Kur’an kurslarına indirilen en büyük darbe olduğu iddiaları var, ne diyorsunuz efendim?

AVNİ AKYOL–Evet, olmadığım her şeyi bu son Bakanlık dönemimde oldum. Üçüncü Bakanlığım. Her şeyi diyorlar. Darbeci olduk, ihanet ettik, falan...

8 yıllık eğitim konusunda uygulamayı, imam hatiplerin kesinlikle aleyhinde olmayacak biçimde yapıyoruz. Yazdık, çizdik, 40 bin, 50 bin tane şu kitaptan bastırdık.

Çıracılık eğitim merkezini dahi, ortaokul mezunu değil, -yani aynı değil- dengi sayan bir anlayışa sahip bir Bakanlık, hiç imam hatip liselerinin çocuklarını bunun içinde saymaz mı?

Bilim adamlarının, alanları dışında, gerekli incelemeyi yapmadan bu konuda söz söylemesi ayıptır. Çünkü bilimsel yaklaşım, önce tahmin etmeyi, sonra test etmeyi, sonra karar vermeyi gerektirir. Bizim bazı bilim adamlarımız, alan uzmanı olmayanlar (sıfatlarını söylesem şaşırırsınız, incitmiş olurum diye söylemiyorum, görevleri farklı çünkü). Ben onlara saygı duyuyorum. Ama onlar da eğitim alanında uzman bilim adamına ve eğitime saygı duymalılar, diye düşünüyorum.

UĞUR DÜNDAR–O halde tepki nereden geliyor?

AVNİ AKYOL–Biz iyi anlatamadık diyelim, kusuru kendimizde bulalım. Çok yazdık, çok anlattık, buna rağmen hâlâ kapanır deniyor. Sadece imam hatip liselerimiz yok ki. Orta kısmı olan 1950 civarında okulumuz var. Bunların içinde imam hatip liselerimizin sayısı 383’tür. Diğerlerinin tümü bize, Devletine güveniyor; ama bazı çevreler, siyasî maksatlı ya da bilgi yetersizliğinden kaynaklanan sebeplerle, yanlış anlıyorlar, yorumluyorlar. Biz imam hatip liseleri, Anadolu liseleri, büyük liselerimizin orta kısımları, kız teknik, erkek teknik okulları dahil, hiçbir okulun orta kısmını kapatmıyoruz.

Kur’an kurslarını bugüne kadar niye düşünmemişler? İlk defa biz düşünüyoruz ve diyoruz ki, eğer üç yıllık ge-

nel kültür de verirseniz... Halen Kur'an kurslarında 17 bin çocuğumuz var; daha-doğrusu hafızlıkta. Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan aldığım rakam bu. Bunların 10 bini erkek, 7 bin civarında kız. Ayrıca, 145 bin de Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okuyan çocuklarımız var. Onlar 8 aylık eğitim görüyorlar, onlara böyle bir belge veremeyiz. Onları da eğer üç yıllık eğitime tâbi tutarlarsa ki, Diyanet İşleri Başkanlığımız bu konuda çalışma yapıyor. Bakanlığımızdan elemanlar gönderdik, işte o zaman galiba bu, ihtilâl olacak. Çünkü bu çocuklar sonra diploma peşinde koşuyorlar, diploma almak için uğraşıyorlar. Şimdi bu çocukları kandırabilirsiniz, oyalayabilirsiniz. Ama 10 sene sonra bu çocuklar ilkokul diploması ile ne yapacaklar Türkiye'de?

UĞUR DÜNDAR—Sayın Bakan, son dönemde lâiklik üzerine yoğun konuşmalar yaptınız, kitapçıklar bastırdınız, niçin efendim?

AVNİ AKYOL—Lâiklik konusunda taraf olması gerekenlerin başında Millî Eğitim Bakanlığı gelir. Bütün milletvekilleri, Atatürk Türkiye'si'nin nimetlerinden faydalanan herkes gelir de, önce Millî Eğitim Bakanlığı gelir. Çünkü Millî Eğitim Bakanlığı, Öğretimde Birlik Kanunu'nun gereği, tevhidin gereği, birliğin, beraberliğin gereği, o temel kanunun açık hükümleri gereği... Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 12. maddesi diyor ki, "Eğitim—öğretimde esas, lâiklik." Onun hemen arkasında, "din ve ahlâk öğretimi, din kültürü ve ahlâk eğitimi, ilk, orta, lise ve dengi okullarda zorunludur" diyor; ama başında "lâiklik" diyor.

Lâiklik, bu memleketin temel harcıdır. Kimse kimseyi kandırmasın. Ve sanıyorum, en çok da din grupları için geçerlidir. Hangisini, hangisinin üstüne egemen kılacaksınız? Yine Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 1. maddesi gereğince, genellik ve eşitlik ilkesi gereğince her-

kese, okulları, eğitim kurumlarını açık tutmak zorundayız. Dil, din, ırk, cinsiyet farkı gözetmeksizin yapmak zorundayız. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye, sınıfa da, birine diğerinin üzerinde egemenlik kurdurmamak zorundayız, bu kanun gereğince.

Bu bir yarış. Çoğuna bakıyorum, menfaat yarışı. Buna imkân vermem, mümkün değil. Ettiğim şeref yemini var. Namus yemini var. Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları, çağdaşlık, medenîlik, lâiklik, millîlik ilkelerine sadakat. Hiçbir hürriyet bunları zedelememelidir.

UĞUR DÜNDAR—Sayın Bakan şimdi, son zamanlarda yaptığınız konuşmalardan bazı alıntılar var. Yanlış bir değerlendirmeye gitmemek için aynen okumak istiyorum. "Hedef gösterilmek... Kaderde ne varsa o olur..." Bu tırnak içindeki sözcükler, sizin konuşmalarınızdan alındı efendim. Bir grup daha var: "Çeşitli kuruluşların üyesi olduğum, ilişkiler içinde bulunduğum söylendi, yakıştırıldı. Yani olmadığım her şeyi, Millî Eğitim Bakanı iken oldum. Özellikle, bazı atamalarımızdan sonra, bu yakıştırmaların şiddeti, hızı ve boyutu, sistemli şekilde artırıldı."

Bunlar alışık olmadığımız bir üslûp içinde, yani sizin ağzınızdan pek alışık olmadığımız bir sert üslûp içinde söylenmiş sözler. Niçin gerek duydunuz Sayın Bakanım?

AVNİ AKYOL—O yayının tarihine bakmak lâzım, konuşmanın yapıldığı yere bakmak lazım. "Lâiklik ve Din Eğitimi" adlı kitaptan 40-50 bin adet bastırdım. Gerekirse bir 40 bin daha bastırırım. O günkü şartların gerektirdiği bir davranış biçimiydi ve sağlıklı davranıştır. Psikiyatristler, psikologlar, eğer haksızlık ve anlamsızlık karşısında bir insan tepkisiz kalıyorsa, hastadır; tepki gösteriyorsa, sağlıklıdır diyorlar.

Çok sabrettim. Gerçekten, özellikle Bakanlıkta yapılan bazı atamalardan sonra, o kadar suçlandım, karalandım ki; mezuniyetimden, "Bu falan okul mezunudur"dan başlayıp, kişiliğime kadar... Hiçbirini mahkemeye vermedim.

UĞUR DÜNDAR–Sayın Bakanım, burası Hodri Meydan. Peki o tepkiler niçin geldi?

AVNİ AKYOL–Belli grupların Bakanlıkta veya çevresinde, kadrolaşma hareketleri veya menfaat meseleleriyle ilgili olabileceğini sanıyorum. Fakat atamalar bununla ilgili değildi. Ben, devlete bunca hizmeti olan kişiyim -39 yıla girdim- çalışmadığım kademe kalmadı. Belgesiz, bilgisiz, gerekçesiz hiç bir iş yapar mıyım? Hep insan sevgisi, vatan, millet, Allah sevgisi diyen ve belirttiğiniz gibi, kişiliği de kamuoyunda belli olan geçmişi de bilinen, yaptıkları ortada olan bir kişi, niye böyle bir karara yönelsin? Kendileri geldiklerinde zaman zaman tümünü değiştiriyorlar da, niçin Avni Akyol'un atamasından rahatsızlık duyuluyor? Atananların hepsine sürgün deniliyor? Bu nedir biliyor musunuz, bu şudur...

UĞUR DÜNDAR–Demek ki operasyon önemli bir operasyon.

AVNİ AKYOL–O kadar değil. Onlar öyle yorumladılar. Aslında, temelinde şu yatıyor: Açık dediniz, Hodri Meydan dediniz değil mi? Hâlâ lâikliği dinsizlik olarak, hatta gâvurluk olarak anlayanların ve sananların bulunmasından... Hâlâ, Türkiye Cumhuriyeti'nde, Atatürk diyenlerin, çağdaşlık diyenlerin, dinsiz sanılmasından ve sayılmasından.... Oysa, yüce İslâm dini, en son ve en mükemmel dinimiz, kesinlikle bunlardan yana değil. Şu kitabımda var. Onu ifade etmeyeyim. Din alanı uzmanı değilim. Hoşgörü, sevgi... Cenab Allah, Peygamberimize dahi vermiyor kimseyi zorla Müslümanlaştırma hakkını. Lâiklik bunun için çok önemli ve çok gerekli.

Peygamber Efendimiz diyor ki:* "Dinde aşırı olmaktan, ifrattan sakının, sizden öncekilerin mahvolmalarına sebep, dinde aşırı olmalarıdır". Böylesine birleştirici din, yayılmıştır ve Osmanlı Türklerinin elinde üç kıtaya egemen olmuştur. Hoşgörü gidince, aslında hoşgörünün de ötesinde, saygı demek lâzım. Herkesin dinine, diline, kültürüne saygılı olmak, birleştirmek, kucaklamak, insanları biraraya getirmek, yüceltmek, en değerli davranıştır. İnsan için en önemli davranıştır. Bunlarda herhalde farklı yorumlara gidildi. Ama artık eskisi gibi değil. O gün tepki gösterdim Sayın DüNDAR, yine çok sakinim görüyorsunuz. Bazen heyecanlanıyorum.

UĞUR DÜNDAR–İnşallah bundan sonra da üzülmezsiniz.

AVNİ AKYOL–Üzülmem, üzülüyorum. Bu bir mücadele, demek ki anlaşılmıyormuşuz, az anlaşılmışız. Onun için yayınlara başladık. Artık "Kitaplı başladı" diyorlar. Yok canım, açıklamak istiyorum. Şu son zamanın gelişen durumlarından dolayı şimdi de "Millî Ortaklıklar" kitabını çıkardık. Millî Eğitim Bakanlığı bunları yapacak. bunları yapmaya mecbur ve mahkûm.

UĞUR DÜNDAR–Güzel kitapların çoğalmasından daha güzel bir şey olabilir mi efendim?

AVNİ AKYOL–Sağolun.

UĞUR DÜNDAR–Sayın Bakan, şimdi velilerden gelen şikâyetler üzerine bir noktaya değinmek istiyorum. Özellikle yabancı dil eğitimi yapan bazı özel okullara, yurt dışından gelen eğitimcilerin acaba nasıl bir background'a sahip oldukları, eğitimcilik vasfına sahip olup olmadıkları araştırılıyor mu, ayrıca bunlar klâsik devlet okullarından farklı bir hizmet sundukları için tabii ki, alınan ücretler de farklı oluyor. Ancak, bazı okullarda, okulun tuvaletinden tutun da, dershanesindeki öğrenci sayısına, araç-gereç kalitesine kadar klâsik devlet okullarının

*SUYUTÎ, El-Camîu's-Sağîr, I. Cilt, s. 116.

arandığı ortamların söz konusu olduğu bize bildiriliyor. Bunlar denetleniyor mu Sayın Bakanım?

AVNİ AKYOL–Evet, Türkiye'de, yine az önce ifade ettiğim Millî Eğitim Temel Kanunu gereğince yaygın, örgün, özel, tüm eğitim-öğretim kurumları, Millî Eğitim Bakanlığının denetimine tâbidir (madde 56). Aksi halde, öğretimde birliği sağlayamayız.

UĞUR DÜNDAR–Yasa öyledir de, acaba yeterince denetleniyor mu?

AVNİ AKYOL–Bunu da sürekli yapıyoruz. Bakanlık müfettişleri yoluyla. Ben tahmin ettim, bu tip bir durumla karşı karşıya gelebilirim diye... İki okulumuzda tahkikat yapılmış geçen sene. Öğretmenler, mutlaka objektif kriterlerle seçiliyor. Öğretmenlik niteliği olmayanlar alınmıyor. Aksi halde, özel okulları, uygun olmazsa kapatma yetkimiz de var. Sürekli denetim altındadırlar. Orada öğretmenlerimiz çalışır, yurt dışından gelen öğretmenlere de, 1 milyon 250 bin lirayla, 3,5 milyon lira arasında para ödenmektedir.

Okulun aracı-gereci, bakımı, temizliği konusuna gelince, çok iyilerini, başarılılarını gördüğüm için dikkatimi çekti. Habersiz gideyim ben de şu halde. Hiç böyle değildi. Çünkü bu okullarımız, farklılıklarından dolayı iyi hizmet vermezlerse öğrenci gitmez, öğretmen gitmez, kapanır, batarlar; çünkü özel sektör.

UĞUR DÜNDAR–Yani veliler diyorlar ki, verdiğimiz paraya değsin hiç olmazsa.

AVNİ AKYOL–Değsin diyor. Onu sağlarız. Velilerimiz müsterih olsunlar.

UĞUR DÜNDAR–Efendim, çok önemli konulara değindik bu akşam. Ben sözünüzü kestim zaman zaman. Vermek istediğiniz son bir mesaj varsa lütfen...

AVNİ AKYOL–Son mesajım şu: İçten ve gönülden diyorum ki, 172 devlet içinde tek bağımsız Türk Devletiyiz. En çok birbirimizi anlamak, birbirimizle barış içinde

olmak dönemidir. Lâikliği dinsizlik sanmamak, saymamak zorundayız, mecburiyetindeyiz. Zaten dinsizlik değil. Pejoratif anlamı deniyor, kötü anlamda, lâisizmden kaynaklanan bir yanılıyla öyle sanılıyor.

Dinsiz, ateist, Allah'sız olmadan, lâik olunamaz mı? Mutaassıp olmadan, yobaz ve softa olmadan, Müslüman olunamaz mı? Rahmetli Ali Fuat Başgil Hoca diyor ki: "Müslümanlığın, İslâmiyetin, çok düşmanı yok. Bir düşmanı var." Kimmiş biliyor musunuz? "Softalık, yobazlık." Hep bundan çekiliyor.

Komünist olmadan, sosyal adaletçi olunamaz mı? Şovenist, ırkçı, kafatasçı, benci olmadan, sağlıklı milliyetçi olunamaz mı? Kula kul olmadan, bağımsız kişilikli olunamaz mı? Dalkavuk olmadan, kişilikli olunamaz mı? Hep bunlar olunabilir. Olunmalıdır. Dünyanın hali ortada. 2000'li yılların korkusunu yaşıyoruz. En gelişmiş ülkeler, güneşin ötesini düşünüyor.

UĞUR DÜNDAR–Çağa ayak uyduramayanların nasıl hazin duruma düştükleri de ortada değil mi Sayın Bakan?

AVNİ AKYOL–Bütün çevremiz perişan. Türkiye Cumhuriyeti dimdik ayakta.

UĞUR DÜNDAR–İrasyonel amaçların peşinde koşmakla ne oluyor?...

AVNİ AKYOL–Akılcılık, insan sevgisi... Akıl ve bilim... Çağdaşlık ve medenîlik, insanlık, doğruluk, dürüstlük, adalet, sevgi, saygı... Bunlar bizi birleştirecek. Aynı vatan, aynı toprak, aynı insan.

UĞUR DÜNDAR–Kuşkusuz, çok teşekkür ederim.

AVNİ AKYOL–Sağ olun.

UĞUR DÜNDAR–Değerli seyirciler, Hodri Meydan ekibinden bu haftalık bu kadar. Haftaya yeniden birlikte olabilmek umuduyla, hepinize çok güzel geceler ve günler...

0644

ANKARA
23
TELEGRAF

ankara trs
5107 neli tr
34 4100
[redacted] 5107 54 2 3 4237-4238

an. avni ayol
milli eğitim bakanı
ankara

özellikle buve temyizde beyan edilmiş olan husus uyarınca birer ay
değersizden sonra tutulmuş idareye karşı bir dava açarak hakkını
muhafaza etmesi hususunda ve bu hususta bir kararın alınmasını rica ederim.
Buna göre beyan edilmiş olan hususlar
gözetilerek

adresle an. avni ayol
uygulama

0626

ANKARA
23
TELEGRAF

15 24 3 3 100 1000 1000

29

bu konuda birer beyan edilmiş olan hususlar uyarınca birer ay
değersizden sonra tutulmuş idareye karşı bir dava açarak hakkını
muhafaza etmesi hususunda ve bu hususta bir kararın alınmasını rica ederim.
Buna göre beyan edilmiş olan hususlar
gözetilerek

ankara trs
5122 neli tr
4 [redacted] 5 42 3 3 1991 1230 1243

an. avni ayol
milli eğitim bakanı
ankara

numarası şahısların temsil ettiği bekarlığın
olarak sizinle gurur duyduğumu belirtmek
fikirlerinin gerek bir uygulayıcısı olarak
ederim [redacted] statüsü üzere

ank muh 13
3- [redacted] 0301 6R 2 3 0900-0942.

an. avni ayol
milli eğitim bakanı
ankara

hakkında beyan edilmiş olan hususlar uyarınca birer ay
değersizden sonra tutulmuş idareye karşı bir dava açarak hakkını
muhafaza etmesi hususunda ve bu hususta bir kararın alınmasını rica ederim.
Buna göre beyan edilmiş olan hususlar
gözetilerek

ank muh 13
72 ankara fono 40710 30 2 3 2303- 2313

11 184

an. avni ayol
milli eğitim bakanı
ankara

telefon numarası özel konuşmaları
100-100 ederim size ve tebrik ederim

0623

ANKARA
23
TELEGRAF

ankara trs
22712 neli tr
1117 36 telefon 16644 3 3 2 3 2203

an. avni ayol
milli eğitim bakanı
ankara

sizi yurtdışı huzurlu çalışmalarınıza başarılarınızla
maddesi geçen İstanbul üniversitesi devlet
konferansları

TELGRAFLAR

Sn. Avni Akyol,

Televizyonda Hodri Meydan Programındaki konuşmanızı ve mülâkatınızı ilgi ve takdirle izledim. Gösterdiğiniz performans dolayısıyla sizi içtenlikle kutlar, çalışmalarınızda üstün başarılar diler, saygılar sunarım.

Rauf R. DENKTAŞ
K.K.T.C. Cumhurbaşkanı

Sn. Avni Akyol
T.C. Millî Eğitim Bakanı
Çok Kıymetli Kardeşim,

Televizyonun birinci kanalında "Millî Eğitim ve Din Öğretimi" konularının irdelendiği Hodri Meydan Programında sizi izlerken, size karşı olan sevgi, güven ve takdir duygularım bir kez daha pekişti.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yaptığınız kısa gezide sizleri yakinen tanımak şerefine nail olmuşum. Siz, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim ordusunun başında, Millî Eğitimin stratejisini çok iyi belirlemiş, eğitim olgusunu daha da yukarılara çekmek için uğraşan, didinen ve açık yüreklilikle her olumlu öneriyi dikkate alan bir Bakan olarak, K.K.T.C.'ye kucak açmış ve Millî Eğitim alanında bizlere her konuda yardımcı olmak için tüm imkânlarınızı zorlamış olmanız, geniş ufkunuzun en güzel göstergesidir.

Hodri Meydan Programındaki tutarlı yanıtlarınızla, kararlılığınızla, cesaretinizle ve ortaya koyduğunuz sevecen yaklaşım ve T.C.nin geleceğinin garantisi olacak dinamik görüşlerinizle gönüllerimizde bir kez daha taht kurdunuz.

Bu program vesilesi ile sizlere iletmek üzere halkımdan aradı arkası kesilmeyen övgü dolu sözler işitip tebrik ve takdirler aldım.

Sizler ve Türk milleti adına onur duydum, gurur duydum.

Sizleri K.K.T.C. halkı adına bir kez daha kutlar, çalışmalarınızda üstün başarılar dilerim.

Eşber SERAKINCI
K.K.T.C. Millî Eğitim ve Kültür Bakanı

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Lâik Cumhuriyetimizin Atatürk'çü eğitim temelini oluşturmada gösterdiğiniz azim ve kararlı tutumunuzdan dolayı sizi kutluyor, en içten sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Dr. Alev COŞKUN
Turizm ve Tanıtma Eski Bakanı

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Halen eğitim gören iki çocuğun babası olarak Hodri Meydan'daki konuşmanızı göz yaşları içinde izledim. Aydınlık ve çağdaş düşüncenizi içten kutlar, saygı ve başarı dileklerimi arz ederim.

Bahri CÖMERT
*Samsun Eski Milletvekili
ve Senatörü*

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan'da konuşmanızı dinledim. Şimdiye kadar sizi böylesine dinleme olanağı bulamamıştım. Şimdi anlaştığınızı kabul ediyorum. Bundan önce çektiğim telgraf için sizden özür diler, saygılar sunarım.

Niyazi ÜNSAL
Erzincan CHP Eski Senatörü, ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan kapandı, ben de sana tel çekiyorum. Diline, eline, bilgine, cesaretine hayranım. Başarıdan başarıya koşmanı diliyorum. Gözlerinden öperim.

Mustafa DELİVELİ
*AP Eski Senatörü
Otel Lidya, MARMARİS*

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Televizyondaki güzel konuşmanız beni çok mutlu kıldı. Candan tebrik ederim. Aziz ve idealist dostuma sevgiler ve saygılar.

Prof. Dr. Hamza EROĞLU
ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan'daki değerli konuşmanızdan ve özellikle son olarak açıkladığınız kıymetli mesajdan dolayı tebrik eder saygılar sunarız.

Doç. Dr. Feyzi ÖZ
*İlköğretim Müfettişleri Derneği
Genel Başkanı, ANKARA*

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sizi yürekten kutluyor, çalışmalarınızın ve başarılarınızın engellenmemesini diliyorum. Saygılarımla.

Müjdat GEZEN
Devlet Konservatuarı
Geleneksel Türk Tiyatrosu
Öğretim Görevlisi, İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan'da sizi izledim.

Yürekten kutlar, başarılarınızın devamını diler, hürmetlerimi sunarım.

Süreyya KARAHAN
Profesörler Sitesi, İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan'daki sekiz yıllık temel eğitim, Atatürkçülük ve Lâiklik konularındaki konuşmalarınızla bizi ferahlattınız. Uygulamalarınızla lâik olduğumuz çağdaş düzeye ulaşabileceğiz. Siz de tarihte saygı ve minnetle anılacaksınız. Uygulamalarınızda başarılar diler, içten duygularla kutlar, minnet ve saygılar sunarım.

Nedim ARAT
Emekli Kurmay Albay,
İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan'daki konuşmanız şaheser idi. Ne kadar takdir etssek de azdır. Millet bunları biliyor ve sizi destekliyor. Saygılar.

Cafer AYDIN
Din Adamı ve Emekli
Başbakanlık Müşaviri, TRABZON

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sayın Bakanım, bu akşamki Hodri Meydan Programındaki fikirlerinizi gönülden paylaşıyorum. Sizin gibi engin görüşlere sahip, otuz beş yıllık tecrübe birikimine haiz, sağlıklı, aydın, samimi bir kişinin çok önemli bir bakanlığı yürütmesi, ileriye dönük bütün endişelerimi gideriyor.

Yolunuzdaki her türlü engeli engin görüşünüzle ve tecrübenizle aşacağınıza gönülden inanıyor, siz ve sizler gibi düşünen kimselerle iftihar ediyorum.

En derin hürmet ve saygılarımı sunarım.

Dr. Cengiz KESİM
SSK Hastanesi, TRABZON

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Her demecinizi büyük bir zevk ve takdirle izlediğim gibi bu geceki televizyon programınızı da büyük bir mutlulukla izlemekteyim. Çok güzel bir yolun takipçisi olduğunuzu görmekten gurur duymaktayım. Sizi candan kutlar sevgi ve saygılarımı sunarım.

Sacit BATURALP
Meslektaşınız, İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Yıllar önce tanıdığım Sayın Akyol'un yıllar sonra değerinden bir şey kaybetmeden, hatta özlemini duyduğumuz bir bakan olarak, Hodri Meydan'daki görüşünüz ve açıklamalarınız biz eğitimcileri mutlu kıldı. Sizleri kutlar, saygılar sunarım.

Mehmet YILMAZ
Emekli Öğretmen , İZMİR

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı
Karşılıksız emrinizdeyim.

İrfan AKKUM
Emekli Öğretmen, Rehber, İZMİR

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sayın Bakanım, cumartesi akşamı televizyonda yaptığınız konuşmayı dinledim. İmam-Hatip Lisesi Müdürü olarak çalışmalarınızı ve fikirlerinizi içtenlikle destekliyor, saygılar sunarım.

Muzaffer KARAÇOR
İmam-Hatip Lisesi Müdürü, GÖRDES

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Millî Eğitim ile ilgili görüşlerinizden dolayı sizinle kıvanç duyuyoruz. Tebrik eder, saygılar sunarım.

Süleyman AKYÜZ
Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğr. ANTALYA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Düşüncelerinizin, yapmak istediklerinizin hayranıyım. Hodri Meydan'daki tavır ve konuşmalarınızla Bakanlığınızın bir mensubu olarak şeref duydum. Başarı dilekelerimle saygılarımın kabulünü arz ederim.

Bekir İLYASOĞLU
Kubilay Lisesi Müdürü, MALATYA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Mümtaz şahsınızın temsil ettiği Bakanlığınızın bir öğretmeni olarak, sizinle gurur duyduğumu binlerce kez yineler, savunduğunuz fikirlerinizin gerçek bir uygulayıcısı olarak saygılarımı arz ederim.

Meral KÜÇÜKEBE
Atatürk Lisesi İngilizce Öğretmeni, NAZİLLİ

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

2 Mart 1991 Cumartesi gecesi Hodri Meydan Programında yapmış olduğunuz söyleşide, Bakanlığımızın gerçeklerini dile getirmenizden ve dertlerine sahip çıkmanızdan bir Millî Eğitimiçi olarak gurur duydum, mutlu oldum.

Cenabı Allah başarılarınızı daim kılsın. Saygılarımla.

İlhami MARANGOZ
Tınaztepe Lisesi Müdürü, ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı
Sayın Bakanım,

Cumartesi günü Hodri Meydan Programındaki konuşmanızdan dolayı sizleri yürekten kutlarım. İçimizdekilere, gönlümüzdekilere tercüman oldunuz. Daha da üstün başarı dilekleriyle sonsuz sevgi ve saygılar.

Celâl ARIKAN
Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu Türkçe Öğretmeni
ANTAKYA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sayın Bakanım, göreve başladığınız andan itibaren, öğretmeni lâıyk olduğu itibara kavuşturmak konusunda yaptığınız çalışmalar, büyük önder Atatürk'ün birleştirici, kaynaştırıcı, bütünleştirici ve çağdaştırıcı İlke ve İnkılâpları konusunda da açık onurlu, güvenilir ifadeleriniz ve icraatınız bize güç kaynağı olmaktadır. Size yürekten bağlılığımızı ve en derin saygılarımızı sunuyoruz.

Aylin YÜKSEL
Okul Müdürü, Olgunlaşma Enstitüsü Öğretmenleri A
ANTALYA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

2 Mart 1991 tarihinde Hodri Meydan Programında değerli sözlerinizi zevkle dinledik. Bakanımızın yanımızda olduğunu bir kez daha hissetmek çalışmalarımıza destek olacak en büyük kaynaktır. Aynı duyguları paylaşan tüm öğretmenler adına sizi saygıyla selâmlıyoruz.

Salih HAZIRCI
Öğretmen, İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

2 Mart 1991 Cumartesi akşamı televizyonda hazırlanan Hodri Meydan Programını dikkat ve ilgi ile izledim. Türk Millî Eğitiminin amaçları doğrultusunda lâik, demokratik ve hukuk devleti prensiplerine uygun, çağdaş, Atatürk İlke ve İnkılâpları doğrultusunda vermiş olduğunuz tatminkâr mesaj, Türk Millî Eğitimiçisi olan biz öğretmenleri gururlandırmıştır. Çeşitli etkenlerle çökertilmeye çalışılan Türk Millî Eğitim Sistemi Zatialinizin azimli, kararlı çabalarınızla istenilen düzeye ulaşabilmiştir. Yüksek şahsiyetinize şükranlarımızı sunarız. Saygılarımla.

Turgut SEVİMLİ
Ahlat İlçesi Yılın Öğretmeni, BİTLİS

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Cumartesi günü akşamı Hodri Meydan Programındaki cesaretli ve açık konuşmanızdan dolayı, otuz yıllık bir eğitimci olarak sizi içtenlikle kutlar, sağlıklı ve başarılı çalışmalarınızın devamını diler, saygılar sunarım.

Remzi BAŞAK
Emekli Millî Eğitim Müdürü, BURSA

Saygıdeğer Bakanım,

Hodri Meydan Programında sunduğunuz ve savunduğunuz fikirlerin, özünde Atatürkçülüğü yoğurmuş şahsınızda bizce ilk kez, millî bir makamda duyurulması, biz öğretmenleri son derece mutlu etti. Size güveniyoruz. Sevginize, güveninize lâyık olacağız.

Saygılarımızla.

Güllük İlkokul Müdürü ve Öğretmenleri
Milâs-MUĞLA

Sayın Bakanımız,

Hodri Meydan'daki coşkulu ve içten konuşmanız sonunda, çocuklarımızın ve geleceğimizin emin ellerde oluşunun hazzını tattık. Mutluyuz. Size güveniyoruz. Sizinle birlikteyiz.

Saygılarımızla.

Güllük İlkokulu Okul-Aile Birliği Başkanı
Milâs-MUĞLA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan'daki konuşmanız bizleri ihya etti. Vatan size de minnettardır. Saygılarımla.

Yetkin YAZICI
İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

İnsan olmanın gururunu yaşadık. Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Rüşti GÜRSOY - Ayhan ÖZKAN
ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Her konuşmanızı olduğu gibi Hodri Meydan Programını da büyük zevk, heyecan ve gururla izledim. Atatürk İlke ve İnkı-lâplarına sahip çıkışınızı büyük coşku ile alkışlıyorum. İnan-dığımız lâik ve cumhuriyetçi yolda sonsuz başarılarınızın ve icra-tınızın devamını diler, saygılar sunarım.

Ayla YÜCEL
ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sayın Bakanım, ben sizin partinizden değilim. Yani ANAP sempatizanı değilim. Fakat Uğur Dündar'la yapmış olduğunuz Hodri Meydan Programında lâikliği tam anlamıyla benimsedi-ğiniz, Atatürk İnkılâpları ve lâikliği savunduğunuz için sizi can-dan kutlar, sevgi ve hürmetlerimin kabulünü dilerim.

Hayati ÇELİK
9 Eylül Gazetesi Sahibi, EDREMIT

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan Programında, 10-15 kişilik bir dost grubu ile sizi izledik. Kararlı, kendinden emin ve inançları doğrultusunda hareket eden büyük bir devlet adamını izlemek bana gurur verdi. Kararlılığınızın ve başarılarınızın her zaman bu denli güçlü olması dileğiyle saygılarımı sunarım.

Aslan BABAL
*Ar Tekstil Sanayii Ticaret A.Ş.,
İSTANBUL*

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan'daki konuşmanızı sonuna kadar, hem ağladım, hem dinledim. Allah seni ve senin gibi düşünenleri muvafak etsin. Amin. Türkiye Cumhuriyetinin yüzde doksanı Müslümandır. Yüzde on dinsizler, Müslümanlarla ve dinimizle uğraşmışlardır. Şüphesiz, Allah dinsizlerin cezasını verecektir. Allah yardımcınız olsun, daha büyük mevkiler ihsan etsin. Amin.

İbrahim CAMAN
İnşaat Müteahhidi, ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Millî Eğitimin çağdaşlaşması konusunda bilinçli, kararlı mücadelenizi destekliyor, en derin saygılarımı sunuyorum.

Hacer GEREZ
Bir Veli, BURSA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan Programındaki çok başarılı izahlarınızdan dolayı candan kutlar, hürmetlerimi sunarım.

Gültekin TÜRKSOY
Avukat, BOLVADİN

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

13 yıl Millî Eğitimde, 10 yıl özel öğretim kurumlarında öğretmenlik yapan bir eğitimciyim. Cesur ve mert davranışlarınız ve lâik kişiliğinizden dolayı kutlarım. Böyle bir Millî Eğitim Bakanının yanında olmaktan gurur duyar, saygılarımı sunarım.

Mustafa Necati ÜSTÜNDAĞ
ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Bu akşam Hodri Meydan'da göğsümüzü kabartan açıklamalarınız, yıllarca gönlümüzde yatan eğitim düzeninin yapılacağı müjdesini verdiği için sizi candan kutlarım.

Mustafa Sıtkı DEMİR
ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sayın Bakanım,

2 Mart 1991 tarihindeki Hodri Meydan'da sizi heyecanla izledim ve çok duygulandım. Ulu Allah'tan size uzun ömürler diler, Bakanlığınızın devamlı sabırlarla dopdolu, başarıya ulaşmasını saygılarımla arz eder, sevgilerimin kabulünü istirham ederim.

Celâlettin AKYÜZ
Yorgancılar Derneği Başkanı, İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan'daki mesajınız için sizi kutluyor, başarılarınızın devamını dileğiyle saygılar sunuyorum.

Abdurrahman KURTARSLAN
Tekniker Dernekleri Fed. Gn. Bşk., ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sayın Bakanım, Hodri Meydan'daki o güzel konuşmanız bizi tarifi mümkün olmayacak kadar sevindirdi. Başarılar dilerim.

Hüseyin ÖZKAN
İlköğretim Okulu Hizmetlisi, ILGAZ

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Değerli Bakanım, dün gece TV'deki konuşmanızla ilgili olarak içimden "ağzınıza sağlık" demek geldi.

Dileğim, bahsettiğiniz kırk bin kitabı da bastırıp, yaygınlaştırmamızdır.

Başar ŞENEL
ANKARA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sayın Bakanım, her zaman ve son Hodri Meydan'daki konuşmanızdan dolayı sizi tebrik eder; yalnız kitapçık ile değil, TV ve basındaki görüntü ve görüşlerinizin belirtilmesi ile memleketimizin çağdaşlığa daha yakınlaştırılacağına inanmakta olup, başarılarınızın devamını veli olarak destekliyorum. Saygılarımla.

İhsan Tevfik ERCELEN
Bir Veli, İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sayın Bakanım, Hodri Meydan Programına katılmanız ve çok önemli konuları çok güzel cevaplandırmanızdan, özellikle Programın sonuna doğru yaptığınız konuşmalardan dolayı size teşekkür eder, saygılar sunarım.

Sırrı EZDEMİR
Altınekin Lisesi Öğrencileri Koruma Der. Bşk. KONYA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Atatürk İlkelerine olan bağlılığınız ve Türk toplumunun çağ-
daş medeniyete ulaşması için göstermiş olduğunuz inançlı ve
azimli çalışmalarınızdan dolayı sizi candan kutlar, sağlık ve ba-
şarılar dilerim.

Ali BULUT
Karşıyaka, İZMİR

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan Programındaki konuşmalarınızı memnuniyet-
le dinledim. Sizi kutlar başarılar diler saygılar sunarım.

Doğan ER
İSLAHIYE

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Lâik, demokratik Atatürk Cumhuriyetinin Sayın Millî Eği-
tim Bakanını saygı ile selâmlıyorum.

Dr. Cahit GÜRSES
Belediye Başkanı
KIRŞEHİR

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Televizyondaki Hodri Meydan Programında konuşmanızı il-
gi ile izledim. Son derece gururlandım, başarılarınızın devamını
diler, saygılarımı sunarım.

Ufuk KANLIKAYA
ANAP İl Sekreteri, TRABZON

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan Programındaki Atatürk ve lâiklik hakkındaki
cevaplarınızı çok beğendim. Saygılarımı sunarım.

Ahmet TASAL
SHP'li Emekli Öğretmen, İZMİR

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Bu akşamki Hodri Meydan Programındaki konuşmanızı kı-
vançla dinledim. Allah sizi bu millete başılsın. Ömrünüz
uzun olsun. En içten duygularla başarılar dilerim.

Mehmet Rifat APA
S.H.P. Üyesi , ADANA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

2 Mart 1991 tarihinde Hodri Meydan Programında vermiş
bulduğunuz lâiklikle ilgili söyleşinizin yobazlara ders olaca-
ğını umar, sizin gibi Atatürkçü yöneticilere ihtiyacımız olduğü-
nu vurgular, sizleri candan kutlarım.

Muzaffer BAŞER
Malî Müşavir, SHP Akyazı İlçe Başkanı, SAKARYA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Televizyondaki Hodri Meydan Programında konuşmanızı ilgi ile izledim. Son derece gururlandım, başarılarınızın devamını diler, saygılarımı sunarım.

Tufan AYDOĞAN
ANAP Merkez İlçe 2. Başkanı, TRABZON

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan Programında yıllardan beri özlediğimiz, Millî Eğitim Bakanlığından duymak istediğimiz sözleri sizden duyduk. Sizlere kasabam ve Türk İslâm âlemi için teşekkür eder, görevinizin daim olmasını Cenabı Allah'tan niyaz eder, ellerinizden öperim.

Polat GEVREK
Büyükkabaca Belediye Başkanı, ISPARTA

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

2 Mart 1991 Cumartesi günü TV'deki Hodri Meydan Programında yapmış olduğunuz Atatürk devrimlerinden özellikle lâiklik ve milliyetçilik ilkelerindeki savunma ve görüşlerinizden dolayı zatîalinizi kutlar, saygılar sunarım.

Benoz ÖZKAN
SHP Büyükçekmece İlçe Başkanı, İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Televizyon Programındaki fikir ve çalışmalarınızı candan desteklediğimizi bildirir, sevgi ve saygılarımızı sunarız.

Gülengül GİRAY
Şişli Yeşiller Partisi İlçe Başkanı, İSTANBUL

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Televizyondaki Hodri Meydan Programında konuşmanızı ilgi ile izledim. Son derece gururlandım, başarılarınızın devamını diler, saygılarımı sunarım.

Zeki TÜRKMENOĞLU
ANAP İl Yönetim Kurulu Üyesi, TRABZON

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Sayın Bakanım, 2 Mart 1991 akşamı Hodri Meydan Programında yapmış olduğunuz cesaret verici konuşmalarınızdan dolayı kanayan yaramıza parmak bastınız. Sizleri bu konuda kutlar, saygılarımı sunarım.

İbrahim DEĞİRMENÇİ
Yenipazar Belediye Başkanı, BİLECİK

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Hodri Meydan Programındaki görüşlerinizi yürekten destekliyorum. Başarılar diler, saygılar sunarım.

Hasan DESTİCİ
ANAP İl Başkanı, ÇANKIRI

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Televizyondaki Hodri Meydan Programında konuşmanızı ilgi ile izledim. Son derece gururlandım. Başarılarınızın devamını diler, saygılar sunarım.

Osman ASLAN
ANAP Merkez İlçe Başkanı, TRABZON

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

Televizyondaki Hodri Meydan Programında konuşmanızı ilgi ile izledim. Son derece gururlandım, başarılarınızın devamını diler, saygılarımı sunarım.

Ali İMAMOĞLU
ANAP Merkez İlçe Sekreteri, TRABZON

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

2 Mart 1991 Hodri Meydan Programınızdaki konuşma ve cevaplarınız bizleri son derece tatmin etmiştir. Sizleri tebrik eder, başarılarınızın devamını dilerim.

Hayrettin ÖZKILINÇ
ANAP Merkez İlçe Başkanı, AFYON

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

TV'nin Hodri Meydan Programı içinde Yüce Milletimize vermiş olduğunuz mesaj, toplumun her kesiminde takdirle ve şahsınıza övgüyle karşılanmış, o Programı izleyemeyen, sizin fikirlerinizi dinleyemeyenler için ve o güzel, aydınlatıcı, öğretici ve yol gösterici sözlerinizin unutulmaması ve tarihe mal olması için bir kitapçık halinde milletimize ve bilhassa gençliğimize belge olarak sunulmasının uygun olacağı kanısında olduğumu bildirir, en derin sevgi, saygı ve hürmetlerimi sunarım.

Abbas İNCEAYAN
ANAP İl Başkanı, BOLU

Sn. Avni Akyol
Millî Eğitim Bakanı

2 Mart 1991 tarihinde televizyondaki Programınızı izledim. Konuşmanızı her düşüncenizle kabul etmediğimi size bildirmek isterim. Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde bir Millî Eğitim Bakanının böyle önyargılı ve peşin hükümlü olabileceğini de zannetmiyorum. Peygamberimizin Veda Hutbesine atfen söylediğiniz sözlerinizin Veda Hutbesi ile alâkası olmadığı kesindir. Bu yüzden bunun ispatı ile ilgili olarak size bir adet Veda Hutbesi yolluyorum. Eğer gerçekten önyargılı ve peşin hükümlü olmazsanız bu Veda Hutbesini baştan sona okuyunuz. 55 milyon insanın önünde sizin yaptığınız gibi bir müdahaleyi Avrupa'da bir Millî Eğitim Bakanı yapsa, orada yer yerinden oynar. Ama, bizim ülkemizde gerçek demokrasi ve âdil bir TRT olmadığından dolayı, meydanlardaki kamuoyu yanlış bir şekilde yönlendirilmektedir. Veda Hutbesi ile ilgili yanlış beyanınızı düzeltmenizi arz eder, demokrasilerde Devletin resmî ideolojisinin olmadığına Avrupa'nın umumî görüntüsü olduğunu hatırlamanızı ister, bilgilerinize arz ederim.

M. Ali ACAR
Refah Partisi İl Başkanı, AYDIN

Sayın Bakanım,

2.3.1991 tarihinde Televizyonda yayınlanan Hodri Meydan Programında ifade ettiğiniz "Ey nâs, aşırı olmaktan, ifrattan sakının. Evvelkilerin mahvolmalarına sebep, dinde aşırı olmalarıdır" hadisi şerifi; Osman KESKİOĞLU ve A. Himmet BERKİ tarafından yazılmış olan "Hz. Muhammed'in Hayatı" adlı kitabın 11. baskısında "Veda Hutbesi" içerisinde yer almaktadır.

Adı geçen yazarlar, söz konusu eserin 420, 421 ve 422. sayfalarında VEDA HUTBESİ'nin metnini vermiş ve 422. sayfanın son paragrafında da şu açıklamayı yapmışlardır:

"Hutbe hiçbir râvî tarafından tam bir bütün halinde birbirine bağlı olarak kaydolunmamıştır. Biz muhtelif yerlerden topladık. En geniş olarak (İkdü'l Ferîd) kaydeder. Müteaddit günlerde tekrarlanmış parçalar da vardır.

Söz konusu hadis, muteber hadis kitaplarından olan Sünen-i İbn Mace'nin Kitabı'l Menasik bölümünde de bulunmaktadır. Hadiste; Hz. Peygamberin İbn-i Abbas'a çakıl taşı toplamasını söylediği, 7 taş toplayarak Peygamberimize verdiği, Peygamberimizin bunun gibi cemrelerin taşlanması söyleyerek taşları cemreye (şeytan) atmaya başladığı ve şöyle dediği naklediliyor. "Ey insanlar! Dinde aşırı gitmekten sakının. Çünkü sizden öncekileri, dinde aşırı gitmeleri helâk etti." Bu rivayetten; hadisin Veda Haccı'nda Mina'da şeytan taşlama esnasında söylendiği anlaşılmaktadır.

KESKİOĞLU ve BERKİ'nin de ifade ettiği gibi Veda Hutbesi'nin; Veda Haccı esnasında ve müteaddit günlerde söylenmiş bölümleri vardır. Ancak, halk arasında yaygın olarak sadece Arafat'ta söylenen bölümleri Veda Hutbesi olarak bilinmektedir. Bahse konu Hadisin Veda Hutbesi'nde bulunmadığı iddiasının da bu ayrıntının dikkate alınmamasından kaynaklandığı tahmin edilmektedir.

Arz ederim.

Halil HAYIT
Din Öğretimi Genel Müdürü

T.C.
BAŞBAKANLIK
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Din İşl. Y.Krl. Bşk.
Sayı: 10/214-1/456
Konu:

21 Mart 1991

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı)

İLGİ: 21.3.1991 gün ve 320. PROG.D. Bşk. Din. Öğ. Prg.
Şb. Md.-566 sayılı yazınız.

Hz. Peygamber (s.a.)'in hicretin 10. yılı edâ ettiği hac farızası esnâsında Arife günü Arafat bölgesindeki Cebel-i Rahme denilen tepenin eteğinde irad buyurduğu hutbesinde "... **Bilmiyorum, belki bu seneden sonra, sizinle burada bir daha beraber olamayacağım... Yarın beni sizden soracaklar, ne dersiniz?...**" gibi sözlerle âdetâ ashabıyla vedalaşmış ve gerçekten bu sözlerinden 81 veya 82 gün sonra vefat etmiş olması sebebiyle Resûlullah (s.a.)'ın bu haccına "Vedâ Haccı" bu hac esnasında irad buyurduğu hutbelere de "Vedâ Hutbesi" denilmektedir.

Veda Hutbesi, Arife günü Arafat bölgesinde irad edilen bir tek hutbeden ibaret değildir. Resûlullah (s.a.) Kurban Bayramının 1'nci ve 2'nci günlerinde öğle namazından sonra Mina'da da iki hutbe irad etmiştir. Ancak bunlardan hiçbiri, o anda yazı ile kaydedilmediği gibi, bir bütün olarak, tek kişi tarafından rivayet de olunmamıştır. Başta Kütüb-i Sitte olmak üzere, Resûlullah (s.a.)'ın sözlerini toplayan muhtelif hadis kitaplarında İbn Ömer, İbn Abbas, Câbir, Ebû Bekre ve Ebu Ümame... gibi bir çok sahabe tarafından parça parça rivayet olunmuştur. Yani, her biri hıfzedebildiği kısımları nakletmişlerdir. Bu sebeple çeşitli hadis kitaplarında da toplu halde bütün olarak değil; bu kitaplardan her birinin tasnif metoduna göre, değişik başlıklar altında, parça parça nakledilmiştir. Ancak daha sonraları yazılan İbn Hişâm'ın es-Sire'si; İbn Abdi'l-Berr'in İkdü'l-Ferîd'i gibi siyer ve

yer ve İslâm Tarihlerinde bu rivayetler, kısmen bir araya getirilmiştir.

Resûlullah (s.a.) in "Ey insanlar, dinde aşırılığa ifrata gitmeyiniz, Sizden öncekileri dinde aşırı gitmeleri helak etti..." anlamındaki sözleri, Veda Haccı esnasında Kurban Bayramının ilk günü sabahı Akabe Cemresi'ne taş atarken söylediği İbn Abbas (r.a.) tarafından rivayet edilmiştir. (Sünen-i İbn Mâce, K. Menasik, Bab: 63 Hadis No: 3029; İbn Kayyim, Zadı'l mead, C.1, Sh. 473, Kahire, 1373/1953, Kamil Miras, Tecrid-i Sarih Tercemesi, C. 10, Sh. 395-407, Ank., 1982)

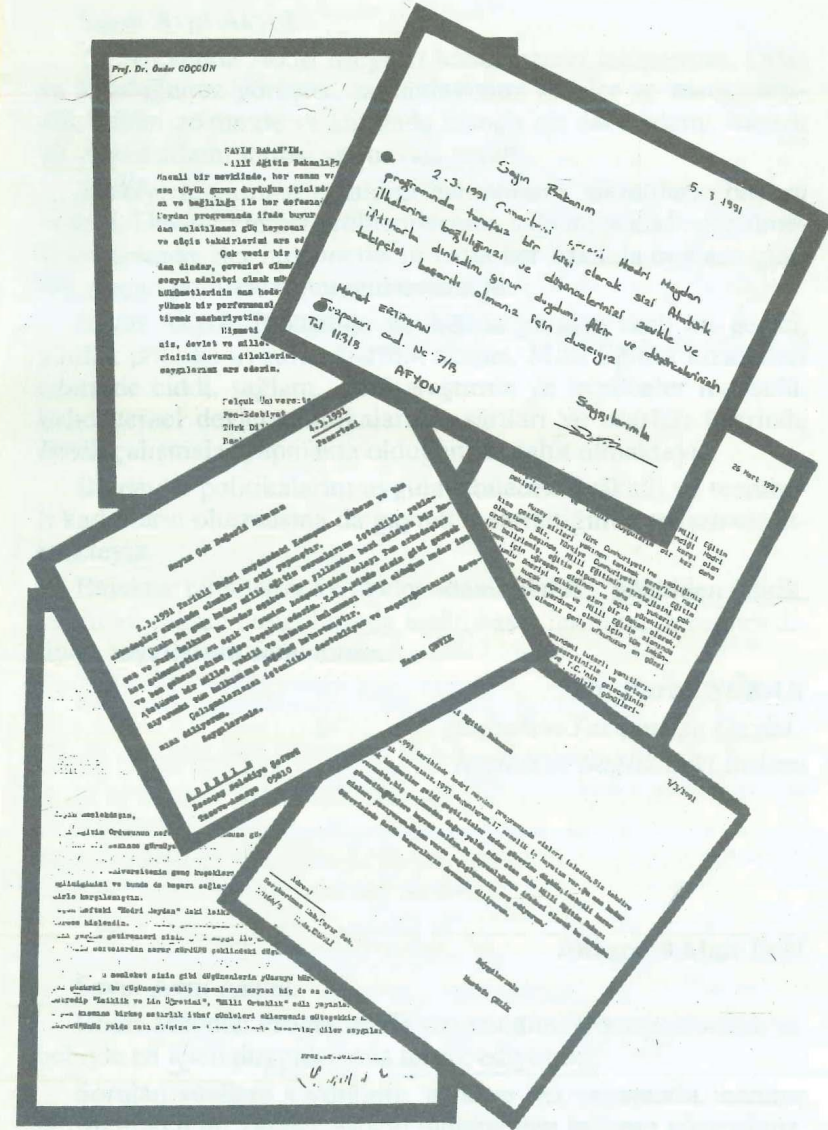
Ancak, önemli olan bu sözlerin nerede söylendiği değil; Resûlullah (s.a.) in sözü olup olmadığıdır. Bu sözlerin Hz. Peygamber (s.a.) tarafından söylendiği, onun sözleri olduğu sahih rivayetlerle sabittir. Böyle olduktan sonra, Veda Hutbesi'nde veya bir başka hitabesinde söylemesinin, bir önemi yoktur. Esasen gerek Veda Hutbesi'nin, gerek diğer sözlerinin tamamı, bize ulaşmış da değildir.

Bilgilerinize arz ederim.

BAŞKAN ADINA

İrfan YÜCEL

Din İşleri Yüksek Kurulu Bşk. V.

MEKTUPLAR

Ankara, 4 Nisan 1991

Sayın Avni Akyol,

Televizyonda Hodri Meydan konuşmanızı takip ettim. Ortaya koyduğunuz görüşler, savunduğunuz fikirler ve hareketleriniz, benim gözümde ve kafamda inançlı bir dava adamı, kararlı bir devlet adamı intibai ve havası yarattı.

Türkiyemizin maruz kaldığı buhranların, sıkıntıların başlıca nedeni, Devletin temel problemlerinin, sağlam şekilde çözülmesi konusunda, her hükümetle ve hatta her bakanla değişen günlük, geçici politikaların uygulanmasıdır.

Sayın Akyol, Bakanlığa geldiğiniz günden beri, bu geçici, günlük politika uygulamalarının aksine, Millî Eğitim hizmetleri üzerinde ciddi, sağlam, ilmî araştırma ve tecrübeler mahsulü, kalıcı temel devlet politikalarının şartları ve esasları üzerinde örnek çalışmalar yapmakta olduğunuza şahit olmaktadır.

Bu devlet politikalarını uygulayabilecek liyâkatlı ve tecrübeli kadroların oluşmasına da gayretler sarfettiğinizi müşahade etmekteyiz.

Emektar bir siyaset ve devlet adamı olarak; gönülden tebrik, takdir ve şükran duygularıyla üstün başarılarınızın devamını diliyorum, saygılarımı sunuyorum.

Dr. Faruk SÜKAN

*Başbakan Yardımcısı, Devlet,
İçişleri ve Sağlık Eski Bakanı*

Ankara, 3 Mart 1991

Sayın Avni Akyol,

Hodri Meydan Programında sizi izledim. Konuşmalarınız sebebiyle en içten duygularıyla tebrik ediyorum.

Sorulan suallere verdiğiniz, açık ve net cevaplarla, inanmış ve Atatürkçü bir Devlet Adamı olduğunuzu herkese gösterdiniz. Düşüncelere, fikirlere ferahlık getirdiniz.

Sağlık ve başarı dilekleriyle selam ve saygılarımı takdim ediyorum.

Dr. Baha AKŞİT

Denizli Eski Senatörü

İstanbul, 22 Nisan 1991

Sayın Avni Akyol,

Türk Millî Eğitiminin çağdaşlaşmasına, Atatürk'ün lâik ve medeniyetçi hedefinden saptırılmasına yönelik akımların kaynaştığı ve Devletin bekasının temel taşı olan aydınlık, ileri düşüncelerin nerede ise bir kusur gibi gösterilmek istendiği bir ortamda, Millî Eğitimimizi, Atatürk İlkelerine ters bir istikamete sürüklemek isteyen girişimlere karşı, büyük bir şevk, azim ve heyecanla yürüttüğünüz mücadeleden ötürü, en içten tebrik ve teşekkürlerimi kabul etmenizi ve bu savaşta hiçbir zaman yalnız olmadığınızı ve yalnız bırakılmayacağınızı her an hatırlamanızı rica ederim.

Yalın EREZ

Türkiye Odalar Birliği Başkanı

Ankara, 4 Mart 1991

Sayın Bakanım,

ATATÜRK ilkelerine bağlı, çağdaş eğitim sistemini gerçekleştirmek hususundaki gayretlerinizi bütün samimiyetimle candan kutlar, sonsuz saygılarımın kabulünü arz ederim.

ATATÜRK güneşimiz, ilke ve idealleri ışığımızdır. Başka güneş, başka ışık aramayalım. Saygılarımla.

Zafer BOZKURT

Emekli Tuğgeneral

Ankara, 3 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Dün gece, Uğur DÜNDAR'ın TV'deki "Hodri Meydan" Programını izlerken inançlı, cesur, kendinden emin, yetki ve sorumluluklarının bilincinde olarak temsil ettiğiniz o yüksek makamın şeref ve mehâbetine gölge düşürmediğinizi müşâhade ederek, kıvanç duydum.

O yüce makamı, Zatiâlinizin tam hakkıyla ve görev aşkı ile temsil etmenizin takdiri, gönlümü inşirâh ile kapladı ve ben bu inşirah havasını teneffüs ettim.

Siz, bir gaza meydanında, gazâ sancağını en yücelerde tutarak taşıyan millî kahramanları hatırlatıyordunuz.

İçinde bulunduğunuz görev ortamının bir gazâ veya meydan-ı hamiyet olduğu inancı ile, Yüce Atatürk'ün İlke ve İnkı-lâplarından "Lâiklik ve Din Eğitimi"nin O'nun çizdiği yolda yürümesinin en ateşli müdâfii idiniz. Öyle ümit ederim ki lâiklik ilkesinin uzun süreden beri ortalıkta görünen karanlık ağzların dilinde uğramakta olduğu erozyonu, sizin sarsılmaz imanlı cepheniz durduracak ve yüce Atatürk'ün ruhu Tanrı katındaki yerinden kalkarak, sahip olduğunuz bu inanç ve ilhamın ağaran fecrinde sizi kutlamaya gelecektir kimbilir, belki de gelmiştir.

En derin sevgilerimle birlikte sonsuz saygılarımı sunuyorum Sayın Bakanım.

Sadri KARAKOYUNLU

Emekli General

Konya, 3 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Millî Eğitim Bakanlığı gibi devletimizin son derece önemli bir mevkiinde, her zaman varlığından emin olduğum ve şahsen büyük gurur duyduğum, içinizdeki engin Atatürk sevgisi, saygısı ve bağlılığı ile her defasında ve son kere dün akşamki Hodri Meydan Programında ifade buyurduğunuz açıklamalarınızın tarafımdan anlatılması güç heyecanı içerisinde, en derin şükranlarımı ve nâçiz takdirlerimi arz ederim.

Çok veciz bir tarzda belirttiğiniz gibi yobaz olmadan dindar, şovenist olmadan milliyetçi, komünist olmadan da sosyal adaletçi olmak mümkündür ve kanaatimce siz, Cumhuriyet hükümetlerinin ana hedeflerinden birisini oluşturan bu gerçeği, yüksek bir performansla kuvveden fiile, yazıdan söze intikal ettirmek mazhariyetine ulaştınız.

Hizmeti 24 yıla yaklaşan bir eğitimci olarak bendeniz, devlet ve millet yolundaki Atatürkçü gayret ve teşebbüslerinizin devamını dileklerle her türlü emirlerinizi bekler, derin saygılar arz ederim.

Prof. Dr. Önder ÖKÇÜN

Selçuk Ü. Fen-Ed. Fak. Dekanı

İstanbul, 7 Mart 1991

Sayın Meslektaşım,

Aynı "Eğitim Ordusu"nun neferleri olduğumuza göre, size meslektaşım şeklinde hitap etmekte bir sakınca görmüyorum.

Üniversitenin genç kuşaklarının çeşitli sorunlarına samimi şekilde eğildiğinizi ve bunda da başarı sağlayıp onların gönlünde taht kurduğunuzu takdirle karşılamıştım.

Geçen haftaki "Hodri Meydan"daki lâiklikle ilgili görüşleriniz karşısında son derece hislendim. Şekilsiz, gösterişsiz ve yapmacıksız şekilde dinimizin icaplarını yerine getirenleri, sizin gibi saygı ile karşılıyorum. Ve gene İslâm dininin en fazla sofatardan zarar gördüğü şeklindeki düşüncelerinize de aynen katılıyorum.

Bu memleket, sizin gibi düşünenlerin yüzüsuyu hürmetine ayakta duruyor. Çok şükür ki, bu düşünceye sahip insanların sayısı hiç de az değil.

Lütfedip "Lâiklik ve Din Öğretimi", "Millî Ortaklıklar" adlı yayınlardan bendenize de kapak kısmına birkaç satırlık ithaf cümleleri ekleyerek gönderirseniz müteşekkir kalırım.

Yürüdüğünüz yolda Zatiâlinize en içten hislerle başarılar diler, saygılar sunarım.

Prof. Dr. Selman USLU
İ.Ü. Orman Fakültesi

İstanbul, 6 Mart 1991

Sayın Akyol,

"Hodri Meydan" Programındaki konuşmanızı takip ettim. Çok duygulandım. "Temel Eğitim"in "sekiz yıl"a çıkarılması gayretlerinizde bir an önce başarıyla ulaşmanız için niyazda bulunuyorum ve bu vesile ile elli yaşındaki bir olayı size naklediyorum.

Şimdi seksen iki yaşımı bitirmiş bir emekli üniversite hocasıyım. 1959 yılı Şubat ayında on iki kişilik bir gurup EĞİTİM MİLLÎ KOMİSYONU adı ile bütün masrafları Rockefeller-Ford Vakfı tarafından karşılanmak üzere altı aylık bir dünya turu yapmıştır. Ben de İTÜ temsilcisi olarak bilim heyetinde idim.

Japonya'dan başladık. USA'ya -batı, doğu-geçtik, sonra sırası ile İngiltere, Fransa, İtalya, Almanya, Avusturya okul sistemlerini esaslı şekilde inceleyerek, sonunda bu incelemeleri Viyana'da bir rapor haline getirdik.

NETİCE:

Mecburi Temel Eğitim Türkiye'de 8 yıl olmalıdır (1960).

Başarı dileklerimi tekrarlayarak ve sonsuz sevgilerle.

Prof. Dr. Mukbil A. GÖKDOĞAN
İTÜ Y. Mühendis-Mimar

Çınarcık, 3 Mart 1991

Sayın Bakan Akyol,

2 Mart 1991 akşamı Hodri Meydan'daki Din ve Lâiklik hakkındaki konuşmalarınızı heyecanla izledim. Sorunun cehaletten kaynaklandığı bir gerçektir. Din adına hareket edenler kesinlikle dinin gerçeklerini bilmemektedirler. Aydınlar ise onlara doğru öğretecek Din Bilgisinden yoksundurlar.

Görülüyor ki, siz de Atatürk gibi yayınladığınız eserlerle aydınlatmayı yeğlemiş bulunuyorsunuz. Saygılarımla.

Prof. Dr. Mehmet Akçay
A.Ü.Tıp Fakültesi Emekli Öğretim Üyelerinden

Ankara, 11 Nisan 1991

Değerli Bakanım,

Televizyonda "HODRİ MEYDAN" Programındaki kararlı, inançlı konuşmanızı izledikten sonra içim büyük bir huzura kavuştu. İnandım ki; Türk Millî Eğitimi, güçlü, imanlı bir eldedir. Konuşmanızla, tavrınızla Atatürk Cumhuriyetinin gücünü, imanını dile getirdiniz. Ve inanıyorum ki: Türk Milletinin büyük çoğunluğu sizin bu fikirlerinizi paylaşmaktadır. Yine inanıyorum ki: Atatürk Cumhuriyeti, ona inananların gayret ve fedakârlıklarıyla güçlenecektir. Zaten Atatürk, Cumhuriyeti kendisine inananların uyanık bekçiliğine emanet etmemiş midir? Gerçekte hedef alınan siz değil, sizin temsil ettiğiniz milliyetçi, medeni-

yetçi, Atatürkçü düşüncedir. Bu düşünce, bir güneş gibi, ona karşı duranları elbette bir gün yakacaktır.

Sayın Bakanım, sizi sindirme politikaları, bu televizyon programıyla boşa çıkmıştır. Size saldıranlar bilmeliler ki; bu ülkede bir Avni Akyol değil, binlerce Avni Akyollar vardır. Onun için, bu kara güçlere diyoruz ki; buyrun HODRİ MEYDAN.

Şimdi başka bir kuruluşta görevli olsam bile, yıllarını Türk Millî Eğitimine vermiş bir meslektaşınız olarak, kendimi sizin bir parçanız sayıyorum.

Saygılarımla...

Cahit ÖZDOĞAN

Atatürk Araştırma Merkezi Genel Sekreteri

İstanbul, 3 Mart 1991

Değerli Bakanım,

Hodri Meydan Programında, sizi, eşim ve ben büyük bir mutlulukla izledik. Yıllardır benimsediğiniz, savunduğunuz fikirleri aynen büyük bir inançla açıklarken, kendinize olan güveni ve yaptığınız işten duyduğunuz gururu bütün açıklığı ile gördük.

Sizi içtenlikle kutluyor, üstün başarılarınızın devamı dileğiyle sevgi ve saygılar sunuyoruz.

Rahmi ÖNEN

*Denizcilik Bankası Yönetim Kurulu Üyesi
İSTANBUL*

Halfeti- Şanlıurfa, 5 Mart 1991

Sayın Avni Akyol,

Güler yüzünüz, simanızın fizikî yapısı, 40 yıl gibi bir ömür boyu meslekî hayatınızdaki başarılarınız, eğitimin, öğretimin zirvesine kadar zaman içinde olgun, kâmil, soğukkanlı, yapıcı, inandırıcı konuşmalarınızla Türkiye Cumhuriyetinin temel ilkesini teşkil eden kültürümüze A'dan Z'ye kadar vakıf olma sebebi ile Zatiâlinizin hayatını tetkik ettim.

Eğitim icraatınızı takip ediyorum, konuşmalarınızı dinliyorum ve izliyorum. Şahsınızı ve Bakanlıktaki samimî görevinizi seviyorum.

Tam ve mükemmel olarak HOCALIK vasfını üzerinizde bulunduruyorsunuz.

Sağlık ve afiyetiniz ile Türk kültürüne hizmetinizin devamını Cenabı Allah'tan niyaz eder, saygılar ve sevgiler sunarım.

Bekir Sıtkı BALKIS
Belediye Bşk. Halfeti

İstanbul, 17 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Öncelikle sizi güzel çalışmalarınız ve kamuoyuna TV aracılığı ile verdiğiniz "Çağdaş, Lâik Eğitim nedir? Ne değildir?" konusundaki özlü bilgileriniz ve başarılı diyalogunuz için kutlarım.

.....

Sevgi ve saygılarımı sunarım.

Yıldırım AKTUNA
Bakırköy Belediye Başkanı

İzmir, 26 Mart 1991

Sayın Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol Bey'e

Televizyondaki Hodri Meydan Programında konuşmanızı izledim ve çok mutlu oldum. Dile getirdiğiniz düşünce ve hisler sanki bana aitmiş, ben konuşuyormuşum hissine kapıldım. Bu durum bir Anavatan Partisi üyesi olarak benim için bir iftihar vesilesi oldu.

Çalışmalarınızda başarılar diler, sağlık ve mutluluklar temenni ederim.

Abdurrahim KALFA
ANAP Üyesi

Ankara, 8 Mart 1991

Sayın Bakanım,

"Hodri Meydan" Programındaki konuşmanızdan bir Türk olarak büyük gurur duydum. 30 yıllık basın hayatımda bir Millî Eğitim Bakanı'nın daha böylesine açık bir şekilde Atatürk İlkeleri ve lâiklik konusunda taraf olmasına -lütfen inanın- ilk kez tanık oluyorum.

Siyasî hayatınızdaki başarılarınız bizleri mutlu kılmaktadır.

Başarılarınızın devamını içtenlikle diliyor; saygılarımı sunuyorum.

Faruk ERBİL

Gazeteci, Tasvir Gazetesi Sahibi

İstanbul, 6 Mart 1991

Sayın AKYOL

Televizyonda çağdaş bir Millî Eğitim Bakanı olarak Atatürk İlkelerine ve bilhassa devam eden prensiplerinize uygun lâiklik konusundaki müspet görüşlerinizi bir Türk aydını olarak gönülden kutluyor ve sizi müsaadelerinizle tebrik ediyorum.

M. Zekâi BAYER

Y.Orman Müh.

İstanbul, 4 Mart 1991

Sayın ve Sevgili Bakanımız,

Televizyonda "Hodri Meydan" saatında konuşmalarınızı can kulağı ile dinledim.

Arslan gibi kükrercesine, hiç kimseye taviz vermeden, herkese açık alınla hesap verir gibi konuşunuz.

Sizi, candan kutlarım.

Bir insanda; gerçek yurt sevgisi, gücünü dürüstlükten alan cesaret, hadiselere hâkimiyet, son derece özverili çalışma ve

inandığı ilkeleri mertçe savunma gibi, herkese nasip olmayan üstün nitelikler bulunursa işte o insan, böyle sizin gibi konuşur...

O akşam sizi dinlerken inanınız ki, gözlerimden yaş geldi. Ertesi günü bizim câmiaya; "Akşam televizyonda Bakanımızın konuşmasını nasıl buldunuz?" diye sordum. Vallahi hepsi "Fevkalâde, fevkalâde" dediler.

Kanaatimiz odur ki; böyle her yönü ile MÜKEMMEL bir Millî Eğitim Bakanı, bir daha kolay kolay bulunamayacaktır.

Şimdi ben, emekli bir öğretmen olarak, ifade etmek isterim ki, ESERLERİNİZ EĞİTİM TARİHİNE ALTIN HARFLERLE YAZILACAK VE SİZ DE BU ESERLERİN SAHİBİ OLARAK DAİMA VAR OLACAKSINIZ.

Efendim, her Bakanlığın birtakım dertleri vardır. Fakat siz, alabildiğine problem dolu bir Bakanlığın başındasınız.

Tanrı sizin ömrünüze ömürler katsın. Daima sağlık içinde, gençliğinizin ve başarılarınızın devamını dilerim.

Saygılar ve sevgilerle gözlerinizden öperim.

Nuri ARISOY

Emekli Öğretmen

Türkiye Em. Öğr. Der. Bşk.

Bitlis, 4 Mart 1991

Sayın Bakanım,

"Hodri Meydan" Programında yaptığınız konuşma bize, büyük bir güç, gurur ve övünç kaynağı oldu. Bir kere daha sizlerle gururlandık.

Sayın Bakanım,

Pek çok hatta binlerce öğretmen arkadaşımın da bu duyguları taşıdığına eminim. Çünkü konuşmalarınızın ertesi sabahı pek çok öğretmen ve vatandaşın sizleri takdir eden konuşmalarına şahit oldum. Kısacası sevincimiz büyük oldu.

Saygılarımı arz ederim.

İsmet ORBAY

Lise Müdürü

İzmir, 4 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Programı izlerken duygulandım. Millî Eğitim Bakanlığı makamı aradığını buldu diye düşündüm. Program süresince, problemlere bakış açınızı, yaklaşımınızı politika yapmadan, özellikle parti adı vermeden mücadelenizi devam ettirmeniz çok güzeldi. Makamınızın, partiler üstü, millî bir makam olduğunu vurgulamak istediniz.

.....

Saygılarımla.

Hasan GÜLMEZ
Em. Eğitim Uzmanı

Kütahya, 4 Mart 1991

Sayın Bakanım,

"Hodri Meydan" Programındaki tutum ve gösterdiğiniz aktiviteyi son derece beğendim. Evimizde bulunan tüm kitleden insanlar sizi takdir ettik.

Yemininize sadık olmanız gurur vericidir. Ülke içinde bir kısım fanatik grupların bulunması muhtemeldir. Ama bunlar çok küçük bir azınlıkta olanlardır.

.....

Çağdaş tutumunuzun devamlı savunucusu olacağımızı sadece size olan sevgimizden değil, mesleğe girerken öğretmen yemini ilkelere bağlı kaldığımızdan ilham ve destek alarak yine liyorum.

Sizi sevenler çoğunlukta. Yolunuza devam ediniz.

.....

Saygılarımla.

Şükrü ÇELİKER
Öğretmen

Ankara, 3 Mart 1991

Bağışlanmam dileğiyle, size "hocam" diye seslenmek istiyorum.

Sayın Hocam,

Mensup olduğunuz partiye hiçbir zaman oy vermedim. Ama siz; gerek bugüne kadarki izlenimlerim, gerekse "Hodri Meydan" daki konuşmalarınızla, küller arasından çıkan bir kıvılcım veya kasvetli bir gecenin sabahında doğan, parlak ve ruhları ısıtan bir güneş gibi doğuverdiniz gönüllerimize.

Eminim ki, sizin gibi insanlık aşkı ile dolu bir gönül adamını o makamda görmekten sonsuz mutluluk duyan milyonlarca insan vardır bencileyin bu memlekette.

Umarım destekleyeniniz çok olacak ve sizin gibi; Atatürkçü, açık sözlü -cesur- ve hakikaten aydın idareciler çoğalacak, mutlu günler göreceğiz.

.....

Gönülden kutluyorum sizi, elleri öpülesi Sayın Bakan.

Mehmet ASLAN
Emekli Öğretmen

Ş.Karaağaç - Isparta, 3 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Hodri Meydan Programında, Atatürkçü, lâik, gerçekçi ve içten konuşmalarınızla, Atatürkçü, lâik, çağdaş ve demokratik eğitimi yılmadan savunmanızdan, emekli öğretmen çocuğu ve dokuz yıllık bir öğretmen olarak son derece duygulandım. Sevinç ve mutluluğum gözyaşlarıma karıştı.

Sizin gibi değerli bir Bakanım olduğu için mutlu ve huzurluyum. Hiçbir beklenti içinde olmadan, sizin yanınızda ve destekçiniz olduğumu bildirir, konuşmanız nedeniyle sizi içten kutlarım. Saygılarımla.

Not: "Lâiklik ve Din Eğitimi" ile ilgili kitapçığınızdan edinmeyi çok isterdim.

Tahir ÜNAL
Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Zonguldak, 3 Mart 1991

Sayın Avni AKYOL,
Sizi Uğur DüNDAR'ın programında izlediğimde çok gururlandım.

Nihayet Türk Millî Eğitimi Bakanını buldu dedim. Fikirlerinizi dinleyip, kıvanç duymamak, takdir etmemek mümkün değildi.

.....

Tekrar tebrik eder, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Fatma AKÇAARMAN
Öğretmen

Vezirköprü, 5 Mart 1991

Sayın Bakanım ve Öğretmenim,
Ben 1 Ocak 1930 yılında dünyaya geldim. 1947-1948 öğretim yılı Lâdik Akpınar Köy Enstitüsünden mezun oldum.

18 yıl köylerde, tek başıma, 5 sınıfı idare ederek görev yaptım. Öf bile demedim.

.....

Gerek çalıştığım zaman ve gerekse emekli olalı geçen 12 yıl içinde sizin Hodri Meydan'da açıklamalarınız doğrultusunda, en ufak bir kelime bile duymadım. Bu nedenle açıklamalarınızı beni çok duygulandırdığı için bu mektubumu yazdım. Bundan sonraki görevlerinizde de başarı dolu günlerle, sabırlı ve şaşmaz bir kuvvetle sürdürmenizi canı gönülden dilerim. Kusurumun affı ile ellerinden öperim.

Ahmet GÜLEP
Emekli Öğretmen

Eskişehir, 4 Mart 1991

Sayın Avni Akyol,
HODRİ MEYDAN Programında sizi ve Bakanımız olarak düşüncelerinizi gurur duyarak izledim.

Gerçek Atatürkçü, Devletini ve Milletini seven, Türkiye'nin geleceğini temsil edecek gençleri düşünen, bir bakanın milyonlara seslenişini gördüm ve 23 yıllık öğretmen olarak gururlandım.

.....

Bakanımız ve hocamız olarak bize gerçek hedefleri göstermektesiniz.

Meslekî ve Teknik Öğretime, çıraklığa ve kurslara sahip çıkmanız Türkiye'nin kalkınmasına büyük katkıda bulunacaktır.

Sınıfta kalmak gibi yılların kanayan yarasına parmak basmanız ve çözüme kavuşturmanız, bizleri memnun etmektedir.

Saygılarımın kabulünü arz ederim.

Mehmet GÜRSES
Lise Müdürü

Aydın, 3 Mart 1991

Saygıdeğer Bakanım,

Her zaman olduğu gibi 2 Mart 1991 günü sizi zevkle, şevkle, büyük bir huşu içinde dinledim. Aklınıza, ağızınıza ilminize sağlık.

Durmayınız, Saygıdeğer Bakanım. Doğru bildiğiniz bu yolda Hak da, halk da benim gibi emekli öğretmen de yanınızda destekçiniz ve fikirlerinizin savunucusuyuz.

Saygıdeğer Bakanım, cüretimi mazur görün, bendeniz Türk Millî Eğitiminde belki de bir rekorun sahibiyim. 29 yıl, birleştirilmiş beş sınıflı okullarda tek başıma Müd. Yetkili öğretmen olarak görev yaptım. Takdimnameler, ilçede yılın öğretmeni, aylıkla ödüllendirmenin yanında görev bölgemde halkımın sevgisini kazandım. Hayatımı tam bir öğretmen gibi yaşadım.

Saygıdeğer Bakanım, Türk Milletinin ve Millî Eğitiminin yücelmesi yolunda yaptığımız çalışma ve düşüncelere içtenlikle katıldığımı, size bu yolda sabır, başarı dileklerimi belirtirken aziz yurdumun neresinde olursa olsun verilecek bir görevi ilk öğretmen olduğum günkü ideal ve heyecanla yerine getireceğime emin olunuz.

Hürmet, saygı ve selâmlarımın kabulünü dilerim efendim.

Hakkı ÖNCÜ
Emekli Öğretmen

Sivrice-Elazığ, 12 Mart 1991

Sayın Avni Akyol,
Türk gencinin güneşi, destekçisi, öncüsü, babası, sizi dinledim ve seyrettim. Gerçeği anlattığımızdan dolayı, ben bir Atatürk genci olarak uygulandım ve size mektup yazmaya karar verdim.

.....
Hodri Meydan'daki açıklamalarınızla biz gençlere güç ve hız verdiniz. Bir Atatürk torunu olarak size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyor ve kelimeler bulamıyorum. "En hakiki mürşit ilimdir" diyerek sözlerimi kesmek istiyorum.

"Fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür" yetişen gençlerin omuzlarında T.C.miz yükselecektir. Sizin fikirlerinize katılıyor başarılarınızın devamını diliyorum. Ayrıca heyecan dolu kalbinizin her atışına katılıyorum, ellerinizden öpüyorum.

Nurdanur AKIŞ
Öğrenci

Düzce, 7 Mart 1991

Sayın Bakanım, Muhterem Beyefendi,
Önce selam ve saygılarımı sunarım. TV ve radyolardan, Türk Millî Eğitimi ile ilgili konuşmalarınızı çok yakından ve ilgi ile izliyorum. Bu konuda neler yaptığınızı da bir vatandaş olarak biliyor ve görüyorum. Daha pek çok iş ve hizmetleri de gerçekleştireceğinizi konuşmalarınızdan anlıyorum. Allah size sağlık ve kuvvet versin.

Zatıalınız, bence hiçbir Millî Eğitim Bakanının düşünemediği ve yapamadığı, Millî Eğitim ile ilgili pek çok şeyleri yaptınız. Pek çok şeylerin hemen yapılması da elzemdi. Türk Milleti için yaptığımız iyi ve güzel işlerle, Türk tarihine çalışkan, şerefli ve vatansever bir Millî Eğitim Bakanı olarak geçeceksiniz. Buna inanıyorum.

M. Kâzım TAYMAZ
İ.T.Ü. Meslek Yüksek Okulu

Erdemli, 3 Mart 1991

Sayın Bakanımız,
Eğitim ordusunun bir ferdi olarak, Hodri Meydan Programını izledik.

Eğitimimizin gerçek sorunlarını açıklamanızdan son derece mutlu olduk. Türk eğitimindeki çağdaş mücadelenizi canı gönülden destekliyor ve sizinle daha uzun yıllar birlikte çalışmayı diliyoruz.

Tanrı'dan sağlıklı, başarılı ve uzun ömürlü yıllar diliyor ve saygılar sunuyoruz.

Hatice KELEBEK
Öğretmen
İlhan KELEBEK
Veteriner Hekim

Afşin, 6 Mart 1991

Saygıdeğer Bakanım,

Hodri Meydan Programınızı dikkatle izledik.

Sizlerin mantıksal düşünce ve sınımsız yaklaşımınızdan etkilenecek bu satırları yazabilme cesaretini gösteriyorum. Cumhuriyetimizin ve yüce milletimizin refah ve mutluluğu için, eşsiz görüşlerinize sonsuza kadar ihtiyacımız vardır. Bataklığı kurutacağınıza, kanserleşen organları keseceğinize bütün kalbimizle inanıyoruz.

.....
Saygılarımızı sunarız.

K.Maraş İli Afşin İlçesinden
Bir Grup Öğretmen Adına

Diyarbakır, 7 Mart 1991

Sayın Bakanım,
Televizyondaki Hodri Meydan Programında yapmış olduğunuz içten konuşmanızdan dolayı sizi kutlarım.
Şimdiye kadar gelmiş geçmiş Millî Eğitim Bakanlarından

hiç kimseden bu kadar samimi ve içten gelen bir bakanın konuşmasını görmemiştım. Sizin yapmış olduğunuz tüm çalışmalar ve yenilikleri, ayrıca öğretmenlere kazandırdığınız saygının tümüne katılıyor ve sizi tebrik ediyorum.

Çalışmalarınızın bizlere örnek olacağına inanıyor, saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Aydın PERİHANOĞLU
Beden Eğitimi Öğretmeni

Anıalya, 3 Mart 1991

Sayın Bakanım,

"Hodri Meydan"la sizi daha iyi tanıma fırsatı bulduğum için çok mutluyum. Takdir edersiniz ki; insanların anlaşılabilmesi, hiç de kolay olmayan bir iştir. Ne yazık ki; bazı büyük kişiler, ancak öldükten sonra anlaşılabilmişlerdir.

Eğer, emekli öğretmen olmasaydım; size bu mektubu yazma cür'etini gösteremezdim. Yanlış anlaşılacağından, yanlış anlaşılmaktan korkardım. Maalesef toplumumuzda güzeli takdir, övme ve teşvik edip yardımcı olma hiç de alışılmış bir davranış değil. Bir de "yağcılık" ile "samimiyet" çoğu kez anlaşılamiyor. Bu nedenle, belki de samimi olanlar, duygularını ifade etmekten, güzeli, doğruyu alkışlamaktan çekiniyorlar.

A.Ü. İlâhiyat Fakültesi mezunu, emekli bir öğretmen ve idareci olarak; lâiklik, milliyetçilik, din, Kur'an Kursları, sosyal adalet konularındaki fikirlerinize içtenlikle katılıyorum. Bunları, Bakan olarak sizin ağzınızdan kesin ve açık bir şekilde duymam; yeniden geleceğe umutla bakmamı sağladı, gönülme şifa oldu. Eminim ki, benim gibi düşünen pek çok kişi de, o gece huzur ve mutluluğu buldu. Devlet adamından yuvarlak sözler değil; sizin gibi açık ve kesin tavırlar görmek, her halde demokrasimizin hasreti çekilen davranışlarıdır. Bunu siz başardınız. Candan kutluyorum.

.....
Size güvenimi, saygı ve sevgimi belirtmeme lütfen müsaade ediniz. Başarılarınız bizleri mutlu edecektir. En içten samimi dileklerimi ve takdirlerimi sunuyorum.

Nuri TEKERLİ
Emekli Öğretmen

Tosya, 8 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Hodri Meydan Programında Zatiâlinizi hayranlık ve sevinç içerisinde izledik. Türk insanının geleceğe nasıl hazırlanması gerektiğini, verdiğiniz mesajla açık ve net olarak kararlı bir şekilde ortaya koydunuz.

Daha bakanlık görevine yeni atandığınız günlerde basında biyografinizi okuduğumuz zaman, birikmiş eğitim öğretim sorunlarını mutlaka çözeceğinize, yeni atılımlar yapacağınıza gönülden inanmıştık. Kişiliğiniz, engin deneyimleriniz bizleri umutlandırmıştı. Halkla ilişkilerinizde ve veli toplantılarında sadece eğitimcilerin değil velilerin de sizlerden oldukça etkilendiklerini, sorunları çözeceğinize olan güven duygularını açıkça belirttiklerini görmekten mutluluk duymuştuk..

Nitekim bugüne kadar yaptığınız girişimler bu beklentimizi gün geçtikçe haklı çıkarmaktadır. Eğitimciler olarak bundan son derece mutluluk duyuyor, gönülden destekliyoruz. Sahte dindarlığa, din sömürücülüğüne, her türlü yıkıcı ve bölücülüğe karşı milleti uyanık tutmak için yaptığımız düzenlemeler, doyurucu açıklamalarınız, skolastik bir eğitim anlayışı yerine, akıl, bilim ve vicdan özgürlüğüne dayalı demokratik eğitim anlayışına yönelik girişimleriniz biz eğitimciler ve sağduyulu bütün vatandaşlar tarafından heyecanla izlenmektedir.

.....

Başarı, sağlık, mutluluk ve esenlik dilekleriyle saygılar sunarım.

Yaşar TÜRKER
İngilizce Öğretmeni

Ankara, Mart 1991

Sayın Bakanımız,

Ankara'nın çeşitli liselerinde yirmi yıla yakın bir süredir görev yapan bir grup öğretmeniz.

Tüm meslek yaşamımız boyunca Atatürk İlkeleri doğrultusunda gençler yetiştirmeye çalışarak, öğretmenliği her geçen yıl daha da benimseyerek, zaman zaman da eğitim sistemimizdeki aksaklıkları üzülen gözlemlenerek görevimizi elimizden gelen en iyi şekilde yapmaya çalıştık. Umutsuzluğa düştüğümüz zamanlar da oldu.

Sizin Millî Eğitim Bakanı olmanızdan sonra ilk günler yine kuşkuyla izledik eğitim düzenimizdeki gelişmeleri. Çalışmalarınızı gördükçe, çabalarınıza tanık oldukça sizin bir çok konuda büyük atılımlar yaparak, eğitimi olumlu yönde geliştirmek için büyük bir dirayetle çalıştığınızı farkettilik.

Temel eğitimin sekiz yıla çıkarılması projesi, Türkiye'deki eğitim sistemini düzeltme çabanızın en önemli göstergesidir. Bugün dünyada 15-20 ülkenin dışında tüm ülkelerde temel eğitim 8, 9, 10 yıldır. Bilgi çağını yaşadığımız bu yüzyılda beş yıllık bir eğitim, çocukların bilgi ile donanmaları ve bu bilgilerini yaşama geçirerek üretken olmaları için artık yetersiz kalan bir süredir. Bu açıdan eğitim ve öğretimi ciddi ve yaşamsal önemi olan bir konu olarak ele alıp, değerlendiren çalışmalarınıza gönülden katılıyoruz.

Çabalarınızı, eğitimimizin kalitesini yükseltmek konusundaki kararlılığınızı yürekten destekliyoruz. Şunu da bilmenizi istiyoruz ki bu konuda sizi onaylayan ve çalışmalarınızı umutla izleyen büyük bir öğretmen kitlesi var.

Saygılarımızla.

Ankaranın Çeşitli Liselerinde Görev Yapan Bir Grup Edebiyat Öğretmeni

Ankara, 15 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Millî Eğitim Bakanlığı görevinize başladığınız günden bugüne kadar, okullara göndermiş bulunduğunuz tüm genelgelerinizi, basına verdiğiniz demeçlerinizi, radyo ve televizyon konuşmalarınızı ve de her biri ayrı bir şaheser olan eğitimle ilgili kitapçıklarınızı büyük bir titizlikle inceledim. Son "Hodri Meydan"daki, takdirlerin üzerindeki cevap ve açıklamalarınızı da büyük bir heyecan ve gururla izledim.

Türk Millî Eğitim tarihinde; eğitimin içinden gelen, eğitimi bu denli bilen, eğitim sorunlarının üzerine bu denli cesaretle gi-

den, politikacı araya koymadan medeni cesaretle göstererek kendi sorununu kendi takip eden öğretmenlerden yana olan, eğitim davasına yürekten inanan tek Millî Eğitim Bakanı olduğunuz kanısındayım.

.....

Saygılarımla.

M. Emin KASARCI
Emekli öğretmen

İstanbul, 2 Mart 1991

Sayın Bakanım,
Hodri Meydan konuşmanızı ilgiyle dinledim. Bütün görüş ve düşüncelerinize katılıyorum. Hele hele, Atatürk'ün lâik görüş ve düşüncelerini açık açık ifade etmeniz, bir emekli öğretmen olarak gözlerimi yaşarttı.

Türkiye Cumhuriyetinin tüm eğitimcilerinin, sizin görüşünüzde olmasını bekler, hürmetlerimi sunarım.

Hakkı ŞENGÜL
Emekli Öğretmen

İzmir, 4 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Hodri Meydan Programının sonuna doğru; şovenizmden uzak, milliyetçilik, taassup ve boş inançlardan arınmış, din anlayışı ve lâiklik üzerine olan sözlerinizi, dinlerken inanın çok ama çok duygulandım. Ve işte bu yüzden sizi kutlamak ve size teşekkür etmek için bu satırları yazıyorum.

Sayın Bakanım, özlediğimiz bir melodiyi, enstrümanını olması lazım geldiği gibi kullanan bir müzisyenden; hem de doğru notalarla duyurmak, insanı karamsarlık sınırından alıp, güzel yarınların umidi olan aydınlığa çekiveriyor. Ülke olarak iyi yapılanmanın temeli olan "doğru bilgilerle eğitim ve öğretim" sorumluluğunun da size ait oluşu, insana huzur veriyor.

Bu duygularımı, gelecek için ümitlenmeme neden olan sizinle paylaşmak istediğim için beni bağışlamanızı diliyorum. Sonsuz saygılarımla.

Aydın ÜÇOK
Emekli Teknik Öğretmen

Aydın, 5 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Televizyon Programındaki konuşmanızı büyük bir ilgi ile izledim. Yaptığınız açıklamalardan dolayı ne kadar çok heyecanlandığımı anlatamam. Sizinle gurur duyuyorum. Çalışmalarınıza içtenlikle katılıyorum. Saygılar sunarım.

Münire ÖZYILMAZ

Akçaköy İlkokulu Öğretmeni

Sayın Bakanım,

İstanbul, 25 Nisan 1991

Hodri Meydan Programında iki güzelliği birden izledik. Kafa ve ruh güzelliğinize, dış güzelliğiniz de katılınca doyumsuz bir tablo oluşturduunuz.

Keşke bütün insanlarımız bu iki güzelliğe birden sahip olabilse ve anlayabilse.

Sayın Bakanım, duygularımı kalemle dile getirmek inanın çok zor.

Sizin gibi Atatürkçü, lâik, milliyetçi daima güzelliği seven, içi insan ve vatan sevgisiyle dopdolu devlet adamlarının varlığı beni çok mutlu ediyor ve diliyorum ki; ülkemizde bu üstün meziyetleri taşıyan yöneticilerimiz, düşünürlerimiz, sanatkar ve işadamlarımız daima çoğunlukta olsunlar.

Sayın Bakanım, sizlerin tarzı ve dostu olmaktan son derece gurur duyduğumu belirterek, en derin saygılarımı sunuyorum.

Ahmet BOZKURT

İstanbul Ticaret Odası Meclis Üyesi

Ankara, 14 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Hodri Meydan Programındaki konuşmalarınızı ağlayarak ve göğsüm kıvançla dolu olarak takip ettim.

Sizi bütün kalbimle tebrik ediyor, görevinizi aynı güç ve sağlıkla kararlılıkla yapabilmemiz için Allah'tan yardım diliyorum.

Ayrıca Cumhuriyet Tarihimizde sizin gibi bir Bakanımız olmasından da gurur duyuyorum.

Şimdiye kadar hiçbir Devlet Büyüğümüze yazmadım, sözlerinizden ve kişiliğinizden cesaret alarak size; günlerce içimde dayanılmaz bir istek duyarak yazmaya karar verdim.

.....

Konuşmalarınızdan o kadar etkilendim ki sanki benim şu ana kadar söylemek istediğim, hatta haykırmak istediğim sözleri siz söylediniz.

.....

Ben bir garipçeyim, Yunusçuyum, Mevlanacıyım, Hacı Bektaş Veliceyim, Atatürkçeyim algılayabildiğim kadar. Koyu bir dindarım; ama taassupçu değil, şekilci değil.

İnsanın ya görüldüğü gibi olmasından, ya da olduğu gibi görünmesinden yanayım. Ve de insanın kendinden çok, başkalarına faydalı olduğu zaman, gerçek mutluluğu yaşayabileceğini ve de insan olunacağını bilenlerdenim.

.....

Eğer mektubum elinize geçerse ve sizinle görüşmem sağlanabilirse ellerinizden saygı ile öpmek isterim.

Safnaz AYDIN

Memur

İstanbul, 5 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Televizyonda sizi dinlerken (Hodri Meydan) inanın göz yaşlarımı tutamadım. Ne mutlu Türk Milletinin bir Atatürk'ü var. Ne mutlu Millî Eğitim camiasına ki onun, lâik, çağdaş, çok büyük, hoşgörülü bir bakanı var.

En içten saygılarımı sunar, çağdaş çalışmalarınızda size sonsuz başarılar dilerim.

İhsan ÜNAL

Memur

Konya, 5 Mart 1991

Saygıdeğer Bakanım Avni Akyol,

Hodri Meydan'da Sayın Uğur DüNDAR'ın sorularına verdiği çok açık ve mertçe cevaplarınızla gerçekten, biz izleyiciler-

rin bağrında taht kurdunuz. Sizi en derin saygılarımla kutlar, sağlıklı, mutlu günler dilerim. Allah her işinizde ve tüm çalışmalarınızda sizlerle beraber olsun.

Musa TÖMEK
Memur

Antalya, 5 Mart 1991

Millî Eğitim Bakanımız

Sayın Avni AKYOL'a saygılarımla,

Hodri Meydan Programında insanlığa ve kişiliğinize yaraşır şekilde yiğitçe gerçekleri dile getirmeniz benim gibi halkımızın çoğunluğunu memnun ve hayran bırakmıştır.

Sizi, bu yürekli davranışınızdan ve gerçekleri açık seçik ortaya koymanızdan dolayı yürekten kutlar selâm ve saygılarımı sunarım. Ülkemizin ve gençliğimizin sizin gibi değerli insanlara ve yöneticilere sonsuz ihtiyacı vardır.

Söylediğiniz her kelime kitaplara sığmaz bir gerçektir. Bazı kimseler bu gerçeği bilerek veya bilmeyerek saptırmaktadırlar.

.....

Sizlerden "LÂİKLİK VE DİN ÖĞRETİMİ" ve MİLLÎ ORTAKLIKLAR" kitabınızdan birer tane istirham ediyorum.

Muharrem YAZICIOĞLU
Halk Ozanı

K.Maraş - Göksun, 5 Mart 1991

Sayın Avni Akyol,

Hodri Meydan Programındaki söyleşinizi zevk ve iftiharla doya doya dinledik ve seyrettik. Türk Milletinin hasretini çektiği manevi duygularınız çok açık ve sevindirici. Lâiklik ve Din Eğitimi hakkındaki fikirlerinizi en yetkili bir makam sahibi olarak sizden duymak benim gibi binlerce imanlı vatandaşa ümit ışığı saçtı. Var olun, sağ olun.

Lâiklik ve Din Eğitimi adlı kitabınızdan muhtarlara dağıtmak üzere 60 adet göndermenizi bilhassa istirham eder, en derin saygılarımı arz ederken, sizin gibi düşünenleri daha üst makamlarda görmenin milletçe hasreti içinde olduğumuzu ifade ederken ömür boyu sıhhat ve mutluluk dilerim efendim.

İhsan BATİSLAM

Zonguldak, 5 Mart 1991

Sayın Akyol,

Hodri Meydan'daki mükemmel konuşmanızı, fikirlerinizi, mücadelenizi candan kutlarım.

Size ve sizin gibi eğitimcilere Türkiye'nin büyük ihtiyacı var.

Sizi, bütün eğitim camiası saygıyla, övgüyle anmaktadır. Başarılarınızın devamını diler, gözlerinizden öperim.

Canpolat DAMAY

Şanlıurfa, 11 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Türk Millî Eğitim camiası, sizin gibi bir dehaya sahip olduğu için gurur duymalıdır.

"Hodri Meydan" Programında değindiğiniz konular ile Türk Millî Eğitiminin yıllardır süregelen yarasına parmak bastığımızı ve tüm gerçekleri dile getirdiğinizi, burada tüm sağduyulu insanlar adına saygılarımla belirtmek isterim.

Yıllardır özlemini duyduğumuz çağdaş, ilerici, milliyetçi ve Atatürk İlke ve İnkılaplarını kendine yol olarak almış bir düşüncenin gerçekleşmesi için ilk olarak sizlerin rehber olduğunu tüm samimiyetimle belirtirken, yaşamınız boyunca mutluluk ve başarı dileklerinizi bildirir saygılar sunarım.

İbrahim ÖZALTAŞ
İnşaat Teknikeri

İzmir, 3 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Sizi cumartesi günü televizyonda büyük bir dikkatle izledim. Daha önce de izlemiş, takdir etmiştim. Ancak ne yalan söyleyeyim, söylediklerinizi ve savunduklarınızı gerçekleştirebileceğinizin zor olacağını düşünüyordum. Ama şimdi görüyorum ki sistemin değişmesi konusunda çok ciddi çalışmalarınız var.

Ben inşaat mühendisi bir gencim.

1978 ila 1982 döneminde okuyup mezun oldum. Hiçbir olaya karışmadım. Ve sizinle çalışmak istiyorum. Sizinle mücadelede size destek olmak istiyorum.

Önder ÖNGEL
İnşaat Mühendisi

Sivrice-Elazığ, 4 Mart 1991

Sayın Avni Akyol,
Hodri Meydan Programını izlerken çok etkilendim. Ben 26 yıllık bir ilkokul öğretmeninim, ilkokul mezunu eşiyim.

.....
Türkiye'deki Millî Eğitimle ilgili gerçekleri televizyondan tüm Türk Milletine açıklamanız, lâikliğin ne demek olduğunu açıklamamız, Millî Eğitimde ilköğretimin 8 yıla çıkarılmasını açıklamamız benim gibi nice anaları sevindirdi.

İlkokuldan sonra ortaokula gidemediğim ezikliğini halen yaşıyorum.

Sayın Bakanım, programı izledikten sonra elimde olmayarak hıçkırıklarla ağladım. Ne mutlu ülkeme, ne mutlu ülkemine yetiştirdiği bu tür değerli bilim adamlarına. Sizinle ne kadar öğünsek azdır. Allah ömrümüzden alsın, sizler gibi bilim adamlarının ömrüne ömür katsın.

.....
Türkiye sizler gibi bilim adamlarının önderliğinde geriye gitmeyecek. Daha da ileriye gidecektir. Gericilik-kışkırtıcılık akımlarının mumu sönecektir.

Saygılarımı sunuyorum, ellerinizden öpüyorum.

Gülser KARATEPE
Ev Hanımı

Karabük, 12 Mart 1991

Pek Muhterem Bakanım,

Satırlarıma başlamadan önce Yüce Allah'ın selâmını gönderir, sonsuz sevgi ve saygılarımı sunarım.

Sayın Bakanım sizinle Türk Milleti olarak ne kadar övünsek, gurur duysak azdır. Çünkü ilk defa sizin gibi uzman bir eğitimci Bakanımız var. Sizi televizyonda açık oturumlarda ve Uğur Dündar'ın programlarında izledik ve inanın Bakanım sizi dinle-

meye, izlemeye doyamıyorum. Çünkü o kadar güzel fikirleriniz, düşünceleriniz var ki Büyük Türk Milleti ancak sizin felsefenizle yücelir ve yükselir. Ancak bu eğitim düşüncenizle özbenliğimizi bulabiliriz. Sayın Bakanım lütfen bu itiraflarımı iltifat olarak görmeyin.

.....
Sonsuz saygılar sunarım.

Nizami ÖZCAN

Adana, 2 Mart 1991

Sayın Millî Eğitim Bakanı,
Hodri Meydan Programındaki röportajınızı büyük bir ilgi ile izledim.

Demokratlığınız, açık sözlülüğünüz, büyük hizmet anlayışınız, cesaretli ve kararlı yaklaşımlarınız karşısında göğsüm kabardı. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin geleceği konusunda bana ve benim gibi düşünenlere, ümit ve iyimserlik verdiniz.

Saygılarımı sunar, onurlu mücadelenizi desteklediğimi bildiririm.

Ömer CEYHAN

Taşova-Amasya, 4 Mart 1991

Sayın Çok Değerli Bakanım,
Hodri Meydan'daki konuşmanız şahsım ve tüm arkadaşlar arasında olumlu bir etki yapmıştır.

Çünkü bugüne kadar Millî Eğitim sorunlarına içtenlikle yaklaşan ve Türk halkına bu kadar açıkça -uzun yıllardan beri- anlatan bir Bakan gelmemiştir. Bu açık ve samimi konuşmanızdan dolayı tüm arkadaşlar ve ben, şahsım adına size teşekkür ederim. T.B.M.M.de sizin gibi gerçek Atatürkçü bir milletvekili ve Bakanın bulunması benim olduğu kadar inanıyorum ki, tüm halkımızın göğsünü kabartmıştır.

Çalışmalarınızı içtenlikle destekliyor ve başarılarınızın devamını diliyorum.

Saygılarımla

Nazım ÇEVİK
Belediye Şoförü

Zonguldak-Ereğli, 3 Mart 1991

Sayın Millî Eğitim Bakanı,

Şu ana kadar çok hükümetler geldi geçti, sizin kadar görevine düşünün, isabetli karar vermekte, hiç çekinmeden doğru yolda adım atan bir Millî Eğitim Bakanı görmedim. Size hayranlığımın ifadesi olarak bu mektubu yazıyorum. Hatam varsa bağışlamanızı arz ediyorum.

Görevinizde üstün başarılarınızın devamını diliyorum.

Mustafa ÇELİK

Lüleburgaz, 3 Mart 1991

Efendim,

Hodri Meydan, Programında dile getirdiğiniz Millî Eğitim, Lâiklik ve Din Eğitimi konularında kamuoyunu açık ve cesurca ve inanarak aydınlatmanızdan, Atatürk İlke ve İnkılâplarını savunmanızdan ötürü, haddim olmayarak sizi candan kutlar, bundan sonraki görev ve yaşantınızda içten başarılar ve sağlıklar diler, saygılar sunarım.

Ertuğrul ÇETİNKAYA

Ziraat Teknisyeni

Afyon, 5 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Hodri Meydan Programında tarafsız bir kişi olarak sizi Atatürk İlkelerine bağlılığınızı ve düşüncelerinizi zevkle ve iftiharla dinledim, gurur duydum. Düşüncelerinizin takipçisi ve başarılı olmanız için duacıyız.

Murat ERTAYLAN

Kütahya, 4 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Ellerinizden öper sevgilerimi sunarım.

Sizi Hodri Meydan'da izlerken bir sosyal demokrat olarak gözlerim yaşardı. Ne mutlu Türküm diyene! Ne mutlu Ulusu-

muzun sizin gibi bir Bakana sahip olmasına! Allah sizi ve sizin gibi Atatürkçü. Lâik ve Millîyetçi düşünceye sahip olan aydınlarımızı başımızdan eksik etmesin. Herkesin gönlünü almanız elbette ki mümkün olamayacaktır. Fakat 2000'li yılların Türkiye'sinde çoğunluk sizinle beraberdir. Saygılarımla.

Ahmet SAĞLAM

Kunduracı

Ankara, 22 Mart 1991

Sayın Avni AKYOL

Millî Eğitim Bakanımız ve Milletvekilimiz

Siz değerli büyüğümüze bir teşekkür mektubu yazmadan edemedik; zira geç izlediğimiz Hodri Meydan Programındaki yalın, açık, kibar ve sizler gibi inançları doğrultusunda hareket eden yöneticilerimizin olduğuna ve memleketimizin böyle bir Bakanı oluşuna ailece son derece memnun, kıvançlı ve gurur dolu olarak teşekkür ve tebriklerimizin kabulünü diler, saygılar sunarım.

Nihat GÜNDEZ

Stockholm, 17 Mart 1991

Sayın Bakanım,

16 Mart 1991 günü TRT INTERNATIONAL kanalından yayınlanan Hodri Meydan Programında sizi izledik. Bu arada siz bazı kitaplar bastırıldığını söylediniz; ancak bir kitabın ismini alabildim "Laiklik ve Din Eğitimi".

Şimdi siz Sayın Millî Eğitim Bakanımın ricam bu ve diğer kitaplardan bana yurtdışındaki adresime 2'şer adet ücretsiz olarak göndermenizdir.

Saygılarımla.

Mustafa Serdal TANHAN

Lörrach, 20 Mart 1991

Sayın Millî Eğitim Bakanım Avni Akyol,

16 Mart 1991 Cumartesi günü TRT INT 5'te sizleri izledik. Sayın Bakanım, A'dan Z'ye kadar haklı, doğru, dürüst, mert, açık kalpli, açık sözlü bir politikacı ve devlet adamısınız. Sizin temsil ettiğiniz Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye'nin geleceği açısından çok önemli bir mevkidir. Yazdığınız kitaplardan dolayı sizi takdir ediyor, sizinle övünüp, sizinle gurur duyuyoruz. Siz ve sizin gibi düşünenleri, Cenabı Mevla, büyük Türk Devletinin başından eksik etmesin.

Saygılarımla.

Dede ÖZTÜRK

*Baden Türk Koordinasyon Kurulu Telsilcisi
Lörrach ve Çevresi Türkleri Adına, ALMANYA*

Nürnberg, 24 Mart 1991

Sayın Bakanım,

Uğur Dünder ile yapmış olduğunuz "Hodri Meydan" Programında, Atatürk İlkeleri ve Lâiklik konusundaki açık, kararlı ve cesur görüşlerinizden dolayı sizi candan kutlar, Nürnberg ve Çevresi Türk Eğitimcileri Derneği olarak, aynı görüş doğrultusunda sizi yürekte desteklediğimizi bildirir, daima bakanlığımızın başında olmanızı diler, saygılarımızın kabulünü arz ederiz.

*NTED Adına
Ayla ÇOKBUDAK*

Korkuteli, 1 Mart 1991

Sayın Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol,

Daha önce planladığımız İ.H. Liseleri açısından son derece olumsuz yaklaşımınızı önce yadırgadık. Sonra bu yaklaşımınızdan vazgeçtiğinizi Diyanet dergisinde Hamdi Mert ile yaptığınız röportajdan okuduktan sonra takdir ettik.

Ancak Kuran Kursları açısından bir çözüm bulamamanız bizi ve tüm Müslümanları son derece üzdü.

Dinimizce çok kutsal sayılan Hafızlık müessesesi tehlikeye düştüğünden dolayı buna bir çözüm bulmanızı, bulamadığınız takdirde 8 yıllık ilk öğretim fikrinden vazgeçmenizi istiyoruz.

Bizim sorunlarımızla ilgileceğinizi, dertlerimizle dertleneceğinizi umar, saygılar sunarım.

Ahmet DÖNMEZ

Korkuteli, 1 Mart 1991

Sayın Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol,

Daha önce planladığımız İ.H. Liseleri açısından son derece olumsuz yaklaşımınızı önce yadırgadık. Sonra bu yaklaşımınızdan vazgeçtiğinizi Diyanet dergisinde Hamdi Mert ile yaptığınız röportajdan okuduktan sonra takdir ettik.

Ancak Kuran Kursları açısından bir çözüm bulamamanız bizi ve tüm Müslümanları son derece üzdü.

Dinimizce çok kutsal sayılan Hafızlık müessesesi tehlikeye düştüğünden dolayı buna bir çözüm bulmanızı, bulamadığınız takdirde 8 yıllık ilköğretim fikrinden vazgeçmenizi istiyoruz.

Bizim sorunlarımızla ilgileceğinizi, dertlerimizle dertleneceğinizi umar, saygılar sunarım.

Hijseyin KARACA

Korkuteli, 2 Mart 1991

Sayın Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol,

Daha önce planladığınız İ.H. Liseleri açısından son derece olumsuz yaklaşımınızı yadırgadık. Sonra bu fikrinizden vazgeçtiğinizi Diyanet dergisinde Hamdi Mert ile yaptığımız röportajdan okuduktan sonra takdir ettik. Ancak Kuran kursları açısından bir çözüm bulamamanız bizi ve tüm Müslümanları son derece üzdü.

.....

Bizim sorunlarımıza kulak vereceğinizi, dertlerimizle dertleneceğinizi umar, saygılar sunarım.

Şerife TINGİ

Korkuteli, 4 Mart 1991

Sayın Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol,

Daha önce planladığınız İ.H. Liseleri açısından son derece olumsuz yaklaşımınızı yadırgadık. Sonra bu yaklaşımınızdan vazgeçtiğinizi Diyanet dergisinde Hamdi Mert ile yaptığımız röportajdan okuduktan sonra takdir ettik.

Ancak Kuran kursları açısından bir çözüm bulamamanız bizi ve tüm Müslümanları son derece üzdü.

Dinimizce çok kutsal sayılan Hafızlık müessesesi tehlikeye düştüğünden dolayı buna bir çözüm bulmanızı, bulamadığınız takdirde 8 yıllık ilk öğretim fikrinden vazgeçmenizi istiyoruz.

Bizim sorunlarımızla ilgilenenizi, dertlerimizle dertleneceğinizi umar, saygılar sunarım.

Mehmet KAYA

Pendik, 6 Mart 1991

Sayın Avni Akyol,

Ben lise 3'e giden imam-hatipli bir öğrenciyim. Biliyorum bu mektubum sizin hoşunuza gitmeyecek. Siz bu devlette Millî

Eğitim Bakanlığını temsil ediyorsunuz. Aldığınız kararlarda beğenmediğimiz yönleri söylememiz gereken kişisiniz. Çünkü bu kararları düzeltebilecek yetkiye sahipsiniz.

Gelelim eleştirilen konulara. Bizler imam-hatipli olarak sekiz senelik ilköğretime ve yalnızca ilâhiyata gitme olayına karşıyız. Zira bütün demokrasi ilkelerini çiğnemekle beraber, lâikliğe de aykırıdır. Çünkü devlet din işlerine karışamaz. Yani kimlerin hatip ya da hoca olacağına karışamaz. Bunları sanırım siz de biliyorsunuzdur. Lütfen bir Bakan olarak bizi de biraz düşününüz.

.....

Saygılarımla.

Rukiye URAN
Öğrenci

Pendik, 6 Mart 1991

Sayın Avni Akyol,

Ben lise 3'e giden imam-hatipli bir öğrenciyim. Biliyorum bu mektubum sizin hoşunuza gitmeyecek. Siz bu devlette Millî Eğitim Bakanlığını temsil ediyorsunuz. Aldığınız kararlarda beğenmediğimiz yönleri söylememiz gereken kişisiniz. Çünkü bu kararları düzeltebilecek yetkiye sahipsiniz.

Gelelim eleştirilen konulara. Bizler imam-hatipli olarak sekiz senelik ilk öğretime ve yalnızca ilâhiyata gitme olayına karşıyız. Zira bütün demokrasi ilkelerini çiğnemekle beraber, lâikliğe de aykırıdır. Çünkü devlet din işlerine karışamaz. Yani kimlerin hatip ya da hoca olacağına karışamaz. Bunları sanırım siz de biliyorsunuzdur. Lütfen bir Bakan olarak bizi de biraz düşününüz.

Saniye ÖNCÜL
Öğrenci

Araklı, 11 Mart 1991

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı

Sayın Bakanımız, TRT'den yaptığınız bir açıklama bizi ve Türkiye'yi çok üzümüştür. Şöyle ki ilkokulları zorunlu olarak 8

yıllık yapacağınızı açıkladınız. Bir çocuk ilkokula 7 yaşında başlayıp her sene sınıf geçerse 15 yaşında okuldan çıkmış olacak. Bu arada dinini öğrenmemiş olacak. 15 yaşından sonra da kız ve erkek akıl baliğ ve delikanlı olacaklar daha camilere veya Kur'an kurslarına gidip de Allah'ını peygamberini, namaz kılmasını ve Kur'anı Kerimini öğrenir mi?

Mehmet KIR

Araklı, 11 Mart 1991

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
Sn. Bakanımız evvela selâmlarımızı iletiriz Allah hepimizi iyive razı olduğu yola iletisin.

Sayın Bakanımız TRT'den yaptığınız bir açıklama bizi ve Türkiye'yi çok üzmüştür. Şöyle ki ilkokulları zorunlu olarak 8 yıllık yapacağınızı açıkladınız. Bir çocuk ilkokula 7 yaşında başlayıp her sene sınıf geçerse 15 yaşında okuldan çıkmış olacak. Bu arada dinini öğrenmemiş olacak. 15 yaşından sonra da kız ve erkek akıl baliğ ve delikanlı olacaklar daha camilere veya Kur'an kurslarına gidip de Allah'ını, peygamberini, namaz kılmasını, Kur'anı Kerimini öğrenir mi?

Hasan PEKER

AÇIK PENCERE Melih Aşık

Eğitimde yeni oyun...

DMP Genel Başkanı Bedrettin Dalan'ın beyin takımında ver alan eğitim-apaçık ortadadır. Bu değişiklik ile Türk eğitim sistemi, temel eğitim kademesin-kerşiye bırakılmaktadır. Aniden ortaya çıkan bu kararın, ANAP için son günlerde patlayan

2 Nisan 1991

AÇIK PENCERE

Melih AŞIK

Eğitimde yeni oyun

DMP Genel Başkanı Bedrettin Dalan'ın beyin takımında yer alan eğitimcilerin dikkat çekmek istedikleri bir olay var... Bedrettin Dalan'a eğitimcilerin iletmiş olduğu raporu birlikte okuyalım.

"Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol, 2 Mart TV Hodri Meydan Programında 'Hafız kurslarını bitiren ilkokul mezunlarına ortaokul diploması verileceğini; hatta Kuran kurslarını bitirenlere de aynı diploma için hazırlık yaptırmakta olduğunu' açıkladı. Böylece, Kuran kursları kanalı ile de ortaokul mezunu olma ve bu yoldan üniversiteye kadar gidebilme imkânı yaratılmak istenmektedir. Din duyguları istismar edilerek, bu kanal hızla gelişecek ve yurdun her yanına yayılacaktır. Bu acı gerçek apaçık ortadadır.

Bu değişiklik ile Türk eğitim sistemi, temel eğitim kademesinden başlayarak, iki ayrı kanala ayrılmaktadır: Biri Millî Eğitim Bakanlığına bağlı lâik eğitim kanalı, diğeri müftülüklerle bağlı dini eğitim kanalı. Türk çocukları zorunlu eğitim çağında ikiye bölünmek tehlikesi ile karşı karşıya bırakılmaktadır.

Aniden ortaya çıkan bu kararın, ANAP içinde son günlerde patlayan liberal-muhafazakâr çatışmasını hafifletmek için dinci kesime taviz olarak öne sürüldüğü anlaşılmakta; bunun için de Millî Eğitim Bakanı araç olarak kullanılmaktadır. Lâik olduğunu söyleyen dürüst hiçbir bakan, böylesine bölücü anti-lâik bir uygulamaya araç olamaz. Avni Akyol, devletin televizyonunda

halkın gözünün içine baka baka kamuoyunu aldattığını sanmaktadır.

Söz konusu proje, din görevlisi yetiştirmek görevini ayrı okul açmak suretiyle yalnızca Millî Eğitim Bakanlığına tanıyan Tevhid-i Tedrisat Kanunu'na; 8 yıllık zorunlu temel eğitimin devletçe herkese eşit olarak verilmesini amaçlayan Millî Eğitim Temel Kanunu'na ve eğitimde genellik ve eşitlik ilkesini temel olarak kabul eden Anayasa hükümlerine aykırıdır".

Raporu bize aktaran Dalan sözlerini şöyle bağlıyor:

-Bu kadarını yapmaya Erbakan bile cesaret edemezdi!..

4 Nisan 1991

Sayın Melih AŞIK,

"Açık Pencere" köşenizde 2 Nisan 1991 tarihinde yayınlanan "Eğitimde Yeni Oyun" başlıklı yazınızı okudum.

Size değil, ama DMP Genel Başkanı Sayın Bedrettin DALAN'ın "Beyin Takımında" yer alan eğitimcilerin hazırladıklarını belirttiğiniz raporun sütununuzda yer verdiğiniz kısımları ile, bu raporu size aktaran Sayın DALAN'ın "**Bu kadarını yapmaya Erbakan bile cesaret edemezdi!**" sözü üzerine aşağıdaki açıklamayı yapma gereğini duydum.

Öncelikle, Devlet ve siyaset adamlarının, millî kültür ve tarih şuuru içinde hareket etmeleri gerektiğine işaret etmek istiyorum. Devleti yönetmeye ve bu suretle Devlet adamı olmaya istekli ve iddialı olanların, önce Devleti çok iyi tanımaları; Devlet ile "Parti"yi veya "Particiliği" eşdeğer sanma, sayma, kabul etme gibi çok tehlikeli bir yanılgıya düşmemeleri gerektiğine de dikkati çekiyorum. Bunların gerektirdiği sorumluluk duygusu ve örnek olma zorunluluğu gereğince kendilerine verilen her bilgiyi, haberi, raporu incelemeyen, araştırmadan, sormadan ve soruşturmadan suçlama ve karalamalara yönelmemeleri gerektiğine inanıyorum.

Özellikle birleştirici ve geliştirici Atatürkçü düşünce sistemi içinde Türkiye mozağının unsurlarını kaynaştırıcı özün, ruhun,

anlayışın ve davranışın; hem korunması ve güçlendirilmesi, hem de gereğinin samimi ve dürüst olarak yapılmasının tarihî, millî ve manevî sorumluluğu ile hareket edilmesinin huzur ve istikrar içinde sağlıklı bir demokrasi için kaçınılmaz olduğunu hatırlatmakla yetiniyorum.

Hayatım boyunca olduğu gibi, geleceğimiz için çok önemli, hayatî ve ciddi fonksiyonu olan bugünkü millî ve siyâsî görevimde de, Türkiye'nin sorunlarına, millî varlığımızı maddî ve manevî yönlerden ahenkli bir uyum ve bütünlük içinde yaşatma ve geliştirme ihtiyaçlarına ve konularına, günlük ve geçici politikalar açısından değil, daima kalıcı ve birleştirici bir millî Devlet politikası olarak bakıyor ve ona göre hareket ediyorum.

Olması gerekeni, yani değerleri bir yana bırakıp, sadece olaylarla yetinmek, olayların sebeplerini kendi kaynağından değil de görünen belirtilerini ele alarak politikalar üretmek, bazı zihinleri geçici olarak yanıltmak, şaşırtmak ve insanları huzursuz etmekten başka hiçbir sonuç vermez. Bu yönde ve bu şekilde politika yapanlara da bir şey kazandırmaz.

Geçmişim, geçmişte ve bugün yaptıklarım, yapmayı tasarladıklarım, dünya görüşüm, görev ve sorumluluk anlayışım; daima, Atatürk İlkeleri doğrultusunda sevgi, saygı ve hoşgörüyü dayalı olarak uzlaştırıcı, birleştirici ve kaynaştırıcı olmuştur.

ATATÜRK, LÂİKLİK ve DİN konusundaki görüş ve düşüncelerimiz, kitap, broşür, makale ve mesajlarım ile son yıllar ve günlerdeki bazı yönlendirme, egemen olma, şartlandırma ve saptırmalara karşı tutumumuz ve mücadelemiz kamuoyunun gözleri önünde açık bir şekilde ortadadır.

Buna rağmen çok manidar bir husus ise, bütün çabalarımıza, yazılı, basılı ve sözlü açıklamalarımıza ve mücadelemize rağmen; DMP Genel Başkanı ve bir Yardımcısının "**Lâiklik elden gidiyor.**"; Refah Partisinin bir İl Başkanının da "**Din elden gidiyor.**" görüşleri ile beni istifaya davet etmede birleşmeleridir. Olumsuz tepkide ve istifaya davette birleşen her iki davranışın çok anlamlı bir yanı ise, siyaset sosyolojisi ile uğraşanlar için araştırma konusu olabilecek nitelikte oluşudur. Şöyle ki; HODRİ MEYDAN Programı ile ilgili olarak iki parti yöneticileri; görüş ve düşüncelerini telefon, telgraf ve mektupla belirten her kesimden, her meslekten, partili ve partisiz vatandaşlarımıza ters düşmüşlerdir. Çünkü, yayınlamakta olduğu-

muz kitabımızda yer vereceğimiz telgraf ve mektuplarda görüleceği gibi, geleceğimiz için teminat olan gerçekçi ve sağduyulu vatandaşlarımız, açıklamalarımızı doğru anlamış, algılamış ve kavramışlardır.

Çok samimi olarak ve yürekte inanarak belirtmek ve tavsiye etmek istiyorum ki; TÜRKİYE'de, ATATÜRK'ü, LÂİKLİĞİ ve DİN'i, birbirinden ayrı ayrı ele alarak, birbirine karşı sayarak, bunları günlük siyasete alet ederek ve kullanarak politika yapmak doğru ve mümkün değildir. Milletimizin büyük çoğunluğunun ortak görüşü ve her zaman en isabetliyi seçen sağduyusu karşısında buna imkân da yoktur.

Sağlıklı ve dinamik toplum yapımız karşısında, bunları istismara yönelen her türlü tutum ve hareketler, sadece kişisel ihtirasları ve beklentileri, geçici ve tehlikeli olarak tatmine yarayan maceradan öteye geçemez ve geçemeyecektir.

Sayın AŞIK,

Aslında, farklı noktalarda da olsalar, HODRİ MEYDAN konuşmam esas alınarak hazırlanan siyaset senaryosunda, ben değil; Sayın DALAN ile Sayın ERBAKAN'ın görüşlerinin temsilcisi bir gazetenin tepkileri birleşmektedir. Çünkü bu gazetede "Siyonizmin Korkunç Plânı" başlığı altındaki yazı ve yorumlar, "Dinî faaliyetler kontrol altına alınsın" emrine uyduğumuz iddiası ve iftirasında bulunmaktadır. Biraz tarih şuuru ve bilgisi olanlar, bu yöndeki tutum ve mücadelenin XI. yüzyılda da olduğunu bilirler. Nizam'ül Mülk'ün tedirginlikleri ve tedbirleri bu yönde idi. O zamanda da mı "Siyonist Plânı" vardı? Bunlar boş, safsata ve yobaz kafaların senaryoları ve ürünleri.... Demokratik ve lâik bir düzen içinde, gerçek İslâmı, doğru, olduğu gibi öğretmekten; daha kaliteli, kültürlü, seviyeli, medenî, ileri düşünceli aydın din adamlarından ve bunları yetiştirmekten kimse korkmamalıdır.

KUR'AN KURSLARI ile ilgili olarak yapılması istenilen ve düşünülen şudur.

Öncelikle mevcut durumu belirtmek istiyorum:

1. Müezzin-kayyım olacakların en az ilkokul mezunu ve hafız olmaları, halen yürürlükte olan 26 Ekim 1988 tarihli ve 19971 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan, Diyanet İşleri Başkanlığı Özel Sınav Yönetmeliğininin 10. Maddesinin 3, Fıkrası gereğidir. Kaldı ki, bu uygulama Tevhidî Tedrisat, yani Öğretimde Birlik Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1924 yılından beri,

eğitim süreleri ve uygulama farklılıklarıyla, devam etmektedir. 1971 yılında yürürlüğe konulan "Kur'an Kursları Yönetmeliği" ile Kur'an Kurslarını, Öğretimde Birlik Kanunu'na uygun hale getirmek üzere "açış", "yönetim" ve "denetim"de Millî Eğitim Bakanlığı ile işbirliği esasları getirilmiştir.

Atatürk, bu Kanun'la İmam Hatip Okullarının Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmasını gerçekleştirdiği halde, Kur'an Kurslarını bunun dışında tutmuştur.

2. Bu madde gereğince, Diyanet İşleri Başkanlığı, ilkokul mezunlarını KUR'AN KURSLARINDA 3 yıllık eğitim ve öğretime tabi tutmakta ve bunlardan başarılı olup "HAFIZLIK BELGESİ" alanları, "Cami Görevlileri" olarak Devlet Memurluğuna atamaktadır. Yani, memur olabilmek için en az ortaokul mezunu olmak gerektiği halde; sadece Kur'an Kursunda ilkokul üzerine 3 yıllık eğitim gören hafızlara memur olma hakkı tanınmıştır. 657 Sayılı Kanun'un 36. maddesinin A/7-b fıkrası gereğince hafızlara bir derece yükselmesi verilmektedir.

Bugüne kadarki gerçek ve fiili durum budur.

Bizim, Millî Eğitim Bakanlığı olarak düşündüğümüz, eleştiri ve tartışmaya açtığımız görüşlerimiz ise şunlardır:

1. Ülkemizde ilkokul mezunlarının % 42'si ortaokula gitmemekte veya gidememektedir. Bu çocuklarımızdan Çıraklık Eğitim Merkezlerinde 3 yıl eğitim gören öğrencilerimizin zorunlu eğitim kapsamına alınması düşünülmektedir. Çıraklık eğitimini özendirmek suretiyle meslekî ve teknik eğitimin alt tabanını oluşturmak, büyük bir ihtiyaç duyulan nitelikli insangücünü sağlamak amacıyla açılan ve yaygınlaşan Çıraklık Eğitim Merkezlerine devam eden çocuklarımızın, kültür dersleri ile takviyeli 3 yıllık eğitiminin zorunlu eğitim olarak sayılmasını öngörmekteyiz.

Bu haktan, kendi alanlarında, kültür dersleri ile takviyeli eğitim gören Hafızlık Kurslarındaki çocuklarımızın da yararlanmaları ve dolayısıyla zorunlu eğitim kapsamına alınmaları düşünülmektedir.

Esasen, ÇIRAKLIK ve HAFIZLIK kurumları, ülkemiz gerçek ve ihtiyaçlarının bir sonucudur.

2. Ancak, Kur'an Kurslarındaki eğitim ve öğretimin kültür derslerinin ve ağırlıklarının, Diyanet İşleri Başkanlığı ile işbirli-

ği halinde, Bakanlığımızın öngöreceği, onaylayacağı, gözetim ve denetimini yapacağı genel kültür derslerinin müfredat programlarının uygulanması şartına bağlıdır.

3. Bugüne kadar olduğu gibi Çıracılık Eğitim Merkezlerinin belgeleri, Bakanlığımızca; Kur'an Kursu belgeleri ise, Diyanet İşleri Başkanlığınca verilmeye devam edecektir.

İddia ve istismar edildiği gibi, Kur'an Kursu mezunlarına, Bakanlığımızca ne sertifika ve ne de diploma verilecektir. Diğer bir deyişle, gerek Çıracılık Eğitim Merkezleri mezunları, gerek Kur'an Kursu mezunları, ortaokulun aynı ve dengi sayılmayacaktır. Bunlar sadece zorunlu eğitimlerini tamamlamış sayılacaktır. Fakat bu çocuklar, aldıkları takviye edilmiş kültür dersleri dolayısıyla, ortaokulu bitirme sınavlarına girmek istedikleri takdirde, şüphesiz daha avantajlı sayılacaklar ve başarılı olacaklardır.

4. Özetle ve sonuç olarak, Bakanlığımızın asıl amacı; hafız olabilmek için KUR'AN KURSLARINDA 3 yıllık öğrenim gören bu çocuklarımızın eğitim-öğretimlerinin, 2000'li yılların eşliğinde sosyal, ekonomik ve kültürel gelişme hedef ve ihtiyaçlarına uygun kültür dersleriyle daha çok takviye edilerek, daha iyi yetişmelerini ve dünya görüşlerinin geliştirilmesini sağlamaktır.

Ayrıca, bu alandaki dağınıklığı ve disiplinsizliği gidermek suretiyle sadece Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı ve Diyanet'in kendi ihtiyaçlarına dönük hafızlık eğitiminin yeniden düzenlenmesi ve geliştirilmesidir.

Gerçeğin, sütununuzda kamuoyuna açıklanmasına vesile olacağınız için teşekkür eder, en iyi dileklerle sevgi ve saygılar sunarım.

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

AÇIK PENCERE
Melih Aşık

Söz Akyol'un

Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol bize gönderdiği 4 sayfalık mektupla ilgili bilgi

yol'un TV'de söz ettiği "Hafız kurslarını bitiren ilkokul mezunlarına ortaokul diploması verile-

10 Nisan 1991

AÇIK PENCERE

Melih AŞIK

Söz Akyol'un

Millî Eğitim Bakanı Avni Akyol bize gönderdiği 4 sayfalık mektupla ilgili bilgi verirken:

-İlk defa oturup bir mektubu bizzat kaleme aldım, diyordu telefonda...

Avni Bey özellikle Bedrettin Dalan'ın

-Bu kadarını yapmaya Erbakan bile cesaret edemezdi, sözlerine takılmış...

Mektuba neden olan yazı DMP lideri Bedrettin Dalan'ın yardımcılarının hazırladığı bir rapora ilişkindi. Raporda Avni Akyol'un TV'de söz ettiği "Hafız kurslarını bitiren ilkokul mezunlarına ortaokul diploması verileceği" yolundaki sözlerinden yola çıkılmıştı...

Avni Akyol mektubunda iddiaları reddediyor... Ve özetlemek zorunda kaldığımız mektubunda öz olarak şunları ant alıyor.

-Diyanet İşleri Başkanlığı ilkokul mezunlarını Kuran kurslarında 3 yıllık eğitim ve öğretime tabi tutmakta ve bunlardan başarılı olup "Hafızlık belgesi" alanlarını "Cami görevlisi" olarak devlet memurluğuna atamaktadır.

-Bu arada biz halen ilkokul sonrasında 3 yıllık çıracılık eğitim merkezine devam eden çocuklarımızın derslerini "kültür dersleri" ile takviye ederek onları "zorunlu eğitim" kapsamına almayı düşünmekteyiz.

-Bu haktan kendi alanlarında kültür dersleri ile takviyeli eğitim gören hafızlık kurslarındaki çocuklarımızın da yararlanması

öngörülmektedir. Onlara bakanlığımızca ne sertifika, ne diploma verilmesi söz konusu değildir. Bunlar zorunlu eğitimlerini tamamlamış sayılacaklar, ama ortaokul diplomasını ancak dışardan ilkokul mezunu gibi fark derslerini verdikleri takdirde alacaklardır. Takviye kültür dersleri aldıkları için ortaokul fark sınavlarında avantajlı olabilirler, hepsi budur.

Alanya Yeni Alanya gazetesi 7 Mart 1991

Kangurunun Kesesinden...

DİNÇ AKAL

Sevimli yüzü, şevkat ve sevgi dolu mimikleriyle ekranı doldurmuştu. Akyol, Türkiye Cumhuriyeti'nin Millî Eğitim Bakanı konuşuyordu. Eğitim ordumuzun ve mükemmel vasıflarını taşıyan Ak-
Tu dinlemek bir hazdı. Sorulara verdiği akılcı yanıtları en titiz eleştiricileri bile şaşırtmış olmalıydı. Ekranda Uğur Dündar ve Akyol'un yaptıkları bu seviyeli tartışmayı izlememiş olanlara talihsiz diyebiliriz. Bir kere de onu Yavuz Donat, A. Kabaklı ve Uğur Mumcu'nun çapraz ateşi arasında izlemiştim. Bütün saldırılara tutarlı, demogojiden uzak yanıtlar vermişti. Gündem konusunun saptırılmasına tepki göstermemiş, ancak ince bir üslûpla sitem etmişti sadece. Haklı eleştirilere teşekkür ederek not alması olgunluğunun bir göstergesi idi. Geçmiş tarihimize baktığımızda Millî Eğitim gibi kuşkusuz en önemli bakanlığı işgal edenler arasında böylesine olumlu not alan bir bakan bulmak her halde oldukça zor olacaktır. Devlet hizmetine ilkokul öğretmeni olarak başlamış fakat orada durmamış ve eğitimle ilgili yüksek tahsil yapmıştı. En önemlisi konusunda devamlı en iyiyi aramıştı. Bu günkü yerine giden yolda, üstlendiği her görevde üstün meziyetlerinin itici gücü karşısında bütün engelleri başarıyla aşmıştır.

AKYOL'U DİNLERKEN

Fakat belli etmemeye öyle özen gösterirdi ki, b-nu anlamamız için oldukça zaman geçmişti. İftarı çay ve simitle yapar ve bizler onu ikinci kahvaltısı yapıyor sanırdık. Pakdemirli, Dinçerler, Yalçınbaş, Güzel, Ergenekon ve Yahya Öğüz gibi takunyalar adı verilen kardo-
da o, dindar ama laik bir devlet memuru.

7 Mart 1991

KANGURUNUN KESESİNDEN

Dinç AKAL

AKYOL'U DİNLERKEN

Sevimli yüzü, şevkat ve sevgi dolu mimikleriyle ekranı doldurmuştu Akyol. Türkiye Cumhuriyeti'nin Millî Eğitim Bakanı konuşuyordu. Eğitim ordumuzun mükemmel vasıflarını taşıyan Akyol'u dinlemek bir hazdı. Sorulara verdiği akılcı yanıtlar, en titiz eleştiricileri bile şaşırtmış olmalıydı herhalde. Ekranda Uğur Dündar ve Akyol'un yaptıkları bu seviyeli tartışmayı izlememiş olanlara talihsiz diyebiliriz. Bir kere de onu Yavuz Donat, A. Kabaklı ve Uğur Mumcu'nun çapraz ateşi arasında izlemiştim. Bütün saldırılara tutarlı, demogojiden uzak yanıtlar vermişti. Gündem konusunun saptırılmasına tepki göstermemiş, ancak ince bir üslûpla sitem etmişti sadece. Haklı eleştirilere teşekkür ederek not alması olgunluğunun bir göstergesi idi. Geçmiş tarihimize baktığımızda Millî Eğitim gibi kuşkusuz en önemli bakanlığı işgal edenler arasında böylesine olumlu not alan bir bakan bulmak her halde oldukça zor olacaktır. Devlet hizmetine ilkokul öğretmeni olarak başlamış fakat orada durmamış ve eğitimle ilgili yüksek tahsil yapmıştı. En önemlisi konusunda devamlı en iyiyi aramıştı. Bu günkü yerine giden yolda, üstlendiği her görevde üstün meziyetlerinin itici gücü karşısında bütün engelleri başarıyla aşmıştır.

Ben onu 60'lı yılların sonunda, Devlet Planlama Teşkilâtı'nda uzman olarak görev yaptığı sırada tanıdım. Müsteşar Turгут Özal'dı. Sonra Yayın ve Temsil Şubesi Müdürlüğüne getirildi. Ben de aynı şubenin, matbaasının yönetmeni idim. Kendisi ile olan ilişkilerimizde bir müdür-yönetmen tavırlarından ziyade, bir ağabey kardeş tavrı vardı. Kısa zamanda müsteşarın sağ kolu oldu. Bu ona olan gereksinimin getirdiği bir şeydi. Hiçbir zaman saygı ile dalkavukluğu birbirine karıştırmazdı. Planlama'nın tüm mensupları tarafından sevgi ve saygı görmesinin nedeni de belki buydu. Bizler, onun emrinde olanlar, en zor problemleri affedici, insancıl ve akılcı davranışla halleden böyle bir müdürün emrinde olmaktan gurur duyardık. Haşlanacağımızı bilerek odasına çağrıldığımızda onun, suçlarımızı nasıl önemsemez görünerek, bize bunları telafi yollarını açtığını sık sık hatırlarım. Bütün şube mensupları zevkle ve özveri ile çalışırdık. Başarılarımızı her zaman övücü sözlerle takdir eder ve bu davranışları ile bizleri teşvik eder, kamçılırdı. Japonya'ya gidişimin gerçekleşmesi de onun girişimleri ile olmuştu. Eşim sekreteri olduğu için bu değerli insanın aile bağlarının ne derecede sağlam ve tutarlı olduğunu bilirdik. Mükemmel bir eş, bulunmaz bir baba idi. Ayrıca dinine bağlı bir insandı da. Şubesindeki teknik personel içinde oruç tutan yoktu. Oysa o her ramazanda oruç tutardı. Fakat belli etmemeye öyle özen gösterirdi ki, bunu anlamamız için oldukça zaman geçmişti. İftarı çay ve simitle yapar ve bizler onu ikinci kahvaltısı yapıyor sanırdık. O, dindar ama laik bir devlet memurunun en çarpıcı örneği idi her zaman.

Japonya'dan döndüğümde 1971 yılında kadro değişmişti. Birçok şube müdürü yerlerinden olmuşlardı. Fakat Avni Akyol yine makamında dimdik oturuyordu. Müsteşar Memduh Ay-tür'dü artık. Kısa bir süre sonra Avni Akyol yine sağ koldu. Çoğu kez onu müsteşarın yanında buluyorduk. Avni Bey plancı ve akılcılığı ile her zaman aranan adam olmak gibi bir özelliğe sahipti. 1972 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı'na müsteşar olarak atandığında yalnız bizim şube değil, bütün planlama mensupları üzülmüştü.

Şimdi saçları kırıştı, gözlüklü bir adam oldu Avni Akyol. Ömür boyu devlet hizmetinin çarklarında işlevini en iyi şekilde sürdürdü. Ne kendi yıprandı ve ne de kendisini yıpratmak isteyenlere fırsat verecek hatalar yaptı.

Avni Akyol milletimizin ender yetiştirdiği bir devlet adamıdır. Kadirbilir Türk milleti elbette onu başına basacaktır. En azından yıllardır endişe ile izlediğimiz millî eğitimde başarıya giden yönde bulutların dağıldığını, karanlıkların yerini Atatürkçü, milliyetçi aydınlık bir ak yolun aldığını coşkuyla görüyoruz.

Hodri Meydan Programıyla ilgili olarak çok sayıda mesaj geldiğinden kitapçığın bu baskısında bunlardan sadece bir bölümüne yer verilebilmiştir. Ancak sonraki baskıda şimdilik aşağıda isimleri yayınlanan kişilerin mesajlarına da yer verilecektir.

Kemal YILMAZ	ANTALYA	Öğretmen
Aliye KOÇER	ANKARA	Emekli Öğretmen
Ahmet KERİMOĞLU	İSTANBUL	
Sebahattin DÜLGER	SAMSUN	Öğretmen
Mustafa ATALAY	ANKARA	Gazeteci
Necati YILMAZ	DİYARBAKIR	
Halit CANDEĞER	İSTANBUL	Esnaf
Cafer POYRAZ	ADANA	Memur
Esra Altan AKTAN	İSTANBUL	
Hazım KOÇ	İSTANBUL	
Ramazan ŞAHİN	ADANA	Öğretmen
Melek PALA	ANKARA	Öğretmen
Sabriye NACAR	İSTANBUL	
Ferudun ÖZSOY	İSTANBUL	
Mustafa TATOĞLU	RİZE	Memur
Cahit ÜNVERDİ	GAZİANTEP	
İsmail ORCAN	ANKARA	Avukat
Alaaddin TOPLU	ANKARA	
Gürbüz KAMBUROĞLU	İSTANBUL	Gazeteci
Hüseyin YURTSEVER	ANKARA	
Muzaffer ÖZDEMİR	İSTANBUL	
Bilgin KAVAS	İZMİR	Öğretmen
Güleç AİLESİ	İSTANBUL	
Ercan KAZANÇ	AYDIN	Öğretmen
Fevzi BUDAK	ERZURUM	Millî Eğitim Müdürü
Mücahit ATILLA	ERZURUM	
Birol BALAYLAR	İZMİR	
Fatma YILMAZ	NEVŞEHİR	Öğrenci
Fatma EMİR	AMASYA	
İzmir Öğretmenleri	İZMİR	
Orhan DEMİRÖZÜ	ANKARA	

Selahattin TURAY	BURSA	
Ünal TENGİZMAN	İSTANBUL	
Zeki ALTUNEL	İSTANBUL	
Fethi AYTAÇ	ANKARA	
Zeki YILDIRIM	ELAZIĞ	Öğretmen
İhsan UZUN	İSTANBUL	Yazar
Zehra-Hayri SAYAN	BALIKESİR	Emekli Öğretmen
Mehmet ARACI	BURSA	Severler Koll. Şti
Tuncay ÖZGÜR	KARABÜK	Öğrenci
Fersin KABADAYI	ÇANAKKALE	
Türkan KARCI	KARS	
Durmuş ÖZTOP	AYDIN	Emekli Öğretmen
İhsan SAĞLAM	SİİRT	Teknisyen
Salman KILLI	K.MARAŞ	
Muzaffer TARCAN	SAKARYA	
Kemal SATIRLI	SAKARYA	Memur
Sabahattin ÖZDEMİR	İZMİR	Öğretmen
Sait BOSTAN	İSTANBUL	Avukat
M. Yaşar HARMAN	KONYA	Gazeteci
Hayri YÜCEL	TRABZON	Emekli Öğretmen
Galip SAYDAM	ÇORUM	
Mustafa ŞİŞİK	KARAMAN	Memur
Hüseyin ERKUL	MANİSA	Öğretmen
Ayhan ERYILMAZ	BALIKESİR	
Yahya AYDIN	ANTALYA	
Ahmet ÜSTÜNDAĞ	KONYA	Halk Eğitim Mrk. Md.
Şerife ÖZER	NİĞDE	
Mehmet ORHAN	YALOVA	Öğretmen
Handan TUNCA	İSTANBUL	
Nurettin KILIÇKAYA	KIRIKKALE	

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/8

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1-8
Millî Eğitim Bakanı Avni AKYOL, HODRİ MEYDAN Programında	9-22
TELGRAFLAR	23-45
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ile Diyanet İşleri Başkanlığının Açıklamaları	46-48
MEKTUPLAR.....	49-82
AÇIK PENCERE-"Eğitimde Yeni Oyun" Melih AŞIK	83
Millî Eğitim Bakanı Avni AKYOL'un açıklaması	84-88
AÇIK PENCERE - "Söz Akyol'un"- Melih AŞIK.....	89
KANGURUNUN KESESİNDEN "Akyol'u Dinlerken" - Dinç AKAL	90-91
HODRİ MEYDAN Programı ile ilgili olarak gelen ancak, sonraki baskıda yer alacak mesaj sahiplerinin isimleri.....	92-93

T.C
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

1990
1991

EĞİTİM VE
ÖĞRETİM
YILI MESAJI

AVNİ AKYOL
MİLLÎ EĞİTİM BAKANI

17 EYLÜL 1990 ANKARA

T.C
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/9

**1990
1991
EĞİTİM VE
ÖĞRETİM
YILI MESAJI**

**AVNİ AKYOL
MİLLÎ EĞİTİM BAKANI**

17 EYLÜL 1990 ANKARA

1990-1991 Eğitim-Öğretim Yılına Girerken

1990-1991 Eğitim ve Öğretim Yılına 17 Eylül 1990 Pazartesi günü başlıyoruz.

1920'li yılların toplam nüfusuna varan bir eğitim ordu-suyla yeni Eğitim ve Öğretim Yılına başlamanın büyük heyecanı, kıvancı ve mutluluğu içindeyiz.

Öğretmen arkadaşlarımın ve sevgili öğrencilerimizin, tatillerini değerlendirmiş, dinlenmiş ve yenilenmiş olarak, aynı heyecanı, kıvancı ve mutluluğu yüreklerinde duyduklarına inanıyorum.

Paylaştığımız bu duygular içinde öğretmen arkadaşlarıma, öğrencilere ve ailelerine en içten sevgilerimi, iyilik ve başarı dileklerimi sunuyorum.

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım,

Bakanınız olarak, benden, en uzak ve en ücra yerdeki öğretmenimize kadar; ülkemizin en büyük, en yaygın, en önemli, en kutsal ana sisteminin üyeleri olmanın, hepimize kazandırdığı onurun ve gururun yanı sıra; tarihî, millî ve manevî sorumluluğumuzun da çok büyük olduğunu kabul edeceğinize inanıyorum.

Evet, görevimiz onurlu, fakat o derecede de sorumlu; aynı zamanda çok çeşitli, yaygın, yoğun, karmaşık sorunlarla ve ihtiyaçlarla yüklü. Ancak, sorumluluğumuzun ve yükümlülüğümüzün farkında ve bilincinde olmamız; bunları çözümleyici çalışmalar içinde bulunmamız; bu konularda, başta sizler olmak üzere, anne ve babalarla çocuklarımızın ve gençlerimizin ilgileri, ümit ve güvenleri en büyük dayanağımızdır.

Sadece nicelik yönünden baktığımızda dahi, Millî Eğitimimizin, gelişmiş hiçbir ülkede benzeri olmayan büyük ve şaşırtıcı yükünü anlamış oluruz.

7 EYLÜL 1990 ANKARA

1990-1991 Eğitim ve Öğretim Yılı Mesajı

Dünden Bugüne

1923-1924 Öğretim Yılına göre, bugün öğrenci sayımız 35 misli artarak 364 428'den 12 842 850'ye; öğretmen sayımız 35 misli artarak 12 573'ten 435 926'ya; örgün ve yaygın eğitim kurumlarımızın sayısı 13 misli artarak 5 141'den 68 421'e ulaşmıştır.

Görülüyor ki, Millî Eğitimimiz, Cumhuriyetin ilk kuruluş yılına göre çok büyük gelişmeler içindedir. Cumhuriyet dönemindeki bu çok olumlu nicelik artışlarının daha iyi anlaşılabilmesi için bir karşılaştırma yapmak yararlı olacaktır.

1882-1908 yılları arasında, yani 26 yılda; geçmiş ve yakın dönemlerine göre eğitime verilen büyük önem ve icraata rağmen, bugünkü sınırlarımız içinde 44 orta okul, 14 lise, 3 öğretmen okulu açılabilmiştir. Bugünkü Türkiye ise bir yılda 460 ilk okul, 380 orta okul, 200 lise ve dengi okul, 18 Anadolu öğretmen lisesi açabilir seviyeye ulaşmıştır.

1990 yılında Millî Eğitim bütçemizin, Cumhuriyet tarihinde ilk defa Millî Savunma bütçesini geçerek, genel bütçe içinde en yüksek payı almış olmasından büyük mutluluk duymaktayız.

Bütün bu olumlu ve sevindirici ilerleme ve gelişmelere rağmen, bugün çok hızlı ve büyük nüfus artışı, nüfus hareketleri ve sistemden kaynaklanan sınıfta kalmaların yarattığı sıkıntı ve ihtiyaçlar sebebiyle, çağdaş eğitim standartlarına göre bir yıllık derslik ihtiyacımızın ancak üçte biri karşılanabilmektedir.

Kaldı ki, bilgi toplumu çağında, öğretmenlerimizin daha iyi yetişmesinden, bilgisayar destekli eğitimin yay-

gınlaştırılmasına, çağdaş eğitimin ve teknolojinin gerektirdiği yeni ihtiyaçlara ve düzenlemelere kadar, eğitimin kalitesi, niteliği, çeşitlenmesi, verimliliği, yönetimin ve inisiyatifin taşraya, giderek mahallî idarelere ve özellikle okullara ve ailelere aktarılması gibi çok hayati ve ciddi sorunlarımız vardır.

İnsangücü potansiyelimiz açısından gurur ve kıvanç duyduğumuz öğrenci nüfusumuzun bu gelişmesine rağmen;

- * İlk okulu bitiren öğrencilerinin % 42'si orta okula gidemeyen,
- * Lise ve dengi okulları bitiren öğrencilerinin % 72,6'sı yüksek öğretime giremeyen,
- * Sadece bu yılki yüksek öğretime giriş sınavları sonucunda bir yüksek öğretim kurumuna giremeyerek üniversite eşliğinde bekleyen 550 662 işsiz, kırgın ve umutsuz genci bulunan,
- * 1990-1991 Eğitim ve Öğretim Yılında yüksek öğrenime girmek için

*başvuran 892.975 kişiden
% 8,8'i olan 78 720'si lisans,
% 3,8'i olan 34 168'i önlisans
%9,7'si olan 83 396'sı açık öğretim kurumlarına yerleştirilebilen;*

- * Kalkınmanın gerektirdiği ara insan gücünü yetiştiren meslekî ve teknik orta öğretimde

-Bu kademeye devam eden öğrenciye göre oranı % 40,

Sorunlar

-Çağ nüfusuna göre okullaşma oranı
% 14.7 olan;

* Genel okur-yazarlık oranı ortalaması;

-İktisaden faal nüfusa göre % 89.4,

-6 yaş yukarısı genel nüfusa göre
% 77.3 olduğu halde;

Çok az da olsa bazı yörelerde bu oranı;

-İktisaden faal nüfusa göre % 49.6'ya,

-6 yaş yukarısı genel nüfusa göre ise
% 45.8'e düşen.

* Meslekî-teknik ağırlıklı çok programlı lise uygulamasına, ilk defa geçen yıl açılan 37, bu yıl ilâve edilen 45, toplam 82 okulla geçilebilen;

* Zorunlu öğretim süresini hâlâ 5 yıla sınırlı tutan 12 dünya ülkesinden(*) biri olan

bir toplumun devlet yöneticileri, sorumluları, bakanlık görevlileri ve öğretmenleri olarak rahat olamaz, uyuyamaz ve hatta rahat yaşayamaz.

Millî Eğitim Temel Kanunu'muza göre, Millî Eğitimimizin tam işlerliğini sağlamak, genel amaçlarını gerçekleştirmek, örgün ve yaygın bütün eğitim kurumları üzerinde taşıdığımız yürütme, gözetim ve denetim sorumluluğunun gereğini yerine getirmek yanında; **bugün için sınırlı ve az da olsa, yakın geleceğimiz açısından olumsuz,**

(*) Bu 12 ülke: Türkiye, Hindistan, İran, Benin, Senegal, Colombia, Bengladeş, Burma, Laos, Macau, Nepal, Vietnam

tehlikeli ve hatta ciddî boyutlarda sosyal problemlere ve bunalımlara yol açabilecek bu durumun iyileştirilmesi ve sorunların süratle çözüme kavuşturulması, kaçınılmaz ve ihmal edilmez millî bir sorun haline gelmiştir.

Bu bakımdan, Millî Eğitim Sistemimizi ve metodlarımızı sürekli olarak gözden geçirmeye ve yeniden düzenlemeye mecburuz. Çünkü; çok hızlı değişme, ilerleme ve gelişmelere sahne olan, ileri teknolojiye sahip, bol ve çok çeşitli üretim yapabilen "**bilgi toplumu**" olarak tanımlanan bir çağda yaşıyoruz. Mevcut bilgiler, 3-4 yılda iki misli artıyor, eski bilgilerin pek çoğu değişiyor, geçersiz oluyor. Bu artışlar ve değişiklikler karşısında insanın ve toplumun da ihtiyaçları değişiyor, çeşitleniyor, sorunlar karmaşıklaşıyor ve artıyor.

Sakin ve olabildiğince sessiz; fakat temkinli, tedbirli, bilimsel ilkelere uygun yönde yürütmeye çalıştığımız Millî Eğitim Sistemimizi, çağımızın gereklerine, sosyal ihtiyaçlarına uygun şekilde yenileme, yeniden düzenleme ve geliştirme çabalarımızın asıl amacı budur.

Çok hızlı değişme ve ilerlemeler içinde gelişen ve büyüyen toplumumuzda İNSANIMIZI **sevgiye, akla, bilime ve tekniğe dayanarak kendi kültürümüz içinde, millî ruhumuzu, özümüzü ve benliğimizi koruyarak, yaşayarak, kendisine, ailesine ve milletine yabancılaştırmadan:**

- * **Kişilikli ve bilinçli;**
- * **Kendine güvenen ve yeterli;**
- * **Kendini sürekli yenileyen ve geliştiren;**
- * **Kendi kendisiyle ve başkalarıyla yarışan;**

Nasıl Bir Millî Eğitim?

Artık çağımızda bilinmektedir ki; bilgi, beceriye dönüştürülebilir; beceri, uygulanabilir ve olumlu yönde kullanılabilir ise anlamlı ve geçerlidir. Eğitim, yetenekleri ortaya çıkarabiliyor ve insana rehberlik ederek düşünmesini ve anlamasını sağlayabiliyor ve geliştirilebiliyorsa çağdaş ve değerlidir.

- * Kendi mutluluğunu sağlama yanında; bunu, başkalarının ve toplumun mutluluğu için de değerli ve anlamlı bulan ve paylaşan;
 - * Eleştireci bir dimağ ve medenî cesaret sahibi olan;
 - * Kendini ve milletini daima yüceltmeye çalışın;
 - * Görevini, sorumluluğunu ve onurunu, hak ve adaleti her şeyin üstünde tutan;
 - * Ekonomik, sosyal, kültürel gelişmelere ve faaliyetlere, hem bağımsız olarak, hem de işbirliğiyle katılmaya istek duyan, azimli, kararlı ve atılgan;
 - * Gerçekçi, araştırmacı, üretici ve yaratıcı olan;
 - * Fert ve millet olarak hür ve bağımsız yaşayabilmek için düzenli ve disiplinli-sistemli şekilde düşünme ve sürekli çalışma, yarışma, aşma, mücadele etme duygusu, heyecanı, iradesi ve çabası içinde olan;
 - * Çağdaş, akılcı ve lâik davranışlı;
- kişilik ve ahlâkî karakterde yetiştirmektir.

Okullarımız, sadece kültür aktaran ve bununla yetinen öğretim kurumları değil; sevgiyle birlikte araştırma, çalışma, başarıya ve öğrenme yoluyla "eğitim ve rehberlik kurumu" olabiliyor ise çağdaş okuldur.

Bütünüyle eğitim sistemi, insanda ve toplumda okuma ve öğrenme istek ve ihtiyacını artırabiliyor; sevgiyi ve ümidi besleyebiliyor; güven verebiliyor; kişiliği, inancı ve karakteri güçlendirebiliyor; yaşama sevincini geliştirebiliyor ise sağlıklı ve doğrudur.

Çünkü, İNSAN ve insanlık açısından asıl amaç, insanın mutluluğudur, toplumun refahıdır.

MUTLULUĞUN sürekli, kalıcı ve doyum sağlayıcı olabilmesi için İNSANIN, KENDİSİNE SAYGISINI VE ONURUNU YİTİRMEYEN, HÜR VE BAĞIMSIZ YAŞAMASI, KENDİ KENDİSİ OLABİLMESİ, POTANSİYEL GÜÇ VE YETENEKLERİNİ SON SINIRINAKADAR DEĞERLENDİREREK KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRMESİ VE GELİŞTİRMESİ şarttır.

Bu bakımdan, dünya milletleri ailesinin, yapıcı, yaratıcı ve seçkin ortağı olabilmek için, eğitim sistemimizin bu görüş ve hedeflerin gerektirdiği yapıya ve yönetime kavuşturulması zorunludur.

Bunun için Millî Eğitimimiz;

- * Her şeyden önce millîdir, millî olmalıdır ve olacaktır.
- * Çağdaştır; çağdaş olmalıdır ve çağdaş kalacaktır.
- * Demokratiktir; daha da geliştirilerek çağdaş demokrasinin çağdaş değerleriyle pekiştirilecektir.

- * **Lâikdir; çünkü millî bünyemizin özelliklerine saygılı, demokrasi ve insanlık hak ve ideallerine bağlı, insan sevgisine dayalı çağdaş ve sağlıklı bir toplum olabilmenin; sosyal anlaşmayı, dayanışmayı ve uzlaşmayı sağlamanın, yaşatmanın ve güçlendirmenin yegâne vazgeçilmez şartı lâikliklidir.**

Ancak, Türk Milletinin birlik ve beraberliği; ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, bu niteliklerin ve ilkelere, eğitimin bütün kurum ve faaliyetlerinde korunmasıyla ve geliştirilmesiyle sağlanabilir.

Kamu personelinin % 34,6'sının istihdam edildiği Bakanlığımızı, "**personel atama bakanlığı**" olmaktan kurtarmak amacıyla aldığımız tedbirler, büyük, tarihî, millî ve meslekî sorumluluğumuzun gereklerini yapabilmek içindir.

Cumhuriyet Türkiye'sinde ilk defa 13. 04. 1990 tarihinde yürürlüğe giren, 419 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, her derece ve türdeki okul öğretmenlerinin görev yerlerinin belirlenmesi ile orta okullara müdür atama işlemleri valiliklere devredilmiştir. Bunun gerekleri olarak da bugüne kadar:

- * **Bakanlığa Bağlı Okul ve Kurum Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği;**
- * **Okul ve kurumlar bazında "Standart Kadro" esas ve usulleri,**
- * **Bakanlığa Bağlı Okul ve Kurum Yöneticilerinin Nitelikleri ile Atama ve Görevden Alınmaları Hakkında Yönetmelik,**

- * **Bakanlığımız Merkez ve Taşra Teşkilâtındaki Görevlere İlk Defa Devlet Memuru Olarak Atanacaklar ile Devlet Memurlarından Öğretmenliğe İlk Defa Atanacaklar İçin Mecburi Yarışma ve Yerleştirme Sınavı Yönetmeliği,**

yaapılmış ve uygulamaya konulmuştur. Bu çerçevede "**Merkez ve Taşra Teşkilâtı Genel İdarî Hizmetler Sınıfı Atama Yönetmeliği**" çalışmaları da sürdürülmektedir.

Bu esasların herkes için, haklarda eşit, tam, objektif, tarafsız, âdil bir şekilde uygulanmasına gereken özen ve titizlik gösterilecektir. Çünkü; ülkemizin gerçek kurtuluşu, nasıl **ATATÜRK**'ün ifadesiyle eğitime ve dolayısıyla öğretmene bağlıysa; **Bakanlığımızın çok genel yanları ve öncelikli ilkeleriyle belirttiğimiz asıl amaçlarını ve temel fonksiyonlarını gerçekleştirebilmeye zaman ve imkân bulabilmesi, enerjisini bunlarda kullanabilmesi, destek hizmetlerin ve ayrıntıların, personel atamalarının aşırı yükünden kurtulmasına; iş ve hizmetlerin çağdaş bir anlayış, düzen ve disiplin içinde yürütülmesine bağlıdır.**

Bu bakımdan, öğretmen arkadaşlarımın, atama işlemlerinde; kendi kişilikleri, onurları ve gururları ile toplumdaki saygınlıkları, değerleri ve yerlerine göre hareket etmelerini ve örnek olmalarını özellikle rica ediyorum. Hak ve adalet kavramlarını, önce çocuklarımıza, dolayısıyla bu yolla topluma benimsetecek ve yerleştirecek olan öğretmenlerin, her türlü resmî ve özel iş, işlem ve ilişkilerinde bu yönde de doğru, tutarlı ve yapılması gereken davranışlarda bulunmalarının kaçınılmaz meslekî yükümlülükleri olduğunu da hatırlatmak istiyorum.

Doğu ve Güneydoğu ile Orta Anadolu'nun ve Batının kırsal kesimlerinde öğretmensizlik sebebiyle okullar kapalı veya dersler boş geçerken, kalkınmış yörelerimizdeki şehirlerimizde ve kıyılarımızda öğretmen fazlalığı olması; bir öğretmene 3-5 saat ders düşmesi; hattâ bazı öğretmenlerin hiç derse girememesi, inanıyorum ki kamu vicdanını olduğu gibi sizleri de rahatsız etmektedir.

Bu gibi konularda öğretmenler, toplumun diğer mesleklerinde ve yerlerindeki olumsuz, yersiz, gereksiz ve kötü durum, uygulama ve davranışları örnek göstermemelidirler. **Çünkü, bunların da temelinde eğitim, dolayısıyla öğretmen vardır.**

Aslında bu gibi olaylar ve davranışlar, yani özel ve kişisel durumlarıyla ilgili isteklerini gerçekleştirmek için sorumluluğu ve görevi ikinci plâna atan davranışlar; hem, enerjinin ve emeğin boş yere kullanılmasına, hem de görev, sorumluluk ve onurlarını her şeyin üstünde tutan kişilikli, çok büyük sayıdaki öğretmenlerin aleyhine işlemesine, onların haklarının alınmasına veya geciktirilmesine sebep olmaktadır.

Bu bakımdan, hemen hemen, gereken her şeyin objektif ilkelere ve ölçülere dayandırılmasına çalışıldığı bu eğitim - öğretim yılından itibaren, adaletsizliklere yol açabilecek; kanun ve yönetmeliklerin uygulanmasını engelleyecek isteklere imkân ve fırsat verilmeyecektir. Bu gibi yollara başvuranların istekleri yerine getirilmeyecek, genel ve özel kanun ve yönetmeliklerimizin gereklerine göre hareket edilecektir.

Valiliklerin bu konuya gereken titizliği göstereceklerine, atamaları ve il içindeki yerleştirmeleri hiçbir ayırım gözetmeden yapacaklarına, eğitim ve öğretimin sağ-

lıklı ve dengeli bir şekilde yürütülmesini gerçekleştireceklerine inanıyorum.

Bakanlık Merkez Teşkilâtındaki bütün görevliler de; öğretmenlerimizin özlük hakları ile ilgili iş ve işlemlerinin yürütülmesinde; onları, aracı aramaya ve bulmaya yöneltmeyecek ve onlara aynı meslek ailesinin üyeleri olarak sevgi, saygı, hoşgörü göstererek, hiçbir ayırım yapmaksızın sorunlarını hak ve adalet ölçüleri içinde çözmeye çalışacaklardır.

Her şeyde olduğu gibi, eğitimde de sadece bilmek ve söylemek yeterli değil; yapmak, uygulamaya koymak ve gerçekleştirmek önemlidir.

Millî Eğitim için, bugüne kadar çok güzel, anlamlı, çağdaş, medenî, ileri ve yeni sözler söylendiğini; teklif ve tavsiyelerde bulunulduğunu; kanun ve yönetmelikler çıkarıldığını; programlar hazırlandığını, bunların pek çoğunun da uygulandığını biliyor ve görüyoruz. Bu konularda emeği geçen ve pay sahibi olanlara takdir ve şükranlarımızı her vesile ile ve her fırsatta belirtmekten ve tekrarlamaktan ayrı ve özel bir mutluluk duyduğumuzu biliyorsunuz.

Ancak, bütün bu iyi niyetli, zamanlarına göre gerekli ve gerçekçi tedbirlere rağmen, çok hızlı değişen ve gelişen dünyamızın bugünkü seviyesi ve şartları karşısında noksanlıklarımız ve yetersizliklerimiz de ortadadır.

Daha iyi olmamız için hiçbir sebep ve savunulabilir gerekçemiz yoktur. Yeter ki kurumlaşmayı, verimliliği, adil ve çağdaş uygulamayı engelleyici bazı durum ve davranışların etkisini en aza indirebilelim, hatta tamamını yok etmiş olabilelim.

Merkezden Yönetimin Sıkıntıları

Dün

Bugün şikâyetçi olduğumuz, Millî Eğitim Bakanlığının asıl hizmet ve sorumluluklarını yerine getirmekte ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kaldığını belirttiğimiz sorunların en önemlisi olan **"merkezden yönetim"** ve buna dayalı olarak atamalar başta olmak üzere, çeşitli bürokratik iş ve işlemlerle destek hizmetlerin yol açtığı olumsuzluklardan ve sıkıntılardan, bundan 41 yıl önce de aynen şikâyetçi olunması çok anlamlı, acı, üzücü ve düşündürücüdür.

Evet, bundan 41 yıl önce, **IV. Millî Eğitim Şûrası**'nda verilen raporlardan birinde şöyle denmiştir;

....."**Millî Eğitim Bakanlığının bütün teşkilâtı, okulları, kurumları sıkı sıkıya merkezden idare edilir. Eskiden beri devam eden bu durum, millî eğitimin mahalliileşerek memleket gerçeklerine uymasına, teşkilâtın gelişmesine, teşkilât başında çalışanların bağımsız karar verebilir, kişilikli insanlar olarak yetişmesine imkân vermektedir. Millî Eğitim Bakanlığı mahallî otoritelere yer vermeli, okul ve kurumları kendi kendine işler hale getirmelidir. Bugünkü idare tarzı devam ettikçe, millî eğitim işleri bürokratik olmaktan kurtulamayacak, okul ve kurumları mahallî gereklere, memleket gerçeklerine göre işlemeyecek, sosyal hayatın gerektirdiği özelliği kazanamayacaktır.**"

Bugünkü eleştirilerimiz, uygulamalardan şikâyetçi olmamız, ısrarla yeni düzenlemelerin kaçınılmaz olduğunu belirtmemiz aynı değil midir?

Bugün

Oysa, 41 yıl öncesine göre öğrenci sayımız % 740, öğretmen sayımız % 950, okul sayımız % 380 oranında artmıştır. Örgün ve yaygın eğitim kurumlarımızın sayı-

sı 68 432'ye ulaşmıştır. Yani 1949'a göre, bürokratik iş ve işlemlerimiz yaklaşık % 700 artmıştır.

Kaldı ki, o günün kapalı ve statik toplumunun çok sınırlı istek ve ihtiyaçlarıyla, bugünkü açık ve dinamik toplumun çoğulcu demokrasi düzeni içinde, dışa açılan, şartları karmaşık, çok çeşitli ve yaygın, istek ve ihtiyaçlarını karşılaştırmak bile mümkün değildir.

Bu durumda merkezden yönetim ile Millî Eğitimimizi olması gereken yöne, seviyeye, kaliteye, çeşitliliğe ve verimliliğe ulaştırmak mümkün müdür?

İşin veya hizmetlerin mahallinde görüldüğü, görülmesinin daha yararlı olduğu konularda, **bazı yetkililerin**, genel idarenin taşradaki temsilcilerine, bazılarının mahallî organlara, bir kısmının da tüzel kişilikli veya gönüllü kurum ve kuruluşlara devredilmesinin **"merkezi yönetim"** ile çatışmadığı ve çatışmayacağı inancındayım. Böyle bir uygulamada önemli ve gerekli olan; görev, yetki ve sorumlulukların çok iyi, açık ve seçik olarak düzenlenmesi ve uygulamaya imkân verilmesidir.

Özellikle bugünkü yapısı, yönetimi, öğrenci-öğretmen-okul mevcutları, yaygınlığı ve geleceğimizi açısından çok önemli ve hayati fonksiyonları ve sorumluluğu yönlerinden, Millî Eğitim Sistemimizin, ne Anayasa'da, özel kanunlarda ve müfredat programlarında yazılı genel amaçları ve ilkeleri, ne de bugünkü yenilikleri, yeni ihtiyaçlara ilişkin istekleri ve gelişmeleri izlemesi ve kendini buna uyarlayarak sağlıklı ve yeterli şekilde gerçekleştirmesi mümkündür.

Özetle, Bakanlığımızın iş yükü, hiçbir Bakanlık veya hizmetle karşılaştırılmayacak kadar büyük, yaygın, karmaşık, çok yönlü ve ağırdır. Bu yük, nüfusumuzun

Nasıl bir Organizasyon ve Yönetim?

çok hızlı artışının doğal bir sonucu olması gerçeği yanında; özellikle merkezden yönetimden kaynaklanmaktadır. Kaldı ki, çok hızlı ve geniş boyutlu kültürel değişme ve gelişmelerin, sanayileşmenin ve bunlardan doğan yeni sosyal taleplerin gerektirdiği yeni eğitim ihtiyaçlarının karşılanması da bu yüke sürekli olarak eklenmektedir.

Akılcı ve çağdaş tutum ve uygulamada Bakanlığımızın merkezî yönetimle ilgili görev, yetki ve sorumlulukları;

- * Genel amaç ve politikaların tayin ve tespit edilmesi;
- * Genel sistemin kurulması ve sürekli geliştirilmesi;
- * Gerekli kaynak ve imkânların bulunması ve artırılması;
- * İnsan, fert ve millet olmamızın gerektirdiği ortak değer, inanç, ideal, alışkanlık ve davranışların kazandırılması ile yeniliklerin ve çağa uyumlu olmanın gerektirdiği temel hizmetlerin merkezden yönetilmesi;
- * Yurt çapında devlet adına genel gözetim ve denetimin yapılması

olmalıdır.

Millî eğitim sistemimizin yapı ve işleyişiyle ilgili yeni düzenlemeler bu anlayışa göre yapılmaktadır. Çünkü; eğitim, olayların ve şartların oluşturduğu OLAN ile değil; değerlerin benimsetilmesi, yerleştirilmesi geliştirilmesinin

temsil ettiği OLMASI GEREKEN'le uğraşan bir süreç ve meslek alanıdır. Eğitim yöneticisinin bu görüş ve ilkeye göre hareket etmesi gerekmektedir. Oysa bugün, bütün çabalarımızda, ısrarlarımızda, savunmalarımıza rağmen, olayların ağırlık taşıdığı bir uygulama düzeni ve yönetimi içindeyiz. Olanı gerekenle, ancak dinlenilmesi gereken zamanlarda meşgul olabiliyoruz. Merkezî yönetimde bulunan yetkiler, yukarıda belirtilen temel konular dışında valiliklerden başlayarak kademeli olarak okul müdürlüklerine kadar devredilmedikçe, bu tür sorunlar devam edecek, olması gerekenler üzerinde yerince çalışılmasına imkân bulunamayacaktır.

Değerli Yöneticiler, Anne ve Babalar;

İnsanlığımız, sevgi, ilgi, bilgi ve becerimiz; birbirimize saygımız, hoşgörümüz, anlayışlı oluşumuz; toplum ve insanlık için iyiliğimiz, yararlılığımız, verimliliğimiz; kendi kendimiz oluşumuz; görevimizi, sorumluluğumuzu ve onurumuzu her şeyin üstünde tutuşumuz; özetle, bütün davranışlarımızın kaynağı ve göstergesi olan kişilik, karakter ve kültürel kimliğimiz, aldığımız veya verdiğimiz eğitimle doğrudan bağlantılıdır.

Bilindiği gibi, kişi boyutuyla ilgili bu eğitimin, aileyle sınırlı ilk temelleri anne ve baba tarafından atılır. Topluluk ve insanlıkla ilgili ortak ve genel değerler, alışkanlıklar, idealler, inançlar ve davranışlar, okul öncesinden başlayarak, öğrenim basamaklarındaki çeşitli tür ve dereceli okullarda kazandırılmaya çalışılır. Ancak, isteyerek, severek, yaparak ve yaşayarak öğrenme, ayrı bir okul olan iş ve çalışma hayatında, her zaman ve her yerde devam edecek yaygın eğitim veya sürekli eğitim yoluyla gerçekleşir.

Yöneticilere, Anne ve Babalara

Toplum boyutunda da her şey eğitime, eğitimin kalitesine ve seviyesine bağlıdır. Toplumun temeli olan aile düzeninden, toplumun tümüyle ilgili genel düzene ve yönetime kadar her şey, evimiz, işimiz, mesleğimiz, işbirliğimiz, ilişkilerimiz, yönetimimiz, kalkınmamız, bütün kurumlarımız, demokrasimiz ve bunların birbirleriyle olan zorunlu ve gerekli bağlarının meşru ve uyumlu düzenleyicisi ve koruyucusu olan hak ve adalet anlayışımız ve davranışlarımız da doğrudan eğitimle ilişkilidir. Bu sebeple, her ülke ve toplum için geçerli ve doğru olan gerçek, toplum boyutundaki her şeyin seviyesi ve kalitesi ile eğitimin seviye ve kalitesinin aynı veya eşdeğer oluşudur.

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım,

13 Nisan 1989 tarihli "GÖREVE BAŞLAMA MESAJI"nın ışığı altında; Millî Eğitimimize ilişkin bazı görüş, düşünce ve öncelikli hedeflerimizi geçen yıl sizlere gönderdiğim mektubumda ayrıntılı olarak belirtmiştim. Bunları tekrarlamaya gerek görmüyorum. GÖREVE BAŞLAMA MESAJIM ile MEKTUBUM'daki görüş, düşünce ve öncelikli hedeflerle millî eğitim politikamızın çerçevesini çizen ve yönünü gösteren genel amaçlarda ve temel ilkelere hiçbir değişiklik olmamış ve yapılmamıştır. Yapmakta olduğumuz; Millî Eğitim Temel Kanununun ele alınamayan bazı maddelerini uygulamaya koyma; millî eğitimin, bütün fertleri ortak değer ve amaçlarda birleştiren fonksiyonlarına; hiçbir ayırım gözetmeyen, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa üstünlük tanımayan ilkelerine, hak ve adalet kavramlarına uygun şekilde hareket etmeye özen göstermek olmuştur.

Bunların yanında gerçekleştirilmeye çalıştığımız çok önemli, fakat zaman alıcı çalışma konumuz; sistemin bugünkü sorunlarını çözümlenecek, ihtiyaçlarımıza cevap verebilecek, özellikle 2000'li yılların Türkiye'sinin insanını yetiştirecek ve toplumunu hazırlayacak yönde geliştirilmesidir. Bu konudaki çalışmalarımız devam etmektedir. Bu yıl kurduğumuz ihtisas komisyonunca hazırlanan ölçme ve değerlendirmeye ilişkin ön çalışma raporu, ağırlıklı bir yanı ve doğrudan ilgili dolayısıyla Yüksek Öğretim Kurulumuza gönderilmiştir. YÖK, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ve Üniversitelerimizin görüşlerinin de alınacağı ve sistemin bütünüyle ilgili bu yeniden düzenleme ve geliştirme çalışmalarının uygulamaya konulmasındaki en büyük görev, bugüne kadarki her yenilikte olduğu gibi, yine sistemin odak noktası olan öğretmene, yani sizlere düşmektedir. Sizler gereğine inanırsanız, severek ve isteyerek yaparsınız.

Öğretmenlik mesleğini yüceltmek, toplumdaki yerinin layık olduğu seviyeye yükselmesini sağlamak, severek ve isteyerek, en içten ve gönülden duygu ve düşüncelerle gerçekleştirmeye çalıştığımız hedefimiz ve emelimiz olduğunu biliyorsunuz. Bu amaçla bugüne kadar yaptıklarımız; yani "**17 AY 17 GÜNDE TAMAMLADIKLARIMIZ**", diğer hizmetlerle birlikte, bu mesajımızın sonunda bilgilerinizi sunulmaktadır.

Ancak, bundan sonra yapacaklarımız, bundan öncekilerden daha önemlidir. Çünkü sistemin genel amaçları, ilkeleri, organizasyonu, yapısı, yönetimi ile ilgili düzenlemeler yanında, çağdaş, demokratik, laik yönetim ve millî eğitim anlayışının uygulamalarımızda tam anlamıyla egemen olmasının sağlanması, değer yargılarımızda ve davranışlarımızda önemli ve gerekli değiş-

Sistemde Öğretmen Öğrenmede Öğrenci

me ve gelişmeleri zorunlu hale getirmiştir. Bunların gereği mutlaka ve noksansız yerine getirilecektir.

Çağdaş eğitim anlayışı ve uygulamasına göre, eğitim sürecinin odak noktasında ÖĞRENCİ yer almaktadır. Diğer bir deyişle, nasıl sistemin odak noktasında ÖĞRETMEN varsa, ÖĞRENMENİN merkezinde ÖĞRENCİ vardır. Aslında, yıllarca uygulayıp denediğimiz gibi, zor olan, öğretmektir; kolay, verimli, doğru ve çağdaş olan ise, istek uyandırarak ve eğitim ortamını düzenleyerek öğrenmeyi sağlamaktır. Bildiğiniz ve uyguladığınız gibi, eğitimde çocuğun kişiliğini tanıma, anlama; potansiyel güçlerini, ilgi, istidat ve kabiliyetlerini bilme; bunlara göre, rehberlik etme ve yönelmeyi sağlama; başarısızlığı değil, başarıyı ölçme ve değerlendirme önem ve öncelik taşımaktadır.

Buna göre, çağdaş eğitim-öğretim açısından en önemli husus, çocuklarımızı oldukları gibi kabul etmek; olmak istedikleri ve olabilecekleri şekilde olmalarına, hayata hazırlanmalarına imkân ve fırsat vermek; onları bizim istediğimiz gibi olmaları için zorlamamak; kendilerini tanımalarına yardımcı olmak, onlara kendi kendilerine seçim yapabilecek çok ve çeşitli seçenekler sunmak; bu konularda rehberlik etmektir. Şüphesiz, eğitimde "Otoriteye İtaat Modeli" uygulamasının binlerce yılda geliştirdiği davranışları, "Öğrenci Merkezli" uygulamanın gerektirdiği davranışlara dönüştürmek kolay değildir. Bu zorluğu en çok öğretmenler yaşamakta ve anlamaktadır. Ancak bu zorluklar aşılmalı ve çağın gerektirdiği nitelik ve nicelikte bir eğitim ortamı oluşturabilmek için gereken köklü değişiklikler yapılmalıdır.

Çünkü, eğitimde; ezberci, şekilci, sadece bilgi aktarıcı ve tek yanlı kültür aşılama, tek tip, tek model, öğretmeni, aynen kabullenen ve onunla yetinen anlayış ve uygulamaya çok gerilerde kalmış; hatta çağdaş olmuştur.

Bugünün anlayışı ve yaklaşımı; sevgiyle, isteyerek, kendi kendisiyle, başkalarıyla ve çevresiyle sürekli yarışan; kendi kendisi olabilen; kendi kendisini savunabilen; düşünen, anlayan, eleştiren, karşılaştıran, yorumlayan, işbirliği yapan, paylaşan, çağdaş, akılcı, lâik, bağımsız, hür düşünceli ve medenî cesaret sahibi bir insan tipini esas alır.

Böyle bir anlayışta; **insana verilen değer, haklarda eşitlik, adalet, onur ve akılcılık en üst değerlerdir.** Gerçek, doğru ve sağlıklı demokrasi, demokratik yönetim, demokratik eğitim, demokratik yaşayış biçimi, bu en üst değerlerden yoksun bir uygulamayla asla mümkün olmaz.

Bu değerlerden yoksun bir anlayışla, çocuklarımızı, sadece aktardıklarımızla ve ezberlettirdiklerimizle değerlendirmek; bunun sonucuna göre de başaramayanları sistemin dışına atmak da doğru bir yol ve uygulama değildir.

Bugüne kadarki tutum ve uygulamalarımız, gereğince yeterli ve isabetli olsaydı; millî yönden zorunlu, meslekî yönden gerekli, bilimsel yönden doğru ve çağdaş olan Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarını yurt çapında dengeli, adil, eşit ve sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmiş olması gerekmez miydi?

Fertlerimizin, Millî Eğitim Temel Kanunumuzda öngörülen niteliklerle, kendimize yabancılaşmadan, İYİ, SORUMLU, KİŞİLİKLİ ve BİLİNÇLİ İNSAN, YURTTAŞ ve özellikle,

Amaç ve İlkeler

hem kendilerini mutlu kılacak ve hem de toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir MESLEK SAHİBİ olmaları sağlanmış olmaz mıydı?

Ancak, bütün bu olumsuzluk ve yetersizliklerin giderilmesi halinde, kanunda da öngörüldüğü gibi, "Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmak." mümkündür.

Bu en yüce ve kutsal amacı, görev ve sorumluluğu yerine getirmek için, aynı Kanunumuzun, temel ilkelerine göre:

- * Millî eğitim hizmetinin, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi;
- * "Fertlerin, eğitimleri süresince ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilmesi";
- * Millî eğitim sisteminin, her bakımdan bu yönelmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenleneceğinin; yönelmede ve başarının ölçülmesinde, rehberlik hizmetlerinden, objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılması;
- * Eğitim hakkı olarak, temel eğitim, ilk öğretimden sonraki eğitim kurumlarında vatan-

daşların ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanmaları;

- * Fertlerin genel ve meslekî eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesinin esas olduğu;
- * Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimlerini sağlamak için gerekli tedbirleri almanın da bir eğitim görevi olduğu;
- * Her derece ve türü ile ilgili ders programlarında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ile Atatürk Millîyetçiliğinin temel olarak alınması;
- * Millî ahlâk ve millî kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilmesi ve gereken tedbirlerin alınması;
- * Eğitim kurumlarında, Anayasada ifadesini bulan Atatürk Millîyetçiliğine aykırı siyasî ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasî olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmesi;
- * Türk Millî Eğitiminde lâikliğin esas olduğu;
- * Bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre ders programlarının, metod ve araçların geliştirilmesi; eğitimde verimliliğin artırılması, sürekli

olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması, eğitim kurumlarının buna göre donatılıp güçlendirilmesi, bu yöndeki çalışmaların maddî ve manevî bakımdan teşvik edilmesi ve güçlendirilmesi;

- * Eğitimin, insangücü ve istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayarak meslekî ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde plânlanması ve gerçekleştirilmesi;
- * Millî eğitimin amaçlarının yalnız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, işyerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılması;

öngörülmüştür.

Bütün bu amaç ve ilkelerin gerçekleştirilmesi görev ve sorumluluğunun, 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanununa göre, okul öncesinden yüksek öğretimin sonuna kadar, okulların dışında ve her yerde devlet adına yönetim, gözetim, ve denetiminin Bakanlığımıza verilmiş olması, Millî eğitimin, millî varlığımız ve hayatımız açısından büyük önemini ortaya koymaktadır. Bu bakımdan geleceğimiz açısından taşıdığımız manevî sorumluluğu, yeni bir eğitim-öğretim yılının başında, tekrar hatırlatmak ve bütün yetkilileri, ilgilileri ve sorumluları, bilgi toplumunun soyut ve karmaşık özelliklerini de vurgulayarak millî eğitim üzerinde düşündürmek istiyorum.

Türkiye Cumhuriyeti, bugün, gerçekten, millet hayatı için yakın sayılabacak geçmiş yıllara göre, çok olumlu, ileri, medenî bir devlet olarak, dünya milletleri ailesi ve coğrafyası içinde önemli ve hassas bir konumda ve durumdadır. Bu özellik ve durumumuzdan dolayı, bizi 2000'li yıllara ulaştıracak 1990'lı yıllar, ülkemiz ve milletimiz için; daha ileri, daha iyi, daha zengin, daha sağlıklı, daha güçlü bir toplum ve devlet olabilmemiz, millî varlığımızı sağlıklı olarak güçlendirerek sürdürmemiz açısından, çok önemli tarihî ve kader yıllarımızdır.

Dünya tarihinde ilk defa, insanlık için **endüstri devrimi** ile, herkesin birbirinden farklı da olsa; istek, yetenek, hizmet ve verimliliği oranında mutlu olabileceği ve olduğu bir dünya yaratma imkân ve fırsatı doğmuştur. Bu fırsatları kaçırmamaya, mevcut imkânları en iyi şekilde değerlendirerek kullanmaya; bunlarla yeni fırsatlar ve imkânlar yaratmaya mecburuz. İster fert, ister millet olarak; hür ve bağımsız, kişilikli ve onurlu olarak yaşayabilmenin ve kendimizi savunabilmenin başka güvenli yolu ve çaresi yoktur.

Değerli Öğretmenler,

Türkiye Cumhuriyetinin bu günlere kavuşturulmasında, büyük emeğiniz, fedakârlığınız ve şeref payınız vardır.

Cumhuriyetimizin kuruluşunda, inkılaplarımızın benimsenmesinde, çağdaşlaşmamızda, millî birlik ve bütünlüğümüzün güçlendirilmesinde; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmamızın gerektirdiği nitelikte ve nicelikte insangücümüzün yetiştirilmesinde, bugüne kadar yaptığınız büyük hizmetlerde olduğu gibi; 1990'lı yıllarda da, üzerinize düşen görev ve sorumlulukların gereklerini başarıyla gerçekleştireceğinize yürekten inanıyorum.

Sevgi ile Öğrenme

Sevgili Öğrenciler,

Her şeyi severek yapmalısınız. Severek yapmak, isteyerek, benimseyerek yapmaktır. Sevmeden yaptığınız hiçbir işte tam başarı sağlayamazsınız. Sevmeden öğrenemez, anlayamaz; bildiklerinizi uygulayamazsınız. Beceriye ve uygulamaya yönelmeyen ve dönüşmeyen bilginin değeri sınırlıdır, çoğu zaman da yoktur. Gerçek mutluluk, severek, verimli çalışmak ve üretmektir. Bu sebeple kendimize, ailemize, Milletimize, Vatanımıza, insanlığa yararlı ve hayırlı olmak; bu yönde iyi, yapıcı, birleştirici, yüceltici davranışlarımız ve katkılarımızla tanınmak, anılmak ve sayılmak, bir insan için en onurlu, gurur verici ve büyük mutluluktur.

Bilmelisiniz ki, **geleceğin açık, aydınlık, güvenli ve daha iyi olabilmesi; bildiklerinizi, bilinmeyenleri bulmak ve öğrenmek için kullanabilme istek ve çabalarınıza bağlıdır.**

Değerli Anneler, Babalar,

İnsanlığın bugün ulaştığı ileri teknoloji ve bilgi toplumu çağının, insana verilen değere ve akla dayandığını biliyor ve görüyoruz:

İnsana verilen değer, gösterilmesi gereken saygı, insanı insan yapan sevgi ve hoşgörü ile; çocuklarınızı, kayıtsız şartsız kendi isteğiniz gibi olmaları ve istediğiniz şekilde yetişmeleri için zorlamamanızı tavsiye ediyorum.

Aslında, ne kadar zorlarsak zorlayalım veya zorlamıyor gibi görünüp yöneltelim, başarılı olamayız, olamıyoruz. İnanınız ki, yöneltme çabalarımız ve zorlamaları-

mız, çoğu zaman çocuklarımızı kişilik bunalımlarına sürüklemekten başka hiçbir işe yaramıyor. Okullarındaki başarısızlıkları okul-aile ve çevrelerindeki uyumsuzlukları, kaygıları, korkuları; hatta yüksek öğrenimlerini tamamladıkları ve hayata atıldıkları halde bitmeyen öfkeleri ve hırçınlıkları, huzursuzlukları; dolayısıyla verimsizlikleri ve mutsuzlukları genellikle bu zorlamalı yöneltmelerden kaynaklanıyor. Çocuklarımızla aramızdaki sevgi bağı zayıflatıyor, mesafeyi açıyor ve muhalefeti artırıyor; çocuklarımızı bizden uzaklaştırıyor!

Oysa dileğimiz, özlemimiz, amacımız ve bütün çabamız; çocuklarımızın mutluluğu, onların **kişilikli, bilinçli, iyi insan, iyi vatandaş, iyi meslek adamı** olmaları değil midir?

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım,

Saygıdeğer Anne, Baba ve Veliler,

Sevgili Öğrenciler,

Eğitim politika ve uygulamalarımızı, yukarıda ifade ettiğim gibi bilim ve teknolojiye gelişmelere, milletimizin ve ülkemizin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelik ve niceliğe kavuşturmak için, köklü değişiklikler yapılması yolunda çalışmalarımızı azim ve kararlılıkla sürdürüyoruz.

İnanıyoruz ki, Millî Eğitimimizin genel amaçları ve fonksiyonları içinde ve yanında, bugünkü ve gelecekteki çok önemli ve öncelikli amacı ve ihtiyacı; **İLERİ SANAYİ TOPLUMUNUN VE UYGARLIĞININ** gerektirdiği bilgi, beceri, nitelik ve davranışlara sahip yeterli insanı yetiştirmektir.

İtici Değil Çekici Eğitim

LİMME

İlk Öğretim Uygulaması

Bu amaç çerçevesinde;

- * 1989-1990 Eğitim ve Öğretim yılında başlattığımız MESLEKİ-TEKNİKTE HAMLEYİ artırarak ve yaygınlaştırarak devam ettiriyoruz.
- * Aynı eğitim yılında, ülkemizde ilk defa, meslekî ve teknik eğitimle ilgili ve ağırlıklı iki büyük faaliyeti gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Bunlardan birincisi, YAYGIN EĞİTİM ŞURÂSİ, ikincisi ÇIRAKLIK ve MESLEKİ-TEKNİK EĞİTİM KONSEYİ toplantıları ve çalışmalarıdır.

- * Yine ülkemizde ilk defa, büyük sorun haline gelmiş bulunan; sadece son üç yıllık birikimi 550 662 kişiyi bulan üniversiteye giremeyen gençlerimiz için hazırlanan LİSE MEZUNLARINA MESLEK EDİNDİRME PROJESİNİ (LİMME) uygulamaya koyuyoruz.

Bunlardan başka;

- * Eğitim sistemimizin temelini oluşturan 8 yıllık zorunlu eğitimi gerçekleştirmeye çalışıyoruz.
- * 1973 yılında yürürlüğe giren Millî Eğitim Temel Kanunu'muzun ilgili hükmünü yerine getirmek üzere İLK ÖĞRETİM OKULU sayısını % 133 artırarak 1.692'ye çıkarmış bulunuyoruz.

- * Nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde genel, meslekî ve teknik öğretim programlarını birarada uygulamak üzere 1989-1990 Öğretim Yılında faaliyete geçirdiğimiz ÇOK PROGRAMLI LİSELER'in sayısını, 1990-1991 Öğretim Yılında 82'ye çıkararak yaygınlaştırmaktayız. Bu anlayışla genel liselerle, sadece meslekî-teknik öğretim yapan okullarımızdan, şartları uygun olanlarının da, buldukları çevrenin ihtiyaç duyduğu meslek alanlarında öğrenci yetiştirmek üzere ÇOK PROGRAMLI LİSELER uygulaması kapsamına alınmasını öngörüyoruz.

- * Orta öğretim seviyesindeki çocuklarımızın özel yeteneklerinin en iyi şekilde geliştirilmesine fırsat vermek, kültür, sanat ve millî değerlerimizi korumak ve yaygınlaştırmak amacıyla ilk defa 1989-1990 Öğretim Yılında İstanbul'da açılan ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ sayısını 1990-1991 Öğretim Yılında da Ankara, Bursa, Eskişehir, İzmir ve Kütahya'da yenilerini açmak suretiyle 6'ya çıkarmış bulunuyoruz.

- * 1989-1990 Eğitim Öğretim yılında ilk defa; bilim adamları, eğitim uzmanları ve uygulayıcılarla birlikte, yazılım programları, öğretmenlerin eğitimi, donatım, bakım ve onarım süreçlerinin tümünü kapsayacak şekilde, 58 okulda pilot proje olarak ele alınan BİL-

Çok Programlı Liseler

Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

Bilgisayar Destekli Eğitim

GİSAYAR DESTEKLİ EĞİTİM, 1990-1991 Eğitim Öğretim yılında bütün illerimizde, her türdeki okullarımıza örneklenecek şekilde ele alınacak ve yaygınlaştırılacak, 6500 bilgisayar, 100 ders için 5 000 saatlik yazılım ve 5 000 öğretmenin yetiştirilmesi gerçekleştirilecektir.

- * Türk Eğitim Sisteminin ihtiyacı olan yönetici uzmanların yetiştirilmesi, eğitim-öğretimde gelişmelerin sağlanması için gerekli hizmet içi eğitim çalışmalarının yapılması ve bilimsel araştırmaların gerçekleştirilmesi amacıyla bir Eğitim Akademisi ihtiyacı duyulmuş, 23.10.1989 tarih ve 385 sayılı K.H.K. ile Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Millî Eğitim Akademisi'nin kurulması öngörülmüştür.

Bu hükmün gerçekleştirilmesi için akademinin kuruluş ve görevlerinin bir kanun ile düzenlenmesi gerektiğinden, özel ihtisas komisyonu tarafından hazırlanan kanun teklifi ve gerekçesi Talim ve Terbiye Kurulu'ndan geçirilmiş, ilgili Bakanlıkların görüşleri de alınmıştır. Bu yasama yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulacaktır.

- * Eğitim sistemimizi çağdaş, ileri ve dinamik bir anlayışla yeniden düzenlemek amacıyla 28 Şubat 1990 tarihinde yapılan SİSTEMİ GELİŞTİRME TOPLANTISI'nın ışığı altında oluşturulan aşağıdaki 13 komisyon, çalışmalarını sürdürmektedir.

1. Ölçme ve Değerlendirme,
2. İmlâ Birliğinin Sağlanması,
3. Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe-Dilbilgisi, Türkçe-Kompozisyon Programlarının geliştirilmesi,
4. Ders Kitapları ve Ders Araçları Yönetmeliklerinin Yeniden Düzenlenmesi,
5. Matematik Programı Geliştirmesi,
6. Güzel Sanatlar Eğitiminin Geliştirilmesi,
7. Sanat Tarihi Programının Geliştirilmesi,
8. Psikoloji Programının Geliştirilmesi,
9. Millî Eğitim Akademisi Kuruluş Kanun Tasarısının Hazırlanması,
10. Fen Bilgisi Programının Geliştirilmesi,
11. Tarih ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programlarının Geliştirilmesi,
12. Felsefe Grubu Dersleri Programlarının Geliştirilmesi,
13. Sosyal Bilgiler Programının Geliştirilmesi amacıyla;

Bilim adamları, alan uzmanları ve öğretmenlerden meydana gelen bu komisyonlardan 1. 4. 6. ve 9. komisyonlar çalışmalarını tamamlamıştır. Ayrıca 8 kitap hazırlama komisyonunun çalışmaları da devam etmektedir.

- * Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da ders kitaplarında herhangi bir sıkıntı çekilmeyecektir. 425'i ders, 310'u kültür olmak üzere, 35.550.000 kitabın basımı tamamlanmıştır. Bu yıl başlatılan "ÜCRETSİZ ÖDÜNÇ KİTAP VERME PROJESİ", Ankara ve Hakkâri illerinde ilk okul 4. ve 5. sınıf öğrencilerine verilecek Sosyal Bilgiler ders kitabı ile başlatılacaktır.

İlk okulun bütün sınıflarında okutulan Türkçe ile 4 ve 5. sınıf Sosyal Bilgiler, orta okul 1 ve 2. sınıf Millî Coğrafya, III. sınıf TC. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük olmak üzere toplam 42 ders kitabının muhtevası yenilenmiştir.

Tercüme yayın uygulamamıza, kaynakların çeşitleri ve sayıları artırılarak devam edilecektir.

- * "Okul-Aile Birlikleri ve Koruma Dernekleri çalışmaları yeni bir değerlendirme ve düzenlemeye tabi tutulacaktır. Dağınıklığı ve israfı önlemek için, aynı veya takviye edici amaçlarla kurulmuş "Mezunlar Derneği" ve "Vakıflar"ın, Okul-Aile Birlikleri ve Koruma Dernekleri ile uyumlu bir çalışma ve işbirliği yapabilmelerinin yolları aranacaktır.

Millî Eğitimimize çok önemli katkılarda bulunan bu kuruluşlarımızın yönetici ve üyelerinden oluşacak bir üst "Yönetim Kurulu" veya "Danışma ve Koordinasyon Kurulu" gibi bir organın kurulmasına çalışılacaktır.

Bu organlarda eğitim kurumlarımıza başışta bulunanlarla, mahalli yöneticilerin, öğrenci velilerinin temsilcileri ve tanınmış kişilerin, öğretmenlerin, özellikle orta öğretimindeki öğrenci temsilcilerinin bulunmalarının çok yararlı olacağı düşünülmektedir.

13 Nisan 1989 tarihli "Göreve Başlama Mesajı"ımızda da belirtildiği gibi eğitimle ilgili problemler, ülkemiz için yeni değildir. Alınan bütün tedbirlere ve sağlanabilen iyileştirmelere rağmen, bunların çoğu yılların birikimidir. Üstelik bunlar sadece ülkemizde karşılaşılan ve yaşanan problemler de değildir. Hemen hemen her ülkede görülen evrensel nitelikteki eğitim problemleridir. Meselâ; A.B.D. Üniversitelerinde, her 6 öğrenciden birinin **okuma**, 5 öğrenciden birinin **yazma**, 4 öğrenciden birinin **matematik** geliştirme kurslarına katılması ihtiyacı duyulmaktadır. Bu ülkede orta öğretimde sınıfta kalma olmasına rağmen, öğrenci mevcudunun % 30'a varan bölümü çeşitli etkilerle okulu terketmektedir. Ayrıca, **bu ülkede** 22.5 milyon fonksiyonel cahil olduğu ifade edilmektedir. Benzeri sorunlar Avrupa ülkelerinde de gözlenmektedir.

Toplumumuz açısından, çok önemli bir sorunumuz da, eğitim kavramları, amaç, ilke ve konuları üzerindeki bilgi noksanlığı ve yetersizliğinden kaynaklanan davranışların ve yayınların, yanlış, noksan, maksatlı veya tek yanlı görüş ve yorumların, kamuoyunu yanıltıcı, şaşırtıcı, emek ve enerjiyi boşa yöneltici olumsuz etkileridir.

Bunların ana sebebinin de, eğitim ve kültürde bulunduğu gerçeği karşısında, eğitim yöneticilerinin çok sa-

birli, anlayışı ve hoşgörülü olmaları ve davranmaları gerekmektedir.

Bu bakımdan belirttiğimiz problemlerin varlığı bizi yıldırılmamaktadır ve yıldırılmamalıdır. Önemli olan, problemlerin varlığı değil; bunları algılayış biçimimiz ve çözüm ararken izlediğimiz yolların ihtiyaçlarımıza, ülkemiz gerçeklerine, özel şartlarımıza ve bilimin gereklerine uygun olmasıdır.

Aslında, eğitim sisteminin, insan, kaynak ve kültür gir-dilerinin sürekli değişiyor olması karşısında, eğitimin yapı ve süreçlerinde, en azından uyum problemleri değişerek daima var olacaktır.

Yüce önderimiz ATATÜRK'ün Cumhuriyetimizi emanet ettiği gençlerimizin çağımızın gereklerine uygun olarak yetiştirilmesinde, devletimizin ÇAĞDAŞ MEDENİYET SEVİYESİNİN ÜSTÜNE çıkarılmasında en önemli görevi üstlendiğine yürekten inandığım **öğretmen arkadaşlarıma** duyduğum inanç ve güveni bu vesile ile bir defa daha ifade etmekten büyük gurur ve kıvanç duyuyorum.

1990-1991 Öğretim Yılında da başarılarının devamlı olacağına inanıyorum.

Türk Millî Eğitimine ömürlerini vakfedip, ebediyete intikal eden öğretmen ve eğitimcilerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Millî Eğitim sorunlarının, toplulumumuzun ortak sorumluluğu olduğu anlayışı ve katkılarıyla 1982 yılından bu yana **hayırsever vatandaşlarımızın** yaptıkları 1,5 trilyona

yaklaşan bağışların, Milletimize has, çok anlamlı, hayırlı, örnek ve asil bir davranış olduğunu belirtmekten özel bir heyecan ve mutluluk duyuyorum.

Bağışta bulunanlarla; bu değerli katkıları sağlamada çok önemli rolleri olan **Valilerimize, Kaymakamlarımıza** ve **Belediye Başkanlarımıza** da teşekkür ederek, tebrik ve takdirlerimi sunuyorum.

Türk Millî Eğitimi'ne hizmet eden, büyük katkılarda bulunan, ilgilerini esirgemeyen **eski Bakanlarımıza;**

Hayatlarının büyük kısmını ve çok önemli dönemlerini Millî Eğitime vermiş değerli emekli öğretmenlerimize;

Millî Eğitimin güçlenmesi ve gelecek nesillerimizin yetişmelerine gönüllü olarak katkıda bulunan vakıflara, derneklere, okul-aile birliklerine ve diğer bütün gönüllü kurum ve kuruluşların değerli kurucu, yönetici ve üyelerine;

Destek ve ilgilerini esirgemeyen ve bunu daha da çok artıracaklarını belirten;

-**Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonuna,**

-**Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine,**

-**Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonuna,**

-**Türkiye Ziraat Odaları Birliğine,**

-**TÜRK-İŞ'e,**

-**Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneğine,**

Haber ve yorumlarıyla eğitim sorunlarını sürekli gündeme getirerek yönlendirici ve geliştirici katkılarda bulunan ve her zaman bizlere destek olan,

-**TRT ve Basınımızın** değerli mensuplarına;

teşekkür ediyor ve takdirlerimi sunuyorum.

Bugüne kadarki yüksek himaye ve desteklerinden dolayı Sayın **CUMHURBAŞKANI**'mıza şükranlarımı arz ediyorum.

-Sayın **BAŞBAKAN**'ımıza,

-Değerli **Bakan Arkadaşlarım**,

-TBMM **Millî Eğitim, Plan ve Bütçe Komisyonlarının Değerli Başkan ve Üyelerine**,

-TBMM'nin Değerli Üyeleri, Sayın **Milletvekili Arkadaşlarım**,

Millî Eğitimimizin gelişmesi konusundaki ilgi ve desteklerinden dolayı şükranlarımı sunuyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle 1990-1991 Eğitim ve Öğretim Yılı'nın, Ülkemize, Yüce Milletimize geçen yıllardan daha iyi, hayırlı, uğurlu, huzurlu, mutlu ve başarılı geçmesini diliyor, en içten duygularıyla sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Avni Ak Yol

Avni AKYOL
Millî Eğitim Bakanı

GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALAR

29 Mayıs 1989 Tarihli 1989-1992 İCRA PLANINÂ Göre Gerçekleşmesi Öngörülen Çalışma Konuları.....:45

17 Ay 17 Günde

İcra Planındaki Konulardan Gerçekleştirilenler: 34

İcra Plânında Yer Almadığı Halde Gerçekleştirilenler.....: 50

Gerçekleştirilen Toplam Çalışmalar: 84

● 1981 yılında öğretmenlere 1 000 TL. üzerinden ödenmekte olan **Eğitim-Öğretim Tazminatı**, 1984 yılında 241 Sayılı KHK ile gösterge esasına bağlanmıştır. 375 sayılı KHK ile Temmuz 1989'dan itibaren gösterge 700 olarak uygulanmış ve öğretmenlerin eline 143 500 TL. geçmesi sağlanmıştır. Halen 204 000 TL. olarak ödenen bu tazminatın, 1 Ocak 1991 tarihinden itibaren en yüksek devlet memuru maaşının % 16'sı oranında ödenmesi, 418 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile hükme bağlanmıştır.

● Kalkınmada öncelikli 10 ildeki öğretmenlere görev mahallinin özelliği ve kadro dereceleri dikkate alınarak asgari 76.771 TL. azami 384.856 TL. **ek tazminat** verilmesi sağlanmıştır. Olağanüstü hal uygulanan 13 ilde ise öğretmenlere, adlarına bankaya yatırılan para ile birlikte en az 563 200 TL. en çok 880 000 TL. tazminat ödenmektedir.

● Öğretmenlerin **ek ders ücretleri**, gündüz 900 TL'den % 177 oranında bir artışla 2 500 TL'ye, gece için de 1 200 TL'den % 150'lik artışla 3 000 TL'ye çıkarılmış; kadrosuz usta öğreticilere bu ücretin % 50 fazlasıyla ödenmesi sağlanmıştır.

● 1988 yılında çıkarılan kanunla, her öğretmene 50 000 TL. olarak ödenen "**Öğretim Yılına Hazırlık Ödeneği**" 7.8.1989 tarih ve 4460 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, Kalkınmada I. Derecede Öncelikli illerde görev yapan öğretmenlere 200 000 TL., II. Derecede Öncelikli illerde görev yapan öğretmenlere 150 000 TL., diğer illerde görevli öğretmenlere 100 000 TL. olarak ödenmiştir.

1990 yılında bu miktar % 50 artırılarak, kalkınmada I. derecede öncelikli 16 ilde 300 000 TL. II. derecede önce-

likli 15 ilde 225 000 TL., diğer 42 ilde 150 000 TL. olarak ödenmesi sağlanmıştır.

● 2 Ocak 1990 tarihinden itibaren, meslekî ve teknik öğretim kurumlarında, görevli atölye ve meslek dersi öğretmenlerine % 2 ile % 8 arasında **özel hizmet tazminatı** ödenmesi sağlanmıştır. Özel hizmet tazminatının, diğer branş ve sınıf öğretmenlerine yaygınlaştırılması veya bunun başka yollardan karşılanması çalışmaları sürdürülmektedir.

● 61 adet öğretmen evi, 6 öğretmen lokali daha hizmete sunulmuş, öğretmen evi sayısı 305'e öğretmen lokali sayısı da 195'e ulaşmıştır.

● **Öğretmen Eğitim Merkezi ve Tatil Köyleri Projesi** uygulamaya konulmuştur. İzmir-Seferihisar-Ürkmmez tesisleri hizmete sunulmuş, Kırklareli-İğneada tesislerinin yapımı da tamamlanmıştır. İçel - Silifke - Karpuzlu ve Muğla - Datça'da tesislerin yapımı sürdürülmektedir.

● **Şehit edilen her öğretmenin** kanunî mirasçılarına yirmişer milyon TL. yardımda bulunmuş ve ailelerinin bulunduğu yerdeki okulların birine isimleri verilmiştir.

● Olağanüstü çaba ve çalışmalarıyla emsallerine göre başarılı görev yaptıkları tespit edilen 7 677 öğretmene **bir aylıkları tutarında ödül** verilmiştir.

● 418 sayılı KHK.'nin 30'uncu maddesine göre; 1 Temmuz 1990 tarihinden itibaren;

* Gelişmesinde güçlük çekilen yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanlarına almakta oldukları aylıkların (Ek göstergesi dahil %50'sini),

* Kalkınmada öncelikli yörelerde ise; Aylık + Ek gösterge + Üniversite ödeneği + İdari görev ödeneği + Makam Tazminatı brüt tutarının;

I. Derecede Öncelikli Yörelerde : %100'ünü,

II. Derecede Öncelikli Yörelerde : % 60'ını,

geçmemek üzere **Geliştirme Ödeneği** ödenmesi öngörülmüştür.

● 2 ve 3 yıllık yüksek öğrenimli öğretmenlere (Emekliler Dahil) **Açık Öğretim Yoluyla Lisans tamamlama** imkânı sağlanmıştır.

● Okul öncesi eğitim kurumlarında görevli orta öğrenimli öğretmenlerin, daha önce iki dönem planlanıp uygulanan yüz yüze eğitimleri, bir döneme indirilmiştir.

● İşitme engelli çocukların eğitiminde görevli öğretmenlerin yetiştirilmesi konusunda Anadolu Üniversite-si'yle işbirliği yapılmıştır.

● **Öğretmen Konut Edinme Projesi** çerçevesinde uygulanan anketle, öğretmenlerin istek ve eğilimleri tespit edilmiştir.

● Anadolu ve fen liseleri sınavlarını kazanan öğretmen çocuklarına parasız yatılı öğrenim imkânı sağlanmıştır.

● Bakanlığımıza başvuran öğretmenlerin, tayin, nakil, terfi ve özlük hakları ile meslekî konulardaki problemlerinin çözümünde gerekli yardımları sağlamak amacı ile "**Öğretmen Danışma Bürosu**" kurulmuştur.

● Öğretmen ve yöneticilerin meslekî ve şahsî problemler-

Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Geliştirilmesi

leri ile isteklerini tespit etmek, eğitim konularında Bakanlığımızca yapılması düşünülen çalışmalar hakkında görüşlerini almak maksadıyla 23 il, 5 ilçe merkezinde, Federal Almanya'da 6 şehirde, toplam 50 000'i aşan öğretmenle toplantılar yapılmıştır.

- Öğretmenlerin şehirlerarası ve şehir içinde bazı ulaşım araçlarından indirimli olarak seyahat etmelerine imkân sağlanmıştır.

XII. Millî Eğitim Şûrası'nda alınan kararların ışığı altında, öğretmen liseleri ile yüksek öğretimde yetiştirilen öğretmen adaylarının durumlarının değerlendirilmesi ve öğretmenlik mesleğine yeni bir yön verilmesi amacıyla 18 - 22 Temmuz 1989 tarihleri arasında **Öğretmen Yetiştirme Danışma Kurulu** toplanmıştır.

- Orta okula dayalı 4 yıl öğrenim süreli 47 **Anadolu Öğretmen Lisesi** faaliyete geçirilmiştir.
- Eğitim yüksek okullarının öğrenim süresi 4 yıla çıkarılmıştır.
- 15. 6. 1989 tarih ve 3580 sayılı Kanunla, öğretmen yetiştiren programları seçen lise mezunlarına **yatılı ve bursluluk imkânı** sağlanmıştır.
- 1. 9. 1989 tarih ve 14497 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile öğretmen yetiştiren programlara ilk on tercihinde yer veren 4 000, öğrenciden burslu olanlara 200 000 TL, parasız yatılı olanlara 100 000 TL harçlık verilmesi sağlanmıştır. 20. 7. 1990 tarih 90/683 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 4 980 öğrenciye daha burs imkânı sağlanmış

ve burs miktarı da burslu öğrenciler için 300 000 TL, yatılı öğrenciler için 150 000 TL'sine çıkarılmıştır.

- Eğitim programları, ders kitapları, eğitim araç ve gereçleri ile yöntem ve tekniklerinin bilim ve teknolojideki yeniliklere uygun olarak yenileştirme ve geliştirilmelerini sağlamak amacı ile "**Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkçe Öğretimi, Yabancı Dil Öğretimi, Güzel Sanatlar Öğretimi Geliştirme Merkezi**" kurulmuştur.

● Eğitim sisteminin ve öğretim programlarının çağdaş bir anlayışla yeniden düzenlenmesi amacıyla **13 özel ihtisas komisyonu** kurulmuştur. Bu komisyonlardan Ölçme ve Değerlendirme Sistemi, Ders kitapları ve Ders Araçları Yönetmeliklerinin Yeniden Düzenlenmesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Geliştirme ve Millî Eğitim Akademisi Kuruluş Kanunu Tasarısını Hazırlama Komisyonları çalışmalarını tamamlamışlardır. Diğer komisyonların çalışmaları devam etmektedir.

● Çocuklarımızın ve gençlerimizin özel yeteneklerinin en iyi şekilde geliştirilmesine fırsat vermek, kültür, sanat ve millî değerlerimizi korumak ve yaygınlaştırmak amacı ile 1989 - 1990 Eğitim - Öğretim yılında İstanbul'da resim ve müzik bölümleri olan İstanbul **Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi** açılmıştır. 1990 - 1991 Eğitim - Öğretim yılında 5 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi daha açılmıştır.

● Ülkemizi, mecburi öğrenim süresini 5 yıla sınırlı tutan ülkelerden biri olmaktan çıkarmak için 8 yıllık ilk öğretim uygulamasını yaygınlaştırmak amacıyla **ilk öğretim okullarının** sayısı, 1 yılda 927'den 1 692'ye çıkarılmıştır.

● Küçük yerleşim birimlerinin okul ihtiyaçlarının karşılanmasında kaynak israfını önlemek, eğitimin etkili ve verimli olacak şekilde yürütülmesini sağlamak amacı ile 1989 - 1990 Eğitim - Öğretim yılında 6 Endüstri Meslek Lisesi bünyesinde **Çok Programlı Lise** uygulamasına başlanmış ve aynı öğretim yılında faaliyete geçen 55 genel liseden 31'inin, 1990 - 1991 yılında açılan 70 liseden 45'inin, Çok Programlı Lise olması uygun görülmüştür.

● Eğitimin kalitesini yükseltmek amacı ile ikili öğretimin kaldırılması, sınıf mevcutlarının dünya standartları seviyesine indirilmesi için ülke genelinde ikili öğretim uygulayan 11 250 ilk okulun derslik, öğretmen ve öğrenci durumları incelenerek 2 093 okulda **tekli öğretime geçilmiştir.**

● **Okul öncesi eğitim programı ve öğretmen kılavuzu** hazırlanarak, okul öncesi eğitim kurumlarında ülke genelinde uygulama birliği sağlanmıştır.

● **Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi** 1989 - 1990 Eğitim - Öğretim yılında 58 okulda uygulamaya konmuş, 9 firma ile yapılan deneme uygulamalarında yaklaşık 6 milyar TL harcanarak 378 bilgisayar alımı, 37 ders için yaklaşık 2000 saatlik yazılım geliştirilmesi ve 750 öğretmenin eğitimi gerçekleştirilmiştir. 1990 - 1991 Eğitim - Öğretim yılında proje, 396 okulda daha uygulamaya konulacaktır.

● **Ödev Yönetmeliği** yeniden düzenlenmiştir. Buna göre ilk okulların I. II. ve III. sınıflarında her ne şekilde olursa olsun ödev verilmemesi, hazırlık ve alıştırma çalışmalarının imkânlar ölçüsünde sınıfta yaptırılması, ihtiyaç duyulması halinde bu çalışmaların evde de yapılması; IV ve V sınıflarda ise iki saat olan ödev, hazırlık, alıştırma

çalışmalarının bir saate indirilmesi sağlanmıştır. Orta okul, lise ve dengi okullarda öğrencilerin bir dersten ve öğretmeni ile belirleyeceği bir konuda sadece bir ödev yapması sağlanmıştır.

● 1988-1989 Öğretim Yılında uygulamaya konulan "**Yabancı Dilde Basamaklı Kur Sistemi**"nin sonuçları değerlendirilerek, 1989-1990 Öğretim Yılında, Basamaklı Kur Sisteminin Bakanlıkça belirlenen okullarda geliştirilerek denenmesine karar verilmiş, diğer bütün orta okul, lise ve dengi okullarda yabancı dil dersi zorunlu dersler arasına alınmıştır.

● **Okul Televizyonu Uygulamasının** kapsamını genişleterek, 1989-1990 öğretim yılında, lise 3. sınıf matematik, fizik, kimya ve bilgisayar ders programlarına, lise 2. sınıf fizik, kimya, matematik; lise 1. sınıf İngilizce ve orta okul 1. sınıf Türkçe ders programları da ilave edilmiştir.

● **Teknik Öğretimde büyük hamleler yapılmıştır.** 1988-1989 Eğitim-Öğretim yılında 20 olan Anadolu Teknik Lisesi sayısı, 1990-1991 Eğitim-Öğretim yılında % 80'lik artışla 36'ya çıkarılmıştır. Aynı dönemde Anadolu Meslek Liselerinde % 200, teknik liselerde % 30, endüstri meslek liselerinde % 12, yetişkinler teknik eğitim merkezlerinde % 71'lik bir artış sağlanmıştır.

● Lise ve dengi okul mezunlarından yüksek öğretim kurumlarına giremeyen gençlerimizin, ilgi, istidat ve istekleri doğrultusunda bir meslek sahibi olmalarını sağlamak, gençlere yeni istihdam imkânları hazırlayarak, onların üretken bir şekilde topluma katılmalarını sağlamak amacı ile "**Lise Mezunlarına Meslek Edindirme Projesi**" (**LİMME**) başlatılmıştır.

Öğrencilere
Yönelik
Çalışmalar

● Öğrenciler arasında karşılıklı sevgi, saygı, hoşgörü, adalet, her yerde doğruluk ve dürüstlük gibi değerlerin geliştirilmesi amacı ile "**Sevgi Projesi**" uygulamaya konulmuştur. Proje kapsamında öğretmen ve öğrenciler arasında şiir, kompozisyon, resim ve afiş yarışmaları açılmış, dereceye girenler ödüllendirilmiştir.

● Öğrencilere ağaç sevgisini aşılamak, çevrelerinin ve ormanların korunması ve geliştirilmesine katkıda bulunmalarını sağlamak amacı ile "**Her Öğrenciye Bir Fidan Projesi**" uygulamaya konulmuştur.

● Savurganlık, gereksiz lüks ve gösteriş tüketimini önlemek amacıyla "**Tasarruf Kültürünü Geliştirme Projesi**" uygulamaya konulmuştur.

● **İlk okul öğrencilerinin kıyafetlerinde** değişiklik yapılmış, 1990-1991 Öğretim Yılından başlamak üzere Türkiye çapında bütün ilk okulların birinci sınıflarının tamamında öğrencilerin yeni renk ve model önlük giymeleri, uygulamanın kademeli olarak üst sınıflara yaygınlaştırılması kararlaştırılmıştır.

● İlk öğretim kurumlarındaki öğrencilere 5 bin ton kavrulmuş fındık, 1500 ton çekirdeksiz kuru üzüm, 500 ton kuru kayısı dağıtılmıştır. Uygulamadan 7,5 milyon ilk okul öğrencisi ve öğretmenleri yararlanmıştı.

● 4 büyük ilin gecekondu semtlerindeki ilk okullar ile kalkınmada öncelikli 31 ilin merkez ve ilçelerindeki ilk okullarda Okul İçme Sütü Programı uygulanmıştır. Bu programda 1 880 000 litre pastörize süt ile 4 431 580 litre sterilize süt tüketilmiş ve 1 577 855 öğrenci, öğretmen istifade etmiştir.

● **Çıracak öğrencilere öğlen yemeği** verilmeye başlanmıştır.

● F. Almanya'daki çocuklarımızın eğitim - öğretim konusu, **Türk - F. Alman Karma Komisyonunda** tartışılmış, önemli kararlar alınmıştır.

● 1988-1989 Öğretim Yılı sonunda Devlet Parasız Yatılı, Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi ile Üniversite Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavlarında ilk üç dereceye giren öğrenciler ödüllendirilmiştir.

● Öğrencilerin güzel sanatlara teşviki maksadıyla, Türkiye genelinde bütün ilk ve orta dereceli okulları kapsayan bir resim yarışması düzenlenmiş ve dereceye giren resimler dört büyük ilde sergilenmiştir.

● Lise ve dengi okulları birincilikle bitiren öğrencilerin fotoğraflarının yer aldığı "**Okul Birincileri Albümü**" hazırlanmaktadır.

● **Öğrenim Kredisi** 20.000 TL'den 100.000 TL'ye çıkarılarak % 400 artırılmıştır. Halen 149.239 öğrenci, öğrenim kredisinden faydalanmaktadır.

● 1989 yılında 133.763 öğrenci adına üniversiteler 7.9 milyar TL. **harç kredisi** yatırılmıştır. Halen 157 336 öğrenci harç kredisi almaktadır.

● Üniversite yurtlarında barınan 22 500 öğrenciye bedelsiz sabah kahvaltısı verilmeye, akşam yemeklerine katkıda bulunmaya başlanmıştır.

Diğer Çalışmalar

- **Akşam Yemeklerine katkı** 500 TL'den 750 TL'ye çıkarılmıştır.
- 1988-1989 Eğitim-Öğretim Yılında yurtlarda barınan öğrenci sayısı 96.331 iken 1990-1991 Eğitim-Öğretim Yılında **yatak kapasitesi** 111.011'e ulaşmıştır.
- 1989 yılı bütçe ödenekleri dışında Kredi ve Yurtlar Kurumu'na 63.8 milyar TL. ek katkı sağlanmıştır.
- **16'ıncı Avrupa Eğitim Bakanları Daimi Konferansı** 10 - 13 Ekim 1989 tarihleri arasında İstanbul'da toplanmıştır.
- Yaygın Eğitim konusunun tartışıldığı **13'üncü Millî Eğitim Şûrası** 15 - 19 Ocak 1990 tarihleri arasında Ankara'da toplanmıştır.
- İlk öğretimden yüksek öğretime kadar temel konuları ve öncelikli sorunları görüşmek, tartışmak ve uygulamaya yön verecek yeni düzenlemeleri yapmak amacı ile 16 - 17 Nisan 1990 tarihlerinde Ankara'da **Valiler ve Rektörler Toplantısı** yapılmıştır.
- Çıraklık ve Mesleki Eğitimin yeniden düzenlenmesi ile ilgili olarak kamu ve özel sektör temsilcileri ile bilim adamlarının katıldığı **"Çıraklık ve Mesleki Teknik Eğitim Konseyi"** 3-5 Mayıs 1990 tarihlerinde Ankara'da toplanmıştır.
- Eğitimin kalitesini yükseltmek amacı ile, toplam maliyeti 177,2 milyon ABD doları olan **"Millî Eğitim Projesi"** uygulamaya konulmuştur.

- Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamına giren yörelerin mevcut eğitim yapısı ve iller bazında eğitim yapısının GAP'ın yaratacağı talep ve ihtiyaçları karşılayabilirliğinin incelenmesi amacı ile **"GAP Eğitim Yapısı Modeli Master Plân Çalışması"** tamamlanmıştır.
- Fen liseleri laboratuvarlarının günün teknolojisine uygun olarak donatılması amacıyla bir proje hazırlanmıştır.
- Fen liselerinin Avrupa Araştırma Kurumları ve Bilgi Ağı (EARN) ile Türkiye Araştırma Kurumları ve Bilgi Ağı (TÜVEKA)na bağlanması çalışmaları 1989 - 1990 Eğitim - Öğretim Yılı başında tamamlanmıştır.
- Liselerdeki eğitim araçları ve donatım malzemelerini standart hale getirmek üzere **"Eğitim Araçları ve Donatım Standartları"** tespit edilmiştir.
- **Telif Hakları Yönetmeliği** yeniden düzenlenmiştir.
- Ders kitaplarının ve kültür eserlerinin kaliteli, gelişen teknolojiye ve Avrupa standartlarına uygun olarak hazırlanması çalışmalarına başlanmış, 1989 - 1990 Eğitim - Öğretim Yılında okutulmak üzere ilk okul ders kitaplarının bir kısmı baskı tekniği, kullanılan malzemenin kalitesi ve muhteva yönünden geliştirilerek daha cazip hale getirilmiştir.
- 1990 - 1991 Eğitim - Öğretim Yılında da ilk okul 4 ve 5. sınıflar Türkçe Kitabı ile Sosyal Bilgiler Kitabı bu esri çerçevesinde hazırlanmıştır.
- **"Atatürk ve Eğitim"** adlı bir kitap basılmıştır.

- Trabzon'un sel felâketine uğrayan okullarına 250 milyon TL. tutarında 200 bin adet kitap bedelsiz olarak dağıtılacaktır.
- Yurt dışındaki işçi çocukları için 171 352 adet, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki soydaşlarımızın çocukları için 154 255 adet kitap gönderilmiştir.
- Yurt dışındaki vatandaşlarımıza, buldukları yerde **liseyi dışardan bitirme imkânı** sağlanmıştır.
- Bulgaristan'dan gelen öğretmen soydaşlarımızın çocuklarından yatılı olmak isteyenlere parasız yatılılık imkânı sağlanmıştır.
- Bakanlık merkez binası olarak kiralananan Millî Müdafaa Caddesi'ndeki bina 6.9 milyar TL. karşılığında satın alınmıştır.
- 17 - 22 Nisan 1990 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenen "**Birinci Uluslararası Çocuk Fuarı**"nda öğretim kurumlarımızın ürünleri sergilenmiştir.
- "**Enerji Haftası**" ve "**Vergi Haftası**" münasebetiyle, ilgili bakanlıklarla işbirliği yapılarak, öğrenciler arasında ödüllü yarışmalar düzenlenmiştir.
- Öğrencilerin çevre sorunlarını tanımasını sağlamak, bu sorunları çözme yeteneği ve çevre bilincini oluşturmak, çevre sorunlarına duyarlı olumlu davranışlar kazandırmak amacıyla okullarımızda eğitsel kollar arasında yer almak üzere çevre kolu kurulması sağlanmıştır.
- Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye Kanun Tasarısı hazırlanmıştır. Döner sermayeli okul sayısı 986'dan

1.220'ye; okullar bünyesindeki döner sermaye işletmelerinin sermayesi % 400 artırılarak 5 milyar TL'den 25 milyar TL'ye yükseltilmiştir. Döner Sermayede geçici işçi kadrosu da 3.520'den 9.000'e yükseltilmiştir.

- Maliye Bakanlığı ile protokol yapılarak okul kantinlerinin Millî Eğitim Vakfınca işletilmesi sağlanmıştır.
- Bazı **Sağlık Eğitim Merkezleri** modern cihazlarla donatılmış, 6 adet ambulans ve büyük merkezlere 2 adet Mobil gezici sağlık otobüsü alınmıştır.
- 12.912 okulda yapılan sağlık taramasında 830.834 öğrenci **genel sağlık kontrolünden** geçirilmiştir.
- Bakanlığımız koordinatörlüğünde diğer kuruluşlarla işbirliği yapılarak çocuklar, gecekondular ve kırsal yerleşim birimlerindeki kadınlara vücut, gıda ve konut hijyeni (ev temizliği) konularında bilgiler vermek amacıyla "**Temizlik ve Sağlık Eğitim Projesi**" uygulamaya konulmuştur.
- 419 Sayılı KHK ile öğretmenlerin görev yerlerinin ve ortaokul müdürlerinin atamalarının valiliklerce yapılması sağlanmıştır.
- Öğretmenlerin Atama ve Yerdeğiştirme Yönetmeliği yeniden düzenlenmiştir.
- Standart kadro çalışmaları tamamlanmıştır.
- Yönetici Atama Yönetmeliği çıkarılmıştır.
- Mecburi Yeterlik ve Yarışma Sınavları Yönetmeliği çıkarılmıştır.

● **31 Mart 1989 tarihinden 7 Eylül 1990 tarihine kadar;**
2 kreş, 247 ana sınıfı, 8 uygulama ana sınıfı, 1 özel eğitim ana sınıfı, 6 ana okulu, 24 özel ana okulu, 719 ilk okul, 21 özel ilk okul, 3 sağır okulu, 3 eğitilebilir çocuklar okulu, 4 öğretilebilir çocuklar okulu, 947 ilk öğretim okulu, 4 yatılı ilk öğretim bölge okulu, 184 bağımsız orta okul, 23 kız sanat orta okulu, 1,1 pratik kız sanat okulu, 42 lise, 83 çok programlı lise, 6 fen lisesi, 45 endüstri meslek lisesi, 39 teknik lise, 37 kız meslek lisesi, 18 ticaret lisesi, 2 otelcilik ve turizm meslek lisesi, 36 özel lise, 2 özel uluslararası okul, 47 Anadolu öğretmen lisesi, 42 Anadolu lisesi, 2 Anadolu endüstri meslek lisesi, 16 Anadolu teknik lise, 23 Anadolu kız meslek lisesi, 15 Anadolu ticaret lisesi, 3 Anadolu dış ticaret lisesi, 10 Anadolu otelcilik ve turizm meslek lisesi, 6 Anadolu güzel sanatlar lisesi, 1.186 özel motorlu taşıt sürücü kursu, 94 özel dersane, 124 özel kurs, 57 halk eğitim merkezi, 29 çıraklık eğitim merkezi olmak üzere, **288 okul öncesi, 1.907 ilk öğretim, 264 genel lise, 210 meslekî teknik lise, 1.490 yaygın eğitim kurumu açılmıştır.**

● **31 Mart 1989 tarihinden 7 Eylül 1990 tarihine kadar;**
23.868 ilk öğretim (derslik) 1 özel eğitim okulu, 56 lise, 16 Anadolu lisesi, 5 fen lisesi, 1 kız meslek lisesi, 7 ticaret lisesi, 15 imam hatip lisesi, 20 çıraklık ve halk eğitim merkezi, 6 eğitim araçları merkezi, 1 sosyal tesis, 4.030 öğretmen lojmanı, 12 200 kişilik pansiyon, 8 atölye, 21 çok amaçlı salon ve 572 WC-depo inşaatı tamamlanarak hizmete sunulmuştur.

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 029-258/9

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI
AVNİ AKYOL'un

**1989-1990 ÖĞRETİM YILINI
AÇIŞ MESAJI**

18 Eylül 1989
Ankara

ÇIRAKLIK VE YAYGIN EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası -ANKARA

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI
AVNİ AKYOL'un

**1989-1990 ÖĞRETİM YILINI
AÇIŞ MESAJI**

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059- 258/10

18 Eylül 1989
Ankara

Bu mesajın koyu harflerle yazılmış bölümleri 17.9.1989 günü
televizyonda yayınlanmıştır.

Aziz Türk Milleti,

1989 – 1990 Öğretim Yılını Açıyorum.

Sevgili Öğrenciler,

Uzun bir tatil döneminden sonra, yine birlikte olmanın, okullarımızda buluşmanın mutluluğu içinde, sizlere en iyi dileklerle sevgilerimi sunuyorum.

Kendilerini Çocuklarına Adayan,
Değerli Anne ve Babalar, Veliler;

Sizlere de, gönlünüzce, yeni bir öğretim yılı geçirmeniz dileğiyle sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Gerçek Kurtuluşumuzun Mimar ve Mühendisleri,
Değerli Öğretmenler ve Eğitim Yöneticileri;

Yurdumuzun her köşesinde, Milli Eğitim Bakanlığının temsilcisi ve Cumhuriyetimizin bekçisi olarak görev başında bulunmanızdan, Bayrağımızı İstiklâl Marşımızla dalgalandırmanızdan, çok kutsal bir hizmeti, en iyi şekilde

gerçekleştirme niyet, istek ve heyecanımızdan dolayı, hepinize ayrı ayrı, en iyi dileklerle sevgi, saygı ve şükranlarımı sunuyorum.

Çok Değerli Emekli Öğretmenlerimiz,

Çocuk, genç ve yetişkinlerimizin eğitimi yoluyla Milletimizin gelişmesi, demokrasimizin güçlenmesi, Devletimizin çağdaşlaşarak yücelmesi doğrultusunda yaptıklarınız için Milletimizin sizlere minnet ve şükranları vardır.

Yeni bir öğretim yılının başında, ben de hepinize, nice sağlıklı ve mutlu yıllar dileğiyle, şükran ve saygılarımı sunuyorum.

Ebediyete intikal etmiş öğretmenlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Millî Eğitim Hizmetlerimize, Maddî ve Manevi Desteklerini ve İlgilerini Esirgemeyen

Değerli Vatandaşlarımız,

Resmi, Özel ve Gönüllü Kuruluşların

Değerli Yöneticileri,

Okul - Aile Birlikleri ve Koruma Dernekleri ile Vakıfların

Sayın Kurucuları ve Yöneticileri,

İnsanımızın yetişmesi, toplumumuzun refah seviyesinin yükseltilmesi, ülkenin geleceği ve güvenliği için sürdürdüğümüz eğitim hizmetlerimize değerli katkılarınız için şükranlarımı sunuyorum.

Bu katkılarınızla çocuklarımızın, ailelerinin, çevrenizin ve Milletimizin gözündeki ve gönlündeki sevgi, saygı ve takdirle dolu, çok önemli ve özel bir yer ve değer kazandırdığınızı, içtenlikle belirtmek istiyorum.

Sayın Veliler,

Öğretmenlere destek olmanızdan, onlara en iyi, güvenli ve sağlıklı bir eğitim ortamı sağlama konusundaki tutumunuzdan dolayı teşekkür ediyorum. Millî Eğitim hizmetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması konusundaki değerli çabalarınız için, takdirlerimi ifade etmekten büyük bir mutluluk duyuyorum.

Millî Eğitim hizmetlerinin, bu olumlu tutumunuz ve çabalarınızla daha çok gelişerek, hız ve yaygınlık kazanacağına olan inancımı bu vesile ile tekrar belirtmek istiyorum.

Yeni öğretim yılının Milletimiz için huzurlu, çağdaş, lâik ve demokratik bir eğitim ortamı içinde, daha başarılı ve verimli geçmesini diliyorum.

Eğitimin, insan ve toplum hayatındaki büyük önemi ve sihirli gücünü bilirsiniz.

Her şeyden önce kişilikli ve bilinçli, kendi kendimize yeterli ve güvenli olmamızı sağlayan, bizi iyi bir insan yapan tek aracın eğitim olduğunu bilmekteyiz.

Çevremizle sağlıklı ilişkiler kurabilmemiz, kişiliğimize şekil ve yön veren millî kültürümüzün iyi bir temsilcisi, toplumumuzun verimli ve onurlu bir üyesi olabilme-

miz; bizi biz yapan değerleri ve inançları koruyarak sürekli değişme ve gelişmelere istekli ve açık olmamız da kaliteli bir eğitimin bize kazandıracığı davranışlardır.

Her durumda içinde bulunduğumuz şartlara uyum sağlayarak, kendini sürekli yenileyebilen, geliştiren; sadece başkalarıyla değil, kendisiyle de yarışabilen, üretken, yaratıcı ve yapıcı bir kişilik sahibi, sorumluluk duygusu yüksek bir vatandaş olabilmek için de önce ve sonra eğitim . . .

Sözünü ettiğim bütün bu niteliklere, yeteneklere ve davranışlara sahip sağlıklı bir insan, sağlıklı ve dinamik bir toplum olabilmek için, sadece okulla sınırlandırılmayan, her zaman ve her yerde sürekli bir eğitim . . .

Özetle, çağdaş, dengeli, ahlâklı bir kişiliğe sahip insanlardan; hür bir vicdan, inanç, düşünce ve karakter sahibi vatandaşlardan oluşan millî ve çağdaş bir toplum olabilmek, millî varlığımızı onurlu ve gururlu bir şekilde devam ettirebilmek için de eğitim, eğitim, yine eğitim . . .

Bu anlayış ve görüşümüzün dayanağı, çağdaş ve gelişmiş bütün ülkelerce benimsendiği, ATATÜRK'ün veciz şekilde belirttiği gibi AKIL ve BİLİM'dir.

*Değerli Vatandaşlarım,
Değerli Öğretmenler ve Yöneticiler,
Sevgili Öğrenciler;*

Millî Eğitim Bakanınız olarak, göreve başladığımdan beri, bu genel görüş, düşünce ve anlayışımı, Millî Eğitim Sistemimizi ve elemanlarını sarsmadan, zedelemeyen, yıpratmadan, rahatsız etmeden, eğitimde kaliteyi yükseltme doğrultusunda, geliştirme ve düzenleme çabaları içindeyim.

Çünkü, eğitim politikası, bir milletin varlık politikasıdır. Eğitim, insanın kişiliği ve mutluluğu ile birlikte toplumun geleceği ve güvenliğiyle doğrudan ilgili, görevli ve sorumludur. Bunun için, eğitimde, açıklık, bütünlük, istikrar ve devamlılık şarttır.

İyi düşünülmeden, araştırılmadan, incelenmeden, ihtiyaç ve gerçeklerimiz ile gelişme ideallerimize uygunluğu bilinmeden ve değerlendirilmeden alınacak her karar, insanımız ve toplumumuz için en büyük ve tehlikeli zararlara yol açar.

Bu sebeple, eğitimde kalite ihtiyacını sağlamaya, kaliteyi yükseltmeye mecburuz. Çağımızı yakalamak, çağımızda yaşamak ve çağdaşlaşmak için, bu, önde gelen ihtiyaç ve zorunluluktur.

Eğitimde kaliteyi sağlamanın tek yolu öğretmenlik mesleğidir. Millî Eğitim Sistemi içinde, hiçbir şey öğretmenden daha üstün ve değerli değildir. Öğretmenlik mesleği yüceltilmeden, öğretmenin toplumdaki yeri ve değeri lâıyk olduğu seviyeye ulaştırılmadan, sadece eğitimde değil, hiçbir alanda sağlıklı ve ileri atılım yapılamaz, reform gerçekleştirilemez.

Bunu en iyi anlayan ve bilen ATATÜRK, bu sebeple " MİLLETLERİ KURTARANLAR YALNIZ VE ANCAK ÖĞRETMENLERDİR " demiş; eğitim ve öğretmenler

üzerinde nice çok anlamlı, değerli, bugün ve gelecek için de geçerli sözler söylemiştir.

Aynı inanç ve görüşle, ben de, çocuğumuzu sevmek nasıl kendimizi de sevmek ve aile varlığımızı sürdürmek ise; öğretmenleri sevmek ve ona değer vermek de, Milleti sevmektir. Milletimizin geleceğine önem ve değer vermektir, diyorum.

Bu anlayışla öğretmenlik mesleği, uygulama plânımızın en önemli, ağırlıklı ve öncelikli konusu olarak ele alınmıştır.

3 Yıllık öğretmen liselerinden 18'i, 4 yıllık Anadolu Öğretmen Liselerine dönüştürülmüştür. Diğerleri de önümüzdeki yıl aynı seviyeye çıkarılacaktır. İlkokul öğretmenliği, 4 yıllık lise öğrenimi üzerine 4 yıllık yüksek öğretime yükseltilmiştir. Böylece, yıllardır, diploma farkından doğan çeşitli farklılıklar yanında, verimsizliklere yol açan; ilişkileri, meslekî anlaşmayı ve dayanışmayı büyük ölçüde olumsuz yönde etkileyen duruma son verilmiştir. 15 Haziran 1989 tarihinde çıkarılan 3580 Sayılı YATILILIK VE BURSLULUK KANUNU ile başarılı ve yetenekli öğrencilerimizin öğretmenlik mesleğini seçmeleri özendirilmiştir. Bu yıl yapılan üniversite sınavlarında, çok sevindirici ve güven verici sonuçlar alınmıştır.

Bilim ve teknolojideki baş döndürücü gelişmeler, ilerlemeler; bunların etkisiyle sosyal ve kültürel yapımızda ve değer yargılarımızdaki değişme ve farklılaşmalar karşısında, toplumumuzun eğitim ihtiyaçları büyük bir hızla artmakta, değişmekte ve çeşitlenmektedir.

Bu büyük değişme ve gelişmeler, Millî Eğitim Sistemimizin 2000' li yılların insanını, teknik ve meslek adam-

larını yetiştirecek çağdaş bir yapıya, yönetime ve işleyişe kavuşturulmasını zorunlu hale getirmiştir. Alternatifi olmayan bu zorunluluğun yerine getirilmesi, Milletimizin geleceği açısından hayati ve millî bir önem ve öncelik taşımaktadır.

Bu amaca yönelik çalışmalarımız, çağdaş eğitim anlayışına uygun olarak titizlikle sürdürülmektedir.

Bugünkü uygulamanın ekonomik yönden trilyonlara varan; yarattığı psikolojik, sosyal bunalımlar ve sorunlar açısından ise ölçülemeyecek kadar büyük zararlara yol açan sınıfta kalmalara mutlaka akılcı ve gerçekçi bir çözüm bulunması gerektiği inancındayım. Gerçek yeteneği, başarıyı, öğrenmeyi, ilgi ve eğilimleri değerlendiren bir ölçme ve değerlendirme sistemi arayışı, yeniden düzenleme ve geliştirme çalışmalarımızda ağırlık ve öncelik verdiğimiz konulardan birisidir.

Sevgili öğrenciler, en büyük gururumuz, mutluluğumuz ve güven kaynağımız sizlersiniz. Sayınızın büyüklüğü güven verici olduğu kadar bize büyük sorumluluklar da yüklemektedir.

Cumhuriyetimizin kurulduğu 1923—1924 öğretim yılında ilkokul sayısı 4.894; ilkokul öğretmeni sayısı, 10.238, öğrenci sayısı 341.941 iken, 1988—1989 öğretim yılında ilkokul sayısı 50.735'e, ilkokul öğretmeni sayısı 219.351'e, öğrenci sayısı ise 7.059.109'a yükselmiştir.

Sadece, ilkokullarımızdaki öğrenci sayısı, NORVEÇ, BELÇİKA, İRLANDA, FİNLANDİYA ve İSVİÇRE' nin genel nüfuslarından yüksektir.

Cumhuriyetimizin başında ortaokul sayısı 72, öğretmen sayısı 796 ve öğrenci sayısı 5.905 iken, 1988—1989' da ortaokul sayısı 5.978'e, öğretmen sayısı 43.233'e, öğrenci sayısı ise 2.225.020'ye yükselmiştir.

Benzer bir karşılaştırma ile, 87 olan lise ve dengi okulların sayısı 2.968'e; 1096 olan öğretmen sayısı 100.549'a; 7.788 olan öğrenci sayısı ise 1.246.543'e yükselmiştir.

Meslekî ve Teknik Eğitimde ise, 64 olan okul sayısı 1.436'ya; 586 olan öğretmen sayısı 42.651'e, 6.547 olan öğrenci sayısı ise 504.139'a ulaşmıştır. Bu okullarımızda meslek dalı sayısı 10 iken, bugün 90'a yükselmiştir.

1923'te 1 Üniversite, öğrenim süresi 1—3 yıl arasında değişen 8 yüksek okul, 307 öğretim elemanı, 3.000 öğrenci mevcut iken, bugün 29 Üniversite, 210 fakülte, 174 yüksek okul, 28.114 öğretim elemanı ve 553.508 öğrencimiz vardır.

Çıraklık eğitimi 1977 yılına kadar usta - çırak ilişkisiyle geleneksel bir şekilde sürdürülmekteydi. 1977 yılında çıkarılan 2089 Sayılı Kanunla kurumlaşmış, ancak istenilen ölçüde yaygınlaştırılmamıştır. Bu tarihte 1985—1986 öğretim yılında sadece 59 çıraklık eğitimi merkezi ve 6.321 çırak bulunmakta iken; 1986 yılında çıkarılan ve meslekî eğitimde yeni bir reform olarak nitelendirilen 3308 Sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu ile, merkez sayısı 200'e, çırak sayısı 151.000'e yükselmiştir.

Eğitim Sisteminin çok önemli basamağı olan okul öncesi eğitim alanında da Cumhuriyetimizin ilk yıllarında bir çalışma yoktur. 1983—84' de 2.784 ana okulu ve ana sınıfında 4.414 öğretmen ve 78.981 öğrenci bulunmakta iken, 1988—89' da ana okulu ve sınıfı

sayısı 3.437' ye, öğretmen sayısı 6.391'e, öğrenci sayısı ise 103.931'e yükselmiştir.

Özel eğitime muhtaç çocuklarımızın 15.964'üne eğitim hizmeti sunulabilmiştir.

Millî Eğitimde, örgün ve yaygın eğitim kurumlarımızda, 400 bin öğretmen, 125 bin yönetici ve destek personelle birlikte 12 milyon kişi vardır.

Bu sayı, yeni öğretim yılında 13 milyonu aşacaktır.

13 milyonu aşan bir millî eğitim ordusunun sayısı, belirttiğimiz ülkeler dışında, PORTEKİZ, MACARİSTAN, BELÇİKA, YUNANİSTAN ve BULGARİSTAN'ın nüfuslarından fazladır. NORVEÇ, DANİMARKA, FİNLANDİYA nüfuslarının ise iki katıdır.

Bu gerçekleri ve karşılaştırmalı sayıları, sadece, sorunun büyüklüğünü ve önemini ortaya koymak için değil, millî eğitimin önemi, gereği ve konusunda toplumumuzdaki görüş birliğini belirtmek için veriyorum.

Eğitimin yeni ihtiyaçları ve sorunları, sadece bizim ülkemiz için söz konusu değildir. Her toplumun kendine has sorunları, ayrıca bütün toplumlar ve ülkeler için genel ve evrensel sorunlar, sıkıntılar vardır.

Meselâ, dünya nüfusunun beşte biri okuma - yazma bilmemektedir. ABD' de, 20 milyon civarında fonksiyonel cahil, İngiltere'de 2.5 milyon fonksiyonel cahil diye nitelendirilen insanlar vardır. Bu

iki ülkede, eğitimdeki durumlarını çok önemli, ciddi, hayatî ve millî bir sorun olarak gördüklerinden, eğitim ve eğitimle ilgili diğer bilim dalları uzmanları, eğitimde yeniden düzenleme, reform yapma, bu maksatla öğretmenlik mesleğini de yeniden ele alarak geliştirme çalışmalarını çok yönlü ve yoğun bir şekilde yürütmektedirler.

Bizim durumumuzu ve gerçeklerimizi belirtmekteki amacım, MİLLÎ EĞİTİM SEFERBERLİĞİMİZE, Bakanlık dışındaki bütün özel, resmî ve gönüllü kuruluşların ve kişilerin, bugüne kadar olduğundan daha çok katılmalarını sağlamaktır.

Açıkladıklarımızın dışında, bir kısmını Millî Eğitim Seferberliği dolayısıyla illerde öğretmenlerle yaptığım toplantılarda öğrendiğim, öğretmenlerimizin durumlarını iyileştirmek, uygulamadaki bazı sorunları çözmek ve geliştirmek için yaptıklarımız şunlardır :

– Geçen yıl 50 bin lira olan " Öğretim yılına hazırlık ödeneği ", mahrumiyet bölgelerine göre, kademeli olarak öğretim yılı başında 100 – 150 – 200 bin lira olarak ödenmiştir.

– Öğretmen çocuklarına sağlanan imkânlar artırılmıştır. İstekli olanların ihtiyaçları karşılanmaktadır.

– Deniz ve göl kıyıları ile ormanlık alanlar içinde, 1. sınıf tatil köyü standart ve seviyesine uygun " ÖĞRETMEN EĞİTİM MERKEZİ ve TATİL KÖYLERİ " projesi geliştirilmektedir. Buralarda dinlenme, eğlenme ve yenilenme yanında, HİZMETİÇİ EĞİTİM ile bilgilenme ve gelişmeye de imkânlar hazırlanacaktır.

– Lojman yapımı yaygınlaştırılarak hızlandırılmıştır.

– Öğretmen evi ve lokallerinin sayıları artırılmakta, kaliteleri yükseltilmekte, işleyişleri yeniden düzenlenmektedir.

– Konut edindirme, uygulanan anketteki sonuçlara, öğretmenlerin istek, ihtiyaç ve eğilimlerine göre, yeni ve gerçekçi bir yaklaşımla ele alınmıştır. Yapılmakta olan çalışmalar en kısa zamanda duyurulacaktır.

– Sayın Başbakanımızın, genel olarak bütün memurlar için geçerli olacak şekilde yeni malî yılda yapılacağını kamuoyunda duyurdukları " kira yardımı ", öğretmenlere, bazı özel ve öncelikli şartlarla yapılacaktır.

– Çok yetersiz olan ek ders saati ücretlerinin de 1990 Bütçesiyle, en uygun miktara yükseltilmesi mutlaka sağlanacaktır. Bu konuda, Bakanlığımızla Maliye ve Gümrük Bakanlığı arasında yürütülen çalışmalar sonuçlanmak üzere-dir.

– Usta öğreticilerin ücret durumları ve sorunları yeni malî yıl başında çözümlenmiş olacaktır.

Eğitim ve Öğretimle ilgili olarak sonuçlanan diğer çalışmalar ise şunlardır:

– 18 Anadolu Öğretmen Lisesi açılmıştır.

– Yetenekli ve istekli öğrencilerimiz için ilk defa 4 yıl süreli Güzel Sanatlar Liseleri açılması kararlaştırılmış ve ilki bu yıl İstanbul'da öğretime başlamıştır.

– Eğitimde fırsat eşitliğini yaygınlaştırmak amacıyla öncelikle maddi durumları yetersiz orta dereceli okul öğrencilerimiz için yurdumuzun çeşitli yörelerinde açılan pansiyon ve yurtların sayıları artırılmaktadır.

– Bilgisayar destekli eğitim, 60 okulumuzda pilot proje olarak uygulamaya konmuştur.

– İsteğe bağlı yabancı dil eğitimi kaldırılmış, yabancı dil dersleri zorunlu hale getirilmiştir. Basamaklı kur uygulaması, seçilecek birkaç okulda sürdürülecektir.

Sevgili Öğrenciler,

Değerli Anneler ve Babalar,

Sizlere, benden duymayı beklediğinizi umduğum yeni bir konuyu açıklayarak sözlerimi bitirmek istiyorum: " ÖDEV KONUSU ".

Ödev konusunda, sanıyorum bundan sonra evdeki sıkıntılarınız büyük ölçüde azalacak.

Evet, Ödev Yönetmeliğini değiştirdik.

Bu öğretim yılından itibaren, ilkokulların birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarında, her ne şekilde ve sebeple olursa olsun, öğrencilere ev ödevi verilmeyecektir.

Dördüncü ve beşinci sınıflarda ise, günde iki saat olan ödev çalışmaları, bir saate indirilmiştir.

Bugüne kadar ortaokul, lise ve dengi okullarda her dönemde her dersten birer ödev yapılması gerekirken; bundan sonra, bu okullarımızdaki öğrencilerimiz, seçecekleri bir dersten, incelemeye, gözlem ve araştırmaya, kendi kendine gerçekleştirmeye dayalı olarak, yılda bir defa ödev yapacaklardır.

Sevgili Öğrenciler,

Sevgili Öğretmenler,

Değerli Vatandaşlarım;

Bu duygu, düşünce ve dileklerle, İlköğretim Haftamızın ve Yeni Öğretim Yılıımızın hepimize hayırlı ve uğurlu olmasını yürekten diliyor, sevgi ve saygılar sunuyorum.

TÜRKİYE
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/10

Avni AKYOL

Millî Eğitim Bakanı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI

AVNİ AKYOL'un

MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNİ YENİDEN DÜZENLEME
ÖLÇME-DEĞERLENDİRME VE PROGRAM GELİŞTİRME

İHTİSAS KOMİSYONLARI TOPLANTISINI

AÇIŞ KONUŞMASI

28 ŞUBAT 1990
ANKARA

ÇIRAKLIK VE YAYGIN EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası -ANKARA

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI

AVNİ AKYOL'un

MİLLÎ EĞİTİM SİSTEMİNİ YENİDEN DÜZENLEME
ÖLÇME-DEĞERLENDİRME VE PROGRAM GELİŞTİRME
İHTİSAS KOMİSYONLARI TOPLANTISINI

AÇIŞ KONUŞMASI

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-258/11

28 ŞUBAT 1990
ANKARA

Saygıdeğer Bilim Adamları,

Değerli Uzmanlar,

Türk Millî Eğitimine Uzun Yıllar Emek ve Hizmet Vermiş Değerli Eğitimciler,

Öğretmen Arkadaşlarım,

Basınımızın, TRT'nin Değerli Mensupları ()*

Bizim için çok önemli, devletimiz için çok değerli ve tarihî bir anlamı, önemi olan toplantımızı onurlandırdığınız için, davetimizi kabul ettiğiniz için, tümünüze en içten duygularıyla, saygılarımı sunuyorum.

Bugüne kadar, kamuoyunca da yakından bilindiği ve izlendiği gibi, millî eğitimde genellikle meslekî, malî, idarî ve hukukî konuları içine alan, bunlara öncelik ve önem veren düzenlemelere gittik. Bunlarsız olamazdık, Hele hele, yılların bürokratik alışkanlıkları dolayısıyla, bunlarsız olamazdık, yapamazdık. Bunların bir kısmını bilgilerinize arz etmek istiyorum. Ama göreceksiniz ki, sadece bunlarla Türk millî eğitim sistemini geliştirmek, çağın gerekleri doğrultusunda toplumumuzun ihtiyaçlarına cevap verebilmek, çağı yakalamak, sözde ve şekilde değil, gerçekten çağdaş olabilmek; bilgi toplumunun gereklerini, daha onurlu, gururlu ve katılımcı olarak yerine getirebilmek mümkün değildir. Çok içten inancım budur.

(*) Millî Eğitim Bakanı Avni AKYOL'un, 28 Şubat 1990 tarihinde Millî Kütüphane Toplantı Salonunda irticalen yaptığı konuşmanın banttan deşifre edilen metninin düzeltilmiş şeklidir.

Teşkilât yapısında ve yönetiminde arzettiğim gerçekler ve ihtiyaçlar dolayısıyla gerekli düzenlemeler yaptık. Bakanlık teşkilât yapısını yeniden düzenledik. 3 Kasım 1989 tarihli 385 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin gereği olarak yapılan atamalarla yeni üniteleri Genel Müdürlük ve Daire Başkanlıklarını işlerliğe kavuşturduk.

Bu Kanun Hükmündeki Kararname ile Millî Eğitim Akademisi'nin kurulmasını sağladık. Bunun fizibilite çalışmaları ve ön hazırlıkları yapılıyor. Akademinin kuruluşuyla, artık, Türk millî eğitimine, okulda öğrenilenlerin dışında çağın gerekleri doğrultusunda, yöneticilikten uzmanlığa kadar, yönetici yetiştirme ağırlıklı hizmetleri sunmak çabası içinde olacağız.

Talim ve Terbiye Kurulumuzun statüsünü, Atatürk'ün dönemindeki statüye ulaştırmaya çalıştık. Bunlar hukukî yönden yapılan iş ve işlemler tabii.

Ankara'da Hasanoğlan Kasabasını eğitim kenti olarak değerlendireceğiz. Millî Eğitim Akademisini de orada gerçekleştireceğiz.

Öğretmenlerin sorunlarını çözmeye, toplumun seviyesinin, öğretmenin seviyesi ve kalitesiyle eşdeğer olduğu inancıyla, öğretmene verilecek değerlerin toplumun bugünü ve geleceği bakımından taşıdığı büyük anlam ve önemi gözönünde bulundurarak, gerekli tedbirleri almaya çalıştık.

İlkokul öğretmenliğini 16 yıllık bir öğrenime bağladık. Diğer düzenlemeleri, maaş ve ek ödemelerdeki artışları, gelişmeleri ifade etmiyorum. Kaliteyi yükseltmeyle ilgili olarak, Öğretmen Yetiştirme Danışma Kurulunu, 8-9 Haziran 1989 tarihleri arasında topladık ve oradaki çalışmalarda öngörülen ve tavsiye edilen tedbirlerin, muhtevanın genel çerçevesi dahil olmak üzere, tümünü gerçekleştirdik. Öğretmen liselerini, 4 yıl öğrenim veren Anadolu Öğretmen Liseleri statüsüne kavuşturduk. Öğretmen yetiştirme programlarını seçen, bunlara ilk on tercihleri içinde yer veren ve kazanan başarılı ve yetenekli gençlerimizi, öğretmenlik mesleğine özendirmek için, onlara bu yıl ayda 200 bin lira burs veriyoruz. Yatılılığı tercih edenlere de her türlü ihtiyaçlarını karşılama yanında ayda 100 bin TL. harçlık veriyoruz. Eskiden köy enstitülerinde, öğretmen okullarında, yüksek öğretmen okullarında olduğu gibi, bu sistem ve uygulamaların hepsinin olumlu yanlarını alarak değerlendirmeye çalışıyoruz. Bu yıl öğretmenliği seçen 4 bine yakın öğrencimiz var. Bunların arasında 124'ü liselerinde birinci olanlar, 70-80'i Anadolu

liselerinden ve diğer özel okullardan gelenlerdir. Mesajımızı aldılar, amacımızı anladılar, bundan büyük mutluluk duyuyorum. Mevcut öğretmenlerimizin 200 binine lisans tamamlamaları için imkân sağladık. Önlisanstan çok sayıda öğretmen arkadaşımız var, onları da tamamlama imkânlarına kavuşturduk.

Eğitim sistemindeki düzenlemelere gelince; "Eğitim ve Öğretimi Geliştirme ve Değerlendirme Merkezi"nin Talim ve Terbiye Kurulu bünyesinde kurulmasına imkân sağladık. 1989-90 öğretim yılının, meslekî teknikte hamle yılı olmasının gerektirdiği tedbirleri aldık, alıyoruz ve onun için de, ön hazırlıklar tamamlanırsa 15-30 Nisan tarihleri arasında, tamamlanamazsa Mayıs 1990'da Çıracık Eğitimi ve Mesleki Teknik Eğitim Konseyini toplayacağız. Yurtdışından da uzmanlar getireceğiz.

Çok programlı lise uygulamalarına başladık. İlk defa Anadolu Güzel Sanatlar Lisesini açtık. 8 yıllık ilköğretim okullarının yaygınlaştırılmasına çalışıyoruz. Çok gerilerdeyiz. Çağdaş ileri ülkelerden; yarış halinde olduğumuz devletlerden. Sekiz yıllık öğrenim veren ilköğretim okulları bu sene açılanlarla 930'a ulaşmıştır.

Öğretmen sayısının çokluğundan kaynaklanan okullardaki ikili öğretime son verilmiştir. Okul öncesi eğitim programı ile öğretmen kılavuzları hazırlanmıştır. Bu yıl bazı ders kitaplarından, 12 milyon kitap, Avrupa standartlarında basılmıştır. Türkçe sözlük ve imlâ kılavuzunun hazırlanmasına başlanmıştır. Bildiğiniz gibi, ödev yönetmeliği değiştirilmiştir. Yabancı dil zorunlu hale getirilmiştir. Okul televizyonu uygulamasına lisan da eklenerek yeni bir yön ve muhteva verilmiştir.

Eğitime verdiğimiz önem ve öncelik dolayısıyla, millî eğitim bütçesinin, Cumhuriyet tarihinde ilk defa en yüksek orana ulaştığını arz etmek istiyorum. Bu, herkesten önce eğitimcilerin mutluluğudur. Geçen yıl yüzde 9'larda olan Bakanlık bütçesi oranı, bu yıl 13.8'e yükselmiştir. Gayri safi millî hasıla içindeki payı ise geçen yıla oranla neredeyse ikiye katlanmıştır. Ve ilk defa, millî savunma bütçesini aşmıştır. Atatürk'ün hülyasının 1920-30'lardaki dileğinin, ancak, şimdi 1990 yılında gerçekleştiğini ifade etmek istiyorum. Atatürk'ün ifadesiyle, asker, Milletiyle bütünleşerek vatanını kurtarmıştır ve bundan sonra gerçek kurtuluş savaşı olan kalkınma, büyüme ve gelişme çabaları başlamıştır.

Gerçek kurtuluş neyle başlayacak? Şüphesiz önce millî şuûrla, duyguyla, vicdanla, imanla, en yüksek potansiyelimiz olan insanımızla. Ama ona verilecek kaynaklarla, imkânlarla, diğer maddî ve manevî desteklerle olabilecektir. İşte buna ilk defa kavuşmuş olmanın mutluluğunu yüreğimde duyduğumu ve bu duyguyu paylaşacağınızı umuyorum.

Türkiye'nin 1990 yılı genel bütçesindeki artış oranı yüzde 91 iken, Millî Eğitim bütçesindeki artış oranının yüzde 159 olduğunu ifade ederek bu konuyu noktalamak istiyorum. Ayrıca, yüksek öğretimle birlikte % 13.8'in % 18'i aştığını da belirtmek istiyorum.

İhtisas komisyonlarının, büyük ölçüde yön ve yeni amaç ve hedefler vereceği ve muhtevayı değiştireceği, böylece bu millî eğitim projesi çalışmalarıyla, millî eğitimimizin yeni bir güç kazanacağına yürekten inanıyorum.

Bir ülkenin, bölgenin veya yörenin kalkınmasında ekonomik boyutun önemi şüphesiz çok fazladır. Ancak, bu boyutun kültür ve eğitimle desteklenmesi gerekir. Eğitim; fert, millet ve devlet hayatında olduğu gibi, ekonominin de vazgeçilmez geliştirici bir boyuttur. Ekonomik destek ve hizmetlerle birlikte, kültür ve eğitimde birşey götüremezseniz, sosyal anlaşmayı dayanışmayı, uzlaşmayı, dolayısıyla millî birliği, beraberliği, huzuru, güvenliği sağlayamayız. İnsanımızı mutluluğa, toplumumuzu refaha kavuşturamayız. Bunun için GAP yöresiyle ilgili ayrı bir proje hazırladık. Bunun büyük bir başarı, verimlilik sağlayacağına olan inancımı belirtmek istiyorum. Çünkü, bu proje sadece eğitim ile değil; istihdamla, kalkınmayla birleştirilen bir fonksiyonel eğitim anlayışı içinde, kadınlarımıza ve kızlarımıza öncelik veren bir uygulamayla eğitimi organize etmeyi öngörüyor. Bunun akılcı ve gerçekçi olduğuna inanıyorum.

GAP projesiyle, eğitimin 2005 yılındaki hedefi, yeni ihtiyaçlara uygun nitelikte bir eğitim plânlamasını gerçekleştirmek için, bu bölgenin, yörenin mevcut eğitim yapısı, sorunları ve darboğazları tesbit edilecektir. Yeni istihdam alanlarına uygun nitelikte ve nicelikte insan ihtiyacının belirlenmesine çalışılacaktır. İnsan gücü ihtiyacına cevap verecek okul ve program çeşitlerinin belirlenmesi, kademeli olarak süratle bu yönde bir eğitim plânlaması uygulamasına girilmesi gerçekleştirilecektir.

Bir de Millî Eğitim Projemiz var. Bu projenin tutarı, 117.20 milyon dolardır. Bunun 90.20 milyon doları, Dünya Bankası katkısıdır. Bu projelerle ne yapılacaktır? Öncelikle, Millî Eğitim Akademisi kurulacaktır. Yabancı dil eğitimi de veren üç hizmetiçi eğitim merkezi açılacaktır. Bu merkezler, diğer bütün branşların eğitimine de laboratuvarlık edecektir. Merkez ve taşra yönetim sistemleri arasında bilgisayar ağı kurulacaktır. Müfredat programları ile eğitim ve öğretim araçlarının geliştirilmesine çalışılacaktır. 17 eğitim fakültesiyle 25 eğitim yüksek okulunun, öğretim materyali ile desteklenmesi sağlanacaktır. Hasanoğlan'da gerçekleştireceğimiz Eğitim Kentinde, Millî Eğitim Akademisinin Yabancı Diller Geliştirme

Merkezi kurulacaktır. Bu merkez, ders programlarını geliştirecektir. Ders Aletleri Yapım Merkezi de oraya taşınarak, Orta Doğu'ya dahi, ders araç ve gereci satabilen bir yapıya ve yönetime kavuşturulacaktır. Bütün bunlar, öngördüğümüz idarî, malî, meslekî, hukukî konularla ilgilidir.

Aslında eğitimin, biz eğitimcilere göre temeli, bunlar değildir. İnsanla uğraşan, insanı kişilikli ve bilinçli hale getirmeye çalışan eğitimciler için problem farklı ve başkadır. İfade ettiklerimizin hepsi araçtır. Artık amaca ve öze dönmek gerekmektedir. Çalışmalarımızda sıra, buna gelmiştir.

Eğitim sistemimiz;

- Genellikle öğrenmeye değil, öğretmeye;
- Yapmaya değil, bilmeye;
- Araştırmaya değil, ezberlemeye;
- İşe, mesleğe değil, şekle;
- Somut ve soyut bazı temel anahtar kavramları kazandırmaya değil, gereksiz ayrıntılara;
- Çocuğun, gencin yeteneğini ortaya çıkarmaya değil, verdiklerimizi ölçmeye;
- İnsanın özünü, rûhunu, şuûrunu geliştirmeyi ve güçlendirmeye değil, görüntüsünü değiştirmeye;
- Çocukta kişilik ve karakter geliştirmeye değil, müfredat programlarını bitirmeye;
- İnsanın kendi kendisi olabilmesine değil, bizim istediğimize göre, çocuğun ve gencin büyüklerinin onun hakkındaki kararına göre yetiştirilmesine;
- Üreticiliğe, tutumlu olmaya ve tasarrufa değil, tüketiciliğe;
- Eleştirici, bağımsız ve hür bir dimağ ve medenî cesaret sahibi olmaya değil, genellikle eleştirmemeye;

- Düşünmeyi geliştirmeye ve özendirmeye değil, mevcutla yetinmeye ve genellikle kabullenmeye;

- Akla ve mantığa değil, mutlak itaate;

- Meslekî ve teknik eğitime değil, akademik ve genel eğitime;

- Başarıyı değil, başarısızlığı ölçmeye;

- Yeteneğe göre seçen, değerlendiren ,yönlendiren değil, elemeye, itmeye, sistemin dışına atmaya;

Ağırlık, öncelik ve değer veren bir yaklaşım, anlayış ve uygulama içindedir.

Bütün bunların sonucu şudur: Davranışa değil, diplomaya değer veren bir sistem. Böyle bir sistemin ürünü olan çocuklardaki davranışların genel karakteri de evet-hayırcı, doğru-yanlışçı oluşudur. Bu sistemin sonuçlarını ölçtükçe övünüyoruz. Nerelerde kaldığımızın farkında olmalıyız! 172 devlet içinde 5 milyara yaklaşan insanlık âlemi içinde, tek bağımsız ve hür Türkiye Cumhuriyeti Devleti olmanın bilinci ile hareket etmeliyiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda bütçe görüşmeleri dolayısıyla ifade ettiğim gibi; çağımızın en önemli özelliği; insanın sahip olduğu büyük potansiyelin ve yeteneklerin sınırsız kullanılarak, enformasyon teknolojisinden biyo-teknolojiye kadar uzanan olağanüstü gelişmeler sonucunda, insanlığın yüksek teknoloji ve bilgi toplumu seviyesine ulaşmasıdır.

Bugün, artık kucağa alınabilecek büyüklükteki bilgisayarlarla dünyanın her tarafındaki bilgi bankalarına ulaşmak, akıl almaz işlemleri büyük bir hızla yapmak, kendi gübresini kendi üreten bitki türlerini yetiştirmek ve hastalıklı hücreleri arayıp yok eden ilaçlar üretmek mümkün hale gelmiştir. Bunda, bilgili, iyi yetişmiş, araştırmacı, eleştirci, yaratıcı, insan gücünden oluşan entellektüel sermayenin, fiziki sermayeye oranla ve kıyasla daha büyük önem ve değer taşıdığına dikkatinizi çekmek istiyorum.

Ülkemiz, takdir edeceğimiz gibi, bu değişme ve gelişmelere yabancı olamaz, bunların dışında kalamaz. Ortaçağdan yeniçağa geçişte Türk Milleti, zamanın en ileri ve gelişmiş güçlü bir devleti iken, yeniçağdan yakınçağa geçişte bu niteliğini koruyamamış, 18 ve 19. yüzyıllardaki teknolojik gelişmelerin ve sosyal değişmelerin gerisinde kalmıştır. Dünyanın yeni bir çağa girdiği bugün, aynı

duruma düşmemek zorundayız. Bunun için, artık, transferci, tekrarcı, taklitçi, alıcı ve alkışçı bir toplum olmaktan çıkmak, üretici olmak, o teknolojiyle yarışmak, içinde bulunmak mecburiyetinde olduğumuza dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Bir kısım vatandaşları okumuş; ancak, diploma verdiklerinin büyük bir kısmı kendilerini yenileyemedikleri, bildiklerini de unuttukları için fonksiyonel cahil kalmış, bir kısmı hiç okumamış vatandaşlara sahip hiç bir ülke, bu çağı yakalayamaz; çağdaşlarıyla yarışamaz.

Yıllardır eleyici sistemi uygulayan, başarıyı değil, adeta başarısızlığı ve ezberciliği değerlendiren, örgün eğitimin dışına atmakla insanlarımızı küstüren ve onların teşebbüs gücünü engelleyen eğitimimizde, öngörülen amaçların gerçekleştirilmeyeceği açıktır.

Eğitim sistemimizi artık bu çağdışı durumdan ve israftan kurtarıp, ileri ve dinamik bir anlayışla yeniden düzenlememiz gerekmektedir.

Eğitim sistemimizin kaliteyle ve fonksiyonellikle ilgili yetersizliklerine rağmen, Cumhuriyet dönemi sayılarına bakacak olursak, çok büyük gelişmeler olduğunu görürüz. Cumhuriyetin başındaki 12.000 öğretmen, bugün 400 bini aşmıştır. 5000 civarında olan okul sayısı, bugün yükseköğretim hariç, 65 bine ulaşmıştır. O tarihlerde 350 bin olan öğrenci sayısı, bugün 13 milyona ulaşmıştır. Bunlar olumludur, sevindiricidir. Başlangıçta, yükseköğretimde 1 üniversite, 1 fakülte, 8 yüksek okul mevcut iken, bugün 29 üniversite, 211 fakülte, 200 yüksek okul, 114 enstitü ve 604 bin yüksek öğrenim öğrencisi vardır. Bunlar mutluluk ve gurur verici gelişmelerdir, nicelik yönünden. Ama önemli olan niteliktir. Onun gereği de sistemdir, müfredat programlarıdır, ölçme-değerlendirmedir, sonra da bunların gerektirdiği araç ve gereçlerdir.

Biz, genellikle, hep formdan fonksiyona yöneliriz, gideriz; yani, teşkilâtları kurarız, adamları atarız; sonra da bu adamlara -görevlilere görev ararız! Bu defa atadığımız adamlar arasında işsizlikten kaynaklanan hoşnutsuzluklar, olumsuz bürokratik tavırlar başlar. Boş insan, az işi olan insan, görevli ne yapacak? Varlığını koruma stratejisi ve taktikleri geliştirecek! Bunlar hep eğitim sisteminden kaynaklanıyor. Rakamlara bakınız. Cumhuriyet döneminin başlangıcındaki, hatta 1930'lardaki Türkiye nüfusuna eşit bir öğrenci nüfusu, öğretim elemanlarıyla birlikte 450 bin öğretmen, Avrupa'nın bugünkü 27 ülkesinden 17'sinin ayrı ayrı nüfusundan fazla sayıda öğrenci. Ama, o kadar büyük bir milletiz ki ve kendimize o kadar güveniyoruz ki, bütün bu işi tek Bakanlıktan ve merkezden idare ediyoruz. Böyle şey olmaz; olursa böyle olur!

Bakanlık, politikalar üreten, geliştiren, sistemi kuran, işleten, sistemin işleyip işlemediğini inceleyen, denetleyen ve tekrar yönlendiren, finansman kaynaklarını sağlayan; ama, millî birlik ve beraberlik içinde ortak standartları, ilke ve amaçları, öğretimde birlik kanunu gereği, kollayan, izleyen ve denetleyen fonksiyonlara sahip olmalıdır. 61 milyonluk bir Federal Almanya'ya bakıyorsunuz, eğitimi 11'e bölmüş; Amerika'ya bakıyorsunuz, eyaletlerin sayısı malûm, 52, 16 bin de eğitim idaresi bölgesi var.

Sistemimizi mutlaka değiştirmek, kendimize fazla güvenmeden, gururdan kaynaklanan, ya da egemen olma arzusundan kaynaklanan tavırları bırakmak, yetkileri olabildiğince taşraya intikal ettirmek; Bakanlığı, tayin bakanlığı halinden çıkarmak, olaylarla ilgilenen bir Bakanlık olmaktan kurtarmak; olması gerekeni arayan, geliştiren, dünyayı izleyen bir hale getirmek zorundayız. Olayların içinde kalmak; olması gerekeni görmemek, gerçekleri bilmemek, onların içinde kaybolmak demektir. Kaybolunca da meydan yeteneksizlere, yetersizlere kalır. Millî amaçlar ve çıkarlar doğrultusunda olma yerine, şahsî amaçları ön plânda tutma eğilimi ağırlık kazanır. Oysa eğitim, günlük politikadan uzak olması gereken hizmetlerin başında gelir. Eğitimde millî politika güdülür. 55-60 milyonu uzlaştıran bir anlayış ve strateji, Millî tarihimizin akışı içinde gelişmiş ve oluşmuş, bu milletin manevî yapısını okuyan, insan unsurlarımızı mozayik halinde birleştiren, kaynaştıran millî kültürümüze dayalı bir eğitim politikası. Geleceğimizi daha güçlü, daha iyi, daha çağdaş, daha medenî -millî özümüz, rûhumuz, kimlik ve karakterimiz içinde yaşamanın ve güçlü bir devlet olmanın gereği, Türk Milletine ait ve bu milletin yarattığı maddî ve manevî herşeyi içine alan millî ahlak, kimlik ve karakter sahibi insanımızı yetiştirmek için millî kültüre dayalı bir millî eğitim politikası... Millî kültürünü aktarmayan bir eğitim, millî kişilik ve karakterde insan yetiştirir mi? Yetiştirmez! Ancak, kapalı toplum olarak tutulan, bilim ve teknoloji doğrultusunda çağdaşlaştırılmayan bir millî kültür de gelişir, zenginleşir, yaşar ve yücelir mi? Bu sentezi iyi anlamak ve kavramak gerek. İnsanımızın tümünü hiçbir ayırım yapmaksızın kucaklayan; sevgi, saygı ve dostluk bağıyla bağlayan; anlayış ve hoşgörüyle, iyi, bilinçli, kişilikli ve olgun insan olmanın erdemine ulaştıran davranışları kim kazandıracak? Sadece millî eğitim! Onun için, açık yüreklilikle, geldiğimden beri ifade ediyorum ki, -herkes ipin bir tarafından işine geldiği gibi çekmeye çalışıyor- Millî eğitimi eğer gerçekten millî ve çağdaş yapmak, insanlarımızı, bugünün ve geleceğin ihtiyaçlarına dönük yetiştirmek istiyorsak, herşeyden önce akla ve bilime dayanmalıyız. Sevgiyi temel yapmalıyız. Bu sevgiyi, ilgiyle, bilgiyle, saygıyla, hoşgörüyle ve sorumluluk duygusuyla güçlendirmeliyiz, diyoruz... Ama eğitim, bu temeller üzerinde, mutlaka millî olmalıdır. Olmazsa, millî toplum, millî devlet olamazsınız. Varlığınızı sürdüremezsiniz.

Millî, millîlik ve milliyetçilik dendiğinde, şövenist, ırkçı, kafatasçı, aşırı gururlu ve benci bir anlayış değil; gerçek milliyetçi, uzlaştırıcı, birleştirici, Atatürk ilke ve İnkılaplarından kopmayan, bunları sözle ifade etmek değil, dinamik milliyetçilik anlayışıyla gereğini yapan; sözde, rozette, şirde değil, davranış haline getirebilen, dinamik milliyetçilik anlaşılmalıdır. Sevdiğin, saydığın insana ve nesneye saygının gereği, sorumlu olmanın da bilincinde olmak ve onu yüceltmeye çalışmaktır. Taş üstüne taş koymaktır. Gönül kırmak değil, gönül almak; zıtlaşmak değil, uzlaştırmak; gruplaştırmak, çatıştırmak değil, birleştirmektir. Bunu kim yapacak? Hangi sektör, hangi meslek adamı? Öğretmenden, öğretim elemanından başka kim var? Eğitim sektöründen başka hangi sektör var?

Eğitim, önce millî, sonra çağdaş olacaktır. İçinde yaşadığımız topluma uyacaktır. Onun gereklerine uyacaktır. Çağdaşlaşmayı tek boyutta alırsanız, tek boyutlu insan yetiştirirsiniz. Kendinize yabancılaşsınız. Bu değerler bir arada anlam ve güzellik taşır. Çağdaşlık, millîlikle güzeldir, anlamlı ve değerlidir. Teknolojinin, makinalaşmanın birer uydusu, güdümlüsü, parçası olmak, insan haysiyetiyle, insanın rûhu ve şudruyla bağdaşmaz; ama çağı yakalamak ve gereklerine uymak da çağın insanı olmak demektir.

Ve çağdaşlığın arkasından lâiklik gelir. İnsan mozayigimizin de gereği, insanı insan yapan sevgiye ve değerlere saygımız, demokrasinin özü. İnsana verilen değer ise, demokrat geçinen herkesin, lâikliğe yürekten bağlı kalmasıyla sağlanır. Biz, lâikliği, ateistlik, dinsizlik, Allah'a ve dine karşı olmak olarak anlamıyoruz. Lâikliği, dine saygı, hoşgörü, dinî inanç ve vicdan hürriyetinin tabîi bir neticesi olarak anlıyoruz.

Gerçek lâiklikte, din düşmanlığı yoktur ve olamaz. Dinin siyaset ve devlet işlerine karıştırılmaması gerekir, lâik devlet ve idare anlayışında. Bu, dinî veya din duygularını, kutsal olan herşeyi kötüye kullanmamak, çıkarlarımıza göre yönlendirmemek, istismar etmemek, demektir.

Ve sonra, lâiklikten sonra, demokratiklik. Evet, Millî Eğitim politikamızın temel ilkeleri millîlik, çağdaşlık, lâiklik ve demokratiklik. Demokrasi üzerine söz söylenir mi? Hürriyet, demokrasinin göstergesi! Demokrasinin amacı, insanın mutluluğu! Demokrasinin temeli sevgi, insanı insan yapan sevgi. Yaşatan, ümit. Sevgiyi vermeyen, yaşama sevincini gerçekleştirecek ümidi vermeyen bir eğitim, insanını insan, toplumunu sosyal anlaşma ve dayanışma içinde yaşayan toplum yapar mı? Bu değerler ve ilkeler üzerinde millî eğitimde kazandırmak istediğimiz değerler ve erdemlerin başında güzellik ve iyilik gelir. Bunlara, maalesef, artık erdem diyoruz. Bu maddî çağda, şimdi söyleyeceklerim de eğitim için erdem.

Unuttuk, kaybettik bunları çünkü! İyilik, güzellikten sora doğruluk ve yine sorumluluk! Kaçamazsınız, kaçamayız, kurtulamayız sorumluluktan! Ben, sadece kendimden sorumluyum diyen bencil tipler yetiştiremezsiniz. Evet, önce, ben kendime karşı sorumluyum; ama sonra aileme, milletime, devletime, beni ben yapan herşeye, millî kültürüme, insanlığa karşı sorumluyum, diyen ve bunu yürekte söyleyen insanı yetiştirmek, mecburiyetindedir.

Bu amaçları gerçekleştirmek için gerçekleri görmek lâzım. Bu gerçekleri müfredat programlarına, ölçme ve değerlendirmeye, insanın rûhu ve yaratıcılığının en büyük motivasyonu olan güzel sanatlar eğitiminden başlayarak, eğitim sisteminin bütün kurum ve kuruluşlarının tümünde yerine oturtmak lâzım. Rûhsuz, şuûrsuz, insanı insan yapan ideal ve değerlerden, inançlardan uzak bir eğitim, bilgi ve diplomadan başka birşey vermez. O bilgiyi de incelemek ve değerlendirmek lâzım. Ders kitaplarına bakmak lâzım. İnsanlık tarihi 20 milyon yıllık bilgiyi miras olarak bırakmış diyor bilim adamları. Yetmiyor! Bilim adamları o bilginin 7 yılda ikiye, hatta bazıları 3-4 yılda ikiye kattığını söylüyorlar. Oysa müfredat programlarımız 1957, bazıları 1973-74-77 ve 1985'de uygulanmaya konulmuş. İnsan denen varlık 14 milyar üstü 4 yeteneğe sahip diyor, yine bilim adamları. Sonra da okullarda yeteneği ortaya çıkarmaya çalışmıyorsunuz, çalışmıyoruz. Ve insan her dakika yenileniyor. Dakikada 3 milyar hücremiz ölüyor ve yerine yine 3 milyarı geliyor, geçiyor. Bilinçaltımız da, sinir sistemimizden dakikada 600 bin bilgi kırıntısı alıyormuş. Bütün bu gerçeklere göre hareket etmesi gereken eğitimin, evrensel açıdan insandaki yeteneği ortaya çıkarması ve ona rehberlik etmesi gerekir. Ama, Millî eğitime gelindiği zaman; kendi kültürünü aşlamak, millî, manevî ve ahlakî değerlere sahip, devletine ve milletine bağlı ve sadık, ekonominin gerektirdiği nitelikte ve nicelikte adam yetiştirmek gibi amaçların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Yeteneği ortaya çıkarma ve çocuklara rehberlik etme amacı evrensel olan eğitimin, bütün milletler için geçerli olan yönünü, niçin gereğince değerlendiremiyor, çocuklarımızı ilgi, istidat ve kabiliyetlerine göre yönlendiremiyor? Sorun, problem burada!

1973-1974 öğretim yılında ilkokula başlayan 1000 çocuğumuzun macerasını size anlatayım. Bu öğrencilerden 1987-1988 öğretim yılında sadece 77'si üniversiteyi bitirebiliyor. Geriye kalan 923 gencimiz dışarıda. Ailesine ve topluma küskün. Babasına, annesine kırgın! Büyüdükçe de devlete ve millete kızgın! Sonra, "Bu çocuklar ne yapıyorlar? Neden böyle oluyorlar? Bu gençler niçin suçlu, anarşist, falan" diye yakınıyoruz. Gençleri suçlamak kolay; aynayı kendimize çevirelim. Her bin öğrenciden 923'ünü dışarıya atıyoruz. Bunu bugün, yaygın

eğitimdekilerle birlikte, 13 milyona varan öğrenci kitlesi içinde hesaplayın. Gençlerimizin hepsi üniversiteye mi gitsin? Bu da bir sosyal yanılgıdır. Herkes üniversiteye gitmeli, diploma almalı, kolalı gömlek, kravat, ütülü pantolon! Her gün devleti kur, devleti düzenle; her gün hükümeti kur, hükümeti yık! Evi, anneyi, aileyi, işi beğenme! Patronu, işçiyi, yöneticiyi beğenme! Diploma aldık ya! Bu, Türkiye'nin en büyük engelidir. Bu gidişle Türkiye'nin bir yere varması mümkün değildir.

F. Almanya, Japonya ve Amerika'nın gelişmesine bakıyorsunuz, meslekî ve teknik eğitim ağırlıklı, özellikle F. Almanya'da % 70'i çıraklık eğitimine dayalı. Çocukları yeteneklerine göre daha 4'üncü sınıftan itibaren ayıran, eğer hata yapıldıysa 5'inci ve 6'ıncı sınıflarda yeniden değerlendiren bir sistem. Böyle bir sistemde herkes üniversiteye gitmiyor, gidemiyor, gitmek de istemiyor. Bizde ise herkes üniversiteye girmek istiyor. F.Almanya'da çıraklık eğitiminden geçenler, birinci yıl 550 mark, ikinci yıl da 650 mark civarında para alıyor. Kendisine yükseköğretime geçiş imkânı sağlansa bile gitmiyor. Üniversiteler de, imtihan yapmıyor. Kontenjanı belli. Alanında en yüksek not kiminse onları alıyor. Aracı yok; okulda da, işde de aracı yok. Böyle bir sisteme gitmemiz lâzım. Böyle bir sistemi kurarız, işletiriz, yaparız diye düşünüyorum.

*Ders kitaplarımıza gelince; 30-40 yaşları arasında üç kişi çağırırsam, meselâ edebiyat kitabındaki bazı dizeleri okuyamam diye korkar. Matematikten, Türk Dili ve Edebiyatından, ortaokul Fen Bilgisinden, ilkokul Matematikten, öylesine örnekler var ki! Biz, halâ bunlarla mı gidelim? Eğitim sistemimiz arzu ettiğimiz gibi çağdaş, kendi kendisini yenileyebilen, eleştirebilen, nitelikli ve yetenekli insan yetiştirsin istiyoruz. Girdiler aynı, amaçlarımız, hedeflerimiz var, bilgi var, teknoloji var. İnsanı ve öğretim elemanını sokuyorsunuz okul denen fabrikaya... Sonra kaynaklar, paralar ayırıyorsunuz; şu kadar diye övünüyorsunuz; şu kadar milyon, milyar, trilyon verdik diye... Bilgi, kültür kaynağı olan okulları yapıyorsunuz. Öbür taraftan eğitim sisteminde yapı ve yönetim gibi süreçler-ameliyeler var. Girdiler değişmezse, aynı kalırsa, yapı ve süreçler de aynı kalırsa, ne çıkacak? Bizde çıkan diploma. Diplomayı aldı mı başarılısın. Oysa eğitimde davranış önemli. Gerekli ve geçerli olan o. Sistemden, eğitilmiş insanı çıkaracaksınız; Nedir eğitimin amacı? Daha iyi bir insan, daha iyi bir yurttaş, daha iyi bir meslek adamı. Buna ben çağımızın gereği olarak iki kelimeyi daha ilâve ediyorum: **Daha iyi, sorumlu ve bilinçli insan, vatandaş, meslek adamı.** Bildiğiniz bugünkü sistem karşısında sistemin yapısını, yönetimini ve işleyişini değiştirmez ve geliştirmesiniz, bu nitelikteki insanı nereden çıkaracaksınız? Hiç bir zaman ve hiçbir yerden çıkmaz. Televizyonda öğrendikleri ile, kitle haberleşme araçlarından gördükleriyle, okulda ve evde gördüklerini karşılaştırır. Onlar arasında sıkışıp kalan veya giderek eğitim sistemine, kendi değerlerine, annesine ve babasına güvenmeyen, inananmayan,*

onları yetersiz bulan, geri bulan, çağdışı bulan çocuklar, gençler yetiştirirsiniz., Bu güvensizlik duygusu, toplumun en üst kademelerine ve değerlerine kadar ulaşır. Gençlerimiz için yapmak istediğimiz şey, amaçları, hedefleri, sistemi, öncelik ve ağırlıkları değiştirmektir. Eğitim sisteminin odak noktası, herşeyi, hiçbir araca tercih edilmeyen, öğretmendir. Öğretmenin niteliği ve eğitimin kalitesi herşeyden önemlidir. Daha iyi eğitim, daha iyi ve kaliteli öğretmenle verilebilir. Yani, yapı ve yönetimi, sistemin işleyişini iyi düzenlemede, ihtiyaçlarımıza yöneltmede ve çağın gereklerine uymakta ne kadar geri kalırsak, geleceğimiz o derece karanlıktır. O derecede esir, teslimiyetçi, alkışçı, satın alıcı, birilerinin güdümünde olmaya devam eden toplum olmaktan kurtulamayız.

Sayın bilim adamları, sayın eğitimciler, çok değerli meslekdaşlarım! Sizlere bunun için muhtacız. Bir kişinin, iki-üç kişinin yapacağı bir iş değildir yapacaklarımız. Bir-iki kişinin tekelinde kalacak kadar da küçük ve sınırlı değildir. Toplumun, Milletimizin tümünü ilgilendiriyor. Milletimizin geleceği ve kaderiyle doğrudan doğruya ilgili. Millî varlığımızın en hayati, en ciddi ve en önde gelen meselesi. Bunun için çeşitli komisyonlar kurduk, kuruyoruz, kuracağız. Bunlar ön taslak olarak hazırlanmıştır; Değiştirilebilir. Bunlara ilâveler yapabiliriz. Heyetinizden çeşitli komisyonlar kurmak istiyoruz. Ama, süratle bazı meseleleri çözerek, önümüzdeki yıl uygulamaya başlamak ihtiyacı duyuyoruz. Hiç olmazsa, pilot proje mahiyetinde, denemek istiyoruz.

Çünkü, bazı acı gerçekleri ele almalıyız. Maliyetlerini dikkate almalı ve çözümlenmeliyiz. 1988-1989 öğretim yılında 8,5 milyon öğrenci sınıf geçmiş, 1.350 bin civarındaki çocuğumuz da sınıfta kalmıştır. Bunun yalnız derslik maliyeti ve donatımı 1.7 trilyon liradır. Bu öğrencileri alınız, diğer giderlerini ve kayıpları, okulu terkedenlerin durumlarını da bunlara katınız, kaybımızın nelere mal olduğunu anlatınız! Rakamları bir yana bırakalım; önemli olan çocuğun kişiliğidir, rûhudur; itilmişliği ve ezilmişliğidir. Ailesi için yarattığı sorundur. Gelecek endişesi ve korkusudur. Bu milletin, kendisine güvenli, sağlıklı ve onurlu bir üyesi olmanın hazzını yüreğinde duyamamasıdır. Bunlar, maddî maliyet ve kayıplardan daha çok önemlidir. Bu olumsuzlukları, gençlerimiz, yaşamaları biryana, kendilerinden sonraki nesillere de taşır ve götürürler. Çocuklarımızın bu psikolojik durumlarını takdirlerinize bırakıyorum. Bu kadar çocuğa, sistemden koparılan bu çocuklara, sınıfta kalmalara mutlaka bir çözüm getirmek zorundayız. Burada bulunan herkesten ve görev alacak arkadaşarımdan rica ediyorum. Basına, TRT'ye, öğretmenlere, aydın olan herkese düşen görev, bu çalışmaların anlamını, önemini, gereğini yürekte anlamak, kavramak ve kamuoyuna duyurmaktır. Milletimizi, vatandaşlarımızı, aileleri ve gençlerimizi buna hazırlamaktır. T.B.M.M.' de milletvekillerimiz, bu görüş ve düşüncelere çok açık ve hazırlar; beklenti içindeler.

Toplumda yaptığımız çeşitli toplantı ve faaliyetlerde beni dinleyen anneler, babalar, öğretmenler, öğrenciler, sistemi yenileme ve geliştirme konusundaki bu görüş, düşünce ve tekliflerden çok büyük memnuniyet ve mutluluk duyduklarını ifade etmektedirler. Sizleri dinleyenler de, inandırıcı olduğunuz ve bilgilendirdiğiniz oranda memnun olacaktırlar. Gençler daha çok anlayışlı. Yeteneklerine ve isteklerine göre yönlendirilmek, ama sınıfta kalmamak istiyorlar, Şu halde, çocuklarımızı yeteneklerine ve özelliklerine göre seçen, yönlendiren, değerlendiren ve yatay-dikey geçişleri sağlayan millî, çağdaş, demokratik ve lâik bir sistemi niçin kurmalıyız? Neden devam etsin bu fasit daire; kalma-geçme, zıtlasma, huzursuzluk, israf, gerginlik? Netice ne oluyor? Netice, iki türlü oluyor: Şahsî kanaatim, beklentilerinde sabırsız; tepkilerinde ölçsüz, bir gençlik, nesiller ve millet! Bu benim şahsî kanaatimdir. Eleştiriye açıktır. Bunun için, ifade ettiğim gibi, sizlere muhtacız. Komisyonlara ilâveler yapabiliriz. Her arkadaşımız, komisyonlarda, işinin gereği görev almayabilir. Bu gibi arkadaşlarımız, uzmanlarımız kuracağımız her konu ile ilgili DANIŞMA KONSEYİ'ne alınacaktır.

Görüşlerimi büyük ölçüde paylaştığınızı görüyorum ve umuyorum. Bundan büyük bir mutluluk ve güç alıyorum.

Görevini, sorumluluğunu ve onurunu herşeyin üstünde tutan gençler ve nesiller yetiştirmek dileği, emeli, ümidi, heyecanı, azmi ve kararlılığı içinde olduğumuzu son söz olarak belirterek, çok seçkin topluluğunuza, şükranlarımla, en iyi dileklerimi, sevgi ve saygılarımla sunuyorum.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANI

Doç. Dr. Nihat BİLGEN'in

KONUŞMASI

Sayın Bakanım,

Üniversitelerimizin Değerli Bilim Adamları,

Bakanlığımızın, Basınımızın ve TRT'nin Saygıdeğer Mensupları,

Değerli Misafirler ()*

Sizleri saygıyla selâmlıyor, eğitimimizin bazı temel parametrelerini incelemeyi amaçlayan toplantımıza hoşgeldiniz diyorum.

Bildiğiniz gibi çağımızda, bilim ve teknolojideki gelişmeler, geçmişe bakarak geleceği tahmin yöntemini genellikle geçersiz hale getirmiştir. Geleceğin, yeni ve yeniliği üretebilenlerin olacağı gözlenmektedir.

Bugün dünyamızda sanayi toplumu ve yüksek teknolojiye dayalı endüstri toplumu, yerini, enformasyon çağının "bilgi toplumu"na bırakmaktadır.

Bilgi toplumunun temel özelliği, bilim evrenini anlayan, yorumlayan, kullanan ve üreten; bilim dünyasının bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını davranışa dönüştürmüş; problem çözümede bilimsel süreçleri kullanan, bireylerden meydana gelmiş olmasıdır.

Görüldüğü gibi, bilgi toplumunu meydana getiren bu özellikler maddî zenginlikler değil öğrenilebilir insan davranışlarıdır. Eğer eğitim sistemimiz öğrencilerimize bu davranışları kazandırabilecek yeterliklere kavuşturulabilirse,

() Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı Doç.Dr.Nihat BİLGEN'in 28 Şubat 1990 tarihinde Milli Kütüphane Toplantı Salonunda yaptığı konuşma.*

gelişmiş toplumların uzun dönemlerde açtıkları bazı gelişme safhalarını hızla geçmemiz mümkün olabilir.

Ancak, eğitim sisteminin bugünkü girdileriyle bugünkü yapı ve süreçlerden, bilgi toplumunun insanının yetişmesini beklemek yanlış olur.

Bu sebeple; sistemin amaç, muhteva, öğrenci-öğretmen, finansman ve fiziki kaynaklar girdilerinde; dolayısıyla sistem içi süreçlerde değişiklik yapılması kaçınılmaz olmuştur.

Eğitim sürecinin temel değişkenlerinden biri olan eğitim programlarının, bilim, teknoloji ve değer yargılarından meydana gelen muhtevası, sistem dışında akıl almaz bir hızla değişmektedir. Oysa eğitim sistemimiz bu değişikliğe uyum yapacak yeterliklere sahip değildir.

Öğretmen, kısa süreli hizmetiçi eğitim çalışmaları hariç, öğrendiğini otuz yıl boyunca kullanmak zorundadır. Ders kitapları, ders araç ve gereçleri ve müfredat programları kolay yenilenebilir olmaktan uzaktır.

Ancak, bütün bu ve benzeri faktörlere rağmen Milletimiz bilgi toplumu haline gelmelidir. Bu, Türkiye Cumhuriyeti'nin bekası için şarttır. Hiç şüphesiz Türk insanının sahip olduğu zihin ve duygu potansiyeli, yeni enformasyon teknolojilerinin de kullanılması suretiyle çağın davranışlarını üretebilir yeterliklere kavuşturabilir. Ancak; organizmanın biyo-kimyasal bir fonksiyonu olan öğrenme olayının motivasyon, hazır bulunuşluk, zihinsel ve duygusal olgunluk, öğrenme gücü ve eğitim ortamının etkililiği gibi değişkenlerine amaç-araç dengesi kazandırmalıdır. Kısaca, eğitim, öğrenci merkezli bir organizasyon olmalıdır.

Eğitimde fırsat eşitliğinin temel ilkesi, insanları potansiyelleri oranında başarılı kılabilecek imkân ve şartları hazırlamaktır. Şüphesiz, bu gün, insanımıza gösterilecek en büyük saygı, onun eğitimine önem ve öncelik vermektir.

Bu gün başladığımız bu çalışmada, ölçme ve değerlendirme politika ve uygulamalarımıza rasyonellik kazandırılması ve müfredat programlarının eğitim hedefleri, eğitim ortamı ve değerlendirme boyutlarına, Bloom'un "Taksonomi" sini de kullanan bir yaklaşımla işlerlik sağlanması beklenmektedir. Bu, kolay bir iş değildir. Bu konuda toplumumuzun bütün kesimlerinin yardım ve desteğine ihtiyaç duyuyoruz.

Sayın Bakanım, Milletimizin çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarılması idealine hizmet yolunda bize sağladığınız yardım ve desteğe Talim ve Terbiye Kurulu adına şükranlarımı ifade etmek istiyorum.

Sayın bilim adamları, basın mensupları, meslekdaşlarım ve sayın misafirler, teşekkürlerimle toplantımızı onurlandırdınız. Bize sağlayacağınız bilim ve metod katkısı için şimdiden teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmaların milletimize hayırlı olmasını dileyerek saygılarımın kabulünü arz ederim.

T.C.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

EĞİTİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASINDA ESAS ALINACAK
PROGRAM MODELİ VE PROGRAM HAZIRLANIRKEN
GÖZÖNÜNDE BULUNDURULACAK ESASLAR (*)

PROGRAM MODELİ

Programlarda Yer Alacak Hususlar

1. Genel Hususlar :

a. Atatürk'ün eğitimle ilgili

"Hükümetin en feyizli ve en mühim vazifesi millî eğitim işleridir. Bunda muvaffak olabilmek için öyle bir program takip etmeye mecburuz ki o program milletimizin bugünkü haliyle, içtimaî, hayatî ihtiyacı ile, muhiti şartlarıyla ve asrın icaplarıyla tamamen mütenasip ve mütevatif olsun. Bunun için muazzam ve fakat hayalî, muğlak mütalaalardan tecerrüt ederek hakikate nâfiz nazarlarla bakmak ve el ile temas etmek lâzımdır."

sözü yer alacaktır.

b. Millî Eğitimin genel amaçları

(*) 26.5.1983 gün ve 86 sayılı T.T.K. Kararı ekidir.

c. Okul düzeyi ve türünün amaçları

d. Okul düzeyi ve türünün eğitim ve öğretim ilkeleri

e. Programın uygulanması ile ilgili genel esaslar

f. Metod ve teknikler

2. Dersin amacı, kazandıracığı davranışlar, ünite veya konular ile ilgili hususlar :

a. Dersin adı

b. Dersin, ilgili okul düzey ve türüne ilişkin amaçları

c. Dersin o sınıfa ait amaçları

I. 1'inci ünite veya konunun adı

A- Ünite veya konunun 1'inci amacı

1) 1'inci amaca ait davranışlar

(1)

(2)

B- Ünite veya konunun 2'inci amacı

1) 2'inci amaca ait davranışlar

(1)

(2)

C- 1 inci ünite veya konu

1)

2).....

D- İşleniş

Ünitenin amaçlarını gerçekleştirmek, belirlenen davranışları kazandırmak için kısa bazı örnekler verilecektir.

E- Değerlendirme

Ünite veya konunun amaçlarına ait davranışların kazandırılıp kazandırılmadığını tesbit etmek için bazı amaçlarla ilgili kısa ve özet değerlendirme örnekleri verilecektir.

II. 2 nci ünite veya konunun adı

I' deki sıraya göre düzenlenecektir.

PROGRAMLARIN HAZIRLANMASINDA

GENEL İLKELER

1. Programların hazırlanışında Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 5.2.1982 gün ve PROG.BÜR. 320. 1238 sayılı Bakanlık onayı ekindeki "öğretim kurumlarında uygulanacak programların düzenlenmesinde dikkat edilecek temel ilkeler" e aynen uyulacaktır.

2. Programlar, düzeylere göre ilkokul programı, ortaokul programı ve benzeri program kitapları şeklinde bastırılacaktır.

3. Lise ve dengi okulların programları, "Programlarda yer alacak hususlar" başlıklı bölümün 2 nci maddesinde belirtilen esaslar dahilinde hazırlanması öngörülmekle birlikte, bu mümkün olmadığı takdirde ünite veya konuların davranışlara ilişkin kısımları hariç tutulmak suretiyle hazırlanacaktır. Programın hazırlanışı sırasında derslerin konuları mümkün olduğu kadar üniteler şeklinde düzenlenecektir.

5. Her derse ait ünite veya konuların ayrıntılı olarak işleniş ve değerlendirme örnekleri hazırlanacaktır. Bu hazırlık, Kurulca tesbit edilecek diğer hususlarla birlikte ayrıca bastırılacak dersin program kılavuzunda yer alacaktır.

PROGRAM HAZIRLAMA ÇALIŞMALARI

1. Program geliştirme grupları aşağıdaki elemanlardan oluşturulacaktır.

a. Okul düzey ve türü ile ilgili alan öğretmenleri

b. Alt ve üst düzey alan öğretmenleri

c. Talim ve Terbiye Başkanlığı uzmanları

d. Program geliştirme uzmanı

e. Mümkün olduğu takdirde okul psikoloğu ve sosyoloğu

f. Alandan en az bir üniversite öğretim üyesi

2. Program geliştirme grupları aşağıdaki şekilde çalışacaktır:

a. Gruplar program geliştirme konusunda yetiştirilecektir. Bu konuda ilgili eğitim daireleri ve Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı ile işbirliği yapılacaktır.

b. Değişik alanlar için oluşturulan program gruplarının başkanları birlikte toplanarak amaçların tekrar etmemesi sağlanacaktır.

c. Gruplar önce dersin genel amaçlarını tesbit edecek, genel amaçlar Talim ve Terbiye Kurulunda incelenecek ve kesin şeklini alacaktır.

d. Ünite veya konuların amaçları tesbit edilerek bunların sınıflara dağılımı yapılacak, Kurulda görüşülerek sonuca bağlanacaktır.

e. Her ünitenin ayrı ayrı davranışları tesbit edilecek; Kurulda görüşülerek sonuca bağlanacaktır.

f. Her sınıfın ünite veya konuları tesbit edilecek; Kurulda görüşülerek sonuca bağlanacaktır.

3. Programın tanıtılması, öğretmenlerin hazırlanması ve programın uygulamaya konulması aşağıdaki şekilde yapılacaktır.

a. Program onaylandıktan sonra Tebliğler Dergisi'nde yayımlanacaktır.

b. Program, Millî Eğitim dergisinde tanıtılacaktır.

c. Program yeteri kadar bastırılarak öğretmenlere parasız dağıtılacaktır.

d. Program kılavuz kitapları yayımlanacaktır. İlgili daireler ve Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığının işbirliği ile Bakanlık müfettişleri, ilköğretim müfettişleri, her ilden yeteri kadar öğretmen kurs ve seminerler yoluyla yetiştirilecektir. Bu elemanlar yoluyla öğretmenlerin yeni programlara intibakları sağlanacaktır.

e. Programlara göre ders kitapları ve öğretmen kılavuz kitapları hazırlattırılacak ve bundan sonra programlar ilgili bütün okullarda uygulamaya konulacaktır.

4. Programın değerlendirilmesi ve yeniden geliştirilmesi aşağıdaki şekilde yapılacaktır.

a. Programın bir yıllık uygulamasından sonra değerlendirilmesi yapılacaktır.

b. Değerlendirme sonuçlarına göre seminerler düzenlenerek programların geliştirilmesine devam edilecektir.

T.C.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

SİSTEMİ YENİDEN DÜZENLEME İLE ÖĞRETİM PROGRAMLARININ

HAZIRLANMASINDA VE GELİŞTİRİLMESİNDE UYULACAK TEMEL İLKELELER (*)

Türk millî eğitim politikası, Atatürk'ün eğitim konusundaki görüşlerini kanunlaştıran ve uygulamaya koyan Cumhuriyet Millî Eğitiminin hamurunda, Anayasamızın başlangıç bölümünde ve ilgili maddelerinde, Millî Eğitim Temel Kanunu'nda, Cumhurbaşkanımızın eğitime ait direktiflerinde, Millî Eğitim Şûra kararlarında, kalkınma planlarında ve Hükümet Programlarında yer alan esaslarda oluşur ve program çalışmaları bütünüyle bu esaslara dayandırılır.

Bu esasların uygulamaya dönüştürülebilmesi için her dersin öğretim programının hazırlanmasında ve geliştirilmesinde aşağıdaki ilkelere uyulacaktır:

1. Türk vatandaşlarının Atatürkçülük ve Atatürk medeniyetçiliği yönünde yetiştirilmesine; onlarda, millî birlik ve beraberlik şuûrunun ve Atatürk sevgisinin geliştirilmesine özen gösterilecektir.

2. Her alanda milletimizi birleştirici, bütünleştirici ve yüceltici Atatürk milliyetçiliği temel alınacaktır.

3. Atatürk inkılâp ve ilkelerine yeterli ve sistemli bir şekilde yer verilecek, anasınıfından başlanarak her öğretim kademesinde giderek artan bir ölçüde Atatürk inkılâplarının önemi, anlamı ve bu inkılâplara bağlılığın gereği üzerinde durulacak, öğrenciler, Devletine ve Anayasasına sadakat borcu içinde, Türk toplumunun çağdaş medeniyet seviyesine yükseltilmesi yönünde, büyük önder Atatürk'ün tesbit ettiği ilkeler doğrultusunda yetiştirilecektir.

4. Topluca Türk vatandaşlarının millî gurur ve iftiharlarda, millî sevinç ve kederlerde, millî varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu şuûru yerleştirilecektir.

5. Vatandaşların Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen kimseler olarak yetiştirilmelerini sağlayıcı; aile, millet ve vatan sevgisini geliştirici öğrenme fırsatları yaratacak unsurlara önem verilecektir,

6. Program, kültür ve medeniyeti, tarihten edinilen dersleri, geçirilen tecrübeleri, bunlardan çıkarılan sonuçları yeni yetişen nesillere sürekli şekilde aktarıcı olacaktır.

7. Türkiye Cumhuriyetinin ilelebed varlığı, refahı, maddî ve manevî mutluluğu fikri temel olacak; öğrencilerin, Türk millî menfaatlerine, Türk varlığının Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasına, Türklüğün tarihî ve manevî değerlerine düşman olan her türlü düşünce ve mülâhazalara karşı uyanık olmaları sağlanacaktır.

8. Türk gençliğine, Türk kültür, sanat ve medeniyet varlığını tarihî ve coğrafi bütünlüğü içinde kavrama şuûru kazandırılacak; bu maksatla, konuların seçiminde Türk toplumuna, Türk kültürüne ve Türkiye'ye ağırlık verilecektir.

9. Program, bu konudaki yöntem ve tekniklere uygun olarak hazırlanacak ve geliştirilecek, yurdumuzun çeşitli yörelerinin ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olacaktır.

10. Program, kişinin ve toplumun her alandaki ihtiyacına uygun, çağdaş, üretime yönelik bilgi ve beceriyi kazandırıcı, millî kalkınma için gerekli insangücünün yetiştirilmesini dikkate alan nitelikte olacaktır.

11. Program, öğrencilerde çağdaş, bilimsel ve hür düşünme; yaratıcılık, demokratik anlayış, sevgi ve saygı duygusu gibi nitelikler geliştirecek ve öğrencilerin geniş bir dünya görüşüne, hoşgörüyü sahip olarak yetişmelerine imkân sağlayacak şekilde düzenlenecektir.

12. Program, çeşitli programlar arasında dikey ve yatay geçişleri kolaylaştırıcı bir esneklik içinde farklı ilgi, istidat ve yeteneklerin geliştirilmesine cevap verecek şekilde düzenlenecektir.

12. Program, çeşitli programlar arasında dikey ve yatay geçişleri kolaylaştırıcı bir esneklik içinde farklı ilgi, istidat ve yeteneklerin geliştirilmesine cevap verecek şekilde düzenlenecektir.

13. Hiçbir pratik faydası olmayan, gereksiz ve süs niteliğindeki bilgilere yer verilmeyecek, teorik ve uygulama arasında denge sağlanacaktır.

14. Öğrencilere, topluma uyum sağlayacak bilgi ve beceriler kazandırma yanında, toplum hayatımıza süreklilik ve dinamizm kazandıran kültür değerlerimizin tanıtılıp benimsetilmesine önem verilecektir.

15. Öğrencilerimizin rûh, fikir ve beden yönünden mükemmel şekilde gelişmesini sağlamaya önem verilecektir.

16. Program, öğrencilere plân fikrini benimsetici ve plânlı çalışma alışkanlığını kazandırıcı nitelikte olacaktır.

17. Eğitim bir bütün olarak ele alınacak, bu amaçla örgün ve yaygın eğitimin birbirini tamamlaması gözönünde bulundurulacaktır.

18. Ezberciliğe değil düşünme ve muhakeme yeteneğinin geliştirilmesine ağırlık verilecektir.

19. Dilde aşırılığa gidilmeyecek, yaşayan dil kullanılacaktır.

20. Gereksiz ayrıntılardan kaçınılmaya özen gösterilecektir..

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059 - 258/11

İHTİSAS KOMİSYONLARI ÇALIŞMA KONULARI

- 1- Ölçme ve Değerlendirme Sistemi Komisyonu
- 2- İmlâ Birliğinin Sağlanması Komisyonu
- 3- Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe - Dilbilgisi, Türkçe - Kompozisyon Programlarının Geliştirilmesi Komisyonu
- 4- Ders Kitapları ve Ders Araçları Yönetmeliklerinin Yeniden Düzenlenmesi Komisyonu
- 5- Matematik Programı Geliştirme Komisyonu
- 6- Güzel Sanatlar Eğitimini Geliştirme Komisyonu
- 7- Sanat Tarihi Program Geliştirme Komisyonu
- 8- Psikoloji Program Geliştirme Komisyonu
- 9- Millî Eğitim Akademisi Kuruluş Kanun Tasarısı Hazırlama Komisyonu
- 10- Fen Bilgisi Program Geliştirme Komisyonu
- 11- Tarih ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programlarını Geliştirme Komisyonu
- 12- Felsefe Grubu Dersleri Program Geliştirme Komisyonu
- 13- Sosyal Bilgiler Program Geliştirme Komisyonu